

ULTIMA TRESĂRIRE A SUBMARINULUI LEGIONAR

Petre Barbu

TEX

respiro

archives équivalences

2003

ORIGINAL TEXT:

- PETRE BARBU **Ultima tresărire a submarinului legionar**
- EDITURA NEMIRA, Bucharest 1998

(REVISED) EDITION: ADRIAN REZUȘ (ed.)

© 1998–2003 PETRE BARBU (Bucharest, Romania) [TEXT]

© 2003 **REVISTA RESPIRO** [EDITION]

© 2003 **ÉQUIVALENCES** [PDF $\LaTeX$ – HYPERSCREEN]

**This electronic edition is a *non-profit* publication
produced by PDF $\TeX$ 14.H &
created by $\LaTeX$ 2 ϵ with HYPERREF & HYPERSCREEN**

PDF $\TeX$ 14.H © 2001 HÀN THÉ THÀNH

$\LaTeX$ 2 ϵ © 1993–2001 THE $\LaTeX$ 3 PROJECT TEAM *et al.*

HYPERREF © 1995–2001 SEBASTIAN RAHTZ

HYPERSCREEN © 2001–2002 ADRIAN REZUȘ [based on PDFSCREEN]

PDFSCREEN © 1999–2001 C. V. RADHAKRISHNAN

TYPESET BY ROMANIAN $\TeX$ © 1994–2001 ADRIAN REZUȘ

PRINTED IN THE NETHERLANDS – OCTOBER 16, 2002

REVISED REPRINT – JULY 13, 2003

Petre Barbu

ULTIMA TRESĂRIRE A SUBMARINULUI LEGIONAR

NEMIRA
București
1998

1

Vara anului 1986 a fost tulburată în orașul nostru de zvonul potrivit căruia Marian Ghiță, directorul Casei de Cultură, descoperise în cursul cercetărilor sale arheologice un obiect de mare valoare pentru istoria națională. Vestea a declanșat o stare de agitație în rândul cetățenilor. Câțiva dintre ei, în lipsa unor informații oficiale, n-au mai rezistat și, după defilarea de la 23 August, au năvălit în Casa de Cultură hotărâți să cumpere fără cartelă zahăr și ulei de floarea soarelui. Dar la acea oră, clădirea din piatră, ce adăpostise între cele două războaie mondiale sediul unei societăți forestiere, era pustie. Doar o profesoară de muzică, într-una din camere, își asculta elevul cum scârțâia la vioară. După ce au cotrobăit prin toate ungherele casei, oamenii s-au retras dezamăgiți, înjurându-l pe director. N-au îndrăznit să spargă vreun geam, așa cum făceau la aprozar, când se terminau cartofii.

Pe Marian Ghiță îl cunoșteam din vedere. La vârsta de treizeci și unu de ani, ajunsese cel mai tânăr director al unui așezământ de cultură din județ. Absolvent al unei facultăți de istorie-geografie, profesorul Marian Ghiță nu reușise să ocupe o catedră în oraș, mulțumindu-se cu salariul de mizerie al postului de metodist la Casa de Cultură. De mai bine de trei ani, forurile competente uitaseră să numească un director în locul celui rămas cu ansamblul de dansuri populare în Austria, așa încât Ghiță ocupa provizoriu această funcție și toată lumea îl saluta: „Să trăiți tovarășe director!“ Cu o tenacitate demnă de invidiat, fără a fi membru de partid, Marian Ghiță și-a asumat, conform comandamentelor vremii, rolul de „promotor“ al tuturor manifestărilor incluse în Festivalul Național „Cântarea României“, organizând ateliere de pictură și traforaj pentru școlari, concursuri gen „Cine știe câștigă“ și, nu în ultimul rând, spectacole de sunet și lumină dedicate sărbătorilor oficiale. Forurile superioare

de partid i-au interzis să formeze un nou ansamblu de dansuri populare, dar nici el n-a solicitat. Dacă ar fi primit o astfel de sarcină, cred că Marian Ghiță „ar fi pus pe roate“ în trei zile o astfel de formație și ar fi ajuns s-o facă celebră tocmai în Australia. Bineînțeles, tânărul profesor s-ar fi întors acasă.

În ciuda acestor realizări, Ghiță nu beneficia ca alți directori, de prime în numerar, de excursii în Cehoslovacia și nici măcar de un prânz la cantina partidului. Niște minți exaltate i-au comparat modestia cu cea a lui Gheorghiu-Dej. Adevărul este că Ghiță n-a știut să profite de această funcție, deși avea o familie numeroasă de întreținut: o soție casnică licențiată în chimie alimentară și trei fete. Energiile intelectuale și fizice i-au permis să-și manifeste pasiunea dobândită încă din copilărie: istoria! Dealurile cu văgăuni necălcate de om, satele scăpate de valul cooperativizării, pădurile ocolite de programele ce prevedeau creșterea producției de mobilă la export i-au oferit lui Marian Ghiță șansa unor investigații arheologice sau etnografice (prea bine nici el nu le putea numi) ale căror emoții științifice nici până astăzi n-au fost consemnate într-o carte.

După două zile de la ambuscada din Casa de Cultură, în ușa camerei mele de la căminul de nefamiliști a bătut pentru prima dată un bărbat de vreo cincizeci de ani, mic de statură, dar nu pitic, cu o chelie în ofensivă, îmbrăcat cu o cămașă înflorată, ca o bluză de pijama, și un pantalon pătat de noroi. Avea o privire speriată și iscoditoare în același timp. M-a studiat câteva clipe, apoi a rânjit, semn că nu greșise adresa. S-a recomandat cu o voce tabagică: Anton Arghirescu, maistru la fabrica de proteine. Își freca nervos mâinile păroase ca și cum ar fi suferit de o boală de piele. M-a invitat în acea seară la Casa de Cultură. Invitația venea din partea lui Marian Ghiță. A adăugat grăbit că nu trebuie să-i dau răspunsul pe loc, îmi lăsa timp de gândire și dacă n-am să vin, nimeni n-o să se supere, dar el, Anton Arghirescu era sigur că voi veni. S-a

retras dând din cap ca o păpușă cu articulațiile slăbite, totul o să fie bine – să nu vă speriați! –, m-a liniștit pe un ton prefăcut.

La ora fixată, din pragul Casei de Cultură am fost condus la etaj, în biroul directorului, de același Anton Arghirescu. Încăperea arăta ca o magazie de vechituri în care pasionatul istoric, arheolog, etnograf, folclorist, numismat, arhivar și umanist – cum s-a prezentat Marian Ghiță, strângându-mi emoționat mâna – adunase tot felul de obiecte descoperite pe dealurile din jurul orașului, în gospodăriile țăranilor sau în căruțele țiganilor. Mirosul de urină amestecat cu cel de mucegai aproape că îmi tăiase respirația.

– Să-ți arăt armurile cavalerilor care au luptat pe meleagurile noastre împotriva otomanilor! m-a introdus directorul în decor. Sunt splendide! Penele de struț care împodobeau coifurile le-am schimbat cu aceste săbii din oțel inoxidabil, de fabricație italiană – uite aici! –, pe mâner scrie *Made in Italy*, au fost dezgropate întâmplător de un detașament de pionieri care culegea flori medicinale. (Armurile erau niște bucăți de tablă ruginită aruncate în cele patru colțuri ale încăperii.) Am făcut o afacere bună pentru istoria pământului nostru, nu-i așa? Se pare că o expediție condusă de un discipol al lui Marco Polo ne-a vizitat plaiurile și a dat o mână de ajutor domnitorului valah Vladimir în lupta sa contra otomanilor. Bieții macaronari și-au lăsat oasele pe-aici, iat-o pe domnișoara Ramona Butnaru – ce făptură suavă! –, este laborantă în policlinica spitalului, acestea sunt pistoalele, cunoști refrenul „Unde-s pistoalele, unde-s pumnalele“, de diferite calibre. (Armele erau risipite sub masa de sedințe. Semănau cu cele folosite de actorul Florin Piersic în filmele cu haiduci.) Sper că ești la curent cu ce scrie excepționalul Radu Ciolfan în gazeta orașului nostru? (Mi-a descoperit printre pistoalele acoperite cu noroi uscat pantofii lustruiți ai redactorului-

șef de la ziarul *Viața nouă*.) O gazetă – nu-i așa? – care nu prea vorbește despre istoria țărănimii, precum observi, am aici straie țărănești autentice – pune mâna! –, simți istoria? simți fiorul acestor opinci și sudoarea de veacuri ale țăranului român? Dragă Arghirescule, te rog să-i strângi mâna oaspetelui nostru! Arghirescu mi-a recomandat să agăț aceste cămăși pe niște umerase, dar eu prefer să le țin aici, la grămadă, au un aspect natural, chiar dacă miros, să ne obișnuim cu putoarea istoriei! Dacă răscolim mai adânc printre cămăși vom descoperi unelte casnice folosite de tătari, dânsul e stomatologul Cornel Udrea, vizigoți, slavi, cumani, finlandezi, greci, nu-i așa că sunt fascinante aceste săgeți din secolul treisprezece folosite de armeni? În sfârșit, l-am găsit! Este chiar steagul de luptă al lui Alexandru Macedon, steag furat de un grup de rebeli din conducerea armatei lui. Trădătorii au încercat să se retragă în nordul Europei, dar n-au mai apucat pentru că imperiul s-a prăbușit. Să-l deschid? (Un cufăr din lemn înalt cât un frigider.) Te interesează? Uite ce ascunde, cu-cu! Coroana fără diamante a domnitorului valah Vladimir, pierdută în bătălia cu otomanii chiar pe aceste locuri. (Ghiță a țopăit pe podeaua murdară și blugii săi largi au fluturat ca un steag.) De nisipul ăsta auriu ce zici, măi frate? (Și-a băgat mâna până la cot în nisipul adunat în cufăr. Credeam că va scoate niște morcovi, de la mama știam că morcovii se păstrează în nisip.) Acest nisip sfânt este din Grădina Ghetsimani. L-am cumpărat de la un student sirian. Ești cumva evreu? (Asistența a râs.) Uite și rochia de mireasă a vrăjitoarei Lucreția (o cârpă decolorată și mototolită, pe care a scos-o din nisip), soția legitimă a domnitorului Vladimir și stăpâna castelului construit de iubitul ei soț, pe a cărui temelie se ridică în prezent uzina de aluminiu, țara noastră are nevoie de aluminiu! Vladimir n-a terminat castelul pentru că a fost mereu ocupat cu războaiele, din păcate. Am și câteva cărți, dacă te interesează... Ah, am obosit. Te rog, așează-te,

mi-a arătat scaunul liber aflat între Ramona Butnaru, blondă, zâmbitoare fără motiv, și redactorul-șef Radu Ciolfan, un bărbat cu ochelari, posomorât.

Marian Ghiță a trântit capacul cufărului și s-a așezat pe scaunul cu spătarul înalt din capul mesei. Era un tron din lemn executat într-o linie modernă ca și masa de sedințe cu furnirul ars de scrumul țigărilor. Cele două piese de mobilier, la care nu uit să adaug și scaunele invitaților, împreună cu tabloul lui Nicolae Ceaușescu, fixat pe peretele din spatele directorului, păreau a fi singurele obiecte care ne aminteau că ne aflăm în anul 1986. Profesorul de istorie-geografie avea o față ascuțită, arșă de soare. Favoriții îi acopereau jumătate din obraji. Nu reușise, dacă asta intenționase, să și-i tundă la fel ca gentlemanii englezi din secolul XIX. Și astăzi mă mir cum de nici un secretar de partid de la județ nu-i dăduse indicația de a-și rade smocurile de păr roșcat, care-l făceau să semene cu o maimuță. În rest, era tuns corespunzător.

Marian Ghiță ne-a zâmbit, apoi ne-a spus că a descoperit urmele unui submarin american în Groapa Corbenilor. Fără să aștepte reacția noastră, directorul și-a ascuns fața în palme și a început să râdă în hohote. Se zvârcolea pe tron de parcă fusese conectat la un curent de înaltă tensiune. Când auzi o asemenea tâmpenie din partea unui om pe care abia l-ai cunoscut este bine să adopți o poziție rezervată, poate n-ai înțeles ce-a spus. Dar dacă omul îți repetă dezinvolt tâmpenia, și Ghiță ne-a repetat-o printre hohote, cel mai înțelept lucru e să-i întorci spatele și să fugi cât mai iute. Așa am gândit atunci, dar n-am avut curajul să fug. Marian Ghiță și-a revenit într-un târziu și ne-a repetat a treia oară, cu o voce gravă, că a descoperit în Groapa Corbenilor rămășițele unui submarin american.

– Te bag în mă-ta cu submarinul tău american! a izbucnit doctorul Cornel Udrea. Ne-ai adunat aici ca să-ți bați joc de noi, boule! Mai și râzi, jigodie, că te pocnesc de

nu te vezi!

– Vino să ne batem, doctore, că-ți sparg dinții! Ți-e ciudă, nu-i așa? i-a răspuns directorul, cu pumnii ridicați în dreptul bărbiei, sincer jignit de felul cum îi fusese primită descoperirea.

Udrea a răspuns imediat provocării, sărind pe masă și îndreptându-se „în patru labe“ spre victimă.

– Opriți-vă, oameni buni! a strigat redactorul-șef, apucându-l pe doctor de turul pantalonilor. Aici s-a făcut o afirmație pe care noi o contestăm înainte de a fi argumentată. Hai, Cornele, calmează-te! Ghiță s-a scăpat din cauza nervilor. Înțelege că toți suntem nervoși. Și eu sunt nervos, și Ramona este, și băiatul ăsta e nervos – îmi aruncă o privire tăioasă, în timp ce-l împingea pe doctor la locul lui. Deci, se așează ziaristul pe scaun, întrebarea mea este: unde se află Groapa Corbenilor că eu, fiu al acestui oraș, n-am auzit de această groapă și doar sunt mai mare decât tine cu zece ani, Ghiță!

În loc să-i mulțumească redactorului-șef pentru intervenția pacifistă, istoricul s-a lansat într-o serie de acuzații la adresa ziarului local, și Radu Ciolfan l-a ascultat calm, organ de presă care nu încurajează inițiativele oamenilor, nu promovează „noul“ în gândire, este adevărat că ne aflăm în toiul unei revoluții industriale, dar oamenii doresc să știe care le este locul lor în istorie – se înroșise vorbitorul — iar când eu vin și le spun că în Groapa Corbenilor am descoperit urmele unui submarin american, sunt amenințat cu cămașa de forță din cauza educației pe care au primit-o! a strigat patetic directorul.

– Ghiță, hai să fim serioși, l-a rugat Radu Ciolfan.

Groapa Corbenilor se află – ne-a explicat gazda noastră după ce și-a aprins o țigară

din pachetul doctorului, în partea de Nord-Vest a oraşului, nu departe de şantierul uzinei de aluminiu, un fel de groapă plină cu bălării în care, dacă vă amintiţi, prin anii cincizeci s-a ascuns o bandă de legionari până când a fost prinsă de Miliţia Populară. Cine să-şi amintească? Cel mai în vârstă dintre noi era Anton Arghirescu, dar maestrul nu dădea semne că ar fi auzit de ascunzătoarea legionarilor. Asculta cu ochii holbaţi. Marian Ghiţă cercetase şi descoperise că unul dintre legionarii prinşi în Groapa Corbenilor fusese un fizician sau un inginer, ceva de genul ăsta, care lucrase la uzinele de armament din Braşov. Directorul nu i-a pomenit numele, poate nu-l aflate încă sau ni-l ascundea intenţionat. În ultimii ani de activitate la uzinele de armament din Braşov, inginerul-fizician, adică legionarul, muncise la un proiect comandat şi finanţat de însuşi guvernul american din acea vreme. Contractul fusese negociat în secret, la sfârşitul celui de-al doilea război mondial. Legionarului îi revenise sarcina de a proiecta motorul submarinului la parametri tehnici superiori pe plan mondial, fără ştirea autorităţilor române sau sovietice.

– Nu intru în chestiuni politice, s-a scuzat Marian Ghiţă.

– Dovezile, i-a cerut ziaristul, potrivitându-şi pe nas ochelarii cu lentile groase cât fundul de borcane.

Istoricul a scos din buzunarul cămăşii o bucată de hârtie mototolită, de culoare verde – ne-a arătat-o mândru – şi a aruncat-o pe masă. Ghemotocul s-a oprit în dreptul lui Anton Arghirescu. Nimeni n-a avut curajul să-l atingă. Ramona Butnaru a oftat adânc. Dar Ghiţă mai pregătise o dovadă. De sub masă a ridicat un bocanc negru, fără şiret, cu pielea crăpată şi murdară. L-a ţinut în palmă câteva clipe, ca să-l admirăm, apoi l-a azvârlit cu precizie tot în dreptul lui Arghirescu. Meşterul a tresărit vizibil şi nu şi-a mai ridicat privirea de pe bocanc cât timp a vorbit directorul.

Ghemotocul verde era un abonament CFR pe ruta Brașov – Constanța, datat 1953, dovadă că inginerul străbătea regulat această distanță pentru „a face plajă”, s-a grăbit Ramona. Nu! – a contrazis-o cu indulgență Ghiță. La Constanța, legionarul studia la fața locului capacitatea de propulsie a motorului proiectat. La Brașov făcea calculele pe hârtie, noaptea, cu perdelele trase la ferestre, să nu-l descopere organele populare, iar în orașul de pe malul mării executa manevrele. Americanii îi băgaseră banii într-o bancă elvețiană și așteptau nerăbdători finalizarea proiectului. Când Miliția Populară aflase despre acest proiect ce amenința securitatea națională, legionarul fugise deja din Brașov. Dar a fost prins o dată cu alți camarazi în Groapa Corbenilor. În clipa în care a fost împușcat, inginerul strângea la piept o servietă. În aceasta se afla proiectul submarinului încheiat în proporție de nouăzeci la sută. Dar tocmai atunci, legionarul-fizician termina în gând calculul de rezistență al pistoanelor cu ajutorul unei formule pe care el o pusese la punct. Spera – neghiobul! – că va scăpa cu câțiva ani de pușcărie, apoi va preda proiectul finalizat imperialiștilor. Trădătorul a căzut cu un glonte tras în tâmplă, dar cu formula de calcul în creier. Iată cum a sfidat pedeapsa dreaptă a poporului! Din păcate, Miliția Populară n-a reușit să intre în posesia formulei respective, dar a capturat servieta. Spionii parașutați în acea noapte, ca să-l scoată din țară pe legionar, au fost și ei arestați și executați. Atenție, vă rog! Atât de puternic a fost acel gând din ultima clipă de viață a legionarului, încât el, gândul, a scăpat neucis!

Marian Ghiță nu era sigur dacă legionarii – dușmanii poporului, nu-i așa? –, printre care se afla și inginerul, au fost îngropați pe locul execuției, în Groapa Corbenilor, dar era ferm convins că bocancul aparținuse legionarului. Astfel de bocanci, verificase, purtau angajații uzinei de armament din Brașov în anul 1955, când Miliția Populară a lichidat cuibul legionar. Directorul Casei de Cultură era încredințat – aici ne-a lăsat

cu gurile căscate – că proiectul finalizat în ultimul gând al inginerului s-a materializat, iar submarinul există în realitate!

– Nu înțeleg, a recunoscut Cornel Udrea. Cum, dracu', să existe în realitate?

– Tu locuiești într-un cămin, s-a întors la mine profesorul de istorie-geografie. Adică într-un bloc, nu-i așa? Acest bloc n-a fost construit la întâmplare. El are etaje, odăi cu ferestre, are țevi de apă rece și caldă...

– La noi în bloc, apa caldă nu curge de trei luni, s-a plâns Ramona.

– Pentru că locuiești într-un bloc cu garsoniere construit pe vremea lui Dej, de aceea nu curge, i-a răspuns Radu Ciolfan.

– Blocul tău a fost mai întâi o idee în mintea unui om, și-a continuat Ghiță explicația. Acel om – arhitectul, nu-i așa? – a așezat etajele, ferestrele, ușile, te-a văzut locuind într-o cameră, la ce etaj locuiești?

I-am arătat patru degete, ultimul etaj.

– Te-a văzut la fereastra etajului patru, uitându-te după fetele care se plimbă prin parc, deci a avut grijă să aranjeze blocul în așa fel încât să-ți găsești o fată bună. Ești însurat?

– Nu.

– Deci tu locuiești într-o idee pozitivă, care s-a format în capul unui arhitect. În mod pașnic el a transpus-o pe hârtie, a dat-o constructorului, cunoașteți traseul, că se construiește destul în țara noastră! Ei bine, în cazul submarinului, proiectul din mintea inginerului n-a urmat acest traseu pașnic, dimpotrivă, a cunoscut o traiectorie forțată de împrejurări. Omul nostru a sperat că va trăi. Din această cauză, gândul său pozitiv a rezistat șocului, vezi împușcarea, și a scăpat nevătămat. Rămâne ca noi să-l descoperim urgent, chiar în această duminică, să nu ne-o ia alții înainte!

După o tăcere firească, Radu Ciolfan a spus că așa ceva nu poate publica la ziar decât cu aprobări venite de la Comitetul Central, iar dacă ne vom adresa autorităților vom avea neplăceri. Marea problemă este că inginerul a fost legionar. Dar el, Radu Ciolfan, ar fi dispus să-și sacrifice o duminică în căutarea submarinului, numai să vadă cu ochii lui Groapa Corbenilor. Anton Arghirescu a deschis fereastra, fumaseră ca turcii și boarfele țărănești puteau a grajd. Laboranta a susținut propunerea ziaristului, demult nu mai ieșise la iarbă verde, avea în frigider un baton de salam, putea să facă sandwich-uri, să ajungă la toți. Și Cornel Udrea a fost de acord cu expediția, dar s-a arătat îngrijorat de situația în care vom descoperi în Groapa Corbenilor submarinul sau o bucată de motor scursă din mintea legionarului. Ce vom face cu ea? Unde o vom duce? Aveam nevoie de un tractor ca s-o transportăm în oraș. Doctorul ne-a avertizat să nu mizăm pe Dacia lui, nu cumpărase cota de benzină pe luna în curs și nu risca să-și bage mașina prin hârtoapele inventate de Ghiță. Intervenția stomatologului a înviorat atmosfera. Fiecare a încercat să propună variante, dar coerent a fost doar Marian Ghiță. El a pledat pentru aducerea submarinului în Casa de Cultură, chiar în biroul său, și dacă nu va încăpea, îl vom băga în sala de festivități, important este să-l găsim! Uluitor este aerul marin, umed și sărat din Groapa Corbenilor, o să vă convingeți, ne-a încurajat profesorul, pur și simplu miroase a alge putrezite!

Radu Ciolfan ne-a amintit că legionarii l-au ucis pe istoricul și cărturarul Nicolae Iorga și expediția noastră ar putea avea urmări neplăcute atât pe plan local, cât și la nivel național. Istoria partidului ne-a învățat cine au fost legionarii. Partidul a purtat lupte aprige împotriva lor. Afirmările ziaristului au prelungit adunarea cu încă o oră, timp în care ne-am exprimat solidaritatea cu doctrina partidului. Discuțiile au fost presărate cu numeroase înjurături grosolane pe seama mișcării legionare, în

general, și a inginerului proiectant, un trădător care a subminat economia națională, în particular. Anton Arghirescu a excelat la acest capitol. Ca să le demonstrez că știu istoria țării, am spus că legionarii au fost niște fanatici. De acord! – m-a felicitat Radu Ciolfan. Directorul Casei de Cultură a conchis că legionarii, spre deosebire de alte partide burghezo-moșierești, și-au găsit locul în istorie în sens negativ, dar și l-au găsit! Probabil că și-n prezent, la unele persoane se mai pot întâlni rămășițe mentale ce aparțin acestei ideologii periculoase. Noi le respingem! De acord! – l-a aprobat ziaristul. Dar asta nu înseamnă ca noi să ne intimidăm, să ocolim chestiunea, pentru că astfel nu vom mai descoperi submarinul...

– Aseară, am auzit la „Europa Liberă” că un submarin sovietic s-a rătăcit și a rămas blocat în apele teritoriale suedeze! s-a ridicat vioaie Ramona Butnaru.

– S-a blocat pentru că sunt proști, a confirmat satisfăcut Radu Ciolfan și noi am râs fericiți.

Am stabilit să ne întâlnim duminică, la prima oră a dimineții, în fața Casei de Cultură și de acolo, îndrumați de Marian Ghiță, să pornim spre Groapa Corbenilor. Anton Arghirescu s-a angajat să facă rost de două târnăcoape și o lopată.

În nopțile care au urmat, am dormit prost, frământat de emoții și speranțe. Nu m-am gândit la posibila descoperire a submarinului, cât mai degrabă la acești oameni deosebiți. În fiecare dintre ei ardea o flăcără. Și în sufletul meu ardea una, poate nu cu aceeași intensitate, dar important mi se părea că i-am întâlnit, că flăcările noastre ard pentru o cauză nobilă. Nu le-am mărturisit atunci că în liceu câștigasem Olimpiada de Limbă și Literatură Română– faza județeană – și că în timpul liber scriam nuvele. În acel an, țin minte, aveam scrise deja patru povestiri pe care le dactilografiam la „Biroul de Copiat Acte” din oraș, cheltuind o groază de bani, și le trimiteam cu regularitate

la revistele literare din țară. Așteptam cu înfrigurare un răspuns la „Poșta redacției”. Zadarnic. Povestirile expediate se pierdeau în oceanul tăcerii. Când mă cuprindea disperarea, alergam la poștă și telefonam la revistă, chemându-l pe redactorul căruia îi trimiseseam plicul cu nuvele. O voce plăcut surprinsă de numele meu mă asigura că textele au fost citite, sunt bune (inima îmi bătea să-mi spargă pieptul) și că într-un număr viitor îmi va fi publicată o povestire. (Cu greu mă abțineam să nu urlu de fericire.) Parcă toți redactorii se înțeleseseră să mă amăgească.

Invitația lui Marian Ghiță din vara anului 1986 a secăt într-o clipă oceanul deznădejdiei pe care pluteam. Insuccesele literare, monotonia zilelor, rutina și oboseala mesei de strungar, mizeria din camera mea de cămin, dar și patimile care îmi sălășuiau în suflet, toate au ars în flăcări aprinsă de această întâlnire. Într-una din nopți, sufocat de fericire, am deschis fereastra și am strigat:

– Nu mai sunt singur!

2

Anton Arghirescu a dat buzna în cameră de parcă era urmărit și s-a așezat pe marginea patului. Își freca mâinile păroase. Ochiul săi mici, vicleni, mă cercetau lacomi. M-a rugat să sting lumina.

– Am bătut la ușa matală mai ceva ca Miliția, a recunoscut maestrul în loc să-și ceară scuza pentru că mă trezise în puterea nopții. Dormi ca un buștean. Așa dormeam și eu când aveam vârsta matală. Acum, la bătrânețe, mi s-au adunat grijile, nevoile, durerile, vorba cântecului. Pe toate trebuie să le îndur. În urmă cu o lună, n-am dormit din cauza unei afurisite de măsea. M-am tăvălit de durere. Ce să fac? Am fugit la doctor să mi-o scoată. Și la doctor, știi matală cum este, că ești deștept. A trebuit să-i dau bani. Că așa s-au învățat domniile doctori, dacă nu le bagi ceva în buzunar nici nu se uită la tine. Eu am nevoie de dinți în gură. Asta e! Frigul, nisipul și varul de pe șantier mi-au distrus dinții. Am dat bani pentru lucrarea dentară, ce să fac? Dar am dat degeaba, că lucrarea cu trei dinți mi-au căzut după ce am mâncat nuci. Am aruncat-o la gunoi. Uite și matală cum trăiesc, a căscat gura și mi-a arătat cu degetul o arcadă neagră.

Am dat din cap aprobator, să nu-l descurajez, deși nu văzusem nimic din cauza întunericului.

– Matală cunoști un dentist bun, că m-am săturat de lichele? Dacă e un doctor bun înseamnă că lucrează cu un tehnician dentar bun. Așa e regula. Le dau țigări, coniac, bani, ce vor, numai să-mi facă o lucrare de calitate. Să nu-mi facă rebuturi așa cum mi-au făcut ceilalți! Au fost doi: un doctor incapabil și o tehniciană dentară, o nebună care trebuie internată la ospiciu. Le-am băgat bani în buzunar la fiecare consultație, bani câștigați cu sudoare în fabrică, la ore suplimentare. Și-au bătut joc de dinții mei.

E cinstit? Trăim într-o societate echitabilă, dar mai există asemenea hoțomani care se îmbogățesc de pe urma muncitorilor. Ei ne exploatează. Trebuie stârpiți, mă lovi cu pumnul în genunchi. Îmi dai un pahar cu apă?

Apa nu curgea la robinet. S-a mulțumit cu două degete de ceai rece.

– De ce nu vă duceți la doctorul Udrea? l-am îndemnat în timp ce aduna cu limba firele de ceai de pe fundul ibricului.

– Vrei să mă omoare? s-a speriat bătrânul. Te credeam deștept. Udrea e un măcelar. Eu am nevoie de un doctor. Ce, nu-l știu eu pe Udrea? De abia așteaptă să mă prindă ca să-mi scoată toți dinții. Pe matală dacă te doare dinții la cine te duci?

Aveam o singură plombă. În rest, dinții mei erau sănătoși pentru că mă spălam cu sare. Citisem într-o revistă: sarea de bucătărie este cea mai bună pastă de dinți! Nu m-a crezut. Am vrut să aprind lumina, să-i arăt revista. S-a împotrivit. A început să mi-l bârfească pe Cornel Udrea: un afemeiat, bețiv, cartofoi, își dă aere de intelectual și privește lumea de sus, are treizeci și cinci de ani și este divorțat de două ori. A uitat că partidul l-a băgat în facultate și l-a trecut prin școală ca găscă pe apă pentru că era un puturos, tăia frunze la câini în echipa studentască de handbal. Partidul l-a făcut doctor. Ce dacă locuiește în vilă? Toată lumea știe cum și-a construit-o. Când a venit în oraș, era un coate-goale, umbla cu pantalonii ruși în fund de naveta făcută într-un sat din județ. Noroc de cele două neveste. Le-a furat zestrea și le-a dat cu piciorul. Ele l-au făcut om la treizeci și cinci de ani cu vilă și Dacie!

– Nu este bine să vii cu noi în expediție, a schimbat dintr-o dată vorba. Am discutat și cu Udrea. Și el a fost de acord. Matală, cum să-ți zic, ai putea să strici totul. Să nu mi-o iei în nume de rău, dar nu ești pregătit. Ești deștept, toată lumea recunoaște, am auzit că scrii povești, dar deșteptăciunea nu-ți va folosi în expediție. Ești prea timid.

Trebuie să fii curajos, ce dracu! Și-apoi, nici nu știm dacă tu ai nevoie de așa ceva. Noi avem nevoie de submarin. Ghiță ne-a convins că submarinul există. O să-l găsim, o să-l dezgropăm, o să fim fericiți, va fi al nostru! a țipat Arghirescu de parcă atunci l-ar fi zărit, sub patul meu. Douăzeci și cinci de ani am muncit pe șantier, pe ploi, pe ninsori, cu noroiul până la genunchi. Am dormit în barăci. Acolo m-am însurat, acolo am făcut nunta, acolo mi-a murit nevasta de plămâni. Uită-te la mâinile mele! Matale nu știi ce-i munca. Freci opt ore strungul și pleci fluierând. Totul ți-a venit de-a gata. Eu m-am sacrificat pe șantiere. Am dreptul să mă răzbun pe toate umilințele îndurate. Îți dau cuvântul meu de om: ei mi-au cerut bani ca să-mi facă dinții. Să mă crezi, ei mi-au cerut! Le-am dat. Sunt vinovat că le-am dat? Nu. Să-nfunde pușcăria și să mă lase în pace. Am dreptate Nu-mi răspunde, mai bine dormi. Da, te las să dormi. Trebuie să dormi. Nu fii supărat că nu te luăm în expediție.

– Nu mă supăr.

– Foarte bine, foarte bine, și-a lipit palmele de genunchii mei și mi-a șoptit: Dacă te vom chema să te ascunzi sub pat.

S-a ridicat, dar în loc să se îndrepte spre ușă s-a repezit și m-a prins în brațe. M-a strâns atât de tare încât am simțit că leșin. Nu mai puteam să respir. Bătrânul își ascunsese fața în bluza mea de pijama și tremura din tot corpul. Nu dorea să-l văd plângând. M-a ținut așa mai mult de un minut. Când mi-a dat drumul, l-am văzut că rânjea. A sărit și m-a sărutat pe buze. Apoi a fugit. Am adormit în zori, chinuit de mirosul grețos al balelor sale. De trei ori m-am spălat cu sare pe dinți.

Duminică, după ora prânzului, am băut două beri în oraș. Apoi, am bătut aiurea străzile și m-am întors amorțit la cămin. N-am apucat să mă întind în pat pentru că mi-am auzit numele strigat de mai multe voci în parcul din fața blocului. Am sărit la

fereastră. Prietenii mei m-au întâmpinat cu aplauze: „Dă-te jos din corcoduș, babuinule!“ Chemarea mi-a umplut sufletul de bucurie. Cred că am zburat de la înălțimea ferestrei, aterizând în mijlocul lor, altfel Ramona n-ar fi exclamat când i-am sărutat mâna: „Parcă ești un vultur!“ Își strânsese părul pe creștet într-un bulgăre de aur. Purta un tricou galben, strâns pe talie, care-i puneă în evidență sânii, și o fustă albastră, scurtă. Arăta ca o vedetă de cinema. Ghiță m-a îmbrățișat:

– Omule, ești tânăr, talentat și energic. Ajută-ne să găsim submarinul. Înainte, tovarășe!

Erau îmbrăcați în haine de oraș cu excepția arheologului, echipat sportiv: trening roșu, bascheți chinezești și jambiere de rugbyst. În spate ducea un rucsac vechi, aproape gol, în care se aflau – mi-am imaginat — sandwich-urile Ramonei. I-am cerut să car eu rucsacul, sunt obișnuit cu greutatea, dar Marian Ghiță m-a refuzat și a pornit sprinten pe strada principală a orașului. Anton Arghirescu l-a urmat cu mâinile în buzunare, bolborosind. Părea nemulțumit de prezența mea. Am încercat să-l ajung, să-i cer o explicație, de ce îmi aruncase acele minciuni jalnice, că nu eram pregătit, că... dar doctorul Udrea m-a bătut pe umăr și l-a imitat pe director cu o voce gătuită: „Omule, ești tânăr, talentat și energic.“ Radu Ciolfan mi-a mărturisit îngrijorat că toată ziua răscoliseră Groapa Corbenilor în căutarea submarinului. Ajunseseră la concluzia că nu vor reuși singuri. Participarea mea era absolut necesară. Am vrut să-l contrazic, dar tonul său grav m-a intimidat. Cum să-i ajut să găsească submarinul? În primul rând că nu văzusem niciodată un submarin în realitate. Apoi, nu cunoșteam Groapa Corbenilor. Și, nu în ultimul rând, tinerețea, talentul și energia invocate de Marian Ghiță mi se păreau însușiri inutile într-o asemenea acțiune. Aveam nevoie de aparatură electronică pentru a detecta submarinul, iar Arghirescu nici măcar nu adusese

târâncopul și lopata, așa cum promisese în urmă cu trei zile. Radu Ciolfan continuă să-mi vorbească monoton despre rolul pe care-l voi juca în această investigație: grație romantismului revoluționar, a responsabilităților și abnegației de care voi da dovadă în misiunea încredințată, submarinul va ieși la iveală. Ziaristul nu părea obosit. Nici ceilalți nu arătau ca niște oameni care căutaseră submarinul o dimineată întreagă: storși de vlagă, chinuiți de sete ori arși de soare. Doctorul Udrea, de exemplu, își mângâia mustața neagră, mulțumit că se bărbierise corect și culegea scame imaginare de pe sacoul său vișiniu, atrăgându-i atenția Ramonei asupra calității materialului.

Radu Ciolfan și-a încheiat monologul cu un oftat. Cămașa lui albă și apretată nu avea vreo urmă de transpirație. Și-a trecut degetele prin părul rar, pieptănat peste frunte, apoi și-a șters fața rotundă cu o batistă impecabilă, ridicându-și cu grijă ochelarii de pe nas.

– Întreprinderea la care lucrez, am îndrăznit, a rămas în urmă cu planul, știți și dumneavoastră, producția înainte de toate! Conducerea a stabilit duminica zi lucrătoare ca să recuperăm restanțele; n-am putut să mă învoiesc, de aceea n-am venit în fața Casei de Cultură, am mințit afectat.

Ziaristul a dat din cap, cunoștea decizia conducerii. Absolvisem liceul la seral în urmă cu trei luni și fusesem scutit de armată din motive medicale, am continuat emoționat. În clasa a IX-a, am câștigat faza județeană a Olimpiadei... și încerc cu modestie să scriu nuvele. Am scris patru povestiri inspirate din realitatea socială pe care o trăim! Le-am trimis la toate revistele din țară și am promisiuni că vor fi publicate. Ciolfan mergea cu privirea fixată pe pantofii săi lustruiți. Nici nu mă auzise. Mă pregăteam să-i repet mărturisirea: marea mea pasiune e literatura, dar m-a tras grijuliu de mână, să merg pe marginea șoselei, să nu mă lovească vreo mașină. Ieșisem

deja din oraș. Ne apropiam de hanul Dumbrava. Dincolo de han, șoseaua se strecura printre dealuri, ajungând în munți, pe malul lacului de acumulare.

– Așadar, ești scriitor, s-a trezit ochelaristul într-un târziu. Pe mine mă fascinează natura umană. Iarba, copacii, apele curgătoare, cerul ăsta cuprins de umbrele înserării și toate aceste elemente naturale mă lasă rece. Eu am scris poezii, au fost ultimele cuvinte ale însoțitorului meu ursuz.

Udrea ne-a invitat să bem o bere pe terasa hanului, dar Marian Ghiță a refuzat: „Nu!” și a întins pasul. Stomatologul i-a salutat din mers pe clienții de la mese. Natura care-l „lăsa rece” pe ziarist a fost înviorată de Ramona. Alerga pe marginea șoselei, încercând să prindă fluturi, ne arăta fel de fel de flori, dovedindu-ne cunoștințele sale de botanică însușite la liceul sanitar, imita vacile rătăcite pe pajiște, se strâmba la Udrea care se străduia s-o prindă de mână. Curând, și Anton Arghirescu s-a molipsit de zburdălnicia fetei. A renunțat să mai țină pasul în urma arheologului. Îi arăta lui Ghiță cine știe ce fleac pe coama unui deal, strângea la repezeală „floricele, să-i fac domnișoarei o coroniță”, nu-i nevoie, l-a expediat Ramona, se trântea prin iarbă, urlând aiurea și-l provoca pe doctor: „Hai, dom’ Cornel, să facem o trântă!” Doctorul râdea flegmatic. Din această zbenguială ciudată pentru un om la cincizeci și ceva de ani, Anton Arghirescu a găsit în șanțul de la marginea șoselei o creangă de copac, groasă cât brațul doctorului, cel mai solid dintre noi. După ce a curățat-o de frunze, i-a arătat-o arheologului: „E bună?” Ghiță s-a întors preț de o secundă: „E bună.” „E bună, e bună!” a strigat maestrul lovind aerul cu bâta, ca un jucător de oină.

În afară de Marian Ghiță, un veritabil infanterist, toți slăbisem ritmul pentru a admira mișcările imprevizibile și excitante ale Ramonei. Și redactorul-șef ar fi fost în stare, dacă atunci ar fi fost întrebat, să spună ce culoare au chiloții laborantei. „Rozalii

cu ciupercuțe!“ ar fi răspuns Udrea înaintea lui. Doctorul nu se ferea să-i arunce fetei tot felul de glume deochete. Ramona îi răspundea, strâmbându-se cu limba scoasă. Atent, maestrul râdea prosteste: „Te strâmbă, dom’ Cornel!“ La un moment dat, Udrea l-a ajuns pe Ghiță și a scos din rucsac o sticlă de apă. A băut lacom. „Care mai vrei?“ s-a întors absent la agitația noastră. Ramona a fost prima, apoi Arghirescu, Ciolfan, până la mine sticla s-a golit. Soarele cobora printre dealuri. Cu gâtlejul răcorit, Udrea a început să cânte: „Nu mă duc la Carolina, nu mă duc la ea...“, „La Banca Națională, stau c...vele de pomană...“ și arhicunoscutul „C-așa beau oamenii buni...“ Am cântat și-am aplaudat cu foc, mai puțin Marian Ghiță care și-a văzut de drum. Doctorul a fost susținut de Radu Ciolfan: „Cornele, bag-o pe aia, la Ramona, la Ramona sus pe scară, doi studenți cu rigla scoasă...“ „Nerușinatule!“ l-a certat laboranta. Arghirescu a încercat să se afirme cu: „Marinari pe drumuri de ape...“, dar a fost descurajat de Udrea: „Lasă-mă dracului cu textele astea învățate când făceai labă în armată!“

Programul muzical a fost întrerupt de Marian Ghiță. Se oprise în mijlocul șoselei, cu mâinile în șolduri. Ne-am apropiat ca niște elevi care chiuliseră de la ora de istorie-geografie.

– Urcăm dealul. Ne împărțim în echipe de câte doi, ca să fim eficienți. Tu mergi cu Cornel, mi-a ordonat arheologul. Arghirescu merge cu mine. Voi înconjurați dealul pe direcția Sud-Est, i-a îndrumat pe ziarist și pe Ramona.

– Ce facem dacă dăm peste nebună, s-a interesat Arghirescu.

– Unul va rămâne pe loc, celălalt va da alarma. Să nu vă scape! Măine, la proces, n-o să avem probleme. Nu-i așa, Cornele?

– Eu vreau să-mi dea banii acuma, că dacă intră în pușcărie n-o să mai văd un ban de la ea, a protestat maestrul. I-am dat două sute de lei degeaba, că mi-au căzut

dinții din gură. Nu pot să mănânc. De unde să fac rost de bani pentru alți dinți? Eu am ajutat Miliția. De ce nu mă despăgubește Miliția?

- Miliția ne apără cuceririle revoluționare, l-a lămurit Radu Ciolfan.
- Gata cu văicăreala, a strigat Ghiță.

Arheologul și-a potrivit pe umeri curelele rucsacului, a sărit șanțul de lângă șosea și a intrat în tufișurile înalte de la poalele dealului. Arghirescu l-a urmat. Ramona și Ciolfan s-au deplasat spre stânga, respectând indicațiile lui Ghiță. După câteva clipe de ezitare, doctorul a pornit fără să-mi spună un cuvânt. Am atacat dealul pe o pantă abruptă. Alunecam ușor și trebuia să mă agăț cu mâinile de bolovani ca să nu mă rostogolesc în lizieră. Doctorul fluiera vesel. Fostul handbalist era obișnuit cu astfel de ascensiuni. Când am ajuns în vârf, soarele căzuse în spatele munților din depărtare. În fața noastră se întindea un podiș presărat cu movile și gropi, mare cât două terenuri de fotbal. În capăt se înălțau două macarale ce vegheau șantierul uzinei de aluminiu. Cu siguranță, am judecat atunci, mai exista un drum folosit de muncitori și de șoferii camioanelor. Am început să inspectez timid gropile din preajmă. Câteva erau proaspăt săpate. Cele mai adânci adăposteau bucăți de sârmă, anvelope sfâșiate, fâșii de tablă ruginită. Udrea privea indiferent acest cimitir de fiare vechi. L-am auzit lovind cu piciorul o cutie de conserve. M-am întors să-l întreb dacă gropile fuseseră săpate de Marian Ghiță. Stomatologul se opri pe marginea unei gropi de dimensiuni apropiate cu acelea ale ștrandului din orașul nostru. Amintindu-mi descrierea arheologului, o groapă plină cu bălării, am bănuir că aveam la picioarele noastre Groapa Corbenilor, dar nu simțeam mirosul de alge putrezite. Plutea în aer un parfum de liliac, pe care-l respiram de obicei primăvara, când mă plimbam pe străzile cartierului în care locuiau secretarul de partid și primarul.

– Tu ești chior? Doar ai trecut pe-aici, mi-a reproșat doctorul în șoaptă. Cheamă-i repede, să nu ne scape!

N-am apucat să-l întreb dacă cilindrul metalic, care ruginea pe fundul gropii, era submarinul căutat, pentru că Udrea s-a grăbit să coboare, atent să nu facă zgomot. Cilindrul semăna cu o cisternă CFR de petrol, pe generatoarea căruia erau bătute trei cordoane de nituri groase. Unul din capete era acoperit cu o emisferă. Aveam impresia că rezervorul căzuse din cer și făcuse acest crater care mirosea a liliac. Doctorul l-a atins cu vârful degetelor să se convingă, poate, că este adevărata epavă a submarinului. Pe suprafața cilindrică erau prelucrate două orificii rotunde, asemănătoare cu hublourile submarinelor văzute în filme. Udrea a încercat să-și bage capul printr-unul, dar a renunțat, avea capul prea mare. Îl urmăream îngrijorat, gata să-i sar în ajutor dacă, Doamne ferește, o lighioană, ce sălășuia acolo, i-ar fi sărit în față, mușcându-l. Udrea a strigat prin orificiu:

– Ioana? Ești aici, Ioana? Eu sunt, Cornel! Știu că ești aici, Ioana! De ce te ascunzi, prostuțo? Ioana, mă auzi? Să nu care cumva să faci pe viteaza la proces!

Un val de țipete a inundat Groapa Corbenilor. Doctorul s-a întors speriat, cerându-mi ajutor. Prietenii noștri coborau panta opusă a gropii. L-am văzut pe Arghirescu sărind ca un iepure peste bolovani și învârtind deasupra capului ghioaga luată de pe drum. Ghiță cobora cu pași mărunți, urlând cel mai tare. Ramona imita strigătele de luptă ale indienilor. Radu Ciolfan huiduia cu palmele făcute pâlnie la gură. Într-un târziu, doctorul a recunoscut vocile năvălitorilor și s-a repezit la rezervor, lovindu-l cu picioarele. Arghirescu izbea furios cu ghioaga cealaltă parte a cilindrului. Cu viteza acumulată în coborâre, Ghiță a vrut să intre cu umărul în rezervor, dar impactul l-a aruncat peste rucsac, în țărână. S-a ridicat înjurând de mamă și a pornit de-a

lungul recipientului, lovindu-l cu pumnii. Radu Ciolfan s-a oprit la jumătatea pantei și a început să cânte. Din cauza gălăgiei, n-am recunoscut cântecul, dar vocea sa de bariton s-a impus curând cu imnul: „Pe-al nostru steag e scris unire“. Apuca la întâmplare pietre și le arunca în rezervor. Ramona s-a apropiat de capătul descoperit, cu intenția clară de a-l surprinde pe cel ascuns acolo. A mers ghemuită, apoi a sărit în fața intrării, ținând în mâini o armă imaginară:

– E aici, e aici, a strigat și imediat s-a aruncat la pământ, ca să nu fie observată de persoana deconspirată.

Curajul laborantei n-a fost observat de combatanți. Udrea alerga cu mâinile ridicate în jurul cisternei, Ciolfan continua să cânte netulburat „Pe-al nostru steag e scris unire“ și să arunce cu pietre. Una l-a atins pe doctor, în picior, fără urmări. Ghiță s-a deplasat pe latura abandonată de stomatolog și a continuat să aplice pumni firavi cilindru. Obosise. În schimb, Arghirescu găsisse o rangă de fier și lovea neobosit în același loc, de parcă ar fi vrut să spargă tabla. Striga ceva confuz: „Să vină Miliția! O să te mănânce pușcăria! Mi-ai nenorocit dantura, nebuno!“ Ramona a încercat să-l oprească pe doctor, ca să-i arate cine se ascundea în cilindru, dar un pietroi a nimerit-o în ceafă. Fata a urlat atât de tare, încât maistrul a încremenit cu ranga deasupra capului, Ciolfan a înghițit versurile, iar Ghiță a ocolit cisterna, curios să afle ce s-a întâmplat.

- M-a lovit, a scâncit Ramona, prăbușindu-se în brațele doctorului.
- Suntem atacați de legionari, fraților! a strigat arheologul.

În groapă a năvălit o haită de câini vagabonzi. Javrele lătrau asurzitor. Am avut timp să zăresc doar doi câini, mari cât o motocicletă, care se pregăteau să sară pe ziarist. Am făcut stânga-mprejur și am luat-o la fugă. Cred că ne atacaseră vreo

zece lighioane turbate. Din urmă auzeam țipetele Ramonei. Am străbătut platoul într-o goană nebună și m-am ascuns cu răsuflarea tăiată în spatele unei barăci a șantierului. Întinericul înghițise cele două macarale și cobora cu repeziciune peste parcul de basculante și excavatoare. După câteva minute, s-a trântit lângă mine Marian Ghiță, cu fața congestionată. Răsufla greu, iar picioarele îi tremurau așa de tare, încât am crezut că se afla în pragul unei crize de epilepsie. Auzisem că un personaj dintr-un roman al lui Dostoievski suferea de boala asta. Apoi a apărut Arghirescu, învinețit de efort, cu ochii bulbucați. Horcăia, parcă fusese înjunghiat. Își pierduse pantofii și ranga. Ultimul s-a prăbușit Udrea, cu sacoul sfâșiat la spate. Scuipa din adâncul pieptului și înjura. Văzându-ne cum răsuflam ca niște ogari, n-a rezistat și ne-a făcut un semn obscen cu degetul mijlociu:

– Ne-a scăpat, a dracului c...vă!

– Avem timp să pornim la contraofensivă. Uitați-vă aici, avem arme! Unde-s pistoalele, unde-s pumnalele, a fredonat Ghiță și a scos din rucsac cele patru pistoalele pe care mi le arătase sub biroul său.

Un pistol l-a dat maistrului, pe al doilea doctorului, pe al treilea se pregătea să mi-l arunce, dar Udrea l-a oprit:

– N-a făcut armata. Ți-am zis că-l luăm degeaba.

– Unde-i Radu? s-a interesat arheologul, ascunzând pistolul în rucsac.

Udrea i-a răspuns cu un hohot scurt.

– La contraofensivă îi lăsați să se apropie, vă feriți și trageți. Avem muniție, le-a aruncat Ghiță câte un săculeț.

Nu erau mai mari decât pungile în care primeam rația lunară de zahăr de la alimentară. Arghirescu l-a desfăcut pe al său și a verificat cu vârful limbii gustul

prafului de pușcă. Bun! a dat din cap și a plesăit satisfăcut.

– Mă duc acasă, a anunțat doctorul. Nu am chef de contraofensivă. Mâine trebuie să mă trezesc dimineată, sunt de serviciu la policlinică. Apoi mă duc la tribunal. Voi sunteți în concediu medical, bolnavi închipuiți, vă doare în c.... Eu duc greul. Auzi, nea Izmană, să nu te mai aud că plângi după bani, că nu-i meriți. Îți spun eu că nu-i meriți!

– De ce? Sunt banii mei, două sute de lei, s-a enervat maistrul, amenințându-l cu pistolul. Și ce dacă nu vin la tribunal? Ți-am dat cinci sute de lei pe concediul medical, escrocule! Și dom' Ghiță ți-a dat. Spune-i, dom' Ghiță, cât i-ai dat pe concediu? Cinci sute, nu-i așa? Cinci sute și cu cinci sute face o mie de lei. O mie de lei! Și cât i-ai dat, dom' Ghiță, lu' Fonta? Două sute, ca și mine. Am rămas amândoi și fără dinți și fără bani. Am ajutat Miliția pe banii mei. De ce nu suntem despăgubiți?

– Cornele, ești sigur că mâine are loc procesul? a intervenit îngrijorat arheologul.

– Sigur, prietene! C...va o să scape ușor, cu doi ani la locul de muncă.

– Am auzit că procesul lui Fonta a fost amânat. L-au bătut?

– Să-l ia dracu pe procuror, că nu vrea să-mi spună ce-a pățit Fonta. Cred că vor să-l judece cu ușile închise la București.

– Dacă moare Fonta, am încurcat-o! s-a speriat maistrul.

– Cine, dracu', ți-a băgat în cap că moare?

– Am auzit eu... Și dom' Ghiță a auzit de la un tovarăș că l-au bătut măr.

– Trebuie să vorbesc cu procurorul. Să vedem ce au de gând. O să-mi ceară bani ca să-mi spună de ce i-au amânat procesul lui Fonta.

– Iar să dau bani? Am dat destul. Nici nu mă gândesc. Tu ne-ai băgat în rahat, tu să ne descurci. Am rămas și fără pantofi. Era singura mea pereche de pantofi.

- Mă cac pe pantofii tăi! Uită-te la sacoul meu cum arată! Stofă englezească, boules!
- De ce mă faci bou, domnule doctor?

– Oricum, nu e treaba noastră chestia cu bătaia. Noi să pornim contraofensiva și să-i salvăm pe Radu și Ramona, a revenit Ghiță pe un ton autoritar. Lasă, nea Arghirescule, că ne recuperăm banii. N-o să mori de la două sute de lei. Bine că am speriat-o!

- Am speriat-o pe dracu'. Mă duc acasă.

- După contraofensivă.

– Nu mă mai f... la cap cu contraofensiva ta, s-a enervat doctorul și i-a aruncat lui Ghiță pistolul și săculețul.

- Cu matala ce facem? și-a amintit de mine maistrul.

- Rămâi aici, să ne acoperi retragerea, mi-a ordonat arheologul.

După ce au fumat câte o țigară din pachetul doctorului, s-au pierdut în bezna ce stăpânea platoul. Luna arunca o lumină confuză peste șantier. Cele două macarale păreau niște dinozauri care mă amenințau cu scârțâitul lor metalic. Parcul de basculante și excavatoare se transformase într-o turmă de elefanți. Ar fi înaintat spre mine, strivindu-mă o dată cu magazia, dacă nu m-ar fi trezit o furtună de lătrături însoțită de urale. Am auzit trei împușcături. Cu pistoalele haiducilor, prietenii mei nimiciseră javrele. Contraofensiva reușise, m-am bucurat și am pornit pe urmele lor.

Pe platou se instalase liniștea. Ocolem gropile cu teamă. Deodată, am auzit o bufnitură în imediata apropiere. Am încremenit, rugându-mă să nu fie un câine care se pregătea să-mi sară în spate. Fără pistol eram o pradă sigură. La picioarele mele se căsca o groapă uriașă. Așa mi s-a părut, uriașă, poate și din cauza norului de ceață care plutea pe fundul ei. Bufnitura s-a repetat și atunci am fost convins că eram urmărit.

Javrele mă adulmecau din groapă.

– Tu ești Ghiță? am strigat ca să-mi aud glasul, să prind curaj.

Norul s-a ridicat brusc. Dacă n-aș fi auzit acele bufnituri, aș fi trecut mai departe, fără să observ cisterna neagră. Acolo își aveau câinii adăpostul, de aceea îi atacaseră pe prietenii mei! În rezervor plângea o femeie. Ramona! – am tresărit. Ramona era rănită și nu putea să strige după ajutor, am judecat iute și am sărit în groapă, stârnind o mică avalanșă de bolovani. Căutam cu privirea o intrare în rezervor. Sunt aici – Ramona! –, am alergat în direcția din care veneau sunetele nearticulate, dar o voce de bărbat m-a oprit: „Ioana, Ioana, Ioana“. Gemetele femeii creșteau pe măsură ce soaptele fierbinți ale bărbatului se înteteau: „Ioana, Ioana, Ioana“. Am simțit cum un fior scârbavnic îmi cuprindea ultima celulă a corpului. Mă aflam chiar în dreptul lor, doar tabla ruginită ne despărțea. Era acel fior care mă trezea în anumite nopți, când vecinul din camera alăturată, un lăcătuș fără liceu, frământa trupul unei femei. Mușcam adânc din pernă și ascultam până la capăt împreunarea lor. Pe el îl vedeam transpirat ca un bivol, pe ea stoarsă ca o rufă. Mă ridicam în capul oaselor și loveam cu pumnul peretele transparent: „V-ați f... ca animalele!“ Speram să-i văd sărind din pat, rușinați, speriați, dar peretele se întuneca, iar eu mă prăbușeam în somnul meu de burlac.

„Ioana, Ioana, Ioana“, am recunoscut vocea lui Radu Ciolfan. Mi-am mușcat buzele până la sânge, căutând prin mintea mea rătăcită drumul spre oraș. Doream să fug, dar nu știam unde. Am ridicat privirea de teamă să nu leșin. Sus, pe marginea gropii, am zărit o femeie care mă privea cum ascultam împreunarea din rezervor. Ramona! N-am îndrăznit s-o strig, l-aș fi deranjat pe Ciolfan. Ce faci, Ramona? am șoptit, apoi am început să urc spre ea fără să-mi pese de bolovani rostogoliți pe tabla cisternei.

Îmi imaginam cum o să-i cuprind gleznele cu palmele murdare de pământ și cum ne vom arunca îmbrățișați în cea mai adâncă groapă erotică. Fata nu m-a așteptat. Fugea ca o proastă. Ramona! –, am pornit furios după ea, convins că trebuie s-o trântesc la pământ, s-o mușc de sâni, să-i ridic fusta, să-i rup chiloții rozalii cu ciupercuțe și s-o posed:

– Ramona, Ramona, Ramona! am strigat-o inutil.

O bubuitură cumplită m-a culcat la pământ. Bărbia mi-a luat foc, parcă înghițisem bețe aprinse de chibrit. În prima clipă, după ce mi-am revenit din șoc, am crezut că rezervorul explodase. Din direcția șantierului venea amenințător un nor de praf. Să te ia dracu, Ramona! Am fugit. Când coboram dealul am fost ajuns de o duhoare grea de benzină arsă.

Am intrat în cămin după miezul nopții. Căldura așternutului mi-a amintit de gemetele femeii din rezervor. Am scos de sub pat poza cu femeile mele. În urmă cu o lună, dezlipisem fotografia de pe dulapul cu scule al vecinului meu de cămin. Lăcătușul l-a înjurat în gura mare pe „labagiul care mi-a ușchit gagicile“ și l-a blestemat „să nu i se mai scoale“. Nu mi-a păsat. El decupase poza dintr-un *Playboy* cumpărat de văr-su de la sârbi. În pauze, băieții din secție se adunau în fața dulapului și admirau cele două brunete focoase, cu sâni excitați de dorințe perverse. „Astea s-au săturat de p..., și-o trag cu degetul!“ repeta lăcătușul și le atinge sâni cu unghia degetului mic. Apoi, animalul se lăuda cu „gagicile“ care-i trecuseră prin pat, una și una, mai ceva ca aceste ștoarfe! Mințea cu nerușinare. În zi de leafă, se îmbăta ca un porc și agăța în cârciumile orașului niște slăbănoage mânjite pe mutre cu pudră ieftină, care mă trezeau în toiul nopții cu țipetele lor scârboase. Împroșca cele două fotomodele cu tot felul de porcării, stârnind hazul asistenței. Le-am scăpat de batjocura lui și

le-am posedat o săptămână, în fiecare noapte. Până atunci, folosisem pozele Claudiei Cardinale, în costum de baie, decupate din revista *Cinema*, dar nu mă satisfăceau pe deplin. Erau poze alb-negru. În acea noapte, fotomodelele *Playboy* au gemut, m-au mușcat, și mi-au acoperit corpul cu sărutări. La rândul meu, le-am dezmiardat cu șoapte: „Ramona, Ramona, Ramona“. Dimineata, l-am găsit pe Anton Arghirescu dormind la picioarele mele, chircit, cu genunchii la gură. Am ascuns poza sub pat.

3

– Numele meu este Lucian Zvorișteanu. Sunt ziarist la revista *Orientări* din București. Publicația apare săptămânal, într-un tiraj de șaiszeci de mii de exemplare. *Orientări* este o revistă dinamică, nu minte, nu iartă și nu închide ochii! În cei trei ani de când sunt ziarist la *Orientări*, am învățat că cititorul trebuie să fie corect informat. Dacă o singură dată îl mint, nu mai cumpără revista. De aceea, pentru a scrie un articol, trebuie să vorbesc cu oameni. Nu vă speriați, e un reportofon. Dacă doriți ca o idee să nu apară în articol, vă rog să-mi spuneți, opresc înregistrarea și ceea ce mi-ați declarat va rămâne între noi. Iată despre ce este vorba! La redacție ne-a sosit o scrisoare semnată de un cetățean din orașul dumneavoastră. Numele său nu vi-l pot dezvălui, e un secret profesional. În urma discuțiilor din redacție și a verificărilor făcute la București, am ajuns la concluzia că se impune o documentare amănunțită. Scrisoarea ne informează că în anul o 1986, în acest oraș, a dispărut un om. Se numea Cezar Flonta...

Ești sigur că-l cheamă Cezar Flonta? Nici n-ai citit scrisoarea. Ai auzit numele omului pronunțat de Danciu, când ți-a întins plicul. L-ai ascuns în caietul cu notițe și ai ieșit trist din redacție. „Plec două zile în documentare“, i-ai spus Ioanei, la cină. Te-ai trezit la ora cinci dimineața și te-ai urcat într-un personal murdar și aglomerat, care a străbătut două sute de kilometri, haltă după haltă, abia s-a mișcat. Nu ți-a fost frig, deși ai stat pe culoar, în picioare. Ioana a avut grijă să te îmbraci gros, să nu răcești în acest sfârșit de aprilie. Într-o gară de navetiști ai așteptat două ore un tren mai murdar decât primul, dar pustiu. Te-ai așezat la fereastră. Garnitura s-a strecurat printre dealuri. În depărtare ai zărit munții înzăpeziți sau poate norii, n-ai îndrăznit să întrebi un călător. Ioana ar fi știut să-ți spună dacă sunt munți sau nori. Nu i-ai

spus că pleci în orașul în care a muncit aproape zece ani. Ai uitat. De abia când ai întins biletul conductorului, ai descoperit că nu erai singur în compartiment și că ai fi avut pe cine întreba. Lângă ușă, o blondă înfășurată într-un pardesiu scurt te studia insistent. Ceferistul ți-a înapoiat biletul vizat, pe care l-ai băgat în legitimația ta de ziarist cu înscrisul PRESA. Blonda a mai stat câteva minute cu privirea ațintită la tine (te prefăceai că admiri peisajul), apoi s-a ridicat brusc și a ieșit trântind ușa. Asta e tot ce-ai reținut din trenul care te-a adus în oraș: piscurile înzăpezite ale munților sau norii suspendați de cer și picioarele lungi ale blondei, o frumusețe de provincie, afectată pentru că nu i-ai dat atenție. În delegație, Rudi își ascunde verigheta.

Ai vorbit cu voce tare în fața oglinzii. Numele tău este Lucian Zvorișteanu. Ești ziarist la revista *Orientări*. Stingi lumina din baie, intri în cameră și te întinzi pe pat. Afară s-a întunecat. Trebuie să dormi, mâine vei avea o zi grea. De câte ori pleci în documentare, încerci s-o liniștești pe Ioana: „Nu sunt ziarist în America de Sud, ca să fiu împușcat pe stradă“ Două zile vor trece repede. Pentru ea, toate documentările tale sunt motive de îngrijorare. Te vei întoarce cu o surpriză: Am fost în orașul în care ai trăit zece ani! Cum ai putut să rezisti acolo? Străzi pustii, magazine închise, un singur cinematograful, e o minune că nu te-ai tâmpit. Sperai să găsești un oraș... interesant, așa cum este soția ta. Și camera de hotel te enervează. Miroase a ciorapi nespălați. Ce liniște idioată! Dacă i-ai fi arătat recepționerei legitimația de ziarist, ai fi dormit acum într-o cameră decentă. Așa ar fi procedat Rudi. Oriunde se duce, flutură legitimația de ziarist, se bate cu pumnul în piept, amenință, se ceartă, se zbate și reușește. Și Danciu îl apreciază: excelent! De fapt, Rudi ar fi trebuit să doarmă în locul tău. De trei săptămâni n-a mai ieșit din București. Era rândul lui, dar Danciu a uitat, i-a încredințat ancheta despre Biblioteca Centrală. Te-a agățat pe tine mai

întâi, dar ai ridicat din umeri, n-aveai „cârlig“. Imediat a sărit Rudi, lăudându-se că are o sursă confidențială, „un cârlig“. Are pe dracu! O să stea o săptămână în casă, uitându-se la video, și într-o noapte o să scrie articolul din „burtă“, după ce va citi ziarele care au mai scris despre subiect. O să inventeze declarația actualului director și, în replică, pe cea a fostului director, să se bată cap în cap, apoi va încheia cu o ipoteză fantezistă: teroristii libieni, mercenarii lui Gadafi, au incendiat biblioteca din decembrie '89. Danciu o să-l felicite în ședința de redacție: excelent, Rudi! Poți să dovedești că scrie din „burtă“? Cine o să te creadă? Rudi scrie excelent, e tăios, inspirat, textele lui te vrăjesc, închizi revista și te minunezi, ce bine scrie, excelent! În realitate, articolele lui nu conțin informații, dar n-ai curajul să le critici. Tu scrii mai prost decât Rudi. Articolele tale sunt seci, încâlcite în declarații, cifre, ipoteze, presărate cu greșeli de ortografie pe care Danciu le corectează la prima lectură. Îți ard obraji de rușine când le descoperă cu pixul roșu. Bombăne, șterge cuvintele în plus, schimbă titlul tău anost, merge! Te felicită cu un zâmbet ipocrit. „Merge“ să umple spațiul tipografic. „Merge“, după o săptămână de alergătură, telefoane, caută oameni, așteaptă un răspuns, două, trei, patru răspunsuri, insistă, extrage esențialul, apoi scrie atent, Ioana se mișcă în vârful picioarelor prin garsonieră, atenție la pleonasm, la ortografie, merge!

Pentru această documentare ai cerut patru zile și Danciu a acceptat. Două zile aici, restul acasă, așa cum procedează Rudi. Zece zile i-au fost necesare pentru a scrie articolul despre poluarea de la Copșa Mică. Și după zece zile, fără să dea un telefon la redacție, s-a întors vesel, a fost excelent, ce bune sunt ardelencele! Ai recunoscut în articol fraze întregi preluate din reportajele altor gazetari. Danciu e orb. Dar Marius s-a prins. Nici el nu îndrăznește să-l acuze pe Rudi de plagiat. Marius e ziaristul cel

mai prost plătit din redacție, deși nu scrie rău. A venit de la Slobozia, în urmă cu un an. Era suplinitor la o școală din județ. S-a certat cu directorul, cu nevasta, cu părinții, și a fugit la București. Până să ajungă la voi, a încercat la mai multe ziare. Nu l-au angajat, pentru că are doar liceul. Danciu l-a luat pe o leafă de mizerie. Doarme în redacție, pe un birou și își ține rucsacul cu boarfe în veceu. Danciu i-a promis că o să-i facă rost de garsonieră. Când nu pleacă în documentare, Marius își toacă banii la restaurantul scriitorilor. S-a umplut de datorii și nevastă-sa a deschis divorț la Slobozia. Îl bate gândul să se însoare cu o bucureșteancă. Cine să-l ia nespălat, nebărbierit, cu haine jechoase, mirosind a vin ieftin? Tu ai fost mai norocos. În fiecare sedință de sumar, Rudi solicită mărirea salariilor. Este singurul care-și permite să atace subiectul. Danciu promite iritat că o să vorbească cu patronul, luna viitoare se rezolvă, vedeți-vă de articole, aduceți bombe să crească tirajul! *Orientări* a ajuns la douăzeci de mii de exemplare. Trăiți doar din vânzări. Nici o firmă nu-și face publicitate în paginile voastre. Sunteți răi, nu iertați pe nimeni. Rudi s-a plictisit să mai insiste în chestiunea salariilor. Restul redacției tace. Danciu ți-a făcut rost de garsonieră confort doi, la ultimul etaj, în Balta Albă, grație relațiilor sale de la Primăria Capitalei. Și-a pus obrazul. Să-i fii recunoscător toată viața! Ți-a dat casă, te-a făcut om!– îți amintește taică-tu. Cine mai primește în ziua de azi casă de la Primărie, așa cum ai primit tu? Ai avut noroc chior în '90, când ai pus mâna pe garsonieră. Dar pentru acest „noroc“ ai scris zeci de articole. Săptămânal informezi cititorii ce se întâmplă în țară: cine fură, cine minte, cine își bate joc de popor... Scrii despre comuniști, securiști, escroci, foști pușcăriași ajunși în Parlament, despre imbecili cu funcții în Guvern, despre violuri, crime, demonstrații, greve, scrii despre demagogi, despre tortionari, despre minciunile sfruntate ale președintelui, despre abuzurile celor care au pus mâna pe Putere, dar

Rudi scrie mai bine decât tine, excelent! Pe Rudi îl sună BBC-ul acasă și-l întreabă ce părere are despre cutare eveniment. Tu n-ai telefon. Scrisul tău trece neobservat, merge, și semnezi ștatul pentru o leafă de mizerie.

Dacă rămâneai în combinat, ajungeai acum, la treizeci și unu de ani, șef de secție, cum și-a dorit dintotdeauna taică-tu. I-ai spulberat visul după trei luni de la căderea lui Ceaușescu. Îți amintești? Danciu te-a chemat la București, ați băut o vodcă și te-a convins: ai condei, poți să ajungi un nume în ziaristică, vrei să te ratezi în provincie? Te-ai întors acasă triumfător, cu transferul la *Orientări*. După trei ani de colaborare la revista studentască din București, condusă de Danciu, după atâtea articole scrise despre inginerii stagiați ce lucrează cu avânt revoluționar în combinatul siderurgic, vârful de lance al industriei socialiste, iată că visul tău ascuns până atunci în cel mai îndepărtat ungher al sufletului se împlinea: ziarist într-o presă liberă. Tiberiu Danciu, critic literar, schimbase titlul și „orientarea” revistei studentești. Scăpase de turnătorii și comuniștii care știau să scrie „omagii”. Avea nevoie de jurnaliști curați. Mama te-a ghicit: „Ai pornit pe drumul tău.” Taică-tu nu te-a iertat: „Cu meseria asta n-ai să prinzi pensia.”

După două săptămâni, ai plecat la București. Lumea era a ta. Ai găsit o cameră într-un cămin studentesc și ai început să publici în *Orientări*. Primele articole împotriva președintelui, un nomenclaturist care se cocoțase cu ajutorul Securității în scaunul Puterii, au fost incendiare. Te răzbunai pentru adolescența ta sufocată de lozincile și minciunile ideologiei comuniste. Mama te-a sunat la redacție, îngrozită de violența articolelor: „De ce îl jignești pe președinte? Este și el un om. Și taică-tu a fost membru de partid, a muncit douăzeci și cinci de ani în combinat. Vrei să ne omori pe toți?” I-ai trântit telefonul, nu erai dispus să dai explicații nimănui. Erau zilele de

glorie ale Pieței Universității, când sperai că adevărul va triumfa. Oamenii vorbeau fără frică. Cereai o informație, zece voci îți răspundeau. Băteai la o ușă, zece ți se deschideau.

Au trecut trei ani și, uneori, din cauza oboselii, te trezești povestindu-i Ioanei toate aceste amintiri. Acum, recurgi la o introducere cretină despre rolul ziaristului în societate ca să-l convingi pe interlocutor să-ți vorbească, să obții informații pentru articol. Dacă Danciu ți-ar da bani, ai renunța la „Numele meu este Lucian Zvorișteanu...” Orice informație are un preț. Oamenii vorbesc dacă le bagi bani în buzunar. Dar de unde bani? Revista e săracă, tirajul scade în fiecare săptămână, patronul e zgârcit. Danciu știe cum se publică „bombele”, dar vă reproșează cu ipocrizie că nu meriți leafa. S-a ramolit. Anul trecut, când revista se afla în pragul falimentului, Danciu a vândut-o unui om de afaceri, fost nomenclaturist, care exportă mobilă în Rusia. Danciu a devenit angajat ca și tine, dar pe post de redactor-șef. Să se retragă în lumea cărților e prea târziu. Toată lumea îl știe de gazetar. Cine-și mai amintește de criticul literar Tiberiu Danciu, care pe vremuri recenza cărți mediocre de poezie într-o revistă studentească? Doar tu, acum, întins pe patul unei camere de hotel.

Să nu uiți de pantofii Ioanei, să-i iei de la cizmar! Câteodată îți vorbește despre colegile ei, care trăiesc doar cu grija măritişului. Bârfiți și vă distrați. Nu pentru multă vreme, pentru că Ioana se retrage într-o mușenie apăsătoare. Atunci, îți vine să plângi, pentru că simți că ai ajuns într-o fundătură. Tu ai convins-o să dea la facultatea de farmacie. Merita să reușească, la douăzeci și opt de ani împliniți, chiar dacă renunțase la meseria de tehnician dentar. „Cu salariul tău poți s-o ții la facultate? Și după facultate, la treizeci și trei de ani, când alte femei își duc copii la școală, Ioana va vinde medicamente. Crezi că-i va fi ușor să trăiască așa cum vrei tu?” a gândit cu

voce tare mama, în urmă cu doi ani, când i-ai spus că Ioana e studentă. Putea să facă altceva? Timp de un an, cât a stat acasă și a învățat pentru facultate, ai căutat în București un post de tehnician dentar. La toate policlinicile, ai primit același răspuns: „Posturile sunt înghețate, mai încercați, dar aveți puține șanse.“ În locul tău, Rudi ar fi scos legitimația, ar fi scris un articol despre progresele în domeniul stomatologiei și ar fi mituit cu două sute de dolari un funcționar din minister. Ce te-a împiedicat să fi procedat astfel? Mai întâi banii. De unde să scoți două sute de dolari? Apoi, teama da a nu face compromisuri. Nici în scris și nici în viață. Ioana a înțeles că nu poți. A învățat și a reușit, la douăzeci și opt de ani.

„Creierul e singura mea avere“, repeți sloganul, pentru a câta oară? Ca să-ți dovedești că n-ai greșit, că ești pe drumul cel bun, drumul spre gloria ziaristicii. Și Ioana te urmează. Nu regretă, nu privește înapoi. O singură dată s-a întors. De la Gara de Nord, ca să-ți arate biletul de tren: uite-l! L-a aruncat în coșul de gunoi. „Rămân cu tine, dacă-mi dai voie.“ Hotărârea Ioanei te-a speriat. Prima femeie din viața ta care te-a rugat: ...dacă-mi dai voie. Nu trecuse nici jumătate de oră de când ieșise din redacție. Intrase din curiozitate la *Orientări*, după ce stătuse o zi întreagă printre manifestanții din Piața Universității. Dumneavoastră sunteți Lucian Zvorișteanu? te-a întrebat curajoasă, cu o ciudată ironie, și tu i-ai răspuns mândru: exact, cu ce vă pot fi de folos, domnișoară... Ioana Barat? Ce nume, te-ai minunat când i-ai strâns mâna. Dintre publicațiile care vorbeau despre fenomenul Piața Universității, *Orientări* era singura care prinsese cu adevărat spiritul manifestației. Protestatarii nu cer capul nomenclaturiştilor sau a celor care au lucrat în Securitate, ei doresc îndepărtarea acestora din viața publică a țării. Avem nevoie de conducători credibili, cu o statură morală curată, ai recunoscut în monologul ei fragmente din articolele tale. *Orientări*

nu ajunge regulat în orașul meu, a adăugat cu aceeași ironie. Difuzarea e proastă, suntem sabotată, ai sărit ca ars și ai continuat să-i vorbești tâmpenii: ce minunată este meseria de ziarist, într-o săptămână cunoști zeci de oameni, asta presupune o dispoziție psihică uriașă din partea gazetarului ca să asculte, să noteze, să nu piardă un cuvânt sau o ezitare din răspunsul interlocutorului, apoi să discearnă adevărul, să confrunte părerile și, în final, să se scrie, pentru că ziaristul nu scrie, se scrie! Pricepi? Se scrie! Ioana a râs sinceră. Nu te interesa ce gândea. Vorbeai cuprins de febră, simptomul bolii de care nu scapă nici un ziarist: pălăvrăgeala. Și mai suferă de o boală ziaristul: băutura. Dar tu nu bei. Nu poți să bei așa cum beau Marius, Rudi, Danciu. Ochii ei mari, verzi, au sclipit. Atunci ai fost vrăjit. De ce ai venit în Piața Universității? Ai un mesaj din partea golanilor din orașul tău? Venise în Piață, pentru o zi, ca să se convingă că ceea ce scria în *Orientări* era adevărat. Afirmatia ei te-a jignit: eu scriu adevărul, domnișoară! A stins țigara nervoasă, s-a ridicat, ocolindu-ți privirea, trebuie să prind trenul! Te-ai oferit s-o conduci. A refuzat. După o jumătate de oră, s-a întors și a rămas: ...dacă-mi dai voie. Ai suspectat-o că intenționa cu orice preț să-și facă buletin de București, să scape de plictiseala provinciei. Manevra era lipsită de logică: să renunțe la o meserie bănoasă cum e tehnica dentară și să trăiască din leafa unui pârlit de ziarist, nu e un gest la îndemâna oricărei femei care intră pentru prima dată în redacția revistei *Orientări*. Ioana și-a dat demisia și într-un camion ce avea drum spre București și-a încărcat zestrea: patru cutii cu cărți, un rând de așternuturi, câteva farfurii, un radio rusesc și hainele. A fost ușor să urcați calabalâcul la etajul nouă. De abia când ați închis ușa, ați constatat că vă lipsește patul. Tu dormeai pe o saltea. V-ați obișnuit. După trei ani, mobilierul vostru se compune din două mese, patru taburete și radioul rusesc. Taică-tu nu ți-a dat un ban: ai fugit din combinat,

te descurci singur! Părinții Ioanei sunt divorțați, nici ei n-au venit la cununie. Numai Rudi vă cunoaște sărăcia. Într-o seară, te-a anunțat că trebuie să pleci în delegație, urgent! L-ai invitat în casa goală. A doua zi, și femeia de serviciu din redacție a aflat că dormi cu nevasta pe o saltea. La treizeci și unu de ani, trăiești sentimentul ratării. Ți-e frică să recunoști în fața Ioanei că drumul tău spre gloria jurnalisticii nu există. Și viața ta e un eșec. Ai sedus-o pe Ioana cu fraze și cuvinte goale. Și pe cititori i-ai înșelat. Le-ai promis vremuri mai bune, i-ai îndemnat să creadă în adevărul tău, în victoria celor buni, dar până la urmă au învins neocomuniștii în frunte cu președintele lor. Apropo, care este adevărul tău?

Măine dimineață, la prima oră, vei citi cu atenție scrisoarea, să vezi care e conflictul viitorului tău articol. Danciu ți-a dat plicul în ședința de redacție și a pronunțat un nume: Cezar Flonta. A dispărut în optzeci și șase. E un caz interesant, „cârligele” le găsești la fața locului, fă-ți delegația! Rudi trebuia să preia cazul, dar l-a evitat cu eleganță, intrând pe subiectul teroristilor din Biblioteca Națională... Ai obosit, te repeți.

Ai deschis plicul în autobuz. Gândul îți zbura aiurea, la leafă, la Ioana, la sărăcia în care te zbați. Ai reținut doar caligrafia unui om disperat și semnătura clară: Angela Rapotan. Pe această femeie trebuie s-o cauți, să-ți răspundă la întrebarea: De ce ați scris la *Orientări*? Să-ți confirme că, într-adevăr, acest Cezar Flonta a dispărut din oraș în urmă cu șapte ani. Apoi, vei porni în căutarea altor martori. Poate iese o „bombă” de prima pagină, cum vrea Danciu. Ți-e lene să te ridici din pat, să scoți plicul ascuns în caietul cu notițe și să citești atent cele trei file scrise chinuit. E frig, e târziu, învelește-te!

Dacă doctorul Udrea ar fi respectat ordinul lui Ghiță de a înainta „târâș pe coate și genunchi“, așa cum făcuseră soldații români în bătălia de la Mărășești, atacul ar fi avut sorti de izbândă. Dar Udrea, după ce s-a târât vreo zece metri, s-a ridicat, și-a scuturat hainele de praf și a început să-și învârtă pistolul pe deget. Dracul l-a pus să mai și chiuie ca la nuntă. Credea domnu' doctor că o să-l sperie pe inamic. Ghiță îi avertizase că legionarii, care și-au bătut joc de istoria neamului, sunt puternici, bine înarmați și, nu în ultimul rând, inteligenți. Prin comportamentul haotic al stomatologului s-a creat în sistemul de atac un dezechilibru evident, pentru că flancul stâng era deconspirat pe când centrul, ocupat de Ghiță, și flancul drept, ținut de Arghirescu, erau poziții învăluite în mister. Deci, mi-a explicat Anton Arghirescu în timp ce își tampona cu batista mea, umezită în spirt, rănila de pe picioare, inamicul, bun strateg, și-a dat seama că Udrea, boul bălții, intenționa să-i întindă o cursă și n-a răspuns provocării. Ghiță s-a străduit să mențină aliniamentul stricat de doctor. Și Anton Arghirescu s-a grăbit „târâș pe coate și genunchi“, cu privirea încordată pe norul de ceață care plutea deasupra gropii. Inamicul a știut să profite de întuneric și de condițiile meteo. Același lucru l-am pățit noi, românii, la Turtucaia, când am luat-o în barbă urât de tot, n-am știut să ne orientăm în teren, mi-a făcut semn maistrul să-i întind sticla de ulei, rația mea pe luna respectivă, pentru a-și unge picioarele. Inamicul a stat în acel nor de ceață, fără să-l doară capul. Când au ajuns la treizeci de metri de groapă, dușmanul a părăsit camuflajul în toată splendoarea armatei sale. În frunte se afla chiar domnitorul valah Vladimir, călare pe un armăsar negru. Așa au crezut în prima clipă, că însuși domnitorul apăra submarinul, ceea ce era absurd. Ghiță a observat că, de fapt – ce manevră odioasă! –, în armura eroului se băgase un boșorog: „E

legionarul, fraților!“ a strigat îngrozit arheologul. Legionarul avea o față brăzdată de riduri și un cap chel, de om subnutrit. Lângă cavaler, pe o iapă albă, se afla o femeie tânără, brunetă, îmbrăcată într-o rochie de mireasă, lungă până la pământ. Arghirescu ar fi putut să tragă cu pistolul în cei doi legionari deghizați, doar ne pângăriseră istoria, dar s-a pierdut cu firea văzând armata legionarilor desfășurată pe toată linia frontului. Derbedeii erau înarmați până-n dinți cu mii de torțe. Pe platou era lumină, ca la meciurile din nocturnă ale naționalei de fotbal. În centru se afla pedestrima cu sulite ascuțite și scuturi. Pe flancul acoperit de Udrea, mercenarii trăgeau fără milă de hăturile bieților cai. Arghirescu era amenințat de țărani înarmați cu ciomege și topoare. Vântul răsucea steagurile de luptă. Făcliile împrăștiu o putoare de benzină. Udrea s-a oprit cu pistolul ascuns la spate. Caii nechezau, parcă simțiseră că erau duși la abator. Deodată, Ghiță a sărit de la pământ și a atacat cu un „Uraaa“ eliberat din rărunchi. La atac, f...-i mă-sa, că așa-i românul, atacă și în inferioritate numerică! a trântit Arghirescu sticla de podea. Și l-am urmat pe domnu' Ghiță: „Uraaa!“ mi-a urlat în ureche maestrul. Doctorul a tras un foc, dar nici o sabie nu s-a mișcat din teacă. Arghirescu a călcat pe o tablă ruginită și, urlând de durere, a apăsător involuntar pe trăgaci. Ghiță s-a oprit din alergare, a potrivit pistolul la ochi, dar când să tragă, l-a văzut pe legionarul deghizat așezându-și coiful pe cap. După ce și-a coborât viziera, a făcut un semn scurt. Atunci, Ghiță – ’tu-le muma-n c... de legionari! – a tras și a nimerit până de struț de pe coiful legionarului. Calul a nechezat, ridicându-se pe picioarele din spate. Boșorogul s-a ținut bine în șa. Marea armată a pornit la atac. Bum-bum-bum, se cutremura pământul și un huruit sinistru însoțea înaintarea lor. Udrea a mai tras o dată – dobitocu’! –, degeaba. Erau de neoprit. Când pedestrima a început să alerge cu sulitele în poziție de atac, Ghiță a fluierat cu degetele în gură și a

răcnit: „Înapoi, fraților!“ Curgeau râuri de legionari, care urlau ca drogații. Un stol de săgeți s-a abătut asupra noastră. Doar doctorul a fost lovit în umăr, ceilalți au ajuns teferi pe șantierul uzinei de aluminiu. Ghiță a ordonat să luptăm ca la Călugăreni. Și am luptat, f...-i! Deși sângera abundant, Udrea s-a urcat în cabina unui excavator și, prin manevre iscusite, a reușit să culce cu ajutorul cupei de oțel câteva rânduri de infanteriști. Maistrul a dat foc butoaielor cu motorină din parcul auto. Un baraj de flăcări s-a ridicat spre cerul de smoală. Zeci de cavaleri au pierit cu tot cu cai în iadul pus la cale de Arghirescu. Ghiță s-a cățărat în cabina macaralei și de acolo a tras cu pistolul, fără milă. Călăreții cădeau cu armurile ciuruite. Dar dușmanii erau câtă frunză, câtă iarbă, ca la Rovine. Stoluri de săgeți zburau aiurea. Cabina excavatorului fusese împresurată. Udrea nu se mai putea apăra, iar Ghiță consumase praful de pușcă. Macaraua se clătina sub loviturile furioase ale oștenilor. Arghirescu apucase o rangă și lupta cu ultimele puteri. Deodată, un tunet a răscolit șantierul. Coifuri, săbii și topoare au zburat în toate părțile. „Tancurile, fraților!“ a strigat Ghiță din vârful macaralei. Dom’ director avea dreptate, erau tancurile noastre, s-a ridicat în picioare maistrul, răsturnând în așternutul meu sticla cu spirit. În haosul declanșat de contraofensiva tancurilor, s-a auzit vocea inconfundabilă a lui Radu Ciolfan: „Pe-al nostru steag e scris unire, pe roșu steag biruitor“... Lângă dânsul, pe tancul în plină viteză, duduia Ramona flutura drapelul partidului: „Pe-al nostru steag e scris unire“... Cânta curajoasă și demnă, parcă era desprinsă din tabloul „România Revoluționară“ de Rosenthal. Blindatele au luptat până la ultima picătură de energie pentru cauza dreaptă a poporului, pentru independența patriei, trăiască România! Armata legionară s-a retras în dezordine spre Gropa Corbenilor. Radu Ciolfan a strigat: „Foc!“ Țeava tancului a ajuns prea târziu în poziția ordonată. Norul de ceață a acoperit epava

submarinului. Lovitura tancului a spulberat fundul gropii. Când ceața s-a ridicat, am coborât să punem mâna pe bucățile de submarin, măcar pe o garnitură, dar pământul fierbinte, dracu' știe, le înghițișe! a bătut din palme Anton Arghirescu și s-a trântit în pat, mulțumit de răspunsul pe care mi-l dăduse la întrebarea: „Ce-ați făcut în Groapa Corbenilor, după ce m-ați lăsat singur?”

Această povestire m-a convins că maestrul era un om talentat. Când s-a trezit în patul meu, bătrânul m-a rugat să-l găzduiesc două zile: „Mi-am luat concediu medical, am necazuri cu respirația. Pe strada mea se aruncă cu prafuri împotriva șobolanilor. E o putoare de nu pot să respir. Două zile stau pe capu' matală, atât!” Cu genunchii în pat, sprijinindu-și coatele în pervazul ferestrei, Arghirescu și-a petrecut cea mai mare parte a timpului privind nemișcat parcul din fața căminului. A refuzat cartofii prăjiți pe care-i pregătisem special pentru el. Și propunerea de a cumpăra o sticlă de vodcă – fac cinste, nea Arghirescule! – l-a lăsat indiferent. De abia în ultima seară, întrebându-l: „Ce-ați făcut în Groapa Corbenilor...“, Arghirescu s-a înviorat și mi-a povestit cu talent o veritabilă bătălie. L-am îndemnat s-o aștearnă pe hârtie și s-o trimită la revistele literare. Mi-a răspuns cu o privire disprețuitoare. Ca să-l conving, i-am spus că obținusem premiul întâi la Olimpiada de Limba Română, faza județeană, și de câțiva ani mă străduiam să scriu nuvele. Nu l-am lăsat să mă întrebe ce fel de nuvele, pentru că m-am repezit la dulapul cu manuscrise și am scos ultima povestire scrisă până atunci. În loc să se arate interesat, măcar din politețe, Arghirescu mi-a cerut o cană cu ceai. Gestul său m-a enervat. După ce i-am adus ceaiul la pat, m-am așezat pe taburet și, fără să-i cer acordul, i-am citit nuvela *Rochie albă cu buline verzi*.

Rândurile care urmează sunt plictisitoare, dar orgoliul meu, caracteristic oricărui creator de artă, mă îndeamnă să consemnez aici conținutul nuvelei. În fond, povestirea

e o metaforă a singurătății. Un tânăr strungar locuiește într-o cameră de cămin. Se trezește singur, își bea cafeaua, pleacă la fabrică și muncește opt ore. La sfârșitul programului, bea o bere cu băieții din echipă, discută despre fotbal, se întoarce la cămin, mănâncă o conservă și deschide fereastra. În fața blocului se află un teren de sport. Acolo, în fiecare după-amiază, un grup de tineri joacă baschet cu o minge portocalie. Strungarul participă cu sufletul la bucuria și libertatea jocului. Nu are curajul să coboare, să intre pe teren, să alerge după minge, să sară la coș. Preferă să-i admire pe tinerii frumoși. Băieții sunt longelini, fetele sunt vioaie. Dar iată că într-o zi, sportivii nu mai apar pe teren, deși vreme e frumoasă pentru baschet. Strungarul închide trist fereastra și descoperă în paharul de la chiuvetă, lângă periuța lui verde, o periută de dinți portocalie. În următoarea zi, strungarul descoperă pe noptieră o cutie cu cremă de față pentru femei. Se sperie și o aruncă pe fereastră. Și tot așa, zilnic, în camera personajului meu apar obiecte femeiești. El nu rezistă acestor apariții misterioase și fuge din cămin. Rătăcește cu mintea tulburată pe străzile orașului și doarme câteva nopți la rând pe terenul de sport. Într-o dimineață, aude ca prin vis glasurile tinerilor. Vin să joace baschet! Fuge în cămin ca să-i privească de la fereastra camerei, dar când ajunge în dreptul ușii, se oprește. Zgomote de farfurii se aud în camera lui. Privește prin gaura cheii. O rochie albă cu buline verzi e întinsă pe patul său de burlac.

Anton Arghirescu își freca nervos brațele:

– Matale ești deștept, dar trebuie neapărat să te însori.

Bătrânul a încremenit cu gura căscată, ținându-și respirația. A stat în această poziție până i s-au înroșit ochii. Când m-a văzut că am aruncat furios nuvela în dulap, a respirat adânc, amintindu-și:

– În tinerețe, am vrut să scriu poezii, dar n-am avut timp. Toată ziua munceam pe șantier, pe ploaie și ninsoare, cu noroiul până la genunchi, când să apuc să mai scriu? Și apoi, nu poți să scrii orice când mănânci o dată pe zi și când vezi niște jigodii care fură muncitorii. Matale de ce nu scrii despre aceste jigodii? s-a răstit Arghirescu. Pe mine nu mă încălzește cu nimic că matale scrii despre rochii albe, spălate și apretate, când pe lumea asta își fac de cap jigodiile. Ai curajul să scrii despre jigodii? m-a înghiontit ca un om beat. Ai curajul, mă? N-ai curajul, îți zice maistrul Arghirescu! Uite aici exemplul de cum se scrie! a scos de sub cămașă un ziar și l-a întins pe așternut, netezindu-l cu palmele.

Era ediția din acea zi a cotidianului *Viața nouă*. Îl citeam rar, când doream să aflu ce filme rulează la cinematograf. Arghirescu mi-a arătat cu degetul titlul unui articol:

- Vezi ce scrie? Citește, că ești deștept!
- *Aflăm de la Miliție*, am citit conștiincios.
- Și mai jos ce scrie?
- *Cariere cariate*, am strigat, făcându-i pe plac.
- Așa, *Cariere cariate*! a rânjit.

După anunțurile de la *Mica publicitate*, rubrica *Aflăm de la Miliție* era cea mai citită din ziarul *Viața nouă*. În acest colț de pagină erau consemnate, de obicei, accidente de auto petrecute pe raza județului nostru, scandalurile nocturne provocate de cetățeni în stare de ebrietate și modul cum lucrătorii de Miliție acționau pentru a instaura liniștea publică, tentativa unor golani de a fugi din restaurantul *Posada* fără să plătească băuturile consumate sau furtușagurile unei gestionare de la alimentara. Când se întâmpla în oraș o crimă pasională, un accident mortal de circulație sau o spargere la magazinul universal, cititorii ignorau rubrica *Aflăm de la Miliție*. Ei știau că aces-

te fapte nu vor fi relatate imediat. Preferau să le comenteze „după ureche”: soțul a înjunghiat-o cu furculița pe soție, apoi l-a strâns de gât pe amant, băiețelul care a fost lovit mortal de mașina tovarășului primar era bolnav de inimă, iar hoții au furat numai zahărul și făina din depozitul magazinului. Astfel de evenimente mult discutate scurtau programul de lucru al întreprinderii cu cel puțin două ore. Când soțul era condamnat de tribunal, băiețelul găsit vinovat pentru că traversase strada printr-un loc nemarcat și hoții prinși, fotografiați și afișați la panoul infractorilor din parcul orașului, de abia atunci *Viața nouă* găzduia la rubrica amintită informații despre aceste fapte demult „fumate” de către opinia publică. Articolele respective nu mai prezentau interes. Mult mai importante erau scandalurile nocturne ale cetățenilor în stare de ebrietate și modul cum milițienii instauraseră ordinea. Publicarea cu întârziere a acestor subiecte dramatice stârnea deseori efecte comice: băiețelul traversase strada cu gulerul paltonului ridicat pe urechi, preciza autorul articolului, de aceea nu auzise claxonul mașinii tovarășului primar. Ziarul cu această știre l-am folosit la confecționarea unui coif care m-a protejat de soare, la strand.

Arghirescu mi-a cerut să citesc cu voce tare articolul *Cariere cariate*. Intimidat, am început să citesc alt articol. Greșeala mea l-a enervat. Mi-a smuls gazeta și cu o voce spartă de furie a citit în locul meu: Ofițerii de la Miliția Economică surprinseseră în flagrant două cadre medicale de la policlinica orașului, un medic stomatolog și o tehniciană dentar, care luaseră bani de la pacienți în schimbul realizării frauduloase de lucrări dentare. Subiectul se integra perfect la rubrica *Aflăm de la Miliție* (nu degeaba am făcut digresiunea de mai sus). L-am ascultat indiferent, ca să mă răzbun, deși oaspetele meu a citit articolul de două ori.

– Vezi cum se scrie curajos? m-a certat bătrânul. Uite cine semnează: Lucian

Zvorișteanu! Îl cunoști? Nici eu nu-l cunosc. Dar după cum scrie, îți dai seama că are curaj, că ține cu cei săraci. Matala scrii că în camera unui muncitor apar ciorapii, chiloții și alte drăcovenii ale unei femei. Și ce dacă? E o... (se pregătea să spună „o porcărie“, dar s-a abținut în ultima clipă) chestie care nu-mi ține de foame. Pe matala nu te doare sufletul că în casele acestor jigodii apar lucruri pentru care n-au muncit? Apare mobilă venețiană, apare televizor, video, apar frigidere pline cu mâncare. De ce apar? Pentru că fură, asta-i realitatea! Acest Lucian Zvorișteanu are curajul să zică pe față de ce apar averi în casele jigodiilor...

Arghirescu s-a dezlănțuit într-o tuse uscată. I-am turnat ceai în cană, dar a ieșit val-vârtej din cameră, alergând desculț până la veceul din capătul holului. Nu pot să-mi imaginez ce sentimente a încercat Ion Creangă după ce a citit prima sa povestire la *Cenacul Junimea* din Iași, dar când îmi amintesc starea sufletească pe care am trăit-o în acea seară, simt cum o măciucă mă lovește în moalele capului. Priveam năuc la ziarul întins pe pat. Anton Arghirescu era primul om căruia îi citisem nuvela. Nu doream să mă laude sau să mă compare cu Balzac. Așteptasem de la el o părere. Dar maestrul mă umilise, propunându-mi drept model de proză un articol stupid, culmea mediocrității, de la rubrica *Aflăm de la Miliție*.

Am întins așternutul pătat cu ulei. Involuntar, privirea mi-a căzut pe paginile deschise ale ziarului. Sub programul filmelor de la cinematograful am observat cuvântul „Avarie“. Era titlul unei scurte informații: „La șantierul uzinei de aluminiu a avut loc o avarie. Nu s-au înregistrat victime omenești.“ Știrea m-a smuls din năuceală pentru că, în cele două zile scurse de la expediția în Groapa Corbenilor, nu auzisem vreun coleg de echipă vorbind despre avaria consemnată de *Viața nouă*.

Când Arghirescu s-a lungit lângă mine pe pat, l-am întrebat dacă știa ceva despre

avarie.

– Sâmbătă după-amiază mergem la colocviu, m-a amenințat. Vin scriitorii de la București ca să ne vorbească despre literatură. Să-ți iei nuvelele, poate le citești și te vor lauda. Ai avut mare noroc că nu te-a căutat Miliția. Să ții minte, auzi? Să ții minte: eu i-am convins pe milițieni să nu te ia la întrebări pentru ce s-a întâmplat la uzina de aluminiu.

– Da' ce-am făcut, nea Arghirescule?

Protectorul meu mi-a întors spatele și a început să sforăie. A două zi, m-am trezit singur, cu ziarul strâns în brațe. L-am aruncat la gunoi.

Colocviul s-a desfășurat în sala de festivități a Casei de Cultură. Radu Ciolfan a adus trei scriitori bucureșteni, numele lor le-am uitat. Țin minte doar că unul dintre ei, un bărbat negricios, cu un nas ce semăna cu ciocul unui vultur, a fost prezentat de Ciolfan drept „colegul meu de facultate care a îmbrățișat cariera de critic literar”. Ședința a decurs normal, timp de două ore, cei trei scriitori au vorbit despre poezia postmodernistă, făcând trimiteri la creațiile unor poeți contemporani, iar publicul, adică grupul nostru „sudat” în Groapa Corbenilor plus cinci-șase persoane aduse de pe stradă, i-a aplaudat pe invitați. Ramona Butnaru a cerut permisiunea (și a obținut-o) de a recita câteva mostre poetice specifice curentului postmodernist. Intervenția lirică i-a entuziasmat pe musafiri. Ei au înțeles că recitalul fusese aranjat de organizatori pentru a-i măguli. Am aplaudat-o pe Ramona mai mult pentru rochia galbenă cu buline roșii pe care o purta, fapt ce l-am considerat de bun augur, pentru că țineam sub braț nuvela *Rochie albă cu buline verzi*. Marian Ghiță a încercat să afle cine îi sugerase Ramonei recitalul și selecția poemelor. Laboranta a susținut indignată că manifestarea poetică a fost o revărsare a prea plinului ei sufletească. În replică la acest

moment memorabil, când ne îndreptam spre ușă, grăbiți la masa festivă pregătită la restaurantul *Posada*, doctorul Udrea a strigat:

– Trăiască Monica Lovinescu, tovarăși!

Nimeni n-a îndrăznit să mai facă un pas, nici măcar scriitorii, convinși că de data asta organizatorii le pregătiseră o diversiune, să-i vadă lumea cum reacționează și să le compromită carierele literare. Demn de remarcat este faptul, recunoscut de toți cei prezenți, că Udrea nu era beat la acea oră. Îmbrăcase un costum de culoarea cafelei cu lapte, fără cravată, și o cămașă albă cu gulerul larg deschis. Mâna stângă o avea bandajată și o ținea lipită de piept. (Rana suferită în Groapa Corbenilor?) Proaspăt bărbierit, stăpân pe situație, Cornel Udrea a recitat o poezie „care merită să fie băgată în toate manualele școlare“, a precizat cu aroganță. Și aceasta intervenție lirică a fost primită, până la urmă, cu aplauze eliberatoare. A doua zi, după ce s-a trezit din beția trasă la masa festivă, l-am căutat la cabinet, era de gardă la policlinică, cu intenția de a afla ce impuls interior îl îndemnase să recite o poezie cu rime, abstractă, nu cumva chiar dumneavoastră sunteți autorul? Undrea mi-a anticipat întrebarea și m-a amenințat că, dacă-l voi iscodi despre „arta pe care am produs-o aseară“, o să-mi spargă capul, marș din fața mea, boules!

La masa festivă, cei trei scriitori bucureșteni și-au bârfit colegii de breaslă, au băut mult și au mâncat puțin. De câteva ori, Radu Ciolfan i-a întrerupt cu niște amintiri din studenție. S-a lăudat cum îl lăsa la examene să copieze pe „colegul meu care a îmbrățișat cariera de critic literar“. Redactorul-șef și-a amintit și de alți colegi pe care viața îi aruncase în funcții importante prin diferite inspectorate de cultură din țară. După friptură, Ramona Butnaru a plecat de la masa festivă însoțită de criticul literar. Nu doresc să dau o interpretare scandaluoasă faptelor, dar acestea au fost și nu am

altceva de povestit. Criza mea de gelozie s-a risipit în noianul de polemici dezlănțuit de puterea vinului. Cornel Udrea a dormit pe două scaune și a urinat în pantaloni. S-a discutat cu înverșunare despre literatura contemporană, motiv pentru a se întocmi clasamente cu scriitori după modelul diviziei naționale de fotbal, despre mult râvnitul Premiu Nobel, subiect la care Ghiță a strigat că numai jidanii sunt abonați la acest premiu literar și despre postmodernism, un moft al americanilor, a recunoscut unul dintre bucureșteni. S-a pomenit despre lipsa de experiență a scriitorului român, el nu este tăvălit prin șantiere, să stea cu noroiul până la genunchi, n-a cunoscut suferința și mizeria cea mai cruntă ca să poată să scrie capodopere! a răcnit Anton Arghirescu. Directorul Casei de Cultură a revenit, avertizându-ne că în curând vom fi martorii celei de-a doua epoci de renaștere culturală din istoria omenirii, renaștere a cărei perimetru va fi România, de aceea trebuie să fim pregătiți! Deși se îmbătase, n-a suflat un cuvânt despre submarinul american. Cei doi scriitori rămași pe poziție au încercat să ne convingă de potențialul cultural din provinciei, păcat că nu este exploatat cum se cuvine! Inima îmi bătea să-mi spargă pieptul. Mă pregăteam să intervin și să pun pe masă, drept argument, nuvela *Rochie albă cu buline verzi*. Dar peste toate glasurile chinute de alcool, am auzit o voce clară care mi-a retezat dorința de afirmare:

– Suntem o cultură mică, pentru că însuși Noica e un naționalist.

Cum a ajuns inginerul Sergiu Gherase la masa festivă cu locuri rezervate și care a fost motivul intervenției sale sunt enigme de nedelegat chiar și pentru neobositul istoric Marian Ghiță. Replica lui Sergiu Gherase a pus punct colocviului literar. Până atunci, inginerul ascultase, poate și ciocnise un pahar cu Ciolfan sau îi ceruse o țigară lui Arghirescu, dar nimeni nu-l văzuse: înalt, cu o frunte lată, acoperită pe jumătate de un breton școlăresc sub care natura îi așezase doi ochi mari, căprui, încordați de o

posibilă miopie. Am înțeles, totuși, că Sergiu Gherase locuise până atunci într-o altă dimensiune fizică. O părăsise pentru că se simțea în stare să schimbe destinul unui om. Am crezut că va fi destinul meu.

5

Colocviul literar mi-ar fi rămas o amintire plăcută dacă n-aș fi găsit luni dimineața niște foi azvârlite pe sub ușa camerei mele. Am recunoscut cu o strângere de inimă ziarul *Viața nouă*. În fața ochilor mi-a apărut mutra desfigurată de ură a lui Arghirescu. Am parcurs prima pagină: succese în agricultură și depășiri de plan în industria petrolieră. Pe pagina a două, la rubrica *Aflăm de la Miliție* erau publicate aceleași informații despre scandalurile unor bețivi în diferite cârciumi din oraș. Am răsuflat ușurat, semnătura lui Lucian Zvorișteanu lipsea. Pe următoarea pagină se afla un articol cu titlul *Creația literară în fața instanței cititorilor*. Un înger blestemat mi-a condus privirea chiar pe numele meu, tipărit cu litere îngroșate. Într-o paranteză era precizată meseria – strungar – apoi urma un text pe care-l voi consemna fidel în această cronică:

„Îmi exprim cu regret opinia despre ultima producție literară a scriitorului Octavian Paler. Romanul *Un om norocos*, pe care l-am citit, mi-a produs o profundă decepție. Ca membru activ al clasei muncitoare n-am recunoscut în paginile romanului sentimentele de angajare ce animă poporul român în efortul său de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Eu, ca de altfel toți tovarășii mei de muncă, nu m-am recunoscut în personajele cărții. În numele colectivului pe care-l reprezint, consider că avem nevoie de o literatură care să reflecteze profundele schimbări care s-au înregistrat în societatea românească începând cu Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Cartea scriitorului Octavian Paler nu se ridică la nivelul aspirațiilor oamenilor ce înfăptuiesc zi de zi opera de construire a socialismului în țara noastră.“

Am citit de trei ori opinia individului care purta același nume cu al meu și avea aceeași meserie. Emoția m-a copleșit atât de tare, încât am început să caut prin me-

morie locul sau împrejurarea în care enunțasem frazele tipărite în ziar. La fabrică, în orele de învățământ politico-ideologic dormeam pe scaun, încurajat de vocea monotonă care citea cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu. Niciodată nu-mi exprimasem vreo părere despre „profunde schimbări din societatea noastră“. Și chiar dacă s-ar fi întâmplat, să presupunem că aș fi fost hipnotizat, n-aș fi vorbit despre „ultima producție literară a scriitorului Octavian Paler“, pentru simplul motiv că nici nu auzisem de cartea *Un om norocos*. Știam că Octavian Paler e un scriitor celebru, îi văzusem de câteva ori poza în revistele literare cărora le expediasem nuvelele, dar nu-i citisem vreun roman. M-am trezit în situația ingrată de a-mi justifica nevinovăția în fața propriei mele conștiințe. Simțeam că sufletul meu e scindat. O parte din el trăia într-o cameră de cămin, cealaltă parte, iată, dădea interviuri la ziar.

Când am început să citesc articolul de la primul rând, am priceput ce porcărie făcuse redactorul-șef Radu Ciolfan. Introducerea era tipărită cu litere groase:

„Cu prilejul apariției în librării a romanului *Un om norocos* de Octavian Paler, a avut loc la Casa de Cultură din orașul nostru o masă rotundă la care au participat câțiva scriitori din București și oameni ai muncii din diferite unități industriale. Discuțiile purtate cu acest prilej au relevat eșecul artistic al romanului și dorința firească a cititorilor de a se confrunta cu opere de valoare, care să surprindă veridic realitățile românești. Redăm în continuare fragmente din dezbaterele care au avut loc, încredințați că cititorii ziarului nostru vor reflecta asupra concluziilor care s-au desprins de pe urma acestui colocviu.“

Prima intervenție aparținea directorului Marian Ghiță (profesor de istorie-geografie, 31 de ani). Ghiță era nemulțumit de lipsa specificului național din paginile cărții. El nu descoperise urmele istoriei și tradițiile poporului român. Orice carte, susținea

profesorul, trebuie să aibă un caracter național care să-l trimită pe cititor la locul unde a fost scrisă. *Un om norocos* nu trimite pe nimeni, nicăieri. Anton Arghirescu (maistru, 49 de ani) a mărturisit că citise romanul până la jumătate și renunțase, descurajat de gândirea confuză a scriitorului. „Vreau să știu dacă tovarășul Octavian Paler a vizitat la viața lui unul dintre sutele de șantiere ce înobilează harta țării noastre?” protesta bătrânul în finalul intervenției sale. Cornel Udrea (stomatolog, 35 de ani) semnala precedentul periculos pe care-l creează această carte în cultura națională. El dădea drept exemplu avalanșa de cărți care promovează violența, pornografia și toxicomania în țările capitaliste. Dacă nu se vor lua măsuri și la noi, vor apărea asemenea cărți pentru că – iată! – precedentul s-a creat. Ramona Butnaru (laborantă, 23 de ani) afirma că astfel de romane nu sunt pe placul tineretului nostru, aflat într-o epocă de promovarea a romantismului revoluționar... Masa rotundă se încheia cu părerile scriitorilor din București, la fel de proaste.

Pe manșeta ziarului, în dreptul intervenției mele, cineva caligrafiase cu pixul cuvântul „Bravo“. Autorul nu putea fi decât Arghirescu. L-am înjurat cu voce tare. La fabrică, șeful de echipă mi-a strâns mâna: „Bine le-ai zis-o scriitorilor! Dă-i în mă-sa!“ În pauza de prânz, am fost chemat la biroul secretarului de partid care, cu ziarul deschis pe masă, m-a felicitat și m-a rugat să-i împrumut cartea lui Octavian Paler. N-am îndrăznit să-l rog să-mi aprobe cererea de garsonieră. Aș fi avut toate motivele să-i solicit semnătura. Poate că n-aș fi locuit acum, când scriu aceste rânduri, în aceeași cameră de cămin. Statutul de vedetă m-a intimidat. Eram nerăbdător să ajung în fața lui Radu Ciolfan și, în ciuda funcției sale, să bat cu pumnul în masă și să protestez, doar eram muncitor!

– Felicitări, felicitări, felicitări, m-a întâmpinat redactorul-șef în biroul său. Ocupă

un loc, să ne cunoaștem mai bine, mi-a arătat un fotoliu din catifea roșie. Să treci pe la casierie, să-ți iei banii.

– Care bani?

– Îi meriți cu prisosință. A ieșit un material excelent. Tovarășii de la județ sunt foarte mulțumiți. Și prietenii mei, scriitorii, sunt încântați. Am avut unele emoții în privința ta, dar când tovarășul Arghirescu mi-a zis că te ocupi cu scrisul în timpul liber, m-am liniștit. Nu ți-am știut vârsta, să ți-o trec acolo, în rest a ieșit excelent. Chiar așa, câți ani ai?

Mi-a notat vârsta într-un carnetel, surprins de maturitatea de care dădea dovadă un strungar cu liceul făcut la seral. I-am amintit de Olimpiadă, faza județeană, și de faptul că scriu nuvele... A dat din mâini, gata, acum știu cine ești!

– Aș vrea să vă rog ca altădată să-mi spuneți când mai publicați astfel de mese rotunde.

– Nu ești de acord cu materialul care a apărut în ziarul meu? – s-a încruntat Ciolfan. Asta e politica partidului. Ești împotriva politicii partidului, tovarășe?

– Vă rog să mă scuzați, dar n-am citit romanul *Un om norocos*...

– Ești nemulțumit? Spune, ai ceva împotriva partidului?

– Nu...

– Atunci de ce protestezi? Mai bine protestează împotriva celor care au sabotat economia națională. Știi că explozia de pe șantierul uzinei de aluminiu a produs pagube de milioane de lei? Organele de Miliție cercetează zi și noapte cauzele accidentului. A fost o mână criminală, dar sabotorii vor fi prinși și aspru pedepsiți. Ce-ai făcut în Groapa Corbenilor după ce ne-ai părăsit? Vezi că ești suspect? Pot să chem Miliția, acum! Ești în stare să dai o declarație? Hai să mergem să dai o declarație, ce-ai făcut

acolo, s-a ridicat brusc redactorul-șef.

– Vă mărturisesc că de mult timp încerc să public nuvelele mele în diverse reviste din țară, dar nu reușesc. Nu mă compar cu Octavian Paler, dar când văd că dânsul publică atâtea romane proaste, mă revolt și protestez, adică noi, tinerii, suntem ținuți pe margine, am început să plâng, cu gândul că această ipostază era singura mea salvare.

– Ex-tra-or-di-nar, tovarășe, s-a înșeninat Radu Ciolfan. Extraordinar contrapunct! Unde ai fost, tovarășe, când scriam cu prietenii mei, scriitorii, articolul pentru ziar? Așa este, unii scriitori publică prea mult, iar voi, tinerii talentați, nu aveți loc în edituri. Mai lăsați naibii revistele pornografice, puneți-vă cu burta pe carte și-o să fiți publicați. Am destui prieteni la București care te vor ajuta să publici unde vrei. Problema urgentă este să te duci imediat la casierie, să-ți ridici banii pentru colaborare și să nu te mai aud protestând. Să nu uiți! Din banii pe care-i iei, să-i dai Ramonei două mii de lei, știe ea pentru ce. N-am putut să-i bag toți banii pe ștat, că bătea la ochi. Ai înțeles? Să nu mai protestezi! Două mii, să nu uiți!

– De ce nu l-ați publicat la masa rotundă și pe Sergiu Gherase?

– Tovarășul inginer Gherase e un aiurit. Tu ești mai talentat decât el.

Ziaristul mi-a povestit apoi, în mare viteză, pentru că se grăbea la o ședință, câteva amănunte din viața lui Sergiu Gherase. M-a condus la ușă, promițându-mi că va pune o vorbă bună la prietenii săi din București, în șase luni vei fi publicat unde vrei!

De la casieria ziarului am băgat în buzunar salariul meu de strungar pe trei luni. Extraordinar! l-am imitat pe Radu Ciolfan și am fugit fericit la policlinica spitalului, unde am găsit-o pe Ramona, mișcându-se ca o căprioară printre stativile cu eprubete. I-am spus că arăta foarte bine în halatul de un alb imaculat, parcă ești o căprioară

înconjurată de flori multicolore, de la care pictorii vin să-și ia culorile. A râs încântată de metafora mea curajoasă și mi-a oferit o cafea. I-am întins bani.

– Ce-i asta? s-a înroșit fata.

– Ciolfan ți-a trimis două mii de lei. De la ziar...

– Mare porc e Radu ăsta!

Mi-a smuls banii din mână și i-a ascuns în buzunarul halatului.

– Ce ți-a făcut?

Am observat că Ramona nu purta sutien.

– Ce mi-a făcut? Tu ești cam prost. I-am zis: Radule, te costă trei mii de lei două kile de cafea columbiană și patru cartoane de Kent. Eu am zis, eu am auzit. O să-i scot ochii. Ești însurat?

Dintr-o răsuflare i-am spus că terminasem liceul la seral, câștigasem Olimpiada și scriam nuvele... La rândul ei, Ramona mi-a mărturisit că încercase de trei ori la Medicină și picase de fiecare dată a două sub bară. Avusese numai zece pe linie la limba română în liceu și era îndrăgostită de poezia postmodernistă. Am discutat despre orașul nostru, urât și anost, de aceea încercase Ramona la Medicină, să scape de această „troacă plină de mitocani“. Mi s-a plâns că un inginer stagiar o plictisește cu telefoanele, invitând-o la restaurant, da' ce sunt eu, mama stagiarelor? Am invitat-o la cofetărie. M-a refuzat, avea treabă, dar ne vom întâlni, mi-a propus sinceră, sâmbătă seara, la Casa de Cultură, Marian Ghiță dă de băut pentru că nevastă-sa, șoricioaica, i-a născut a treia fetiță. Ghiță are trei fete, Ghiță are trei pietre!

– Vine și Sergiu. L-a invitat Ghiță personal, a subliniat fata.

Ramona mi-a povestit, tot în grabă, despre căsnicia ratată a inginerului, apoi mi l-a bârfit pe Radu Ciolfan, un papă-lapte ținut sub papuc de nevastă-sa, un țărănoi

care a intrat pe pile la Academia *Ștefan Gheorghiu*, un pișăcios care udă fotoliu când sună telefonul de la județ...

– Să nu lipsești la chef, Marian o să se pilească și-o să ne distrăm, a insistat Ramona.

Am părăsit laboratorul amețit de parfumul și dezinvoltura laborantei. Mă îndrăgostisem de această față irezistibilă. La restaurantul *Posada* am mâncat și am băut pe săturate, aveam bani. Când m-am ridicat, o mână puternică m-a împins la loc, pe scaun.

– Bravo! Ai citit *Un om norocos* și taci ca un pește, mi-a reproșat Sergiu Gherase. De jumătate de an caut această carte prin librării, ca să aflu din ziar că nu ți-a plăcut. Ești bun de cinste.

S-a așezat la masa mea și a cerut chelnerului două coniacuri mari. La ora când s-a închis restaurantul, eram în stare să redactez, grație informațiilor aflate în timpul zilei, biografia inginerului Sergiu Gherase.

Avea douăzeci și nouă de ani, absolvise șef de promoție Politehnica din București și lucra la Întreprinderea de Foraje. O dată cu înregistrarea cărții de muncă la Serviciul Personal, au fost lansate pe seama tânărului inginer o serie de bârfe: fusese un student extraordinar, apreciat de profesori, dar disprețuit de colegii incapabili. O ciudățenie pe care Sergiu nu mi-a confirmat-o vreodată, dar mai mult ca sigur a fost adevărată, se referă la obiceiul studentului Sergiu Gherase de a citi *Atlasul de reductoare*, *Manualul inginerului mecanic* și, în general, toate cursurile de specialitate ca pe niște romane de aventuri. Fusese auzit de colegii săi făcând comentarii despre aceste cărți ca și cum ar fi fost un critic literar și nu un student care se pregătea să ajungă inginer în industria socialistă. Pe scurt, studenții l-au considerat tocilar, cap pătrat, onanist, iar profesorii i-au acordat numai note de zece. În fabrică (amănuntele de mai sus mi-au

fost furnizate de Radu Ciolfan) inginerul Gherase a atras atenția atât prin înălțimea sa neobișnuită, un metru nouăzeci și opt, cât și printr-o stare de melancolie, vecină cu somnolența, ceea ce i-a atras faima de om care vorbește puțin, dar gândește mult. De la Ramona Butnaru am aflat că după doi ani de la angajare, timp în care a încercat, ca orice stagiar, să se transfere în orașul natal, Sergiu a primit de la întreprindere o garsonieră confort doi. Când s-a mutat în noua locuință, Sergiu a înțeles că va rămâne definitiv în acest oraș. Peste câteva luni s-a însurat cu aleasa inimii. De fapt, n-a fost aleasa lui, ci el a fost alesul secretarului de partid al Primăriei. Tânărul a făcut o impresie bună tovarășului secretar, pentru că tăcea, nu bea, nu umbla după fuste ca alți colegi de generație și, „de ce să nu recunosc, a zâmbit Ramona, frecându-și involuntar pulpele, arată bine ca animal“. Sergiu avea mari șanse a ajunge departe, mai ales că era membru de partid din facultate. Căsnicia a durat un an, fiind ruptă de tovarășul secretar, care primise o sarcină de partid la București. Activistul s-a transferat cu întreaga familie, mai puțin ginerele. „Era o bufnită și o țopârlancă“, a caracterizat-o Ramona pe prima iubire a inginerului. Dar a iubit-o cu adevărat pe fata secretarului? Sergiu nu mi-a vorbit despre căsnicia sa și așa fi meschin să mă aventurez acum în fel de fel de speculații, ca să dovedesc ce? Inginerul s-a întors la garsoniera confort doi, pe care socrul său, prevăzător, i-o păstrase, a conchis Ramona.

Ca orice stagiar din țara noastră, Sergiu Gherase muncea: se deplasa cu echipa de intervenții pe teren, dirija săparea puțurilor în căutarea pânzelor freatice, dormea în barăci neîncălzite, se îmbăta cu muncitorii în birturile din sate, fuma un pachet de *Carpați* pe zi, iar sâmbăta, revenea în oraș și gătea tocană de cartofi. Considerat de muncitori un bun specialist, dar fără șanse de a promova în postul de șef de atelier, Sergiu Gherase era considerat, în același timp, un intelectual, adică un om cu idei

superioare.

Una dintre ideile lui mi-a expus-o în holul Hotelului *Posada*, profund jignit de modul cum ospătarul ne dăduse afară din restaurant:

– În societatea noastră există numeroși oameni dispuși să plătească oricât unei instanțe a Cerului pentru ca numele lor să rămână veșnice în amintirea semenilor. Dar dacă prețul contractului divin ar fi însăși jertfa supremă, mai mult ca sigur, aspiranții la gloria eternă s-ar număra pe degetele unei mâini. Pentru că cine este fraierul care să-și dea viața înainte de a se convinge că e o personalitate memorabilă? Tu, de exemplu, ți-ai da viața la această oră, cât e ceasul?... nouă și douăzeci, dacă Duhul Sfânt ți-ar promite că mâine lumea va veni cu flori la mormântul tău, cel mai mare scriitor al țării? (Îi povestisem despre Olimpiadă, nuvele...) Nu! a răcnit Sergiu în locul meu. Vei fi curios să auzi cu urechile tale toate elogiile adresate operei și numelui tău. Apoi, împăcat, mândru nevoie mare, ți-ai îngădui să mori. Dar așa ceva nu se poate!

M-am despărțit de Sergiu cu sentimentul că eram cel mai norocos om din oraș. Dacă norii de alcool nu mi-ar fi acoperit la timp cerul minții, cu siguranță i-aș fi mărturisit Ramonei, care urca sprintenă scara hotelului, că o iubesc, te iubesc, te iubesc, Ramona! Același lucru i-aș fi spus și lui Radu Ciolfan, o iubesc pe Ramona! Ziaristul a urcat în grabă scara care ducea... știm cum toții unde ducea! Amândoi s-au prefăcut că nu mă văd.

6

„Doamna Rapotan e bolnavă, nu poate primi pe nimeni, nu înțelege, domnule?” a repetat iritată. Își descoperise doar ochii mari, albaștri, cuprinși de panică și câteva suvițe aurii de păr, căzute pe frunte. Ai repetat, la rândul tău, că ești ziarist la revista *Orientări* și ai venit tocmai de la București pentru că doamna Rapotan, doamna Angela Rapotan a trimis o scrisoare la redacție. Este o chestiune foarte importantă! „Cât de importantă?” s-a interesat cu o voce agresivă. Dacă ai fi citit scrisoarea, ai fi răspuns convingător. Azi-noapte, ai uitat să-nchizi cu cheia ușa camerei de la hotel. Ți-au furat caietul de notițe în care se afla scrisoarea. Toate gândurile care te-au frământat în cei trei ani de gazetărie erau notate în acel caiet. Ți-au furat și reportofonul. De ajuns ca să ratezi această documentare. Nu s-au atins de bani, de umbrelă, de aparatul de ras *Gillette*, cadoul Ioanei de ziua ta. În locul tău, Rudi ar fi făcut scandal la recepție, la Poliție, ar fi ridicat orașul în picioare, ar fi telefonat la *BBC* și *Europa Liberă*, să afle toată lumea că un ziarist de la *Orientări* a fost jefuit de Serviciile Secrete, un atentat la libertatea presei! Ai anunțat-o pe recepționeră că mai dormi o noapte, să-ți păstreze camera. Apoi, ți-ai cumpărat un caiet și, fără să te gândești că trebuie să mănânci măcar un covrig, te aștepta o zi grea, precum vezi, ai început să întrebi pe oamenii întâlniți pe stradă unde locuiește Angela Rapotan. Orașul e mic, ai fost îndrumat pe strada *Mineralierului*, paralelă cu strada principală. Casa Rapotan ai găsit-o la numărul șase, o casă cu etaj, cu fațada coșcovită, într-o curte cu flori uscate. În fața porții din fier forjat, ai admirat o camionetă FORD, o bijuterie.

„Un om a dispărut din oraș în anul o mie nouă sute optzeci și șase“, ai răspuns cu teama de a nu-ți trânti ușa în nas. „Doamna Angela n-a scris la ziare. E bolnavă și

n-are timp de interviuri. “ Te-a luat peste picior: „...n-are timp de interviuri!“ „Trebuie s-o văd, doamnă!“ ai insistat cu o voce plângărească. Cum să te întorci la București fără scrisoare, să-i spui lui Danciu că o voce fermecată ți-a interzis s-a vezi pe semnatară? Rîști să plătești din buzunar costul deplasării, asta în cel mai fericit caz.

Ușa s-a deschis larg și ai descoperit în prag o femeie tânără. Ți-a cerut legitimația. Victorie! Ai studiat-o repede, repede: blondă, cu părul strâns într-o coadă, bărbia ascuțită, ten măsliniu, halat alb, scurt, cât să i se vadă genunchii rotunzi, sandale albe cu baretă, pedichiură impecabilă. Ioana nu are sandale. S-a prezentat, nu i-ai reținut numele. Te-a invitat să urci pe o scară îngustă din beton. De afară, casa părea mai mare, dar te-ai convins că la etaj se află doar două camere. Parterul, probabil, e ocupat de bucătărie. Ai intrat într-una din camere și te-a izbit un miros greu, de așternuturi nespălate. Un pat plin cu perne, un șifonier vechi apăsător de trei valize, o masă acoperită cu boarfe, pe podea niște covoare de iută, atât ai văzut pentru că femeia ți-a arătat un scaun la fereastră și acum așteaptă picior peste picior, în fața ta, explicațiile:

– Numele meu este Lucian Zvorișteanu. Sunt ziarist la revista *Orientări* din București. Publicația apare săptămânal, într-un tiraj de șaiszeci de mii de exemplare. *Orientări* este o revistă dinamică, nu minte, nu iartă și nu închide ochii...

Te-ai oprit. Cineva horcăie în spatele doctoriței. Ciudat, femeia nu se întoarce, preferă să te studieze. Este o frumusețe obosită, mai obosită decât Ioana, dar mai atrăgătoare. Nu ești dispus să-i admiri picioarele.

– Continuăți, domnule Zvorișteanu.

– Vă asigur că scrisoarea a fost expediată recent. În urma verificărilor făcute la București, am ajuns la concluzia că se impune aici o documentare amănunțită. Scri-

soarea ne informează că în anul o mie nouă sute optzeci și șase a dispărut un om din acest oraș. Se numea Flonta, Cezar Flonta...

– Și ce legătură are madam Angela cu acest cetățean?

– Dânsa a semnat scrisoarea.

– Madam Angela? Imposibil. Madam Angela e paralizată la pat de-o lună. N-avea cum să scrie la ziare.

Blonda se ridică și îți dă voie să descoperi capul unei bătrâne, așezat cu fața în sus pe o pernă îngălbenită. Corpul firav e ascuns sub plapuma grea. Bătrâna doarme. Are pleoapele vineții și părul cărunț parcă e atras de ușița din fier a sobei de teracotă, aflată în imediata apropiere. Dar ceea ce te înfioară la Angela Rapotan este fața cenușie, brăzdată de o mulțime de riduri.

– Nu mai vorbește de-o lună. O hrănesc cu pipeta...

Doctorița se apleacă și își lipește palma pe fruntea încrețită a doamnei Rapotan, care horcăie din ce în ce mai tare. Poți să-i admiri în voie picioarele, bune la tăvăleală, ar aprecia Rudi.

– Madam Angela? Mă auzi, madam Angela? A venit un ziarist să-ți ia interviu. Gata, gata, o să-ți treacă, madam Angela! Ți-e mai bine, nu-i așa?

Vocea blondei este mai eficace decât toate medicamentele îngrămădite pe măsuta din capul patului. Horcăielile s-au stins. Doctorița se întoarce pe scaun.

– Arată-mi scrisoarea pe care zici că ai primit-o de la madam Angela.

– Nu pot. Deontologia profesională mă împiedică să v-o arăt.

Ai mințit fără să clipești. Mai bine îi spuneai că e vorba de o anonimă în care figura numele bătrânei. Ai venit să verifici. Ce să verifici? Anonimele se aruncă la gunoi, așa prevede deontologia profesională. În primele luni de gazetărie, ți-au căzut sub ochi

destule anonime. Vă făceau trădători de țară, legionari, vânduți pe dolari străinilor, vă făcea albie de porci. Toate erau scrise cu ură, poate de aceea sufereau de greșeli grosolane de ortografie. Nu-ți ieșea din minte violența înjurăturilor. Apostrofările se agățau de memorie precum scaietții de pantaloni. Rudi se distra, citindu-le cu voce tare. Râdea, numai imbecilii sunt în stare să scrie anonime! Evita să vă citească anonimele care-l făceau „jidan împuțit”. Veselia se topea repede și în redacție se instala o tăcere apăsătoare. Fiecare se prefăcea că scrie, că vorbește la telefon, că a uitat mizeria aruncată la coș. A doua zi, Rudi își amintea înjurăturile, dar nu mai avea haz. Îl înjura de mamă pe autor, un bou comunist, hai să bem o vodcă! Într-o vreme au sosit anonime compuse cu mare grijă, în care anumiți demnitari din Guvern sau Parlament erau demascați drept foști ofițeri de Securitate. Autorii își asumau rolurile de victime, obligați să toarne la presiunile și șantajul securiștilor. Erau veritabile delațiuni pe care Danciu le-a folosit în articolele publicate în *Orientări*, sub titlul *Dezvăluiri*. Cei vizați n-au reacționat, și-au văzut mai departe de treburile din Parlament. Pentru a vă proteja moralul, Danciu a avut grijă să nu mai ajungă la voi nici o anonimă. Le citește în biroul său, râde și înjură de unul singur, apoi le aruncă la coș, conform deontologiei profesionale.

– Sunteți rudă cu doamna Rapotan?

– Nu. Lucrez aici în calitate de președintă a societății de caritate *Solidaritatea Socială*.

– Dacă doamna Rapotan a paralizat în urmă cu o lună, atunci cum a ajuns scri-soarea dânzei la redacție? Mai locuiește cu cineva? Există în oraș o altă persoană cu același nume?

– În evidențele societății noastre, madam Angela figurează fără rude. Nu există nici

o legătură între madam Angela, scrisoarea pe care ai primit-o la ziar și doctorul Flonta. *Solidaritatea Socială* este o societate neguvernamentală și nonprofit. Acordăm ajutoare materiale și asistență sanitară persoanelor handicapate, familiilor sărace, cu mulți copii, bătrânilor care nu-și găsesc locuri în cămine. Avem autorizație de la Ministerul Sănătății. În aceste vremuri, am considerat că trebuie „să nu-i uităm pe cei mai triști ca noi“, vorba poetului. Pot să-ți arăt statutul societății, lista membrilor fondatori și donațiile pe care le-am primit până acum. Datorită relațiilor pe care le-am stabilit cu alte societăți de profil din străinătate, am primit ajutoare din peste zece țări: America, Franța...

– Mă scuzați că vă întrerup! Ați pomenit de doctorul Flonta? Cezar Flonta a fost doctor?

– Am auzit de un doctor Flonta, dar nu știu dacă este cel care te interesează.

Își scoate din buzunar o țigară pe care o aprinde singură. Trage adânc fumul în piept.

– L-ați cunoscut? Ce specialitate avea?

– Nu înțeleg, mă iei la interogatoriu? Ce cauți aici, domnule? Spune mai bine cine te-a trimis pe capul meu!

– Vreau să verific niște informații...

– Ce informații? Toți vreți informații! Ia mai scutește-mă, domnule! Ce sunt eu, mama informațiilor? Ce este *Solidaritatea Socială*, de unde are fonduri, cine le administrează, cum le administrează, cine ne-a dat bani pentru sediu, dar ce înseamnă caritate? Poliția, Garda Financiară, Direcția Sanitară, toți mă anchetează! De ce nu mă lăsați în pace, domnule? Uite la femeia asta! A fost profesoară, mâine-poimâine o să moară. Cine o îngroapă? O îngropi tu? O îngroapă ziarul tău? Nimeni n-o să

miște un deget. Tot noi, *Solidaritatea Socială*, o să avem grijă de ea. Știi cât costă un coșciug? Dar medicamentele astea? Costă o avere, domnule! Ar trebui să știi, că ești ziarist.

Protestele blondei au trezit-o pe bătrână, care horcăie cu gura deschisă. Doctorița stinge țigara:

– Gata, madam Angela! Gata, puișor, liniștește-te! Fă-te bine, că domnul vrea să-ți ia un interviu. Hai, madam Angela!

Profesoara horcăie din ce în ce mai tare. Ai văzut oameni murind? Doctorița o roagă să înceteze, să deschidă ochii, trebuie să-i iei un interviu, ai două zile pentru această documentare, nu-ți permiți luxul s-o ratezi, revista are nevoie de articolul tău pe prima pagină, ai grijă ca madam Angela să nu se curețe înainte de a-ți spune cum, unde, de ce a dispărut Cezar Flonta? Acum, președinta societății de caritate ascultă inima doamnei Rapotan. S-a apelat așa de tare că îi vezi chiloții. Ce fund are! Bătrâna s-a liniștit.

– Moare madam Angela!

Blonda fuge la ușă, vrea s-o deschidă, dar se întoarce, te întreabă unde-i lumânarea – care lumânare? –, strângi la piept geanta ta de ziarist, cheamă-l pe doctor – care doctor? doctorul Flonta? –, fugi, domnule, și telefonează după Salvare, nu vezi că moare madam Angela? Ai înțepenit în mijlocul camerei. Doctorița a deschis șifonierul și caută lumânarea în raftul de sus, printre cutii vechi de medicamente și sticlute. S-a înălțat pe vârfuri – ce picioare! mai frumoase ca ale Ioanei –, oricum se dau la o parte în pat, ți-ar răspunde Rudi. Bătrâna a deschis ochii. Doctorița înjură degeaba – gata! –, doamna Rapotan și-a revenit, nu mai are nevoie de lumânare, s-a ridicat în capul oaselor și te privește. Are cămașa de noapte pătată pe piept. Scoți caietul din geantă,

îți potrivești pixul, atenție, să nu-ți scape un cuvânt! Cine este Cezar Flonta? Cum a dispărut? Doamna Rapotan, vă rog, o scurtă declarație pentru revista *Orientări*. Fără ajutorul dumneavoastră nu-mi iese articolul, Danciu o să mă penalizeze cu zece la sută din leafă, Ioana are nevoie de sandale. Un cuvânt, doamna Rapotan! Bătrâna își suflecă mâneca și-ți arată brățara aurie de la încheietură de care atârână un ceas mic – apropie-te! –, citește, TISSOT, n-ai mai văzut până acum această marcă de ceas. Cele două limbi fosforescente indică ora unu fără zece minute, vă rog, doamnă Rapotan! a trecut o jumătate de zi și n-am aflat ceva concret despre Cezar Flonta. Profesoara deschide gura. Vă rog să repetați, doamnă, n-am înțeles! Ciulești urechile și apuci să notezi: „A sosit Mântuitorul, a sosit Mântuitorul!“ Și-a mișcat bărbia și cade ca o păpușă între perne.

Două palme, poc-poc, îți aprind jarul în obraji.

– Domnule ziarist, trezește-te!

Becul prăfuit din tavan se leagănă. Ai putea să-l oprești, dar nu-ți mai simți mâinile. Un sloi de gheață ți se topește în coșul pieptului.

– Auzi, domnule de la *Orientări*? Ești surd?

Becul s-a oprit. Recunoști glasul, adulmecă parfumul, o moleșeală plăcută te îndeamnă să te lungești lângă doamna Rapotan, să dormi, să dormi, să uiți de articol... Te trezești la gură cu un pahar. Înghiți de două ori un lichid dulceag. Blonda insistă să mai bei. Îi faci semn cu mâna că ți-a revenit, ești bine. Femeia se întoarce la pat. Își face cruce de mai multe ori. Pe măsută, printre medicamente, a apărut un pahar în care arde o lumânare. Doamna Rapotan doarme cu mâinile pe piept. Poți să-i pui cruce articolului despre Cezar Flonta. Doctorița îți întinde un prosop care miroase a iod.

– S-a dus săraca madam Angela, oftează și își aprinde o țigară fără să-i tremure mâna. Mi-ai făcut figuri, domnule ziarist! Din cauza ta era să nu mai găsesc lumânarea. Am strigat să suni la Salvare, dar ai dat ochii peste cap. De abia am ajuns dincolo, la telefon. Salvarea trebuie să sosească în zece minute. Dacă aș fi avut benzină, aș fi dus-o cu mașina mea la spital. Iar e criză de benzină, parcă suntem pe vremea lui Ceaușescu.

Cu geanta pe umăr, cu mâinile în buzunarele jachetei, te ridici, trebuie să pleci. Doctorița vorbește înviorată despre importanța societății pe care o conduce. Inițiativele particulare nu sunt încurajate, medicamentele sunt scumpe, inflația ne omoară, se lamentează femeia cu o altă voce. Îți sugerează să scrii despre *Solidaritatea Socială*, ai văzut în ce condiții mor oamenii! Deschizi ușa, dar te întorci și-ți faci o cruce. O cruce penibilă. Ți-a înregistrat stângăcia cu un zâmbet îngăduitor.

– Îmi pare rău că ne-am cunoscut în această situație. Toată ziua alerg la pacienți, după medicamente, după alimente, nu am timp să citesc ziarele, să merg la un film. De doi ani trăiesc într-o continuă alergătură. Cineva trebuie să aibă grijă de acești „oameni sărmani“, cum spune poetul. Să te duci la doctor, să-ți faci analizele.

– Vă mulțumesc, doamnă doctor.

– Nu sunt medic. Am fost laborantă până la Revoluție, apoi m-am apucat de activitățile de caritate. Sunt domnișoara Ramona Butnaru, președinta societății de caritate *Solidaritatea Socială*. Să scrii un articol frumos la *Orientări*!

Notezi în caiet, ca să-i faci pe plac.

– Unde a lucrat doctorul Flonta?

– Nu știu. Sinceră să fiu, am auzit de un doctor Flonta în oraș, dar demult. Că a fost chirurg sau pediatru, asta nu știu să-ți spun. Am lucrat la policlinica spitalului,

în laboratorul de analize, și am avut puține legături cu medicii. Întreabă la Poliție, la Evidența Populației, ei trebuie să știe. Pe madam Angela ai văzut-o cum s-a dus, Dumnezeu s-o odihnească în pace, că tare cumsecade femeie a fost. Nu ți-a scris ea, că n-avea de unde să-l cunoască pe Flonta. Faci o anchetă?

Răspunzi afirmativ. În curte, îți înșiră părerile ei despre actualul regim, despre răutățile oamenilor, despre greutățile pe care le întâmpină în activitatea de ajutorare...

– Vă mulțumesc! zâmbești ipocrit și închizi cu grijă poarta din fier forjat.

Te urmărește cum traversezi strada. Trebuie să găsești o patiserie, să mănânci o plăcintă, să bei un lapte bătut, să nu mai leșini de foame. Te-ai făcut de râs! Ziariștii sunt oameni cu sănătatea de fier. Danciu are burtă, Rudi respectă ora prânzului, până și Marius, care bea cu polonicul vodcă, e tare ca o stâncă. De aceea au succes. „Bombele“ lor dovedesc că sunt adevărați bărbați. Ce „bombe“ ai publicat în trei ani la *Orientări*? Până ajungi la patiserie, amintește-ți!

În vara anului trecut, Danciu te-a chemat într-o duminică la redacție și ți-a servit „bomba“ pe tavă: revoluționarul Antoci este urmărit de Poliția Politică, primește amenințări cu moartea, s-a hotărât să vorbească. Pe 22 decembrie 1989, aflându-se în cabinetul lui Ceaușescu, a văzut pe birou un ceas suflat cu aur, pe cadranul căruia erau înscrise niște numere, conturile secrete ale dictatorului. Găsește-l pe Antoci și vezi ce scoți pentru prima pagină! Te chemase în zi de odihnă, ți-a explicat în șoaptă, pentru că avea de lucru la redacție și, de obicei, duminica, microfoanele puse de agenții SRI sunt dezactivate. Ai mers năucit de logica lui Danciu până la stația de metrou, când ți-ai amintit că nu-ți spusese unde lucrează Antoci. Te-ai întors disperat, dar biroul lui Danciu era închis. Un parfum fin plutea pe hol. A doua zi, Marius te-a lămurit: „Nu știi că șeful i-o trage amantei pe birou? Sunt scumpe camerele la hotel.“ Pe Antoci

l-ai căutat o săptămână. Era angajat la Casa Poporului, pe postul de administrator al Senatului. În imensa clădire, revoluționarul ocupa o cameră care-i ținea loc de birou și de locuință, ai aflat de la un paznic. Nu ți-au aprobat intrarea în Casa Poporului, așa încât, l-ai sunat zilnic pe Antoci. Îți răspundea robotul: „La această oră lucrez pentru prosperitatea țării. Dacă doriți să-mi transmiteți ceva important, vă rog s-o faceți după semnalul muzical. Trăiască lupta împotriva știm noi cui!“ Mesajul era urmat de o strofă din „Imnul Golanilor“, cântată de aceeași voce. Visai că Antoci a fost răpit sau ucis, iar tu, ziaristul Lucian Zvorișteanu, porneai pe urmele lui, descopereai unde sunt ascunse conturile lui Ceaușescu și îi demascai pe conspiratorii securiști care puseseră mâna pe bani. Ți-e rușine să-ți amintești aceste fantasmagorii. Viața ta este la fel de stupidă ca cea a vânzătoarei care, acum, ți-a împins pe tejghea două brânzoaice și un pahar cu citronadă. Te așezi la o masă și înfuleci.

Până la urmă, revoluționarul Antoci a răspuns la telefon și a acceptat să vă întâlniți într-un bar din centrul Bucureștiului. Ai sărit de bucurie până-n tavan. A venit însoțit de o tipă puternic fardată, îmbrăcată cu haine scumpe. Nu ți-a prezentat-o, pentru că tipa s-a retras la o masă din apropiere. Antoci ți-a arătat mai multe legitimații și diplome ca să-ți dovedească fără dubii că este membru în diferite organizații revoluționare. A pus pe masă un reportofon, dar n-a fost de acord ca să înregistrezi discuția cu aparatul tău. Până la Revoluție, căci Revoluție a fost și nu lovitură de stat, a subliniat Antoci, lucrase ca inginer la Regionala CFR Craiova. Când a auzit la radio că Ceaușescu a căzut, a fugit la București și a intrat în Comitetul Central. A înregistrat două casete cu aventurile lui în clădire. Te-a plictisit. Nici un cuvânt despre ceas, despre conturi. După ce focul Revoluției s-a stins, președintele țării a încercat să-i cumpere tăcerea cu o slujbă grasă. Antoci a refuzat, dar nu s-a întors la Craiova. Și-a

găsit o slujbă la administrația Casei Poporului. De atunci, îi urmărește pe funcționarii care mișună pe acolo, a strâns zeci de dosare cu afacerile dubioase ale unor senatori, știe cum s-au deturnat fonduri de milioane de lei și cum s-au furat camioane cu materiale de construcție din Casa Poporului, o să facă dezvăluiri senzaționale, dar nu acum, nu e momentul! Merita să-l lovești cu un pahar în cap pentru acel „nu e momentul“. Agenții Poliției Politice au mirosit că știa multe găinării ale demnitarilor și încearcă să-l lichideze. O mașină de pâine a fost gata-gata să-l calce când traversa regulamentul strada. În fiecare zi primește amenințări cu moartea prin telefon. Toți grangurii din casa Poporului îl tratează ca pe un derbedeu. Și care e povestea cu ceasul lui Ceaușescu? Da, a văzut ceasul suflat cu aur, s-a grăbit să-ți răspundă, cu mâna lui l-a dus în camera se adunau obiectele de valoare ale soților Ceaușescu, dar a dispărut... Cum a dispărut? L-au furat, doar trăim în România! Și numerele înscrise pe cadran? Numerele?... Din acel moment ai început să-i tragi cuvinte cu cleștele. Atât avusese să-ți spună, că făcuse Revoluția, că îi are pe toți la mână, că o să-i dea în gât la momentul potrivit! V-ați despărțit, tu obosit de vorbărie, Antoci arogant, de mână cu paparuda aia bufnită.

Înainte de a scrie articolul, ai bombardat-o pe Ioana cu întrebări: Cum poate un revoluționar ca Antoci, care-l înjură pe președintele țării, să lucreze la Senat, să locuiască în Casa Poporului și, în același timp, să se declare o victimă a regimului? Cum a dispărut ceasul? Cine l-a furat? De unde să știe Ioana, de vreme ce soțul ei, ziarist, n-a fost în stare să afle? Tocmai de aceea, ai inventat, ca să te răzbuni pe Antoci, arogantul, mincinosul, ipocritul! A ieșit articolul dorit de Danciu. Merge! Revoluționarul Antoci, cel care deține cheia conturilor lui Ceaușescu, este amenințat cu moartea de Poliția Politică. Articolul a apărut pe prima pagină. Marius a rânjit:

„Ai scris la momentul oportun. Antoci are nevoie de reclamă ca să ceară azil politic în Occident. O să-ți pună articolul la dosar și-o să-l trimită la *Amnesty International*. Articolul tău va fi o dovadă că e persecutat de regimul Iliescu.“ Nu l-ai crezut pe Marius.

După apariția „bombei“, Antoci a venit la redacție și a lăsat secretarei o dezmințire. Danciu i-a publicat-o în următorul număr. Ioana a citit-o la insistența ta: „Redactorul Lucian Zvorișteanu a denaturat adevărul. Eu n-am văzut ceasul de aur al dictatorului Ceaușescu, nu cunosc nici un număr de cont, nu știu ca vreun revoluționar să fi furat ceasul, n-au fost două tentative de omor împotriva mea, ci trei, nu locuiesc la Casa Poporului, n-am beneficiat de avantaje materiale și morale de pe urma Revoluției, pentru că Revoluție a fost și nu lovitură de stat, iar faptul că aş deține dovezi despre afacerile necurate ale unor demnitari din Casa Poporului este o invenție grosolană a acestui gazetar...“ Dezmințirea te-a convins că Antoci e un escroc. Da, ai denaturat adevărul, dar el îți spusese adevărul? În realitate, ai denaturat minciunile lui. Antoci negase afirmațiile tale fără să aducă argumente. Ce ușor e să spui nu, nu-i adevărat! Totuși, Antoci, escrocul, se numărase printre cei care avuseseră curajul să intre pe 22 decembrie 1989 în Comitetul Central. Tu ai stat la televizor.

Multe zile la rând, te-a frământat o întrebare: De ce Danciu a publicat dezmințirea lui Antoci fără să discute în prealabil cu tine? Danciu face scandal pentru orice dezmințire sosită la redacție, oricât de tembelă ar fi. În cazul tău a tăcut, nu ți-a reproșat ceva. Marius, specialistul revistei în probleme de revoluționari, te-a lămurit: „Articolul l-a folosit pentru străinătate, iar dezmințirea a fost dată pentru colegii săi de Revoluție, să nu-i supere. Antoci e pește, iar șeful îi este client. Te-ai prins? Faci pariul că obține azil politic?“ N-ai făcut și nici nu te-ai interesat dacă Marius ar fi

câștigat pariul.

Vânzătoarea îți explică cum să ajungi la spital. E foarte simplu, a doua stradă la dreapta. Îi mai ceri două brânzoaice, dar la pachet.

7

Cu un entuziasm pe care zadarnic aş încerca să-l explic în această cronică (n-aş face decât să rememorez nişte emoţii nesemnificative) ne-am întâlnit în fiecare sâmbătă după-amiază, timp de un an, în biroul directorului Casei de Cultură. La început, am discutat cu însufleţire despre rivalitatea fotbalistică Steaua-Dinamo şi inechitatea socială din ţările capitaliste (Anton Arghirescu), rolul istoriei în educarea tinerei generaţii şi bogăţia spirituală a folclorului românesc (Marian Ghiţă), importanţa spălatului pe dinţi şi calitatea excepţională a vinurilor autohtone care, din păcate, se exportă în cantităţi uriase (Cornel Udrea), războiul din Afganistan şi stresul la care sunt supuşi ziariştii (Radu Ciolfan), lipsa nechezolului şi a salamului de Sibiu din galantarele magazinelor alimentare (Ramona Butnaru), cum se măsoară productivitatea în tehnica forajului şi dificultăţile tehnologice cu care se confruntă unităţile industriale din oraşul nostru (Sergiu Gherase ajutat şi de experienţa mea de strungar). Aceste subiecte au constituit primele cordoane de sudură care ne-au legat sufletele. Libertatea de exprimare o trăiam sub semnul întrebărilor, iar pasiunea răspunsurilor întindea firul discuţiilor în spaţii intelectuale captivante. Fiecare îşi argumenta părerile cum putea, chiar dacă, după cinci-şase ore de pălăvrăgeală, nu ajungeam la o concluzie clară. Important era faptul că vorbeam, descoperindu-ne reciproc noi valenţe intelectuale. Fiind cel mai tânăr dintre bărbaţi, eram trimis regulat să cumpăr o sticlă de coniac. Ciocneam în sănătatea noastră şi continuam să discutăm până se stingea lumina. Marian Ghiţă înjura şi căuta cheile la lumina unei lumânări, ca să închidă uşa Casei de Cultură. Radu Ciolfan se străduia să-l calmeze, amintindu-i că peste câţiva ani, când ţara noastră va scăpa de datorii, chestiunea energetică se va rezolva şi vom sta în case cu becurile aprinse, ziua în amiaza mare, fără să ne pese de kilowaţi. De

cele mai multe ori, ne despărțeam în fața clădirii. Rareori, doctorul Udrea ne invita la *Posada* și reluam firul dezbaterilor preț de două-trei sticle de vin. De la restaurant, Marian Ghiță ne instala cu ajutorul lumânărilor în sufrageria apartamentului său, iar doamna Ghiță, o femeie tăcută, preocupată ca nu cumva fetițele să se trezească în camera alăturată, ne servea cu biscuiți *Eugenia*, să ne mai taie foamea provocată de alcool.

Când se îmbăta, Marian Ghiță își amintea de submarinul american, o dovadă că românii sunt un popor inteligent, și-i înjura pe cei care nu-l lăsau să-și continue săpăturile arheologice în Groapa Corbenilor sau pe șantierul uzinei de aluminiu. „Îmi bag p... în submarinul poporului inteligent care suntem!” îl potolea Udrea. Pentru puțin timp. Arheologul ne amenința că atunci când vom plăti datoriile externe și vor dispărea cozile la lapte, carne și ulei, va avea loc a doua renaștere culturală cu epicentrul aici! –, bătea cu piciorul în podea și Radu Ciolfan îl aproba.

Spre deosebire de gazda noastră, ziaristul ținea la băutura. Cornel Udrea se îmbăta cel mai repede și cânta din repertoriul său deocheat, indiferent că se afla la Casa de Cultură, la *Posada* sau în apartamentul cu două camere al familiei Ghiță. Bătea ritmul melodiei cu mâinile în masă. Arghirescu țopăia ca o maimuță.

Prietenia noastră nu s-a mărginit doar la aceste ore minunate. Radu Ciolfan a pus „o vorbă bună” la conducerea întreprinderii și astfel am fost transferat din secția de strungari la Brigada de Pază și Prevenire a Incendiilor din aceeași unitate, fără să-mi fie efectat salariul. Motivul invocat de redactorul-șef în fața directorului, rudă îndepărtată cu nevastă-sa, a fost că „băiatul vrea să dea examen de admitere la *Ștefan Gheorghiu* și are nevoie de timp pentru a învăța”. Ciolfan n-a mințit. Îmi promisese că mă va ajuta să-mi fac dosarul cu referințe foarte bune, pe baza prietenilor săi din

București. Eu trebuia să pun mâna pe carte, să nu mă duc bătă la examen, să-l fac de rușine. La noul meu loc de muncă dormeam sau jucam table cu băieții din brigadă.

Și Cornel Udrea m-a ajutat. În ziua de 8 martie 1987, Ramona Butnaru a participat la o reuniune specifică, organizată de kolegele din laborator. În absența ei, noi, băieții, am vorbit în voie despre femei. Cornel Udrea s-a lăudat cu numărul impresionant de femei pe care le-a avut în cariera sa de stomatolog, povestindu-ne cum a dezvirginat pe rând trei asistente medicale în fotoliul dentar. Arghirescu și-a amintit cu lacrimi în ochi de răposata lui soție, pe care o luase fată mare. S-au iubit în barăci, pe ploi, ninsori și geruri de crăpau arcurile patului. (A fost o vorbă de duh pentru că, firește, paturile din barăci nu au arcuri.) La rândul său, Ghiță ne-a enumerat „pozițiile” în care a pus „semințele” din care s-au născut cele trei fete. Sergiu și-a exprimat repulsia de a se culca cu o femeie pe care n-o iubește, actul sexual fiind suprema contopire a două spirite credincioase până la moarte. De la această idee a izbucnit o palpitantă polemică între Udrea și Ciolfan, pe de o parte, și Sergiu, Ghiță, Arghirescu, pe de altă parte. Primii, adepții teoriei „de când mă știu n-am iertat o fustă”, au povestit cu lux de amănunte câteva experiențe de palmares pentru a demonstra că obiectivul urmărit fusese acela de a se simți stăpâni peste „regine”. Orice femeie la orgasm este puternică precum o regină, iar satisfacția că e stăpân îi sporește bărbatului virilitatea! a bătut doctorul cu pumnul în masă. În plus, Ciolfan ne-a destăinuit emoționat că îți iubește soția, de aceea n-a făcut cu ea perversiuni sexuale, dar nu se sfiește s-o înșele când are ocazii oportune, practicând perversiunile cu voluptate. Cea mai grozavă aventură amoroasă a trăit-o în mijlocul naturii, când a executat tot „tacâmul” unei tipese. Era atât de stresat, încât a încurcat numele tipesei cu numele soției. Iată care sunt riscurile meseriei de ziarist! „Radule, habar n-ai ce fuți pentru că ești chior!” i-a replicat Udrea.

Ziaristul nu s-a supărat. Pe parcursul disputei, Anton Arghirescu m-a invitat de două ori să-mi dau cu părerea, dar văzându-mă că mă bâlbâi, a renunțat. Singurul care a observat tăcerea mea a fost Udrea. A două zi, întâlnindu-ne pe stradă, stomatologul s-a mirat că nu participasem la discuție: „Nu-i așa că tu taci și fuți?” Aveți dreptate! Încântat de răspunsul meu, stomatologul mi-a spus că, într-o pauză a colocviilor, intrând în veceul Casei de Cultură după Sergiu, a observat pe capacul de plastic al tronului urme de spermă. „Trebuia să vă chem pe toți, să vedeți în closet teoriile filozofice ale labagiului de inginer“, a râs stomatologul. Acele „teorii“ îmi aparținuseră. Vorbiseră așa de mult despre femei încât n-am rezistat și am fugit discret la veceu. „O să am grijă de tine!“, mi-a promis din senin Udrea. Chiar în acea seară, o slăbănoagă cu multe coșuri pe față, prost îmbrăcată, a bătut la ușa mea. O chema Gina. Gina avea sâinii mici și corpul îi mirosea a vanilie. A fost foarte activă. Gina a plecat la răsăritul soarelui, nu înainte de a-mi cere împrumut cinci sute de lei. I-am plătit, înțelegând că acesta îi era tariful, apoi am alergat la primul studio foto și m-am fotografiat color. N-am regretat foamea pe care am îndurat-o până la ziua de leafă. Pe Udrea l-am cinstit cu o sticlă de vodcă rusească. Am ascuns poza mea de bărbat printre manuscrisele mele și m-am întors la brunetele focoase din *Playboy*.

O altă dovadă de prietenie a reprezentat proteza pe care doctorul Udrea i-a făcut-o lui Anton Arghirescu. Am fost martor la această operațiune complexă, în care bătrânul a suportat în decursul unei săptămâni patru extracții fără anestezie, pentru că poli-clinica nu avea seringi. „Cum pot să-i cer bani după ce l-am chinuit?“, s-a înduioșat Udrea, când mi-a arătat proteza. Deși a fost mulțumit de calitatea lucrării, maistrul a continuat să-și manifeste ura față de doctor, un golan putred de bani!

Generozitatea lui Udrea a ieșit la iveală și în cazul lui Sergiu care a făcut hernie.

La intervenția stomatologului, bolnavul a fost operat de cel mai bun chirurg din oraș, fapt care l-a costat doar cinci zile de spitalizare. Nu cunosc dacă inginerul a beneficiat și de o altă intervenție, dar de atunci n-a mai fost trimis cu echipa pe teren. Conducerea Întreprinderii de Foraje l-a mutat la biroul Controlul Calității. Dintr-un inginer dinamic, Sergiu s-a transformat, împotriva voinței lui, într-un funcționar liniștit.

În spiritul aceleiași prietenii, Ramona îi aprovizionează pe Ghiță și Ciolfan cu cafea columbiană, chiar dacă primul comenta, în lipsa ei, zvonurile care circulau în oraș pe seama legăturilor sentimentale cu diverși ingineri stagiați. Pe de altă parte, ziaristul o compătinea pe doamna Ghiță, absolventă a facultății de chimie alimentară, a cărei carieră fusese distrusă de ambiția dobitoacă a soțului de a avea urmași de sex masculin:

„Dacă ar auzi tovarășa academician Elena Ceaușescu că o chimistă bine pregătită nu e lăsată să-și aducă aportul la dezvoltarea industrie alimentare, nu prea l-aș vedea bine pe Marinică al nostru.“

Asemenea bârfe nevinovate au cimentat prietenia noastră, iar întâlnirile de la Casa de Cultură au căpătat un caracter cultural. Am uitat de cozile de la carne, de criza energetică și de datoriile externe ale țării. Cel care ne-a condus pe teritoriul fascinant al culturii, fără să ne dăm seama, a fost inginerul Sergiu Gherase. Timbrul vocii sale creștea pe măsură ce ne explica sensul major al filmului „Călăuza“ de Tarkovski, absurdul tragic din piesele lui Eugen Ionescu sau substanța ideatică a romanelor lui Alexandru Ivasiuc. Nu-l lăsam să monologheze la nesfârșit, deși eram fascinați de povestea romanului „Un veac de singurătate“ sau de filmul „Porțile albastre ale orașului“. Ne simțeam obligați să răspundem acestor provocări. Astfel, am descoperit că doctorul Udrea cunoștea romanele lui Cezar Petrescu și Jules Verne, iar Anton Arghirescu citise (în barăci, cu noroiul până la genunchi) toate traduceri din opera lui Dostoievski.

Discursul său pe tema sacrificiului suprem al lui Raskolnikov, un student sărac asuprit de chiaburi, a stârnit aplauze furtunoase în biroul lui Ghiță. Profesorul ne-a inițiat în muzica taragotistului Dumitru Fărcașu, obligându-ne să ascultăm, în sufrageria sa, cele patru discuri ale rapsodului. Apoi, am cântat „C-așa-i românul...” Ramona și Arghirescu au plâns. Laboranta ne-a surprins plăcut cu bagajul său de cunoștințe despre lumea filmului, avea un prieten (inginer stagiar) la care vedea pe video numai filme de categoria A. Sergiu revenea în forță, vorbindu-ne despre cărțile filozofului Constantin Noica, un nume necunoscut pentru grupul nostru. Radu Ciolfan auzise ceva despre acest intelectual: trăiește la Păltiniș, deoarece pensia îi permite să se gândească toată ziua la filozofia nemțească! În afară de legitimația de ziarist, care-i permitea să-și facă aprovizionarea cu ceapă și cartofi de la CAP-urile din județ, redactorul-șef se lăuda și cu o „drăguță librăreasă” care-i dădea pe sub tejghea romanele lui Augustin Buzura sau cărțile de poezie ale poetului postmodernist Mircea Dinescu. Analizam producția națională de filme și încercam să depistăm legătura inefabilă dintre viață și artă, dintre creație și realitatea istorică. Criticam fără menajamente moralitatea artiștilor: de ce actorul Florin Piersic a divorțat, de ce Baudelaire a fost c...var, de ce Tolstoi, boier fiind, nu și-a împărțit averea țăranilor săraci. Ramona Butnaru ne-a dus la inginerul stagiar și am văzut pe video un film cu Richard Gere, apoi „Nouă săptămâni și jumătate” cu Kim Basinger și am încheiat vizionarea cu o peliculă porno. Bine că nu s-a întrerupt curentul electric.

Vocabularul nostru se îmbogățea vizibil și ne felicitam reciproc pentru progresele înregistrate. Ne simțeam în stare să ne înfruntăm cu cei mai mari gânditori ai lumii. La un moment dat, a existat chiar o competiție în ceea ce privește numărul de cărți pe care îl puteam devora într-o săptămână. Concursul a fost câștigat de Anton Arghirescu

care a citit „Niște țărani“ de Dinu Săraru și „Pumnul și palma“ de Dumitru Popescu.

Radu Ciolfan ne-a spus într-o sâmbătă că o revistă de cultură din București a aflat de existența grupului nostru și ne-a consemnat activitatea pe două coloane de pagină. Vestea a fost stropită cu vin din belșug. Marian Ghiță l-a contrazis pe ziarist, noi nu suntem un grup, noi formăm un colocviu, noi suntem *Colocviile 79!* – a strigat arheologul. Denumirea ne-a plăcut, cu excepția lui Udrea, și am adoptat-o. N-am să uit niciodată cum alergam la Casa de Cultură, clădire situată pe strada principală a orașului, la numărului 79, ca să aflăm ce impresii culturale au strâns prietenii mei în decursul unei săptămâni.

E momentul să mărturisesc că, în ceea ce mă privește, aveam pentru Sergiu o simpatie deosebită. Discuțiile cu el mă făceau să uit că locuiam într-o cameră de cămin, că mâncam zilnic cartofi prăjiți și că nuvelele mele nu erau sortite publicării. Sergiu era convins că până la urmă voi publica nu o nuvelă într-o revistă de provincie, ci zece romane (exagera, desigur!) și mă încuraja să citesc cât mai mult. Într-o noapte, i-am citit nuvela *Rochie albă cu buline verzi*. A găsit-o interesantă, un exercițiu stilistic, dar cu multe fragmente plictisitoare. „Dacă vei reuși să-ți ucizi fiara din suflet, atunci vei trăi revelația supremă. Tu ai imaginație și nu-i puțin lucru să ai imaginație în lumea în care trăim. Fabulațiile tale te vor feri de multe suferințe.“ După ce și-a epuizat aprecierile, m-a întrebat dacă am simțit comunicarea cu Dumnezeu când scrisesem nuvela. Nu am priceput ce dorea să afle. A insistat: „În timpul actului creator, ai avut revelația că există Marele Creator? Ai simțit prezența Lui?“ Întrebările m-au năucit. „Ajungi la Dumnezeu dacă îți ucizi fiara. Semnul că ai ajuns este clipa de revelație și nu rugăciunea. Cultura te va ajuta s-o găsești în suflet și s-o omori.“ Să omori fiara – care fiară? – cu ajutorul culturii, pentru a trăi clipa de revelație, clipa când Dumnezeu

coboară lângă mine sau când eu mă înalț la El, am tradus în mintea mea tulburată. N-am avut curajul să recunosc incapacitatea de a-i pătrunde sfaturile. „Să-i mulțumești Domnului că ai scris această nuvelă!” m-a îndemnat prietenul meu.

Marian Ghiță și Anton Arghirescu formau altă pereche afectivă. Maistrul făcea curățenie pe holurile Casei de Cultură, repara instalațiile sanitare și prizele, iar directorul îl lua în expedițiile arheologice întreprinse în jurul orașului. Lipseau vreo două-trei zile și apăreau cu niște mutre serioase, apăsăți de importanța descoperirilor pe care nu ni le destăinuiau. Influența lui Ghiță asupra fostului șantierist era vizibilă. În clipele de oboseală bahică, Arghirescu își amintea ultimele descoperiri ale istoricilor români referitoare la prezența compatrioților noștri pe diferite meridiane ale globului. De pildă, unul dintre oamenii care săpaseră groapa lui J.F.Kennedy fusese un american de origine română. La un an de la înhumarea președintelui, groparul a fost ucis de un alt român, într-un bar din Las Vegas. Ce-a fost? Un accident, o răzbunare personală sau o reglare de conturi între diversele fracțiuni legionare ale românilor din America? Istoricii noștri trebuie să răspundă! De asemenea, trenul blindat pus la dispoziție de nemți pentru ca V.I. Lenin să se întoarcă în Rusia și să declanșeze Revoluția din Octombrie fusese condus de un mecanic român, născut într-un sat din Câmpia Română. E ceva! Înseamnă că și noi, românii, am contribuit la victoria Revoluției din Octombrie! Păcat că istoria universală nu pomeneste numele mecanicului român. „Pentru că istoria e scrisă de evrei!” l-a lămurit Ciolfan și noi am izbucnit în hohote de râs. Asemenea noutăți istorice stârneau ilaritate la *Colocviile 79*. Doar Ghiță rămânea serios, prefăcându-se că își curăță unghiile.

Am uitat să consemnez un amănunt foarte important. Grupul nostru a fost deschis către lume. La *Colocviile 79* s-au perindat multe persoane curioase să ne asculte ori

dispușe să participe efectiv la discuții. N-au suferit un tratament special. Au fost primite cu înțelegere și căldură dar, ciudat, nici una dintre acestea, începând cu elevele de liceu și până la funcționarii din Primărie, n-a rămas printre noi. Poate ne-au considerat niște nebuni, care n-au altă treabă sâmbăta seara decât să trăncănească. Noi am avut răbdare să le ascultăm obsesiile, nemulțumirile, ideile și producțiile literare, pe care le-am criticat cu asprime și cu argumente obiective. Oamenii s-au retras discret. Faptul că am rămas în jurul mesei prezidată de Marian Ghiță a dovedit, pe de o parte, puternicul sentiment de prietenie care ne lega și, pe de altă parte, exigența intelectuală impusă dezbaterilor. Să nu se înțeleagă, totuși, că am fost un grup de dizidenți. Nu-mi amintesc ca cineva din *Colocviile 79* să fi înjurat ostentativ familia Ceaușescu. Mai presus de toate conta prietenia culturală. În câteva rânduri, Sergiu ne-a propus să facem o excursie la Păltiniș, să stăm de vorbă cu Constantin Noica, pentru că, aprecia el, ajunsese la un înalt grad de gândire, dar ideea a fost abandonată când ne-am dat seama că nu aveam bani de drum.

În luna mai a anului 1987 s-a înregistrat prima criză de comunicare la *Colocviile* 79. Cornel Udrea a venit la Casa de Cultură însoțit de un fost coleg de facultate care prinsese un post în București, „spre deosebire de mine, care mă usuc aici, la un capăt de linie ferată!“ Individul s-a așezat la masă între Cornel și Ramona. Era bine hrănit, purta blugi și o cămașă cadrilată.

– Să vă spun și nebunia pe care a făcut-o Antoci, s-a grăbit Udrea. Și-a depus dosarul de emigrare în Germania Federală.

Ghiță l-a primit cu rezerve, nici nu i-a prezentat obiectele istorice din încăpere. Oaspetele nu părea surprins de armurile și boarfele arheologului. Laboranta s-a interesat cum e viața în Capitală, ce se mai găsește prin magazine, iar Anton Arghirescu, pasionat microbist, a încercat să afle câte ceva din culisele fotbalului bucureștean, tot Steaua va câștiga campionatul? Sergiu a fost curios să afle ce cărți au mai apărut în librării, că pe la noi ajung foarte greu, dar Udrea a intervenit, asigurându-ne că Antoci e la curent cu lecturile, cu filmele de la Cinematecă, tocmai de aceea îl adusese la *Colocviile* 79, ca să-i demonstreze că el, provincialul, nu se plafonase. Marian Ghiță l-a atacat brutal:

– De ce pleci în Germania, domnule doctor? Nu-ți mai place în țara noastră?

N-am auzit răspunsul bucureșteanului, pentru că Arghirescu m-a trimis să cumpăr vin. Când m-am întors cu sticlele în brațe, Sergiu povestea ultimul roman pe care îl citise. În timp ce Arghirescu turna în pahare, Udrea admira culoarea licorii: uite, dom'le, ce vinuri facem noi, românii! Sergiu a ciocnit fără să se oprească din povestire, împărtășindu-ne impresiile favorabile despre talentul scriitorului sud-american, care demontase mecanismul unei dictaturi, dar nu se oprise numai aici, pătrunsese cu

subtilitate în intimitatea acelui dictator care instaurase teroarea și arătase suporturile psihologice care împing natura umană către despotism și violență.

– Iar oamenii simpli, nevinovați sunt striviți de tăvălugul dictaturii. E o carte foarte bună, și-a încheiat Sergiu monologul și a golit lacom paharul.

Udrea i-a făcut semn cu cotul colegului său mai norocos, vezi ce deștepți suntem, dar acesta s-a strâmbat, mare scofală! Grimasa a fost observată de toată lumea. Atmosfera s-a răcit brusc. După o tăcere penibilă, Radu Ciolfan a spus că multe dictaturi din America de Sud, răsturnate de mișcările populare, au fost înlocuite de dictatura proletariatului, o dovadă că socialismul se extinde și până la urmă va învinge. Udrea l-a aprobat, ești tare, Radule!

– Pleci în Germania cu familia, doctore? a revenit Marian Ghiță l-a chestiunea care, se pare, îl deranja la musafirul nostru.

– E burlac, a răspuns Udrea, frecându-și mâinile

– Și ce cărți o să-ți iei acolo, dacă nu sunt indiscret?

– Cărțile de joc.

Udrea a râs prosteste, felicitându-l pe Antoci pentru răspunsul dat arheologului.

– Chiar așa, a sărit Ramona, haideți să jucăm un joc de societate. Să zică fiecare ce carte ar lua cu el, dacă ar fi să plece definitiv pe Lună?

– Bravo, iată o inițiativă extraordinară a tinerei generații, a aplaudat redactorul-sef.

– Dar de ce să plecăm pe Lună? s-a mirat oaspetele nostru, măturându-ne cu o privire disprețuitoare.

– Am spus așa, că Luna e un loc izolat...

Bucureșteanul s-a strâmbat iarăși, ce idee idioată! Udrea a răspuns primul:

– Eu aş lua un roman de Jules Verne.

– Care? a prins curaj Ramona.

– Mi-e indiferent.

– Nu, Cornele, spune un titlu şi motivează-ţi alegerea, i-a cerut Ciolfan.

– *Opt săptămâni în balon*, pentru că scrie cum să-ţi construieşti un balon. Şi după modelul din carte, o să-mi fac şi eu unul pe Lună ca să mă întorc pe Pământ. Nu-i aşa, Paule? s-a hlizit Udrea şi l-a bătut pe spinare.

Radu Ciolfan şi-a îndesat în bagaje pentru Lună volum de poezii *Flori de mucegai* de Tudor Arghezi, pentru că Arghezi e un mare poet, al doilea după Eminescu. Marian Ghiţă a ales *Baltagul* de Sadoveanu, pentru că e inspirat din balada *Mioriţa*, o creaţie populară românească. Arghirescu a cerut timp de gândire. *Cele şapte maladii ale spiritului* de Constantin Noica, am minţit, furându-i un oftat de încântare Ramonei. Cartea mi-o împrumutase prietenul meu Sergiu, spunându-mi că mă va ajuta să scriu mai bine proză. După ce a am ţinut-o două săptămâni lângă tigaia cu cartofi prăjiţi, i-am înapoiat-o, spunându-i că filozofia nu mă ajută să scriu nuvele. Jocul a continuat, fără ca cineva să-mi ceară motivul alegerii. *Roşu vertical* de Nichita Stănescu, pentru că este al treilea poet român după Eminescu şi Arghezi (Ramona Butnaru), *Mitrea Cocor* de Sadoveanu, pentru că vorbeşte despre oamenii săraci (Arghirescu), *Demonii*, pentru că aici Dostoievski vorbeşte despre diavolul care se ascunde în oameni (Sergiu).

– Uite, domnule Antoci, un om care se respectă cu clasicii ruşi! a subliniat Ghiţă.

Când a fost invitat să-şi aleagă o carte, musafirul ne-a aruncat un zâmbet ironic, dându-şi ochii peste cap.

– Vreau să vă spun, şi-a dres Antoci vocea de bou castrat, vreau să vă spun că e o prostie ce jucaţi aici. În primul rând, nu văd ce motive aţi avea de a rămâne pe Lună.

E cineva dispus să plece pe Lună? Nu! Vedeți? Apoi, dacă plecați, nu e obligatoriu să vă luați și cărți.

– Dar cartea e o fereastră a sufletului, o respirație a spiritului, a protestat violent Sergiu.

– Voi ați ales numai cărți proaste. Și dacă o țineți tot așa, cu jocuri tâmpite, o să ajungeți niște sectanți!

Marian Ghiță a încremenit cu gura căscată. Redactorul-șef a început să-și ștergă ochelarii, ca să-și ascundă tremuratul mâinilor. L-am studiat cu atenție pe bucureștean: mai înalt decât Udrea, păr castaniu, tuns perie, față rotundă cu ochi de bou, umeri lați de sportiv. Băuse puțin și ținea palmele în jurul paharului, de parcă i-ar fi fost teamă să i-l ia cineva. Avea unghiile îngrijite, spre deosebire de Udrea.

– De ce *Baltagul* e o carte proastă? s-a dezmeticit Ghiță. E o poveste despre niște ciobani români, nu-i așa? O poveste despre tradițiile populare ale românilor. Sadoveanu e român, nu-i așa? E Ceahlăul literaturii naționale. N-ai învățat la școală, doctore?

Oaspetele n-a auzit întrebarea, privea plictisit paharul său cu vin. Anton Arghirescu și-a justificat încă o dată alegerea: oamenii săraci sunt modele pentru personajele scriitorilor, iar operele cu oameni săraci au cea mai mare căutare la public. Luna ar trebui populată cu omeni săraci!

– Știe careva dintre voi ce înseamnă să-ți părăsești țara? Știți ce are în minte un om care pleacă? s-a enervat Antoci.

Doar laboranta a clătinat din cap, nu!

– Aveți rude sau prieteni care vor să plece?

– Nu avem, s-a înfuriat Ghiță. Și ce-i cu asta?

– Vedeți? Nu cunoașteți oameni care vor să plece. Dacă ați avea habar, ați știți că

pe ei nu-i interesează ce cărți vor lua peste graniță. Vă spun eu, și băgați la cap, omul care pleacă din țară își vinde biblioteca. Voi ați auzit pe cineva în orașul ăsta care-și vinde cărțile?

– Tu ți-ai vândut biblioteca? l-a atacat Ghiță.

– Stai liniștit, Mariane, și-a vândut și cărțile de joc, a răspuns Udrea, netezindu-și mustața.

Arheologul s-a calmat, exprimându-și nemulțumirea față de românii care-și părăsesc meleagurile străbune, trecând înot Dunărea pe la sârbi, și față de cei care își depun dosarele de emigrare pentru reîntregirea familiei, persoanele de față se exclud, că nu ești însurat, doctore! ăștia nu sunt români! Ce dacă o ducem nițel mai greu, mâine-poimâine – nu-i așa, Radule? –, când ne vom plăti datoriile externe, o să fie mai bine, trebuie să avem răbdare!

– Adevărat, a prins curaj și Ciolfan, să închidem granițele.

– Mi se pare important nu neapărat fuga în sine sau cauzele care o provoacă, ci următoarea chestiune metafizică: unde să fugi? a propus înviorat Sergiu. Gândeți-vă, pentru fiecare dintre noi, prima întrebare este unde...

– Eu nu vreau să fug! a strigat Arghirescu.

– Dar avem noi oare un loc unde să fugim? a zâmbit triumfător inginerul. Dacă nu avem măcar la nivelul aspirației, atunci suntem niște cadavre umblătoare.

– Lasă-mă dracului cu metafizica și cadavrele umblătoare, i-a retezat-o Udrea.

– Nu-i neglijați pe cetățenii care încurajează fuga, ne-a atenționat bucureșteanul. Eu mi-am depus dosarul fără să fiu îndemnat de cineva.

– E o idee foarte bună pentru un articol de fond, a sărit Radu Ciolfan. Să văd dacă primesc aprobare să-l scriu. Da, dom'le, să mai terminăm cu plecatul ăsta peste

hotare! Nici nu știm unde să plecăm dacă ne arde de plecat, are dreptate Sergiu!

Prietenul meu a revenit la cartea pe care o alesese, încercând să-i explice viitorului emigrant în Germania, de ce *Demonii* e o capodoperă. Bucureșteanul era preocupat de obiectele arheologice din jur. De câteva ori, a râs ostentativ la ceea ce vedea sau auzea, n-am putut să-mi dau seama. Impolitețea individului a influențat vizibil monologul lui Sergiu. Simțind că vorbește degeaba, inginerul a început, fatală hotărâre, să povestească romanul. Era incoerent. Pronunța apăsător cuvintele, parcă ar fi vrut să le transforme în lovituri de K.O. pentru stomatolog. Acesta rezista în aura lui arogantă, iar Sergiu semăna, tot mai mult, cu un elev care povestea din auzite... *Baltagul*. Și Ghiță se plictisise.

– Vreți să vă recit o poezie care ar trebui băgată în toate manualele școlare? l-a întrerupt Udrea pe inginer.

- Numai prostii înveți aici, l-a dojenit colegul său cu buletin de București.
- Ești prost, a strigat Sergiu. Degeaba pleci în Germania!

Antoci s-a prefăcut că n-a auzit jignirea. Și-a retras palmele de pe pahar și s-a ridicat cu o privire tulbure. De două ori s-a împiedicat de boarfele lui Ghiță până să ajungă la ușă.

- Hai, mă Paule, a glumit, a încercat Udrea să salveze situația.
- Vă conduc la hotel, s-a oferit Ramona.
- Îl duc la gară că se grăbește, a împins-o Udrea pe laborantă.
- Salutări Germaniei Federale! i-a urat maistrul care dădea semne vizibile că se îmbătase.

– Aveți grijă de cei care fac propagandă pentru emigrare. Și mai faceți și voi curățenie pe-aici, că pute ca la porci! ne-a recomandat bucureșteanul și a ieșit urmat

de Udrea.

După câteva clipe, Ramona a fugit după ei. Cred că Antoci nu ieșise din Casa de Cultură, când Ghiță a început să plângă:

– M-a călcat în picioare, 'tu-l în c... pe mă-sa! Miroase ca la porci, *Baltagul* e o prostie, munca mea e o putoare, suntem sectanți, ce-a mai zis, Radule?

– E un măgar! a sărit Arghirescu.

Directorul s-a trântit în boarfe, ținându-se cu mâinile de burtă, parcă îl apucaseră crampele. Maistrul s-a repezit la el, i-a scos pantofii și l-a mângâiat pe frunte, șoptindu-i grijuliu că nu s-a întâmplat nimic, o să treacă, vinovat e Udrea care l-a adus pe măgarul ăsta!

– Ai văzut, Radule! plângea directorul la pieptul maistrului. Și-a bătut joc de istoria națională. Nu meritam, Radule! Și tu, Sergiule, de ce nu l-ai apărat pe Sadoveanu și ai bătut câmpii cu rușii tăi. Omul pleacă în Germania, iar noi rămânem aici umiliți cu metafizica ta de tot c...tul...

– Suntem proști, a spus Sergiu.

– Tu ești prost, i-a întors vorba Ghiță, ștergându-și lacrimile de pe favoriți.

– Lăsați-mă în pace cu doctorașul ăsta incult! a protestat Ciolfan. Am destui prieteni la București care ar putea să-i dea lecții de cultură.

– Meritam să fim umiliți pentru că suntem proști. Vorbim degeaba despre cultură. Ha, cultură! Habar n-avem ce-i aia cultură, dar ne credem geniali. Ha, geniile pământului! Nu avem anvergură, nu suntem competitivi, nu avem deschidere spre universalitate, nu suntem oameni de cultură! a urlat Sergiu ca un nebun. Ce tot mă fuți la cap cu istoria asta de trei paralele? s-a răstit la arheolog. Mă cac pe istoria domnitorului Vladimir!

– Ai grijă cum vorbești, Segiule! Vladimir există și te va blestema dacă îl înjuri, l-a amenințat Ghiță.

– Să am grijă? Tu îmi spui să am grijă cum înjur? Tu, un pârlit de profesor... Și tu, s-a întors la Ciolfan, tu care scrii cu picioarele și te lauzi cu relațiile tale de la București? Ce ai învăța, tovarășe Ciolfan, de la școala de ziaristică a partidului? Să mănânci c...t, asta ai învățat. Nici nu știi cine-i Dostoievski, cine-i Arghezi...

– Și tu, mă rog, cine ești? Un șef de promoție care șterge praful pe hârtii în biroul de Control al Calității. Pe chestia asta îți iei leafa din munca muncitorilor, s-a înroșit Ciolfan.

– Adevărat, cu sudoarea noastră vă ținem pe voi, funcționarii! a confirmat Arghirescu.

– Dacă ajungeai la Institutul de Cercetări Chimice condus de tovarășa Elena Ceaușescu, da, recunoșteam că ești deștept. Dar nu uita că partidul te-a ținut în facultate, tovarășe Gherase. Și tu ataci ziarul partidului.

– Nu atac partidul, că și eu sunt membru, dar îmi vine să vomit când te aud vorbind despre Arghezi. Tu ești o mediocritate patentată, m-a luat în primire Sergiu. Nu vezi că toți se șterg la c... cu nuvelele pe care le-ai scris? Nu ești în stare să scoți un cuvânt inteligent din capul tău de pompier ambulant...

– De ce te legi de băiat, inginerule? m-a apărut Arghirescu.

– Pentru că sunteți proști! Ha, *Mitrea Cocor*! Ești prost tovarășe Mitrea Cocor!

– Și ce vrei să zic, Dostoievski, să mă dau deștept ca tine?

– Gura! M-am săturat! Sunteți proști grămadă, sunteți niște...

A vrut să pronunțe la plural cuvântul care desemnează organul de reproducere al bărbatului, dar s-a prăbușit pe scaun, acoperindu-și cu palmele fața transpirată.

Marian Ghiță s-a ridicat palid, cu părul vâlvoi. Avea o privire acoperită de spaimă. A tras două înghițituri zdrene de vin, apoi s-a așezat la locul său. Ciolfan fuma, ștergându-și nervos ochelarii.

– Așa ceva nu se face între prieteni, l-a dojenit arheologul.

– Nu înțelegeți că nu avem vocație pentru cultură?

– Și ce vrei să facem?

– Să terminăm... Să nu ne mai întâlnim... Gata, a fost frumos!

– Te-ai plictisit de noi, a observat Ghiță.

– Eu nu m-am plictisit. Eu sunt fericit aici. Suntem oameni deștepți. Cine zice că suntem proști, ăla e prostul. Eu am muncit toată viața pe șantier, cu noroiul până la genunchi...

– Ești un cimpanzeu, și-a ridicat Sergiu privirea plină de ură, iar cimpanzeii n-au nevoie de cultură. Du-te la tatăl tău, l-a arătat pe Ghiță, du-te să te simți deștept, să te ducă să vezi istoria lui Vladimir...

– C-așa-i românul, la-la-la-la-la, c-așa-i românul, la-la-la-la-la, a început să cânte Ghiță cu o voce tremurată.

– Sigur, aveți nevoie de droguri ca să uitați ce mediocrități sunteți.

Ghiță s-a oprit. Îi tremurau mâinile și bărbia. Cu greu și-a aprins o țigară.

– Ți-am spus, Mariane, că într-o zi se vor termina *Colocviile* 79, a oftat redactorul-șef. Macăr să se fi terminat frumos, să scriu la ziar, să intram, vorba ta, în istoria orașului.

– Eu zic să-l excludem! Ce, o să moară colocviile fără inginer? Să nu-i mai dăm de băut, s-a repezit Arghirescu, smulgându-i paharul din mână.

– Pune-l la loc și umple toate paharele, i-a ordonat Ghiță.

Bătrânul s-a executat. Arheologul a ridicat paharul, poruncindu-ne să facem același lucru. Sergiul s-a supus ultimul.

– Să bem pentru *Colocviile 79*! A închinat Ghiță și a băut până la fund.

Am golit paharele ca niște bărbați adevărați.

– Sergiule, îți mărturisesc sincer că m-am abținut să nu te dau afară din casa mea. M-am abținut tare de tot, Sergiule, a repetat arheologul. Nu știu dacă tu simți de ce nu te-am dat afară din casa mea?

– Nici acum nu-i târziu.

– Sergiule! Ascultă-mă, Sergiule! Te-am iertat, dar n-am să uit. Eu înțeleg prietenia într-un fel pe care nimeni de-aici n-o înțelege. Prietenia noastră, dacă vrei să știi, e un cec în alb. Mi-am asumat riscul să accept pe cecul ăsta orice chestie semnată de tine, Sergiule!

– Adică îl lași să se cace în capul tău? a tradus indignat Arghirescu.

– Da, ai dreptate să te superi pe noi. Așa suntem, proști, dar suntem prietenii tăi. Trebuie să-ți mărturisesc că întâlnirile cu oamenii aceștia proști mi-au dat ceva ce n-am avut până acum... Credința, Sergiule. Am început să cred, Sergiule! Cultura asta proastă m-a făcut un om credincios.

– Să n-o luăm razna! Într-adevăr, toți ne simțim bine la *Colocviile 79*. Dar mi se pare exagerat să spunem că suntem alți oameni. Nu mai avem vin, nea Arghirescule!

– Păi, de ce să mai bem dacă ne desființăm?

– Cine a zis că ne vom desființa? N-ai auzit că l-a iertat?

– Dacă o vom ține tot așa, peste zece ani vom ajunge cei mai deștepți oameni din țară, s-a bucurat Arghirescu.

– Oare ce vor fi *Colocviile 79* peste zece ani? Ce-o să fii, Arghirescule, peste zece

ani?

– Un sărac pensionar, nu ca matale, ziarist la *Scânteia*.

– Ce-ar fi să jucam un joc, să zicem fiecare ce vom fi peste zece ani!

– Extraordinară idee, m-a felicitat ziaristul. Dom'le, noi nu suntem sectanți, cum zic unui căroră nu le plac jocurile de societate. Nu suntem sectanți pentru că avem idei. Poate să spună lumea ce vrea, avem idei. Bravo, băiete!

– E o idioțenie, s-a trezit Sergiu.

Prietenul meu ținea cu orice preț să fie antipatic. Îl uram în acele momente, nu pentru că refuzase jocul meu, ci pentru că urmărea să distrugă *Colocviile* 79.

– Să scriem pe hârtie ce vom fi peste zece ani, am insistat.

– Extraordinar! Punem în plicuri, le sigilăm și le vom deschide peste zece ani. Să vedeți că vom fi aceiași oameni.

– E prea mult zece ani.

– Ți-e frică de moarte, nea Arghirescule?

– Mă gândesc c-o să mor și n-am să apuc vremurile când salamul de Sibiu va sta iarăși în cârlig la măcelărie...

Marian Ghiță i-a oprit divagația maistrului. Am căzut de acord: peste șase ani. Ce vom fi peste șase ani! Ce ne-ar place să fim sau ce vom fi peste șase ani? a cerut Sergiu clarificări. Scrie ce vrei tu, i-a răspuns Cioflan. Ghiță l-a trimis pe bătrân în sala de festivități, acolo se aflau hârtii și plicuri. Pe mine m-a trimis după o sticlă de coniac. Când m-am întors, mă așteptau pe masă un pix, două coli de scris și un plic. Anton Arghirescu scria, silabisind în șoaptă fiecare cuvânt așternut pe hârtie. După un oftat adânc, Radu Cioflan s-a aplecat asupra foi. Marian Ghiță a fumat o țigară, așteptând să-i vină inspirația. Și Sergiu pornise să scrie, oprindu-se doar pentru a

sorbi o înghițitură de coniac. Am scris că peste șase ani voi ajunge scriitor stabilit în București, cu multe nuvele publicate în toate revistele de cultură din țară și cu două cărți apărute la cea mai importantă editură. Locuiam într-un apartament cu două camere. Atât am scris. Ce puteam să mai scriu? Am încheiat sec: nu voi fi însurat. Unui scriitor nu-i pică bine să fie familist.

Afară se dezlănțuise o ploaie torențială. Arghirescu a închis cu grijă fereastra, apoi a deschis cufărul care păstra coroana fără diamante a domnitorului Vladimir și rochia de mireasă a Lucreției. Bătrânul s-a aplecat și cu un gest studiat și-a mânjit fața cu nisip. A repetat mișcarea de trei ori, scuturându-și capul, de parcă s-ar fi spălat pe față. S-a retras la locul său și a continuat să scrie. După câteva secunde, l-am văzut pe Ghiță îndreptându-se ca un somnambul spre cufăr. Și el și-a mânjit fața cu nisip. Ciolfan i-a imitat, având grijă să-și scoată ochelarii de pe nas și să închidă cufărul. Toți trei scriau concentrați, cu fire de nisip pe obraji.

– Trebuia să-i punem să scrie și pe dom' Cornel cu domnișoara, a fost de părere Arghirescu după ce a lipit plicul cu saliva din vârful limbii.

Sergiu a aruncat pixul pe masă și a golit paharul. După un sfert de oră, timp în care ziaristul și maistrul au vorbit despre moartea suspectă a scriitorului Marin Preda, directorul Casei de Cultură și-a încheiat pronosticul. Scrisese aproape patru pagini. Clipea des, parcă se trezise dintr-un somn adânc.

Am stabilit ca plicurile să fie păstrate de unul dintre noi, desemnat prin tragere la sorți. Maistrul a pregătit niște bețe de chibrituri, cel care va trage cel mai mic băț va păstra plicurile timp de șase ani. Într-o ședință festivă, a anticipat Ciolfan, le vom desface și le vom citi, să vedeți ce-o să ne prăpădim de râs! Hazardul l-a desemnat pe Sergiu să păstreze plicurile.

– Eu sunt împotrivă, a strigat Arghirescu.

– Sergiu le păstrează! a bătut Ghiță cu pumnul în masă, după ce a verificat fiecare plic în parte.

Sergiu a zâmbit flegmatic și a ascuns plicurile în buzunarul interior al hainei. S-a ridicat amețit:

– O să mai trec pe-aici!

– Îți mulțumesc, Sergiule! l-a îmbrățișat Ghiță.

L-am însoți pe prietenul meu până în centrul orașului. Speram că îmi va mărturisi adevăratul motiv al revoltei. De ce eram proști? Ce este cultura? De ce nuvelele mele erau bune să înlocuiască hârtia igienică? De ce eram o mediocritate? Tocmai eu, prietenul lui cel mai bun, să fiu jignit atât de tare?

– Am crezut că și tu o să-ți mânjești fața cu nisipul din Grădina Ghetsimani.

A ridicat din umeri, nu înțelesese aluzia mea. I-am povestit cum prietenii noștri s-au oprit din scris și s-au frecat pe față cu nisipul din cufăr.

– Ai văzut tu chestia asta? s-a înviorat Sergiu. Eu nu i-am observat.

– Aveau nisip auriu pe obraji.

– Și eu de ce i-am văzut cu mutrele lor obișnuite de proști?

– Poate am băut mai mult ca tine.

– Ești sigur că s-au frecat pe față cu praful ăla?

– Sigur, Sergiule.

Prietenul meu m-a studiat cu ochii holbați, căutând pe fața mea firele aurii de nisip.

– Eu nu m-am dat cu nisip, n-am simțit nevoia... Trebuia să mă dau? Parcă erau hipnotizați... Ce-o fi fost, un ritual descoperit de Ghiță?

– În seara asta ai văzut un semn pe care Dumnezeu ți l-a trimis în imaginația ta neghioabă!

M-am despărțit de Sergiu, înjurându-l în gând: imaginație neghioabă ai tu, inginerule! Când am trecut prin fața Casei de Cultură, am văzut fereastra cufundată în beznă la biroul lui Ghiță. Am răsuflat fericit. Dar criza de comunicare nu s-a sfârșit atunci.

9

În locul tău, Rudi n-ar ezita să-l sune la această oră pe Danciu: „Şefu’, am avut o zi mizerabilă! Am găsit-o pe femeia care ne-a scris, o profesoară ieşită la pensie, dar ghinionul dracului, a murit sub ochii mei. Asta e, ghinion! Apoi, am umblat prin oraşul ăsta nenorocit, că mi s-au umflat picioarele de atâta mers, ca să aflu ceva informaţii despre Cezar Flonta. Am o singură noutate, şefu’! Omul nostru e medic stomatolog. Se pare că tipul a lucrat la policlinica spitalului. Măine mă duc să răscolesc arhiva policlinicii. Hai, că n-o mai lungesc! Fii atent ce bombă am, şefu’! În urmă cu un sfert de oră m-a sunat în camera de la hotel un tip care mi-a fixat o întâlnire la ora unu şi jumătate, adică peste două ore. Vrea să-mi ciripească nişte chestii despre doctorul Cezar Flonta. Ce zici, şefu’? E groasă treaba! Îmi iese articol de prima pagină! Cobor peste două ore în spatele hotelului, acolo mi-a fixat întâlnirea. Dacă nu te sun până dimineaţa, înseamnă că am căzut într-o capcană a Poliţiei Politice, bate-n lemn! Fac noapte albă, şefu’! Merit o primă. Hai, că nu te mai țin, închid. Să trăieşti, şefu’!“

Te-ai ghemuit în pat, cu perna strânsă în braţe. Eşti mai curajos decât Rudi. Nu ai nevoie de martori. Totuşi, de ce trebuie să dai curs invitaţiei? Ai putea s-a ignori, să-ţi strângi aparatul de ras şi prosopul, să ieşi precaut din hotel şi cu primul tren să ajungi dimineaţa în Bucureşti. Fără articol, fără reportofon, fără vechiul tău caiet de notiţe. Dar dacă vocea de la telefon o să-ţi ofere „bomba“? A mers la sigur: „Domnule Zvorişteanu, vă aştept în spatele hotelului la ora unu şi jumătate. Este vorba de doctorul Flonta.“ „Alo? Alo? Cu cine vorbesc?“ te-ai intimidat. Cum să nu te pierzi când îţi ştia numele şi subiectul documentării? Vocea a reacţionat amical: „Ar fi bine să coborâţi, domnule Zvorişteanu.“ A închis, dar ai auzit în receptorul lipit de ureche hohotul de râs al unui bărbat care – iată! – reuşise să te sperie. De frică ai strâns perna

în brațe. Dacă ai fi citit la București scrisoarea, ai fi descoperit că Fonta e stomatolog, iar Ioana te-ar fi îndrumat unde să-l cauți, pe cine să întrebi, la ce uși să bați. Sigur a auzit de Cezar Flonta. După o zi de alergătură puți ca un câine.

La spital, directorul, un chirurg grăbit să intre în operație, te-a trimis la policlinică:

„Încercați acolo!“ La oficiu, oamenii se îngrămădeau să apuce bonuri de ordine. Ai preferat să te plimbi pe cele trei etaje ale policlinicii. De abia după o jumătate de oră ai întrebat două asistente. Nu-l cunoșteau pe doctorul Flonta. „A lucrat aici, în urmă cu șapte ani.“ Flonta? Flonta? s-au întrebat reciproc. Flonta în policlinica noastră? Parcă le-ai fi cerut să-ți spună când au mâncat prima dată iaurt. Ai numărat opt cadre medicale care habar n-aveau de doctor. Un bărbat chel, cu multe riduri pe față, îmbrăcat cu un halat murdar, nu putea fi doctor, cel mult un felcer în pragul pensionării, ți-a alungat disperarea. Te-a condus calm, de parcă asta era singura lui treabă, la secția de stomatologie. A intrat într-un cabinet și după un minut a ieșit însoțit de o femeie brunetă, slabă, care te-a cercetat severă: „Cine sunteți?“ Ai scos legitimația PRESA: „Numele meu este Lucian Zvorișteanu. Sunt ziarist la revista *Orientări* din București.“ Bătrânelul a scăpat un oftat admirativ, apoi a dispărut în forfota din hol. L-ai speriat. Doctorița nu avea ecuson. Părea intrigată de curiozitatea sau pretenția ta, ia-o cum vrei. „Doctorul Cezar Flonta a lucrat în policlinică, dar s-a transferat.“ Unde? „Vorbiți cu directorul, dânsul trebuie să știe. De ce vă interesează doctorul Flonta?“ Am o problemă, ai mințit prost, săru’ mâna, doctorul Flonta există, există, îți venea s-o îmbrățișezi, s-o săruți, doctorul Flonta există, dar ai fugit la cabinetul directorului. Recunoaște că nu trebuia s-o lași atât de ușor. L-ați cunoscut pe doctorul Flonta? Ce fel de om era? Avea prieteni? Cum arăta? Unde a locuit? Este adevărat că în anul o mie nouă sute... Când s-a transferat? Așa ar fi procedat Rudi. Ați

cunoscut-o pe Barat Ioana? A lucrat aici ca tehnician dentar până acum trei ani. N-o mai cheamă Barat, s-a măritat. Eu sunt soțul ei! Așa trebuia să procedezi ca să-i câștigi încrederea. Directorul policlinicii a ieșit din birou și a anunțat din mers asistența că audiențele se suspendă, a fost chemat de urgență la spital. Ai întrebat-o pe secretară când revine directorul. „Mâine, la prânz, are program de audiențe.” I-ai spus ce dorești și ai primit răspunsul clasic: „Numai cu domnul director puteți vorbi despre această problemă?” Unde se află arhiva policlinicii? „Nu pricepeți de vorbă bună? Discutați cu domnul director!” te-a expediat secretara. Rudi ar fi explodat: „Vă amintesc că sunteți angajata unei instituții bugetare, că luați leafa din impozitele contribuabililor, deci sunteți obligată prin lege să-mi dați informațiile de care am nevoie. Vreau să ajung la arhivă!”

Ai ieșit resemnat din anticameră: mâine, cu acordul directorului ai să consulți arhiva.

Ți-ai amintit de cele două brânzoaice la pachet, pe care le-ai înfulecat plimbându-te distrat pe culoarele prost spălate, cu pereții înnegriți de hainele pacienților ce așteptau să le vină rândul la consultații. Un afiș lipit pe o ușă anunța membrii de sindicat că s-au pus în vânzare bilete de odihnă în stațiunile de pe Litoral. În trei ani de căsnicie, nu ați fost plecați nici o zi la mare sau la munte. Și luna de miere ați petrecut-o în București. În schimb, v-ați obișnuit să ieșiți în parc, să fumați pe o bancă. Ioana îți povestește tot felul de întâmplări de la facultate. O ascuți cum i-a reușit reacția de identificare a magneziului, dar sub masca de soț atent, gândul îți zboară la articolele pe care trebuie să le scrii, la îndepărtata zi a lefii, la plata întreținerii, la banii pe care nu-i ai. Te întorci pe bancă și-i povestești Ioanei ce se mai întâmplă la redacție, îți amintești de vechile documentări... Ea nu te întrerupe, chiar

dacă te repeți. Își aprinde altă țigară. După ce epuizezi subiectele gazetărești, o tragi de mână în barca plină de vise: jucați la Pronosport, câștigați bani, vă cumpărați un pat, un aragaz cu două ochiuri, un frigider, plecați în concediu la Sinaia... Peste trei ani, Ioana va termina facultatea și se va angaja farmacistă, o să vă cumpărați mobilă. Vă ridicați de pe bancă, obosiți de speranțe. Ioana se trezește acasă, își adună cărțile pe saltea și învață până la miezul nopții. Te refugiezi în articole, ca să nu mai vezi ce pustie e viața ta.

Veceul în care te-ai urinat mirosea a formol. În oglinda chiuvetei, dincolo de chipul unui ziarist flămând, ai descoperit figura unui adolescent cu obrajii mâncați de coșuri, tuns soldățește, cu smocuri de păr pe bărbie. Un personaj bun pentru jocul tău. Când ai revenit pe hol, forfota dispăruse. Bolnavii încremeniseră pentru că așa ai vrut tu, mai tânăr cu zece ani. Ai început să deschizi ușile cabinetelor. Nu te grăbeai s-o găsești. Erai sigur că o vei recunoaște mai tânără cu zece ani. În laboratoarele dentare ai întâlnit stomatologi aplecați peste gurile deschise ale pacienților. Frezele cu zumzetul lor înfiorător înțepeniseră pe molarii cariați. Amalgamul pentru obturații se usca în mojar. Te strecurai curajos printre aceste butaforii și inspectai fiecare colț al încăperilor cu ambiția de a cunoaște fiecare obiect care a înconjurat-o cu zece ani în urmă. Doar flăcările lămpilor folosite de tehnicienii dentari nu s-au supus jocului tău imaginativ. Ardeau ca niște lumânări într-o biserică. Ai recunoscut-o după nas. Un nas ușor borcănat. Modela un dinte cu o lamă de cuțit. Noroc de nas! Altfel ai fi închis ușa și ai fi trecut mai departe. N-ai strigat-o. Nici nu ți-ar fi răspuns dacă ai fi încercat. Ai privit-o cum lucrează. La douăzeci de ani, într-un halat murdar, a picat la medicină, dar a prins o repartitie bună. Ioana învață să modeleze dinți. Ai auzit niște voci hilare. Sunt colegile ei, femei cu experiență, cu familie, care se plâng

zilnic că nu găsesc lapte, mălai, ulei, femei care bat cu forța unui fierar protezele din viplă sau gaudent și își laudă bărbații după o noapte de amor. Prezența lor te-a intimidat. Ai încercat să închizi ușa și să fugi. Dar ușa se înțepenise. Nu mai controlai jocul. Priveai cu oarecare jenă la fata chircită, cu fața pătată și părul nespălat, strâns într-o coadă. În garsoniera repartizată de Direcția Sanitară apa rece curge patru ore pe zi. Când ajunge acasă se spală pe mâini și la subțiori cu apa oprită într-o sticlă. Mănâncă un pachet de biscuiți, apoi mătură covorul de iută, să fie sigură că n-au rămas firimituri pentru ospățul nocturn al gândacilor. Vecinul de alături a deschis casetofonul: „Magdaleno, spune drept, cine te-a mușcat de piept...” Bea cu tovarășii săi de muncă. Peste o oră, când se vor îmbăta, vor începe să urle. Vor urla până dimineața. Ioana își îmbracă paltonul și iese în oraș. Se interesează la magazinul de chimicale când vor primi detergent. Se oprește în fața aceluiași vitrine umplute cu cârpe prăfuite. Trece ca o nălucă pe strada principală cufundată în beznă. Intră în cinematograful și tremură de frig până la sfârșitul filmului. Se întoarce repede în garsonieră. Vecinul și musafirii săi s-au dezlănțuit, lovesc pereții, sparg sticlele, urlă, înjură. Ea se ascunde sub plapumă, sub palton, e frig. Adoarme târziu cu gândul că mâine trebuie să cumpere neapărat o cutie de detergent, ca să-și spele rufăria. Se trezește la ora șase. La policlinică află de la șefa de laborator că se află pe lista celor care vor merge la cules porumb. E cea mai tânără din colectiv. Direcția Sanitară a primit indicații de la Județeană de Partid să ajute un CAP care a rămas în urmă cu strânsul porumbului la începutul lui decembrie. Un autobuz descarcă treizeci de femei pe o tarla răvășită de vânturi. Zilumină, cu pantofii de oraș, Ioana scurmă pământul în căutarea știuleților înghețați. La magazinul de chimicale s-a băgat detergent. Întinericul coboară din norii plumburii. Autobuzul nu se arată la marginea câmpului. Economie de benzină. Femeile pornesc

spre oraș, cocoșate de ger, zece kilometri. Ioana bea un ceai și se ascunde sub plapumă. Dimineața, înainte de ora șase, încălzește o oală de apă pe reșou și se spală cu o așchie de săpun la lighean. La policlinică modelează dinți până îi amortesc degetele. Bea o ceașcă de nechezol. După-amiază este programată la controlul ginecologic. Scrie la Avizier, asistenta șefă a repetat de trei ori prin cabinete, se face prezența! Ți-a povestit cum le controlau? Ca pe niște animale. Ioana ți-a mărturisit un episod: a ieșit din cabinet și pe stradă și-a dat seama că-i lipsea ceva... Chiloții! Înainte de a se sui pe scaunul ginecologic, emoționată, în loc să-și ascundă chiloții în buzunarul paltonului agățat în cuier, i-a băgat, căscata, în buzunarul unui halat. Când s-a întors în cabinet, să-i recupereze, doctorul învârtea pe deget chiloții, în hazul asistentelor: „Miroase a fată mare!” Porcul! Peste zece ani, aceasta fată sfrijită va fi soția ta. Ea te-a făcut bărbat. Dar un alt bărbat a dezvirginat-o. Nu poți și nu ai puterea să-ți alungi acest gând. Cine? Faci dragoste și repeți: Cine? Cine? Cu ură îți ascunzi întrebarea în adâncul sufletului. Ai așteptat să-ți mărturisească. Cine? Dar Ioana te-a învățat s-o mângâi, s-o săruți, s-o ridici pe culmile orgasmului. Îi frământă grăbit corpul care îi miroase a migdale, te scuturi furios în ea și o minți cu sărutări. Cine? Ioana se retrage la baie, lăsându-te să te lupți cu orgoliul tău de mascul nesatisfăcut. Tu trebuie să știi totul despre soția ta, pentru că ești ziarist. Nu poți trăi cu o femeie care ți-a povestit doar cum modela dinți, cum se spăla fără apă caldă, cum culegea porumbi înghețați... E prea puțin pentru cei zece ani petrecuți în acest oraș stupid. Odată, te-ai întors dintr-o documentare foarte obosit. Ioana învăța. I-ai reproșat că nu ți-a gătit. V-ați certat rău. Atunci ai fost pe punctul de a-i cere să-ți spună: Cine? Ca s-o pui la zid, definitiv, să știe că tu, ziaristul Lucian Zvorișteanu, ai adus-o în București, că ai scăpat-o de vecinul care se îmbăta zilnic, tu ai convins-o să dea la facultate, că de pe

urma ta mănâncă o pâine, tu ai făcut-o frumoasă, tu ai întinerit-o cu zece ani! Și ai tot dreptul să știi, pas cu pas, ce a făcut, ce prieteni a avut, ce gânduri i-au trecut atunci prin minte, ce cărți a citit, ce filme a văzut, pe cine a iubit! Îi pretinzi să-ți spună totul, pentru că ea a venit peste tine, vorba mamei, în redacție. De ce nu l-a ales pe Marius, pe Rudi, care de abia divorțase, pe Danciu, criticul literar? De ce tocmai pe tine, care scrii cel mai prost? Ioana iese din baie și se întinde lângă tine. Parfumul ei de migdale îți răsucește stomacul. E incomodă dragostea pe podea. Te sărută și îți poștește să te speli. O ascuți, dar o urăști.

Lumea pe care ai stăpânit-o în policlinică s-a risipit când ai ajuns în fața sediului Poliției. La poartă, i-ai arătat sergentului-major legitimația PRESA, spunându-i că vrei să vorbești cu comandantul. „Domnul colonel este ocupat.“ Și când va fi liber? A ridicat din umeri. Te-a văzut dezorientat: „În ce chestiune?“ Cauți un om care a dispărut din oraș în urmă cu șapte ani. Atâta drum de la București pentru un fleac? Numai ziariștii sunt în stare să alerge după cai verzi pe pereți. Tara e lovită de greve, inflație, șomaj, criminalitate, iar tu vrei să vorbești cu șeful Poliției despre un cetățean care a dispărut... „Faceți o sesizare în scris și lăsați-o la noi“, și-a îndeplinit misiunea sergentul-major. Toți au primit ordin ca să-i țină pe ziariști cât mai departe de afacerile Poliției. Acum sunt puternici. Cu trei ani în urmă, era de-ajuns să-i arăți legitimația majorului și sărea în poziție de drepti. Punea mâna pe telefon și-l chema la poartă pe domnul colonel. Ministrul de Interne se laudă în conferințele de presă că a întinerit efectivele Poliției Române cu oameni bine pregătiți. Minte cu nerușinare. Polițiștii români știu să bată și să mintă. Au bătut când erau milițieni, au bătut la Revoluție, au bătut în Piața Universității, au bătut și au învins. Îi urăsc pe ziariști pentru că le-au dezvăluit abuzurile, incompetența și prostia. Are dreptate Danciu când înjură

Politia în editorialele din *Orientări*. Înjură degeaba, pentru că domnul colonel este ocupat.

Mai sunt cincizeci de minute până la întâlnire, timp suficient ca să te pregătești. Există cu siguranță o legătură între hoțul scrisorii și tipul care te-a chemat în spațele hotelului. „De unde știi că îl caut pe doctorul Cezar Flonta?” trebuie să fie prima ta întrebare. După răspuns, numai după un răspuns clar, ești dispus să-l asculți. Dacă ai avea norocul lui Marius, să găsești listele cu informatorii Securității din acest oraș, ai muri de fericire. Numele tău va fi tipărit pe prima pagină a ziarelor: Lucian Zvorișteanu, ziaristul care luptă până la sacrificiu pentru adevăr. Bang! Lucian Zvorișteanu a scos la iveală o rețea complexă de informatori ai fostei Securități. Bang! Numele unor actuali demnitari se găsesc pe aceste liste. Bang!

Cine își mai amintește că în urmă cu un an, revista *Orientări* a publicat lista cu informatorii Securității din orașul Giurgiu? Doar Marius, când se îmbată la restaurantul scriitorilor. El a pus mâna pe documentul original și l-a publicat pe o pagină de revistă. Au apărut două sute de nume de turnători și instituțiile la care lucraseră. E mult? E puțin? Rudi a fost de părere că lista nu e completă, dar l-a felicitat pe Marius: „Ești tare, moșule!” De ce lista din Giurgiu? „Pentru că pe asta i-au vândut-o securității care s-au retras în afaceri. Cu ce bani crezi că și-au deschis buticuri pe Calea Victoriei?” te-a lămurit Rudi. Recompensa lui Danciu a fost pe măsură. În două săptămâni, Marius și-a tocat prima la discoteca *Vox Maris*. Revista *Orientări* a fost trasă în două sute de mii de exemplare, tiraj record. Numele ziaristului Marius Enoiu a fost titrat pe prima pagină a ziarelor, suprema consacrare pe care o visezi acum, lungit pe un pat de hotel. Reporterii agențiilor străine de presă l-au căutat la redacție ca să-l pozeze, să-i ia interviuri. În Parlament, Opoziția a cerut explicații de la șeful Serviciului Român de

Informații. N-a primit nici un răspuns. În schimb, presa Puterii a dezlănțuit o campanie furibundă: v-au făcut agenți ai serviciilor secrete din Occident, teroriști, escroci, pe Danciu l-au executat drept bolnav mintal, iar pe Marius l-au demascăat drept alcoolic homosexual, o tarantulă veninoasă, un delicvent care ar trebui arestat. Entuziasmul ziaristilor aflați pe baricada voastră s-a transformat curând în invidie. „Ce așteptai de la colegii noștri, să ne pună pe cap coroane de premianți? SRI-ul a tăcut pentru că știe că ne vom sfâșia ca niște lupi“, a comentat Rudi. Oceanul tăcerii a înghițit dezvăluirile revistei *Orientări*. Marius a continuat să bea pe datorie la restaurantul scriitorilor, Rudi a devenit mai agresiv în articole și Danciu mai arogant în calitatea de redactor-șef al primei gazete care a publicat o listă cu informatorii Securității.

De abia după o lună ai fost martor la singura reacție produsă de „bomba“ lui Marius. Într-o dimineață, devreme, îți băteau harnic articolul la mașină. S-a apropiat ca o stafie. Te-a întrebat sfioasă unde îl poate găsi pe Marius Enoiu, are ceva de vorbit. O femeie la patruzeci de ani, îmbătrânită peste vreme, înfășurată într-un pardesiu vechi, cu o basma trasă pe frunte. Ochii vioi îi trădau neliniștea. Avea un nas cocoșat și roșu, poate răcise. Ai crezut că e o fanatică a Pieței Universității. După mai bine de doi ani, foștii greviști ai foamei sau oameni marcați de tragicul deznodământ al manifestației zăbovesc în redacțiile ziarelor, amintindu-și cu voce tare discursurile ținute din balconul Universității, lozincile, cântecele „golanilor“, Punctul Opt din Proclamația de la Timișoara. Marius este prietenul lor. El are răbdare să le asculte amintirile, îi împrumută cu bani, îi liniștește când izbucnesc în crize de isterie, le promite că Iliescu o să cadă curând. Cei mai lucizi dintre ei au fugit din țară. „Securitatea a învins!“ îi provoacă Rudi pe cei rămași. „Marius Enoiu e plecat în documentare“, ai expedit-o, nerăbdător să-ți continui articolul. Dar femeia s-a sprijinit cu mâinile

de masă, asigurându-se că nu ai nici o cale de scăpare, și a început să urle: „Vă dau în judecată, trădătorilor! Ordinarilor! Mincinoșilor! Huooo, securiștilor!“ Ai înfruntat duhoarea gurii, saliva împrăștiată o dată cu înjurăturile, ai îndurat fără să clipești chipul schimonosit de ură care se apropiase la o palmă de fața ta și, nu în ultimul rând, ca un erou al gazetăriei, ai suportat scuipatul scurt care ți-a înroșit obrazul. După ce te-a scuipat, s-a retras speriată, parcă ceea ce făcuse nu era în plan. Ți-ai șters obrazul cu batista. Brusc, ai simțit un nod în gât care te obliga să plângi de rușine. Te-a lăsat să-ți ascunzi batista în buzunar, apoi a reluat reproșurile într-un registru ceva mai pașnic: Cum ați îndrăznit s-o băgați printre turnători? A venit de la Giurgiu ca să vă dea în judecată, să vă pună la punct și să-l bată pe acest ordinar Marius Enoiu. A ridicat poșeta neagră deasupra capului dar, văzându-te că nu te ferești, a renunțat. Revolta a coborât pe al treilea palier: N-a fost turnătoare, a trăit ca vai de lume, bărbatul a părăsit-o, a crescut singură doi copii – pe cine să toarne? –, nici nu știe ce-i aia Securitate, l-a urât pe Ceaușescu pentru că și-a băgat toate neamurile în Comitetul Central, în fiecare noapte asculta *Europa Liberă*, asta nu-i o dovadă că a luptat împotriva comunismului? Cum a îndrăznit Marius s-o pună pe listă? De unde are lista? Cine i-a dat voie? „Nu plec până nu-l strâng de gât, asta mi-e cruce!“ Și-a făcut cruce. „Marius Enoiu a plecat în documentare, se întoarce peste două zile. Vă sugerez să scrieți o dezmințire și s-o lăsați la secretariat.“ A refuzat. Dorea capul lui Marius, dorea scandal, să se audă până la Giurgiu. De ce vă legați de Securitate? A avut și ea un rol. S-a străduit să pronunțe cât mai convingător cuvântul „rol“. Oamenii au fost obligați să toarne. Dacă securitatea te amenința că te dă afară din serviciu, nu turnai? N-am fost informatoare! Și mai sunt douăzeci și trei de oameni nevinovați pe listă! A scos revista din poșetă și ți-a arătat numele celor nevinovați, încercuite cu

pixul. Ei nu îndrăzniseră să năvălească în redacție pentru a-l strânge de gât pe Marius. O trimiseseră pe ea, muncitoare la fabrica de pâine, ca să le apere onoarea. „E posibil să se fi strecurat greșeli. Ziariștii sunt și ei oameni.“ Răspunsurile tale au enervat-o. Se pregătise să lupte cu un adversar pe măsură. Vă jucați cu viețile oamenilor, a repetat ca o placă zgâriată până s-a agățat de o altă idee. Lumea din fabrică mă arată cu degetul, vor să mă dea afară, eu am crescut doi copii, lui Marius nu-i pasă! El nu știe ce înseamnă să crești un copil. Vagabondează prin Bucureștiul ăsta împutit! Ioana ți-a reproșat: „De ce n-ai dat-o afară?“ Te-a impresionat revolta unui om mai sărac decât tine. Ce, parcă nu puteam și eu să dau în gât la Securitate? Câte tone de făină au furat tovarășii directori! Dar numai ei! Toți furau făină, cartofi, drojdie, puteam să-i dau pe mâna Securității! Nu i-am dat, că mi-a fost frică, domnule! Și eu am furat, recunosc. Dacă toți furau, de ce să moară copilașii mei de foame?... Ți-a vorbit așa o oră, apoi a plâns pe scaun, ascundu-și fața în basma. S-a răcorit. A plecat ca un om beat, grăbită să ajungă în Giurgiu pentru a le spune celor douăzeci și trei de nevinovați că i-a pus la punct pe ziariștii de la *Orientări*.

Scena scuipatului n-ai povestit-o Ioanei. L-ai acuzat pe Marius de lipsă de profesionalism, pentru că n-a verificat lista înainte de-a o publica. Cum s-o verifice? Să meargă la fiecare om în parte și să-l întrebe: Ai fost informator? Cine-i fraierul care să recunoască, da, domnule ziarist, am fost informator! Nu-i de-ajuns că numele lor sunt scrise negru pe alb? Stai liniștit, a încercat Ioana să te convingă, Securitatea nu-și încurca informatorii. Documentul e adevărat, nici un nevinovat nu se află din greșeală pe listă. Nu poți tu să-i împarți pe oameni în buni și răi, în cinstiți și ticăloși. Nici Marius nu poate. Dar foaia de hârtie cu cele două sute de nume poate să-i împartă. Argumentele Ioanei nu te-au convins, dar te-a surprins indignarea ei. Rudi a zâmbit

misterios: „A fost o acțiune tipică de intoxicare, moșule! Nu te supăra că ți-o spun, dar te-au ghicit mai slab de înger și ți-au băgat îndoiala pe gât.“ Așa procedează Rudi, îți aruncă niște cuvinte din care trebiue să înțelegi totul. Dacă nu pricepi aceste „zgârciuri“ înseamnă că ești fraier, nu mai stă de vorbă cu tine.

Când Marius s-a întors din documentare, pentru că într-adevăr fusese în documentare, i-ai povestit vizita femeii, mai puțin scena scuipatului. „Era îmbrăcată într-un parpalac albastru, bărbătesc?“ Exact. „Avea un nas ca ăsta?“ și-a apăsât Marius nasul cu arătătorul. Da, cam așa. „A fost scroafa de soră-mea. N-a fost mulțumită că am scos-o de pe listă. Au trimis-o securiștii ei ca să-mi rupă gâtul „, a rânjit Marius triumfător.

10

Luni dimineța, un coleg din brigada de pompieri mi-a arătat rubrica *Aflăm de la Militie* din ziarul *Viața nouă*. Sub semnătura lui Radu Ciolfan erau publicate două știri. Prima anunța că în noaptea de sâmbătă spre duminică, inginerul Sergiu Gherase fusese victima unui atac banditesc de pe urma căruia suferise o comoție cerebrală. A doua știre se referea la spargerea care avusese loc în aceeași noapte la Casa de Cultură. Hoții furaseră din biroul lui Marian Ghiță cufărul în care se aflau coroana voievodului Vladimir și rochia de mireasă a Lucreției.

La spital mi s-a spus că nici un inginer pe nume Sergiu Gherase nu fusese internat. Am alergat la garsoniera lui și am bătut îndelung la ușă. La Întreprinderea de Foraje, portarul nu-l văzuse și după mai multe telefoane am aflat că Sergiu avea zi liberă. Am ajuns și la redacția ziarului. Redactorul-șef era plecat în județ. La Casa de Cultură, o profesoară de muzică își urmărea elevul cum cânta la vioară. În cele din urmă, inspirația m-a condus la cabinetul doctorului Udrea. Stomatologul se chinuia să extragă o măsea. Pacientul se zvârcolea, cerându-i cu lacrimi în ochi încă o anestezie.

– Ce dracu’ ați făcut sâmbătă? Tot orașul vorbește că v-ați îmbătat și v-ați bătut ca chiorii. Cine te-a pus, bă, să propui jocul ăla tâmpit de-a destinul? Erai beat? Ce-ai scris că vei ajunge peste șase ani?

Am evitat răspunsul, povestindu-i pe scurt ce s-a întâmplat. Udrea nu m-a ascultat. Își proptise genunchiul în pieptul pacientului și trăgea de măsea, înjurându-l pe directorul policlinicii care nu-i făcuse rost de anestezic. Am ieșit dezamăgit din cabinet. Când am ajuns în curtea policlinicii, Udrea m-a strigat fericit de la fereastră, arătându-mi măseaua prinsă în clește:

– Să vii la Colocvii, că aduc o țuică de-ți crapă măselele!

Doctorul s-a ținut de promisiune. A adus două sticle de țuică parfumată. L-am descoperit pe Sergiu nevătămat și vesel. La începutul ședinței, prietenii mei au răs pe seama panicii pe care mi-o provocase știrea publicată de Ciolfan, apoi am discutat despre cultură, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Nici dispariția cufărului nu-l afectase pe directorul Casei de Cultură. Mi-a răspuns că lada cu cele mai prețioase obiecte arheologice fusese furată de niște moldoveni, îi bag în ma-să! L-am întrebat pe Arghirescu de ce își frecase fața cu nisipul din Grădina Ghetsimani în timp ce scria ce va fi peste șase ani. Maistrul s-a încruntat: „Matale ești deștept, dar la ora aia erai beat clampă. Nu m-am frecat cu nici un nisip.” Și Radu Ciolfan mi-a dat un răspuns asemănător: „Nici vorbă, ai visat... doar ești scriitor.” Adevărul l-am aflat de la Ramona.

În seara respectivă, Marian Ghiță se îmbătase așa de tare, încât a fugit desculț după Sergiu. De ce? Pentru că Ciolfan descoperise că inginerul nu jucase cinstit, în loc să scrie ce va fi peste șase ani, pur și simplu mâzgălise foaia, adică se prefăcuse. Absurd! Ba nu-i absurd deloc. Ciolfan observase urmele pe care le lăsase pixul pe foile ținute de Sergiu sub hârtia pe care o mâzgălise. Inginerul le uitase pe masă. Atunci, Ghiță a strigat: „Trădătorul împutit ne-a păcălit!” și a fugit în picioarele goale după voi. L-a ajuns numai pe Sergiu, în fața blocului, l-a doborât pe plăvan, s-a distrat Ramona, și a început să-i dea pumni în cap: „Trădător împutit!” Sergiu nu s-a opus, poate n-a putut, fiind beat. Cu siguranță, Ghiță l-ar fi omorât pe prietenul tău dacă n-ar fi intervenit Radu și cu nea Arghirescu. Au încercat să-l calmeze. Scandalul nu s-a oprit aici pentru că arheologul urla ca mușcat de șarpe, Sergiu să-i înapoieze plicurile! Lunganul, bățos și beat, le-a arătat semnul cu mâna îndoită din cot.

Locatarii blocului au chemat Miliția. Ghiță urla din ce în ce mai tare, nu-i păsa de milițienii care veniseră cu duba, trădător împutit, dă-mi plicurile!

Milițienii au vrut să-i amendeze pe toți pentru tulburarea ordinii publice, dar cu prezență de spirit, Ciolfan s-a legitimat și i-a convins să-i facă o percheziție corporală inginerului. Doi milițieni l-au căutat pe Sergiu de plicuri. Nu le-au găsit. Baluba de abia se mai ținea pe picioare. Atunci, s-au gândit la tine, s-a hlizit Ramona. Au fost pe punctul de a porni spre cămin, să-ți tragă o percheziție, dar i-a oprit bețivul de Sergiu care a strigat că ești curat. Cică el, Sergiu Gherase, aruncase cel cinci plicuri în primul tomberon, după ce ieșise din Casa de Cultură, așa este? Am ridicat din umeri. Ai dreptate, a răs isteată laboranta. Sergiu mințise. Tablagii l-au urcat cu forța în garsonieră. Ghiță s-a potolit când a văzut că vor să-l amendeze. S-au întors la Casa de Cultură, au găsit primul tomberon de pe stradă și s-au pus pe căutat. Au căutat până au obosit. Nervoși la culme au urcat în biroul lui Ghiță, să termine coniacul, dar au constatat că lipsea cufărul. Săracul Marian era să facă infarct, noroc de nevastă-sa care a venit și l-a luat cu binișorul acasă. A doua zi de dimineață, Ghiță și Ciolfan s-au dus la Sergiu și au rezolvat problema. Plicurile le ascunsese în căptușeala hainei, boii de milițieni nu-l controlaseră ca lumea. Ingerul a propus ca să distrugă plicurile cu toate bazaconiile pe care le-ați scris, în prezența martorilor. Au fost de acord. M-au chemat la *Posada* și am văzut cu ochii mei cum prietenul tău le-a dat foc în frapiera restaurantului. De față au mai fost și Ciolfan cu Arghirescu. Marian l-a iertat pe Sergiu, poți să dormi liniștit. Ce naivi sunteți voi, bărbații, m-a mângâiat pe obraz Ramona.

Această poveste mi-a fost confirmată atât de Sergiu, care a recunoscut că băuse peste măsură, cât și de Arghirescu, care mi-a spus că, după distrugerea plicurilor,

arheologul l-a invitat pe inginer la prânz, în familia lui, și că cei doi au devenit foarte, foarte buni prieteni, așa că matala nu mai ești la inima domnului Gherase!

Știrea publicată în *Viața nouă* fusese un truc gazetăresc, mi-a mărturisit mândru redactorul-șef. Scandalul ajunsese chiar în acea noapte la urechile tovarășului secretar de partid de la județ. Radu Ciolfan își pusese obrazul în fața tovarășului pentru ca Marian Ghiță să nu fie dat afară din Casa de Cultură, ca Sergiu să nu fie mutat la o antrepriză de construcții, iar el să nu fie suspendat din funcția de la *Viața nouă*. La sugestia tovarășului secretar a apărut acea știre, puțină reclamă nu i-a stricat lui Sergiu, că pe chestia asta a luat trei zile de concediu medical, s-a lăudat Ciolfan. Cel mai bun prieten al meu a considerat știrea din ziar drept o glumă proastă, dar a recunoscut, între patru ochi, că mâzgălise în loc să scrie ce va fi peste șase ani. De ce, Sergiule?

– Așa mi-a venit. Peste șase ani, viața mea va fi o mâzgălitură.

Am ajuns la concluzia că jocul meu neinspirat era să dărâme castelul prieteniei noastre. Când savuram țuica lui Udrea nu bănuiam că peste câteva luni se va sfârși cea mai frumoasă pagină din istoria *Colocviilor* 79.

În ultima sâmbătă din luna august a anului 1987 a plouat torențial. Țin minte acest amănunt meteorologic pentru că intenționez să le citesc nuvela *Rochie albă cu buline verzi* și mă temeam că nu vor veni să mă asculte din cauza averselor. Au fost punctuali. Sergiu mi-a urat succes, arătându-mi pumnul cu degetul mare în sus, „semnul aviatorilor japonezi înaintea atacului de la Pearl Harbor” – cum îi plăcea să sublinieze verbal acest gest. Mă sfătuisese să tai niște fragmente care i se păreau plictisitoare. Nu l-am ascultat.

Când mă pregăteam să încep lectura, Marian Ghiță ne-a anunțat din capul mesei

că are să ne comunice un lucru foarte important. Credeam că ne va aminti aniversarea unui an de la înființarea grupului nostru, *Colocviile 79*.

– Nea Arghirescule, vrei să încetezi să nu te mai scobești în nas?

– Nu mă scobesc. Caut niște bani să-l trimit pe băiat după niște bere la kil. A băgat la alimentară.

– Atenție, Arghirescule! Marian începe să mănânce c...t, a vorbit aiurea Udrea.

– Nu-i de râs, Cornele, l-a contrazis patetic directorul. Am chibzuit adânc dacă e bine sau nu e bine să vorbesc. Până la urmă, gândindu-mă că formăm un grup de intelectuali și, mai mult, un grup de prieteni intelectuali, am hotărât, spre binele nostru, să pun cărțile pe masă.

Ghiță și-a frecat favoriții, copleșit de povara pe care o purta în suflet.

– Sergiule, aș vrea să-mi răspunzi la o singură întrebare prin da sau nu. Stiu că o să fii sincer, dar procedez așa, înțelege, ca să trec mai repede peste introducere. Ești simpatizant legionar?

În prima clipă, inginerul a scăpat un hohot de râs, apoi s-a întunecat.

– Sincer, Sergiule, ești simpatizant legionar? Ai vreo legătură cu rețeaua legionară din Germania Federală? a insistat arheologul.

– Nu, n-am nici o rețea, s-a bâlbâit prietenul meu.

– E bine, a bătut Ghiță cu palma în masă. Atâta am vrut să știu. Acum poți să citești nuvela, m-a invitat amabil.

A izbucnit o hărmalaie generală. Ramona striga disperată: „De ce? De ce?“, încercând în același timp să-l potolească pe Udrea care-i cerea directorului să se șteargă la gură, pentru că putea... Radu Ciolfan protesta inutil și precipitat, amintindu-ne că inginerul e membru de partid, adică e o contradicție. Arghirescu cerea să se facă

dreptate.

- Aștept explicațiile, a instaurat Sergiu liniștea în cameră.
- N-are rost să continuăm, a motivat Ghiță, răspunsul tău a fost sincer.
- Dar tu ești sincer, Mariane? a sărit Ramona.

– Bun, uite care-i chestiunea! A sosit pe adresa Casei de Cultură o scrisoare, adică o scrisoare nesemnată, o anonimă, ca să zic pe românește, o am aici, s-o vedeți și voi. Ascultați ce zice: În atenția tovarășilor de la Casa de Cultură, bla-bla, bla-bla, vă aduc la cunoștință că Sergiu Gherase, inginer, bla-bla, bla-bla, este legionar convins, are idei mistice care pun în pericol orânduirea socialistă și întreține legături strânse cu rețeaua legionară din Germania Federală prin intermediul căreia transmite informații despre ceea ce se discută la întrunirile dumneavoastră. În plus, citește cărți scrise de legionari, adică te documentezi, Sergiule! Uite anonima!

Ghiță a aruncat pe masă foaia de hârtie, dar Sergiu a refuzat să schițeze cel mai mic gest de curiozitate. Redactorul-șef s-a aplecat, potrivindu-și ochelarii.

– Este o minciună, a protestat laboranta. Cum să fie Sergiu legionar? Te-ai tâmpit la cap, Mariane? Eu am învățat la liceu că legionarii erau fanatici. Îl vezi tu pe Sergiu fanatic?

Arghirescu și Udrea citeau anonima peste umărul ziaristului.

- Spune, Sergiule, ce stai ca mămăliga! Cum să fii legionar? l-a înghiontit fata. Prietenul meu s-a clătinat fără vlagă. Parcă fusese lovit în moalele capului.
- Tu îl cunoști pe Cezar Flonta? s-a mirat Udrea.
- Nu, nu... s-a apărat Sergiu.

– Aici scrie că-l cunoști. Acest Flonta mi-a fost coleg de cabinet la policlinică. Era cam nebun. Acum un an, a fugit în Germania Federală. Ne-au prelucrat cazul în

ședințele de partid. A trecut Dunărea pe la sârbi.

– Acolo nu scrie, a arătat Ghiță cu degetul spre anonimă, dar eu am descoperit că doctorul Flonta e fiul bătrânului Flonta, inginerul legionar care a proiectat submarinul comandat de americani. Așa se explică de ce a venit anonima pe adresa noastră. Noi am căutat submarinul în Groapa Corbenilor.

– Eu primesc la redacție multe anonime. Știu cine sunt autorii. Sunt români ca și noi. Îmi cer pâine, carne, apă caldă. Unul mi-a trimis cartela de zahăr plină cu înjurături la adresa partidului. Ce să fac? Să le predau la tovarășii de la partid? Le rup pe toate. Într-o zi o să ajung să le înghit.

– Anonimele spun adevărul, a mormăit Arghirescu. Adică legionarii din Germania cunosc ce vorbim noi aici? Știu ei că dom' director caută submarinul de ani buni? E rău, rău mare, domnu' inginer! Ne-ai distrus *Colocviile 79*.

– Chestia asta trebuie să rămână între noi! a propus Ghiță. Trebuie să-l apărăm pe Sergiu.

Inginerul s-a repezit l-a ziarist, i-a smuls hârtia și cu o mișcare fulgerătoare a rupt-o, apoi a mototolit-o. „Bravo!” l-a felicitat Ramona. Ghemotocul s-a rostogolit pe masă și a căzut lângă un coif ruginit. Toți am urmărit traiectoria anonimei, mai puțin Sergiua care a fugit, trântind ușa.

– N-are rost să alergi după el, m-a sfătuit Udrea. Se va întoarce.

Din acea zi, Sergiu Gherase n-a mai venit la *Colocviile 79*. N-am avut curajul să-l caut. Îmi era rușine. O rușine cumplită. Cum să-l întreb pe cel mai bun prieten al meu, șef de promoție, membru de partid, un intelectual cu lecturi rafinate, cum să-l privesc în ochi și să-l întreb: ești simpatizant legionar? Am preferat ca timpul să cicatrizeze rana. Dar timpul a distrus mai întâi regularitatea întâlnirilor de la *Colocviile 79*. Udrea

a început să lipsească săptămâni la rând. I-am urmat exemplul. Când reveneam, ori găseam biroul închis, ori îi descopeream pe Arghirescu și Ghiță cu o sticlă de coniac pe masă. Discutam fleacuri, ne îmbătam repede și sfârșeam prin a cânta melodiile lansate la Cnaclul Flacăra. Degeaba încerca Ramona să ne trezească interesul pentru lectură, citindu-ne poeme dintr-un volum al unui poet postmodernist, degeaba se lăuda Ciolfan că a cumpărat „pe sub tejghea“ ultimul roman al prozatorului Augustin Buzura sau că un prieten de-al său din București fusese propus pentru premiul Uniunii Scriitorilor. Nu mai avea chef de cultură!

Abandonasem ideea că trebuia să ajung scriitor. Într-o seară, m-am luat la întrecere cu redactorul-șef, cine bea mai mult coniac. Dacă aș fi câștigat, Ciolfan mi-ar fi publicat în ziar nuvela *Rochie albă cu buline verzi*. Am căzut beat pulbere sub masă înaintea ziaristului și am fost obligat să mă abonez pe un an întreg la *Viața nouă*. Sunt sigur că trișase. Astfel, fără Sergiu, s-au scurs opt luni din viața mea.

Într-o zi din luna aprilie 1988, Anton Arghirescu a intrat ca de obicei, val-vârtej, în camera mea, s-a așezat pe pat și a început să-și curețe nările cu degetul mic. După ce și-a confectionat mai multe biluțe, mi-a șoptit că asupra lui Marian Ghiță se abătuse o cumplită nenorocire. Niciodată nu-l văzusem atât de agitat pe bătrân. Frământa biluțele între degete și vorbea incoerent, parcă înghițise un pumn de bolduri. Am reușit să înțeleg că, în urmă cu trei zile, Ghiță plecase într-o expediție arheologică, pe dealurile din nordul orașului. Nici nu apucase bine coada târnăcopului, că din senin s-a trezit înconjurat de șase milițieni, dintre care doi erau în civil. Ei l-au informat că la Casa de Cultură, în cursul nopții, avusese loc un sabotaj. Pe zidul din spatele clădirii, acolo unde se țin tomberoanele cu gunoaiile cartierului, cineva scrisese o lozincă criminală: *Vrem pâine, jos cizmarul*. Fusese scrisă cu vopsea verde, culoarea legionarilor!

Arghirescu a izbucnit în plâns. Când s-a potolit, am aflat că Ghiță fusese dus cu duba la Miliție. A stat până târziu, după miezul nopții, răspunzând la întrebările unui civil, mai mult ca sigur un securist. Cine a scris? Pe cine bănuiește? Cine spune bancuri pe seama lui Ceaușescu? Cine dintre amici, rude, cunoștințe e împotriva regimului? Directorul Casei de Cultură a mărturisit pasiunea pentru istoria neamului, provocându-l pe anchetator la o discuție intelectuală, a precizat Arghirescu. Printre altele, Ghiță a fost întrebat ce sunt *Colocviile 79* și a spus adevărul despre prietenia care ne lega pe tărâmul literaturii. În final, arheologul a dat o declarație scrisă: cine este, cu ce se ocupă, unde fusese în noaptea respectivă, ce părere are despre această crimă, Ghiță a scris că îi ajunge pâinea cumpărată pe cartelă, poate gunoierii au scris pe zid, ȕiganii ăia borăți, dar ȕiganii ăștia crezi că știu să scrie? l-a pus civilul să șteargă această supoziție. Despre *Colocviile 79* n-a scris pentru că nu i s-a cerut. Între timp, milițienii șterseseră porcăria criminală de pe zidul Casei de Cultură, dar au rămas ceva urme, poți să le vezi și matale!

– De când a scăpat din anchetă, domnu' Marian se p... pe el ca un copil de țată. Acum o să ne ia pe toți la întrebări. ăștia nu glumesc, ne bat până zicem cum vor ei. Îmi sparg dinți, măiculiță, s-a îngrozit maistrul și iar s-a pus pe bocit.

I-am oferit un ceai, dar a sărit din pat și mi-a ordonat să fug la Sergiu Gherase, să văd ce face, în ce ape se scaldă, să-l iscodesc ce și cum și dacă aflu că el a scris porcăria criminală pe zidul lăcașului de cultură, să-l somez să se predea la Miliție, să nu intrăm noi, cetățeni nevinovați, în anchetă.

– De ce crezi matale că Sergiu e autorul?

– Pentru că e legionar ca doctorul Flonta și ca alții din orașul ăsta. Gherase s-a răzbunat pe noi pentru că l-am demascat. Dacă mă iau la anchetă, să știi că am să le

zic cine a sabotat uzina de aluminiu. Tu ai sabotat-o. Vrei să-nfunzi pușcăria? Vrei să mori? Vrei să-l aperi pe legionarul Gherase? Gândește-te, că doar ești deștept!

Am chibzuit aproape trei ore, rememorând toate clipele minunate petrecute cu Sergiu. Se înserase. Să te ia dracu', Arghirescule! Am sunat la garsoniera prietenului meu, fără să-mi pese de amenințările lui Arghirescu. Jur! Când mi-a deschis ușa, am turuit ca o mitralieră:

– Te rog să mă ierți, Sergiule! Sunt un laș, un netrebnic, un neica nimeni, o mediocritate, cum bine ai spus cândva, nu merit să mă bucur de prietenia ta, nu merit nici o bucățică din spiritul tău de intelectual, dar am venit să-ți spun că eu nu pot să trăiesc fără tine, Sergiule! Uite, mă așez în genunchi și-ți cer iertare, iartă-mă, Sergiule! Iartă-mă, prietene! Am nevoie ca de aer de prietenia ta. Nu mă lăsa singur, Sergiule!

Un zâmbet bolnăvicios i-a înflorit pe fața palidă și nedormită. Era nebărbierit de câteva zile. O pijama jengoasă îi atârna pe corpul slăbit de suferințe. A îngenuncheat în pragul ușii, m-a îmbrățișat ca pe un frate și mi-a șoptit:

– Sunt urmărit.

După eșecul înregistrat la Poliție ai pornit pe strada principală, hotărât să mănânci o ciorbă de burtă la restaurantul hotelului, apoi să faci un duș și să dormi zece ore. Pe drum te-ai oprit în fața unui afiș pe care ai citit: „Dovezi istorice ale dăinuirii ființei naționale pe aceste meleaguri-colocvii susținut de arheologul Marian Ghiță.“ Dedesubt, un alt text scris cu roșu „Cotidianul *Opinia publică* serbează jubileul cu un cocteil. Cititorii și simpatizanții sunt invitați la ora 17, la Casa de Cultură.“ Cele două anunțuri erau dominate de un desen ce reprezenta în mărime naturală un soldat. N-ai fost tare la istorie, dar ai recunoscut veșmintele, sulita, coiful și scutul unui străjer din secolul... din Evul Mediu. Rudi ar fi râs în hohote și n-ar fi ezitat să-i facă oșteanului o mustață cu pixul. Bucureștiul e plin de colocvii în care specialiști mai mult sau mai puțin competenți vorbesc, în prezența a zece pensionari și a trei-patru ziariști în criză de subiecte, despre adevărata istorie a țării. Pierdere de vreme!

Ai traversat parcul din fața Casei de Cultură pentru că aveai chef să bei și să mănânci pe gratis. Danciu nu ratează nici o invitație la cocteil. „Vrea să intre în rândul lumii, tântanul!“ îl bârfește Rudi, apoi îl felicită: „Ce costum superb ți-ai tras, șefu’! Marius îl invidiază pe șefu’ pentru că mănâncă icre negre și bea whisky original. Asta face Danciu la cocteil, mănâncă și bea ca un porc. Nimeni nu-l bagă în seamă. De ziua lui, a dat de băut în redacție. Cel mai tare s-a îmbătat șefu’, care s-a lăudat că, în anul 1991, nu trecea seară să nu-i telefoneze un ministru: „Te rog, Tiberiu, nu-l mai ataca pe boul ăla de secretar de stat, că-i omul nostru!“ Rudi îi umplea paharul: „Mamă, ce tare ești șefu’!“ Danciu v-a dat gata: „Țineți minte că anul trecut, de ziua mea, ați băut un carton de șampanie franțuzească? Atunci nu v-am spus, dar vă spun acum, cartonul l-am primit din fondul de protocol al lui Iliescu. Un consilier

prezidențial, nu vă zic numele că nu meritați, mi-a trimis șampania.“ După ce v-a spus și numele consilierului, Danciu a vomat pe biroul său. Whiskyul era libanez.

În holul Casei de Cultură era întuneric. Din spatele unei uși se auzea un scârțâit de vioară, care te-a îndemnat să urci la etaj, să te convingi că uriașul afiș nu e o păcăleală. Pe palierul luminat de un neon, trei bărbați fumau în jurul unei scrumiere metalice, cu picior, și vorbeau înflăcărați despre... I-ai ocolit repede, să nu te vadă, și te-ai îndreptat către singura ușă deschisă. În prag te-a oprit – ce surpriză! – oșteanul în carne și oase. A rânjit: „Bine ați venit!“ Omulețul avea o față negricioasă, niște ochi vioi și era îmbrăcat cu o cămașă din zale, strânsă cu o centură neagră. Gluga îi atârna pe spate, de aceea ți s-a părut cocoșat. Ți-a întins un ziar, *Opinia publică-ediția 1000*. Era înarmat cu un teanc de ziare. În loc de pantaloni purta o pereche de ciorapi din pânză cenușie, rupti la genunchi. Îi lipsea mustața pe care Rudi ar fi desenat-o pe afiș. Ai vrut să-i arăți legitimația PRESA, dar oșteanul te-a lămurit: „E protocol, domnule!“. Ziarul l-ai ascuns în geantă. Piticul te-a mai studiat câteva clipe, cu gura până la urechi, apoi s-a pierdut printre invitați. Colocviul sau cocteilul – alege! – începuse într-o încăpere prost luminată, nu mai mare decât o clasă. În locul catedrei era instalată o scenă din lemn ocupată de doi bărbați. Roșcovanul vorbea la microfon, celălalt, un ochelarist îl asculta cu mâinile la spate, solemn. Pereții erau împodobiți cu săbii ruginite, scuturi și alte obiecte care nu te interesau. Erai flămând. Vreo treizeci de oameni, ai estimat dintr-o privire, ascultau în picioare discursul care lovea furios în difuzoare. Incorrec! Aproximativ treizeci de oameni, ești obișnuit cu aceste evaluări de la mitingurile din București, înfulecau: sandvișuri, ouă umplute, pârjoale, fripturi, ospăț în toată regula întins pe două mese așezate pe laturile încăperii. Ai apucat un pahar cu două degete de vodcă și te-ai amestecat printre fomiști. Instinctul tău

de ziarist – ce frumos sună! –, instinctul tău de ziarist s-a trezit. Umbra caietului de notițe s-a deschis la prima pagină. Un nerv a început să se zbată în pixul strâns între degete. Notează: sala de festivități, ora 18,15, colocviu, aproximativ treizeci de oameni mănâncă și beau contra cronometru, puțin le pasă de discursul roșcovanului. Arheologul? Cum îl cheamă? Ai uitat. Scrie pe afiș, la ieșire, să-i notezi numele. Un tip de vreo patruzeci și ceva de ani, costum bej, apreciezi la lumina chioară, cu perciunii răsfirați până la bărbie, ce vorbește?

– Grație eforturilor pe care le-am depus de-a lungul anilor de cruntă teroare comunistă, când eram urmărit și descurajat, am reușit să scot la lumină dovezile zdrobitoare despre existența acestor eroi care au luptat până la sacrificiul suprem pentru libertatea și independența meleagurilor străbune. Nu este numai meritul meu. Am fost ajutat în clipele de grea cumpănă de un grup de prieteni devotați adevărului istoric. Domnul Radu Ciolfan, care nu mai are nevoie de nici o prezentare, patronul ziarului pe care-l sărbătorim, este unul dintre supraviețuitorii aceluia grup pe care noi, în clandestinitate, l-am numit *Colocviile 79*.

De multe ori l-am rugat pe prietenul meu Radu să scrie cu talentul său o istorie a *Colocviilor 79*. Poate nu este încă pregătit. Eu sper că într-o zi, Radu se va așeza la masa de scris și va scoate la lumina tiparului istoria *Colocviilor 79*. Ce zici, Radule, îțiiei angajamentul să scrii adevărul despre poporul tău?

Ochelaristul dă din cap, va scrie.

– Până la apariția istoriei *Colocviilor 79*, trebuie să vă mai spun că această formă de manifestare artistică a fost, în anii întunecați ai comunismului, o adevărată școală a democrației. Degeaba se aud pe la colțuri voci care bârfesc aceste colocvii. Vocile aparțin unor oameni degenerați, invidioși, lipsiți de talent, imorali. Noi n-am scris

manifeste, n-am trimis proteste la *Europa Liberă*, n-am incitat lumea la revoluție. Noi ne-am opus dictaturii prin cultură și prin setea noastră de a conserva trecutul neamului. Noi am ales cultura cu majuscule și ne considerăm cu modestie niște dizidenți anonimi. Bucuria noastră este că mâine, în Groapa Corbenilor, vom scoate la lumină dovezile istorice mult căutate. Aceasta este, de fapt, surpriza serii. Mâine vom merge în Groapa Corbenilor și vom dezgropa mormintele în care se odihnesc de veacuri domnitorul Vladimir și Lucreția, soția sa...

Notează, domnitorul Vladimir!

– Stimați cititori ai ziarului *Opinia publică*, vă invit mâine dimineață la ora nouă în fața casei noastre de cultură, pentru ca de aici să plecăm și să ne bucurăm de istorie în Groapa Corbenilor.

Mâine dimineață vor dezgropa rămășițele pământești ale voievodului Vladimir... N-ai auzit până acum de Vladimir. Arheologul are dreptate, comuniștii au falsificat istoria, bine că nu te-ai omorât cu învățatul în liceu. Dar mâine, trebuie să consulți arhiva policlinicii, să-l găsești pe doctorul Flonta. Notează: arheologul îl invită la microfon pe ochelarist, e ziarist de-al tău, un burtos din garda veche, activist! Bei puțină vodcă, să nu te apuce greața.

– Stimate domnule primar (care o fi primarul din această turmă de mâncăi?), stimați oaspeți, doamnelor și domnilor, doresc în primul rând să vă mulțumesc pentru interesul acordat sărbătorii ziarului *Opinia publică*. În al doilea rând, profit de ocazie pentru a-l completa pe mai tânărul meu prieten, un patriot în adevăratul sens al cuvântului, cu un amănunt foarte important despre istoria *Colocviilor 79*. Marian a spus că am fost un grup de prieteni care a rezistat dictaturii prin cultură. Perfect adevărat. Dar eu vin și-l completez fără supărare că, în primul rând, noi, cei de la

Colocviile 79, am fost români!

Publicul aplaudă. Notează, primele aplauze.

– Noi suntem români! Și am dovedit prin *Colocviile 79* că românii se înțeleg între ei. Numai ungurii, ȣiganii și evreii bagă zânzanie în poporul nostru. Am dovedit la o scară mai redusă valențele nobile ale poporului din care ne tragem. Grupul nostru a respins acele surse otrăvitoare care au încercat să compromită credința noastră în tradițiile românești. Nu vom ceda nici o palmă de pământ din Ardealul nostru! Nu vom fi slugile evreilor fără de țară! Nu vom fi umiliți de nesimțirea ȣiganilor! Noi suntem români!

Aplauze furtunoase. Notează! Rudi ar fi ieșit din sală și ar fi urcat în primul tren spre București. Tu ai rămas și ai notat. Un bărbat înalt urcă pe scenă și se îndreaptă amenințător spre ziarist. Arheologul încearcă să-l oprească, dar lunganul îmbrăcat cu o geacă maronie, decolorată, îl împinge brutal în fundul scenei. Directorul ziarului se retrage cu microfonul ascuns la spate. Intrusul se repede la ochelarist. Notează! Libertatea presei este în pericol. Pe scenă se desfășoară o luptă inegală pentru microfon. În sală, oamenii se agită, au uitat de cârnați, îl huiduiesc pe agresor, câteva voci cer intervenția Poliției. Arheologul se ridică, sare în spinarea lunganului și îl strânge de gât. Notează cuvintele haimanalei!

– Criminalilor! Turnătorilor! Am dovezi! Dați-mi voie!

Se zbate, încercând să scape de arheolog. Pe scenă apare oșteanul pitic și cocoșat. Ajunge în zona conflictului, înarmat cu o sulită și un scut din lemn. Pe cap poartă un fel de coif, seamănă cu un ceaun de mămăligă. Îl lovește pe derbedeu cu scutul în plină figură. I-a spart dantura. Lunganul urlă, acoperindu-și fața cu palmele. Oșteanul îi aplică încă o lovitură cu sulita în cap, doborându-l o dată cu arheologul. Asistența

aplaudă. Roșcovanul se ridică și-l lovește cu picioarele pe terorist:

– Te omor, mă! Îți dau foc, trădătorule!

Trădătorul e copleșit de lovituri. Nu mai mișcă. Piticul îl apucă de-o mână și îl ridică miraculos în picioare, împingându-l cu sulița proptită în ceafă spre marginea scenei. De acolo îi dă brânci. Cade ca o cârpă. Oamenii se retrag speriați. Și tu te-ai lipit de perete. O mustață roșie îi strălucește sub nas. Are o privire turbată. Caută milă, înțelegere, ajutor. Se ridică și iese din sală, clătinându-se. Piticul îl urmărește cu sulița în spate. Arheologul și ziaristul coboară de pe scenă în aplauzele asistenței. S-a făcut dreptate, închizi caietul tău imaginar și te grăbești să redactezi știrea:

„În timpul colocviului de istorie, directorul ziarului *Opinia publică*, domnul... (lasă loc pentru nume, nici acest nume nu l-ai reținut) a fost atacat sălbatic de un necunoscut. Organizatorii au intervenit prompt, imobilizându-l pe agresor. Acesta a fost evacuat cu forța din Casa de Cultură. Atacul este încă o dovadă că ziaristii din România sunt țintele preferate ale acțiunilor banditești din aceste vremuri de tranziție către o democrație autentică.“ Merge! Ai dat pe gât restul de vodcă și te-ai hotărât să mănânci. Pe cele două mese rămăseseră doar tăvile goale.

În parcul din fața Casei de Cultură nu ardea nici un felinar. Flămând, obosit, dezorientat.

– Domnule, domnule!

Apăruse ca un câine maidanez în spatele tău.

– Domnule, sunteți ziaristul de la București?

Lunganul își ștersese borșul de la nas. A repetat întrebarea cu o voce domoală, parcă nici nu mâncase o bătaie zdravănă în urmă cu un sfert de oră.

– Sunteți ziarist?

O să te atace, nu-i plac ziaristii. Un fanatic.

– Nu. Sunt profesor de istorie.

Ce minciună inspirată!

– Mă scuzați, v-am confundat. Nu vă supărați, mă scuzați!

Lunganul s-a retras un pas, doi, trei, bezna parcului l-a înghițit.

Mai sunt cinci minute până la misterioasa întâlnire! Sari din pat, te încalți și intri în baie. Trebuie să uiți episodul din parc, trebuie să fii proaspăt, te speli cu apă rece pe față, trebuie să fii atent, îți studiezi cearcănele în oglindă, trebuie să fii cap-limpede, urinezi și tragi apa, trebuie să fii ziarist, închizi precaut yala și controlezi cu privirea culoarul pustiu. Liniște. Verifici încă o dată rezistența yalei.

La recepția hotelului, o lampă electrică păzește somnul portarului. Traversezi parcare luminată de un felinar. Răcoarea nopții te înviorează. Intri pe o străduță care te va duce în spatele hotelului. Te oprești. În spatele tău a mișcat ceva. Ești obosit. Întorci capul. Picioarele au început să-ți tremure. O siluetă se furișează în parcare. Urechile ți s-au înfundat. Alergă spre tine. Recunoști scutul și sulita. Rudi l-ar întreba de ce nu poartă mustață. Ezitarea ta îl încurajează. Se pregătește să atace. Pe tine te atacă, Lucian Zvorișteanu! Fugi! Fugi prea încet. Mai bine îi telefonai lui Danciu. Te ajunge. S-ar putea să aibă și un complice, care te pândește mai în față. O să-ți pună piedică și amândoi te vor lua în primire cu picioare în gură, în burtă, în cap. Să țipi, să trezești hotelul, altfel te vor bate până vei leșina. Asta în cel mai fericit caz. Dacă îți vor rupe mâinile, cu ce-o să scrii?

Te împiedici, dar te sprijini în palme. Ai răsturnat un tomberon. Întorci privirea pentru o scurtă evaluare a situației. Individul a sărit peste tomberon. Doamne, să nu te bage în spital! Fugi! Niște câini au început să latre. Latră din față, din spate,

latră de nicăieri. Două faruri clipesc în mijlocul străzii. Intri în conul de lumină și faci semne. Auzi motorul pornit. Olcitul te așteaptă cu portiera deschisă. Te arunci lângă șofer.

– Ce faci, prietene, te fugăresc javrele?

Recunoști vocea de la telefon, deși ai dopuri în ureche. Bărbatul oprește motorul și stinge farurile. Piticul a dispărut. Căinii latră degeaba.

– Udrea.

Se recomandă și așteaptă să-ți strângă mâna pe întuneric.

– Numele meu este Lucian Zvorișteanu. Sunt ziarist la revista *Orientări* din București.

E omul tău, înfundat în scaunul mașinii, cu o mână întinsă pe volan. Între degete îi arde o țigară.

– Ce tânăr ești, prietene!

– De unde știți că îl caut pe doctorul Cezar Flonta?

Respiri normal. Nu treci la următoarea întrebare dacă nu-ți răspunde clar. De unde?

– În orașelul ăsta, dacă tragi o bășină la prima ora a dimineții ți-o miroase toată lumea până la închiderea bodegilor. Asta-i drama provinciei! Ce face guvernul, prietene? Cade sau ne duce cu preșul?

– Nu mi-ați răspuns la întrebare.

– Corect. Să lămurim chestiunea de la început. Nu vreau interviu, nu vreau să mă dai la ziar, suntem într-o discuție privată, fără înregistrări clandestine, te rog frumos! Asta ca să ne înțelegem. Mie îmi place presa, citesc toate ziarele centrale, dar nu admit să mă dau în spectacol. Eu sunt medic stomatolog de doisprezece ani în capătul

ăsta de țară. Am fost coleg de serviciu cu Cezărică, f...-l în c... de băftos. Când am auzit că e căutat de presă, mi-am zis, hai Cornele, ajută și tu democrația, că mâine-poimâine ajungi ministrul Sănătății și-o să ai nevoie de presă. Îmi place *Orientări*. Faceți opoziție. Și eu sunt în opoziție. Toți de la revistă sunteți tineri? Câți ani ai?

– Mă interesează cum a dispărut doctorul Cezar Flonta în 1986. A lucrat în policlinică...

– Mie îmi spui unde a lucrat Flonta? Ce dracu', prietene! Am fost coleg de cabinet cu Cezărică. Și n-a dispărut, dacă vrei să știi. Eu nu știu ce te interesează despre el și nici nu te întreb de unde ai aflat că a dispărut...

Stinge țigara în scrumieră. Așteaptă să-l întrebi. Nu-l întrebi. Te-a chemat în toiul nopții, să vorbească fără să-l întrebi!

– Cezărică s-a ușchit în Germania Federală în... Stai că-ți spun imediat! A trecut ceva vreme. Era vară, prietene! În vara lui '86 s-a ușchit banditul. A trecut Dumărea înot pe la sârbi. A avut sânge în pix.

Duhnește a băutură. Trebuie să-i exploatezi logoreea.

– De ce a fugit?

– Poftim întrebare! Din dragoste de patrie, prietene. Cezărică e mai mic decât mine cu vreo patru-cinci ani. Până să prind cabinetul din policlinică am făcut navetă în județ de mi-au intrat picioarele în c.... El a avut pile. A luat policlinica din prima. Ce facultate ai făcut, filologia?

Toată lumea crede că ziaristii au filologia.

– Frumoasă facultate. Cât am fost student, numai la Biblioteca Universitară îmi făceam veacu'. Mi-a plăcut să citesc. Au distrus-o securiștii la Revoluție. N-a fost Revoluție. După trei zile m-am prins că e lovitură de palat.

– Revista *Orientări* deține informații că Cezar Flonta a dispărut în condiții misterioase.

– Știu eu în ce condiții misterioase a trecut Cezărică Dunărea la sârbi? A fost băiat deștept. N-a făcut pe dizidentul. A tăcut ca peștele, n-a scăpat o aluzie că ar vrea s-a șteargă.

– Ați fost prieteni?

– Colegi de serviciu... Cezărică era băiat de treabă, dar cam arogant. Nu ținea la glume. Se credea cel mai bun stomatolog din județ. Nu zic că era prost, dar nu era cel mai bun, să fim înțeleși. L-am dus la câteva chefuri, că în provincie, dacă nu ai teatre, cinematecă, biblioteci, îți omori timpul cu chefuri, dar nu ne-am împrietenit. Nu le avea cu femeile, cu băutura, cu jocurile. În locul lui și eu aș fi mers pe burtă până la sârbi.

– Cum ați aflat că a fugit?

– Păi, așa cum se afla pe atunci. N-a mai venit la program. Țin minte că era vară. O fi agățat o păpușă care nu-l mai lasă să coboare din pat, mi-am zis. Într-o zi a intrat un securist în cabinetul directorului, un medic pediatru foarte bun care a murit de inimă după Revoluție, și i-a spus că tovarășul doctor Flonta a fugit din țară. N-am fost de față ca să-ți povestesc exact, dar s-a aflat în policlinică cum că securistul a făcut mare scandal directorului, secretarului de partid, șefului de sindicat, de ce a fugit Flonta, de parcă ei aveau sarcina să-l țină legat pe Cezărică cu lanțul de calorifer. Știi cum era pe-atunci! Te critica nevinovat. După alte câteva zile, ne-au luat la întrebări: colegii, asistentele, pacienții lui Flonta, de când îl cunoaștem, cum se comporta, dacă înjura regimul, la cine a spus că pleacă... Ce să le zic? Ce ți-am spus și ție! Băiat bun, la locul lui, bun profesionist, tovarăș de nădejde, chiar dacă nu era membru de partid.

Nu l-au făcut în facultate că taică-su avusese belele cu comuniștii. Atunci, au întors-o băieții, de ce a fugit? Vezi? Așa m-au întrebat și ei, de ce a fugit? Adevărul e că între securității de ieri și ziariștii de azi nu e nici o deosebire.

– Ce vreți să insinuați?

– Hai, prietene, că am glumit! Și voi trageți de oameni ca să aflați ce vă convine. De ce a fugit, tovarășe Udrea? Puteam eu să le spun că nu e pâine, nu e zahăr, nu e aia, nu e aia, de aceea a fugit! Nu puteam, că mă zburau pe navetă în județ. Nu știu, tovarășe! Ne-au frecat ridichea vreo două săptămâni. Panică generală. Vorbeam pe la colțuri, ce dracu' vor aștia de la noi? La sfârșit s-a făcut o ședință de partid în care s-au condamnat neajunsurile în muncă, atitudinile unor tovarăși, au băgat chestia cu patriotismul, mi s-a făcut greață... Vrajeli. S-a vorbit la general, nu s-au dat nume, dar ne-am dat seama că l-au condamnat pe Cezărică pentru trădare de patrie. I-au șters numele din toate actele policlinicii, să nu rămână nici o urmă a trădătorului. L-a durut în c... de condamnarea noastră acolo unde ajunsese. Eu m-am făcut membru de partid ca să scap de navetă și să prind un cabinet în policlinică. Dar nu le-am plătit cotizația. Opt ani l-am fentat. Când a venit Revoluția l-am aruncat în veceu. Dar nu m-am lăsat de politică...

– Avea familie?

– Era burlac. Eu am fost căsătorit de două ori și nu-mi mai trebuie nevastă. Pe Cezărică l-au plăcut multe muieri. Nu s-a încurcat, băiat isteț. Eu recunosc și mă laud la toată lumea că am f... cât am putut. N-am iertat nimic. Asta se face în provincie: se bea, se mănâncă bine și se f.... Îl mai tachinam pe Cezărică, hai, pune mâna pe fata directorului, ce dacă se chinuiește să dea la Medicină, dă-i meditații, o să ajungi departe, dar nu ținea la glume, ți-am spus. Acuma, domnu' doctor trăiește excelent

în Germania. Are familie, copii, mașină, casă, lucrează la o policlinică privată, mi-au spus niște cunoștințe care au fost pe-acolo. A uitat de noi, care ne chinuim să facem stomatologie aici fără aia, fără aia. Ce să fac? M-am privatizat de trei ani. I-am băgat în p...a mă-sii pe cei din policlinică cu salariile lor de c...t. Acuma știu că am cabinetul meu, cât lucrez atâta câștig...

– Unde a locuit?

– Cunoști orașul? Cum să-ți spun... Stătea la mătușă-sa, undeva pe o stradă prin apropiere. Era născut la Brașov, dar luase repartiție aici pentru că o avea pe sora lu' taică-su, văduvă, profesoară sau contabilă, nu știu exact. Îți spun sigur, taică-su a fost legionar. Asta știe tot orașul. Amândoi părinții s-au prăpădit... Prietene, nu sunt la curent și nu vreau să mă bag. Sigur e o chestie: Cezărică a fost un ambițios și a meritat ambiția. Era un coșmar să faci stomatologie pe vremea lui Ceașcă. Nici acum nu-i floare la ureche, dar atunci era durerea de pe lume. Între noi, stomatologii, și frizerii nu era nici o deosebire. Nu aveam instrumentar, materiale, autoclave, seringi, rămâneai cu freza în dinții pacientului când se tăia curentul. Făceam extracții pe viu. Ca să-mi pun cabinetul pe picioare am muncit pe brânci. Am cheltuit o avere și m-am împrumutat de peste tot, de la părinți, de la bancă, de la prieteni. Nu arată ca în pozele din Germania, dar la noi merge. Am cumpărat aparatele la mâna a doua...

Îl bârfește pe ochelarist, un incult, scârța-scârța pe hârtie, absolvent de *Ștefan Gheorghiu*, mâncător de c...t, care l-a atacat în *Opinia publică* pentru că s-a privatizat – și ce dacă m-am privatizat? –, și practică prețuri mari la materialele dentare, niște minciuni ordinare, prietene, boul moare de invidie, așa-i în provincie, ne mirosim bășinile! Dai din cap, ca să vadă că ești atent. Cezar Flonta a fugit în Germania. E prea simplu. Mulți români fugiți s-au întors ca să-și vadă rudele, i-a tras așa măcar

pentru o săptămână. Flonta n-a dat un semn. Știi bine ce așteaptă Danciu: un articol senzațional. Nu contează ce-a păți Flonta, senzațională să-i fie dispariția!

– Vă spune ceva numele Angela Rapotan?

A tăcut. Tocmai îți explica rolul presei într-o democrație.

– Parcă îmi spune. Dacă nu mă-nșel e mătușa lui Cezărică. Corect?

– A murit azi-dimineață. Adică, ieri...

– Nu mai spune? Vorbești serios?

Se scotocește prin buzunare. Descoperă pachetul de țigări pe bordul mașinii. La flacăra brichetei ai timp să-l studiezi: brunet, mustață oală, ochi tulburi, două inele de aur pe degete, sacou vișiniu...

– Ar trebuie anunțat doctorul Flonta în Germania.

– Cine să-l anunțe? Ți-am spus că s-a rupt de noi.

Ramona Butnaru de la *Solidaritatea socială* te-am mințit cu nerușinare! Madam Angela își dădea duhul, iar ea, ipocrita, habar n-avea cine e doctorul Cezar Flonta, te expedia la Poliție.

– O cunoașteți pe președinta societății de caritate...

– O c...vă. Țsta e subiect gras, prietene! Aici trebuie să sapi!

– A îngrijit-o pe doamna Rapotan.

– A îngrijit-o ca s-o omoare. C...va asta e o criminală. Trebuia băgată la pârnaie. Nimeni n-are curajul s-o înfunde. Și-a pus c...u' la bătaie prin birourile Ministerului Sănătății, a obținut aprobare pentru o societate de caritate și îngrijește, chipurile, pe cei mai triști ca noi, cunoaștem textul, prietene! Auzi, tu, o boarfă ordinară, o laborantă care spăla veceurile policlinicii, ea să ajungă șefă la caritate? Ți-a zis că are grijă de bătrâni? E vrăjeală, prietene. Te-a prostit. Le bagă sub nas niște hârtii,

cum că trebuie să semneze pentru tratamente, dar prin hârtiile alea le trece casele sau terenurile în proprietatea unei firme imobiliare din București. Apoi îi ajută pe săracii bătrâni să moară cu zilele. Caz penal, prietene! Crimă cu sânge rece.

– Am întrebat-o pe Butnaru dacă îl cunoaște pe Flonta. M-a mințit.

– Păi ce, crezi că-i proastă să-ți spună că Cezărică e nepotul muribundeii? Să vină Cezărică din Germania și s-o strângă de gât pentru că i-a furat casa mătușii? S-a făcut că plouă, nu-i așa? Nu știu dacă îl cunoaște pe Cezărică, dar sigur nu vrea să știe de vreo rudă a bătrânei. Bine că ai speriat-o. Eu am trimis cinci reclamații la Ministerul Sănătății, la Poliție, la Procuratură dar n-a pățit nimic. Are pile puternice, ascultă la mine.

– Cine mai știe de afacere?

– Tot orașul știe cum s-a îmbogățit c...va. Din comisioane s-a îmbogățit! Firma asta imobiliară aparține unui american pe nume Billy. El vinde casele și terenurile furate de c...vă și-i dă comision.

– Și Poliția de ce nu intervine?

– Are spatele acoperit la București. Nu vezi ce corupție e în țară? Billy e un cioroi din ăla borât. Vine în fiecare lună pe-aici să vadă ce achiziții a făcut c...va. Inspectează casele, terenurile, verifică registrele, face evaluări, unge cu dolărei unde trebuie, mi-a zis mie cineva de la Poliție. Cioroiu' se vântură cu Ramona de colo-colo în mașini americane, o f... de nu mai poate, se distrează Billy al nostru, că-i prieste România, apoi plecă la București să găsească cumpărători pentru case. Acolo, la București, trebuie văzut cine-i Billy, ce hram poartă. Nu te învăț eu cum să-ți faci meseria. Voi, ziarisții de la *Orientări*, sunteți rechini flămânzi. Te rog, chestiile astea nu le știi de la mine. Ce zici, ți-am dat un subiect de anchetă!

– Am primit la redacție o scrisoare semnată Angela Rapotan, în care se precizează dispariția lui Cezar Flonta în anul 1986. Butnaru mi-a declarat că doamna Rapotan a fost imobilizată la pat aproape o lună și că e imposibil ca ea să fi trimis scrisoarea. Ce părere aveți?

– Posibil.

La o întrebare idioată ai primit un răspuns pe măsură. Vocea lui dă semne de plictiseală. A stins țigara și se sprijină cu mâinile de volan.

– Dacă l-aș găsi pe adevăratul expeditor...

– Știi eu ce să zic? Cu democrația asta, orice nebun poate să scrie la gazete. Hai la mine să bem un conic, să-mi arăți scrisoarea. Scrie acolo că Flonta a dispărut? Cum a dispărut?

Se pregătește să întoarcă cheia în contact.

– Deontologia profesională mă împiedică să vă arăt scrisoarea. E semnată Angela Rapotan, vă asigur.

– M-ai dat gata cu deontologia profesională, prietene! Aveți și voi chestia asta? Dar un coniac fin nu refuzi, nu-i așa?

– E târziu, mâine am treabă.

– Îmi place de voi, ziariștii tineri. Aveți deontologie.

Rudi ar fi părăsit demult mașina doctorului și acest oraș în care toată lumea își miroase bășinile: „Șefu’, îmi pare rău că te-am trezit la ora asta, dar scrisoarea e o pistă falsă. Intoxicare! Ciripitorul meu susține că Flonta a fugit în Germania. Am găsit în schimb un subiect tare, spargem tirajul! O societate de caritate este paravanul unei firme americane cu sediul în București. Când ajung la redacție, îți spun toată afacerea. Noapte bună!”

– De la o sursă din policlinică am aflat că doctorul Flonta s-a transferat.

– Avem surse comune, prietene. Dacă întrebi zece, nu zece, toate sursele din policlinica asta nenorocită, o să constăți că doctorul Flonta s-a însurat, s-a transferat, a demisionat, a suferit un accident vascular, a înnebunit! Ascultă-mă pe mine! N-am nici un interes la tine. Flonta a fugit ca s-o ducă mai bine, să câștige bani adevărați, să mănânce de trei ori pe zi, să se spele cu apă caldă, să nu moară de frig. Să nu vină el acuma să-mi zică arogant, 'tu-l în c... pe mă-sa, că a fugit pentru că era persecutat, că nu era liber, că nu se putea afirma. Să nu vină, că nu-l cred!

Îți întinzi discret picioarele, de ajuns să observe că interviul s-a încheiat.

– Te duc la hotel.

Pornește motorul, aprinde farurile, trece pe lângă tomberonul răsturnat de genunchiul tău și coboară încet pe strada pe care te-a urmărit piticul nebun.

– Ați cunoscut-o pe tehniciana dentar Ioana Barat?

– Barat? Lucrează în policlinică. E o fată pricepută și delicată. N-am lucrat cu ea și de când m-am privatizat nu-mi amintesc s-o fi văzut în ultima vreme. Da' ce treabă ai cu ea?

– A lucrat cu doctorul Flonta?

– Habar n-am. Flonta a lucrat cu mulți tehnicieni. Eu am preferat să lucrez cu doi sau trei. E chestiune de potrivire de caracter. Dacă aș avea bani mi-aș deschide și un laborator dentar. N-ar mai trebui să lucrez la negru cu doi tehnicieni din policlinică. Dacă vrei, mă interesez de Barat. Ți-e rudă, prietenă, ai cunoscut-o la mare?

– E verișoara unui coleg de redacție.

– Verișoarele astea... Uite că am ajuns. Chiar nu bei un coniac? Bine. Baftă și nu uita: n-ai vorbit cu mine, nu ne-am cunoscut! Să-l iei la întrebări pe cioroiul ăla de

Billy. Abia aștept să-ți citesc articolul.

Doctorul îți surâde și te studiază la lumina felinarului. Și tu mai zăbovești câteva secunde: mascul feroce, dar pungile de sub ochi și perechea de riduri ce-i brăzdează obraji sunt semne că soarele lui de f...-tot apune. Se apleacă peste genunchii tăi și îți deschide portiera. Pe treptele hotelului constăți că documentarea s-a sfârșit. Flonta a dispărut în Germania.

12

Poate dorința de revanșă față de cei care l-au acuzat că e legionar l-a determinat pe Sergiu să frecventeze de două ori pe săptămână biblioteca publică din orașul nostru. Împrumuta câte o carte, atât îi permitea regulamentul. Mi-l imaginez și acum răscolind rafturile în căutarea unor volume valoroase. Cerceta cu răbdare fiecare etajeră, îi cerea bibliotecarei un scaun ca să ajungă la cărțile aruncate aproape de tavan, aprindea un băț de chibrit ca să facă lumină într-un ungher plin cu pânze de păianjen. Pe parcursul a trei ore de căutare febrile stârnea furia bibliotecarei, o femeie fără vocație, angajată pentru că era soția primarului. L-am auzit pe doctorul Udrea spunând că bleaga nu avea bacalaureatul dar avea niște sâni foarte mișto. Am urât-o din prima clipă pe această femeie, când mi-a spus pe un ton arogant că nu poate să-mi împrumute cărți deoarece am viză de flotant, locuiesc într-un cămin de nefamiliști și nu are încredere în țopârlanii veniți de la coada vacii ca să se facă orașeni, oricâte cutii de ness Amigo i-aș dăru. Am urât-o pentru că prietenul meu se desfăta ca un prinț în lumea cărților, iar eu, țopârlanul, îl priveam pe geam, e o metaforă, desigur! Din cauza ei am rămas un scriitor incult.

În acele timpuri, era greu să găsești o carte bună printre operele tovarășului Ceaușescu și volumele de versuri închinat partidului, cărțile de proză care vorbeau despre muncitorii preocupați de aplicarea ideologiei marxiste în societatea contemporană. Puturoasa de bibliotecară nu se obosea să ordoneze cărțile, așa încât găseai în interiorul *Omagiului* o plachetă de versuri de Baudlaire sau în spate colecție revistei *Era socialistă* un volum de povestiri de Franz Kafka. La această dezordine de adăuga și starea jalnică a cărților cu pagini sfâșiate, pătate, mâzgălite. Soția primarului croșeta, bea ness, fuma, arunca lemne în sobă și-i întreba pe elevii care împrumutau titluri din

bibliografia școlară, ce este mă-ta, unde lucrează tac-tu, soră-ta a născut?

Inginerul a fost un cititor exigent. După ce își alegea cartea, o așeza pe biroul funcționarei care se oprea din croșetat. Îi verifica valabilitatea permisului de bibliotecă, o verificare de rutină, apoi scotea din buzunărașul confecționat din carton, lipit pe coperta interioară, fișa cărții pe care nota cu pixul data când trebuie restituit volumul. Sergiu semna fișa în căsuța indicată de bibliotecară, își lua cartea și permisul și ieșea mulțumit din clădire, o casă cu două camere atinse de igrasie. Un amănunt important: fișa cărții rămânea la bibliotecară. Conform regulamentului, un cititor putea să păstreze cartea o săptămână, dar Sergiu o înapoia după două-trei zile. Am făcut această prezentare amănunțită pentru ca și cititorii din America, obișnuiți cu biblioteci computerizate, să înțeleagă modalitatea de împrumut care, din păcate, mai funcționează și astăzi în biblioteca orașului nostru. Totuși, nu cred că un american, aflat în vacanță pe meleagurile noastre, citind aceste rânduri va reuși să împrumute un volum, de exemplu dicționarul englez-român, pentru că doamna bibliotecară o să-i reproșeze că nu are viză de flotant pe pașaport. E o glumă, desigur!

Când era prea obosit sau distrat, Sergiu nu reușea să-și găsească titlul dorit. Pentru sufletul său, atunci, biblioteca era „închisă“. Pleca flămând și abătut. Dar revenea și cu vitalitate se cufunda în „straturile intime“ ale bibliotecii. Uneori, găsea o carte citită cu ceva timp în urmă și gândea că Dumnezeu i-a scos-o în cale, semn că trebuia s-o recitească. În prefața volumului descoperea comentarii referitoare la alte cărți pe care nu le citise. În mintea lui Sergiu, nesătutul, biblioteca se deschidea. Se întorcea cu ambiția de a descoperi titlurile pomenite în prefață, dezlănțuindu-se timp de trei ore, spre disperarea bibliotecarei. În goană după acele cărți, Sergiu descoperea altele, pe gustul său. Astfel, criza de lectură se încheia. Inginerul se închidea în garsonieră,

citea toată noaptea, dimineața se ducea amețit la serviciu, bine că nu făcea mare lucru acolo, putea să tragă și un pui de somn, apoi se grăbea la garsonieră, mânca o conservă de pește, se arunca în pat și citea poezii, romane, eseuri, piese de teatru, monografii, tot ce putea găsi rezonabil în bibliotecă.

Într-o asemenea criză de lectură, trăită la începutul anului 1988, deci, după cinci luni de la conflictul din *Colocviile 79*, specialistul în foraje a descoperit, în cursul căutărilor sale bezmetice, romanul *Un om norocos* de Octavian Paler. Citise cartea demult, după acea „masă rotundă” publicată în *Viața nouă*. S-a hotărât s-o recitească. Înainte de a încheia cu bibliotecara formalitățile pomenite mai sus, Sergiu s-a uitat pe fișa cărții. Sub vechea sa semnătură, doar un cititor mai semnase cu numele de... Barat, descifrase prietenul meu. A recitit romanul, vădit indispus de amprentele negre găsite pe paginile cărții, de parcă cititorul Barat și-ar fi muia degetul în tuș când întorcea filele. După o săptămână, Sergiu a găsit, de asemenea, o carte citită demult, care purta pe file aceleași amprente. Culmea! Pe fișă, cub semnătura sa se afla semnătura lăbărțată a lui Barat. Ar fi trecut peste această ciudățenie, dacă nu s-ar fi întors la *Un om norocos*. A descoperit pe fișă că Barat împrumutase cartea imediat după ce el o restituise. Atunci, Sergiu s-a apucat să verifice cărțile citite în ultimele două-trei luni. Toate purtau aceleași amprente iar pe fișe, sub semnătura lui, era înscrisă semnătura unui singur cititor: Barat!

– Barat și mai cum? l-am chestionat în seara când m-am întors, cerându-i iertare în genunchi.

Nu avea o semnătură clară. Sergiu s-a speriat așa de tare, încât n-a mai împrumutat cărți, crezând că va scăpa de această obsesie. Însăpăimântat și de acuzațiile lui Arghirescu, referitoare la porcăria scrisă pe zidul Casei de Cultură, prietenul meu a căzut

pradă disperării. Totul pornise, era convins, de la anonima mizerabilă prezentată de Marian Ghiță. Aștepta să fie ridicat de Securitate. Cuprins de febră, m-a rugat să nu-l părăsesc, nu e simpatizant legionar, nu are legături cu legionarii din Germania și nu scrisese acea blestemată lozincă. Bărbatul visător, ironic, stăpân pe sine, se transformase sub ochii mei într-un copil neajutorat. Am petrecut câteva nopți împreună, hrănindu-ne cu ceai negru și conserve de pește, parcă eram asediați. M-ai povestit cărțile citite până atunci. Era o terapie pentru el, mai scăpa de obsesie, dar pentru puțin timp, pentru că brusc era cuprins de spaimile generate de anonimă, de inscripția *Vrem pâine jos cizmarul*, de misteriosul personaj care-i verifica lecturile. „Ce vor de la mine? De ce nu mă arestează?” repeta aceste întrebări până obosea. Încercam să-l liniștesc: „Mai povestește-mi o carte!” Dar el își căuta dușmanul, autorul anonimei. Și nu era o singură anonimă! Una identică ajunsese, cu siguranță, și la Securitate. Și cei de acolo, aflând că e simpatizant legionar – ce simpatizant! membru activ în Legiune –, îl urmăreau. „Mă urmăresc tot timpul!” se repezea la fereastră și, din spatele perdelei, îi descoperea pe securiștii deghizați în cerșetorii care scormoneau gunoaiile aruncate în stradă. „Mă duc să mă predau!” se îndrepta spre ușă, cu mâinile pregătite pentru a fi încătușate. Îi atrăgeam atenția că pleca în pijama.

Dușmanul său personal se ascundea printre colegii de serviciu? Dar Sergiu nu se certase vreodată cu ei. Printre vecinii din bloc? Îl cunoștea doar pe administrator. Poate fostul său socru? Dar în scurta căsnicie n-o bătuse pe fiica lui. I-a luat la rând pe foștii săi prieteni de la *Colocviile 79*, dar n-a găsit argumente solide pentru a-i acuza. Ghiță fusese sincer când citise anonima. N-au crezut în nevinovăția mea, de aceea sunt „foștii” mei prieteni! -a strigat cu lacrimi în ochi. Sergiu a studiat cartea de telefoane a orașului. Barat nu figura printre abonați. Așadar, a gândit cu voce

tare inginerul, Barat e un nume fictiv, o poreclă, un cod sub care se ascundea un ofițer de Securitate. Înseamnă că bibliotecara e un complice de vreme ce împrumută cărți unui om cu identitatea falsă! „Exclus!“ a apărut-o Sergiu. Dar de ce lasă acele amprente? Ca să țină evidența cărților pe care le-am citit! Inginerul s-a năpustit asupra mea: eu revenisem ca să-l supraveghez, felul în care îmi cerusem iertare nu fusese decât un teatru ieftin, el îmi destăinuise gândurile sale intime despre credința în Dumnezeu, despre accesul la suprema revelație, despre salvarea prin cultură, iar eu, o mediocritate, un egoist, un impostor, scrisesem anonimă, l-am făcut legionar, l-am turnat la Securitate, l-am urmărit, l-am chinuit, l-am distrus! „Leagă-mă, securistule!“ mi-a întins mâinile, privindu-mă cu ură. „Ești măgar, Sergiule!“ am strigat și i-am trântit ușa. Ne-am despărțit pentru a doua oară.

Sergiu s-a întors la bibliotecă. Ce tărie sufletească a avut! De această dată, a citit tot ce i-a căzut în mână. Un sfert de oră îi ajungea ca să-și aleagă o carte. Într-o zi a împrumutat cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara..., pe care a citit-o ca pe o carte de beletristică. A înapoiat-o, conform obiceiului, după două zile. În următoarea săptămână, a constatat că paginile cuvântării erau curate și semnătura urmăritorului lipsea de pe fișa broșurii. A repetat manevra cu o carte de versuri patriotice, înregistrând același rezultat. Renunțase Barat să-l mai urmărească? Dovedise că era un „tovarăș de încredere“ împrumutând aceste cărți? A luat o carte obișnuită. Semnătura lui Barat a reapărut ca un blestem. Atunci, Sergiu a întrebat-o pe bibliotecară unde locuiește cititorul Barat pentru că (a improvisat o minciună) găsisse într-o carte chitanța de plată a curentului electric și ar dori să i-o înapoieze. Femeia nu s-a oprit din croșetat: dacă e chitanță, trebuie să conțină adresa! Inginerul a insistat, vă rog frumos! Soția primarului i-a replicat: „Sunteți sigur că ați găsit o

chitanță sau vreți să mă invitați la cinema, tovarășe?“ A crezut că l-a pus la punct pe bărbatul insistent. Dar el s-a repezit la dulapul în care se aflau fișele cititorilor.

În ziarul *Viața nouă*, la rubrica *Aflăm de la Miliție*, am citit un articol nesemnat în care se prezenta pe scurt comportamentul violent al cetățeanului Sergiu Gherase față de directoarea bibliotecii publice. Beat fiind, salariatul Întreprinderii de Foraje o bruscase fără motiv pe protectoarea lăcașului de cultură, provocându-i leziuni pe față și pe piept. Femeia leșinase. Numai intervenția promptă a Miliției, alertată de vecini, a evitat tragedia. Cetățeanul Sergiu Gherase a suportat rigorile legii, fiind amendat exemplar pentru fapta comisă. De asemenea, i se ridicase dreptul de a mai împrumuta cărți de la bibliotecă. Articolul din *Viața nouă* m-a bucurat de două ori: pentru că Sergiu reușise să afle adresa lui Barat înainte de intervenția Miliției și pentru că femeia care nu-i suporta pe țopârlani primise ceea ce merita: o bătaie până la leșin.

După ce Sergiu m-a acuzat că sunt securist, inspirația mi-a venit și am scris două pagini dintr-o nuvelă. Nu eram lămurit ce va conține, nici personajele nu le aveam clar în minte, dar simțeam că voi fi în stare să scriu o nuvelă frumoasă. Mă îmbătam cu Ghiță și Arghirescu și îi anunțam că scriu o nuvelă! În fața lor trebuia să fiu scriitorul. Fapta inginerului n-a fost trecută cu vederea la *Colocviile 79*. „Sergiu a degenerat, l-a compătimit Ghiță. Dacă rămânea pe altarul culturii naționale nu ajungea de râsul lumii!“

În afară de chefurile pe care le trăgea la *Colocviile 79*, susținut de Arghirescu, arheologul începuse să frecventeze regulat cârciumile orașului. Soarta lui ne îngrijora de mai multă vreme, mai ales că redactorul-șef auzise pe culoarele Comitetului Județean de Cultură niște aprecieri neplăcute pe seama profesorului de istorie-geografie. Tovarășii aflaseră că Ghiță umbla beat pe străzi, cântând „Pe-al nostru steag e scris

unire“. Intenționau să-l înlocuiască. Anton Arghirescu îmi mărturisise că directorul suferea de pe urma dispariție cufărului, Miliția nu reușea să-i prindă pe hoți și, în plus, șantierul uzinei de aluminiu se întinde continuu, acoperind locul în care exista posibilitatea descoperirii mormintelor celor doi eroi naționali. De aceea bea Marian, de necaz! Dar o să-i treacă, m-a asigurat maistrul. Radu Ciolfan s-a arătat mult mai sever: „Marian e un terorist care-i mănâncă zilele nevastă-sii. Poți să-ți imaginezi cum o ingineră chimistă e chinată cu sadism?“

Pe soția arheologului o cunoscusem în cursul unor colocvii prelungite până după miezul nopții în sufrageria familiei Ghiță. Îi fusesem prezentat drept scriitor. Intra în cameră doar când Marian o striga că s-a golit tava cu biscuiți sau că s-a vărsat un pahar cu vin pe mochetă. Adevărata întâlnire cu doamna Ghiță s-a petrecut într-o alimentară. Mă opriam în fața galantarelor pline cu borcane de fasole și tocană de legume.

– Să nu luați fasole, are termenul de garanție expirat, m-a sfătuit doamna Ghiță.

Își ascunsese mâinile în buzunarele pardesiului cumpărat, probabil, în studentie. Un fular de lână îi înfășura capul. S-a apropiat complice la urechea mea:

– Am aflat de la gestionar că le-au schimbat etichetele. Și cu tocana de legume e la fel. Dacă vă interesează, am prins rând la tacâmurile de pui. Trebuie să sosească mașina. Vă bag la coadă lângă mine, zic că sunteți cumnatul meu, să nu ne facă lumea scandal. Am adus-o și pe Claudia, să apucăm patru pungi. A zis gestionarul că o să dea câte două pungi, ca să ajungă la toți.

Doamna Ghiță m-a introdus în prima treime a rândului format, în spatele magazinului alimentar, din peste o sută de oameni. Mi-a prezentat-o pe Claudia, fiica cea mare, șase ani împliniți, de dimineață stă cu mama să ia tacâmuri ca să aibă tată cu ce

să mănânce. Claudia semăna cu Ghiță, roșcată, cu buzele groase, mereu încruntată. O pânză de pistrui îi acoperea pomeții. Tremura într-un paltonaș alb, din blană sintetică. Sosise luna aprilie și frigul nu se potolea. Piciorușele îi erau apărute de niște ciorăpei de lână, îndesați în ghetuțele din piele întoarsă. Pe cap purtat un fes larg, împrumutat de la taică-su. Până a venit mașina cu tacâmuri, Claudia a tropăit ca un om mare. Doamna Ghiță m-a întrebat ce mai fac, așa, ca între cumnați, apoi a început să vorbească cu oamenii din jur despre valul de frig care se abătuse la mijlocul primăverii, gerul ăsta o să distrugă toate fructele. Din când în când, cu o dezinvoltură care mi-a amintit de spiritul organizatoric al soțului, ieșea din rând și făcea ordine: „Doamnă, sunteți după domnul cu mustață. Dumnealui a fost să ia pâine. Așa! Să ne înțelegem fără scandal! Ai înțepenit, mamaie? Du-te în alimentară să te mai încălzești!“ Oamenii o ascultau.

Mașina cu tacâmuri a sosit spre seară. Atunci, doamna Ghiță a pierdut controlul cozii. Cei din spate au început să-mpingă, iar cei din față s-au năpustit asupra vânzătoarelor. Coadă s-a transformat într-o grămadă de rugby. Soția arheologului și-a luat fetița în brațe și s-a zbatut ca o leoaică până la cântar. Am scăpat cu doi nasturi rupți la geacă, dar cu două pungi de tacâmuri. Doamna Ghiță a biruit înaintea mea. S-a oprit în preajma cozii și, în timp ce își potrivea fularul pe cap, îi încuraja pe oameni: „Apuca toată lumea, mi-a zis gestionarul.“ Claudia se învârtea în jurul ei, ținând în brațe patru pungi de tacâmuri congelate. După ce și-a aranjat și pardesiul, inginera chimistă a expediat-o pe fetiță acasă. În alimentară se forma o coadă pentru mezeluri. M-a invitat să ne așezăm acolo, bagă cârnați trandafiri de care-i plac lui Marian, dar am refuzat-o politicos.

– Veniți mâine seară pe la noi. De când n-ați mai mâncat ciorbă, domnule scriitor?

Rostise „domnule scriitor“ cu sinceritate. Am acceptat invitația, dăruindu-i tacâmurile mele, să iasă o ciorbă mare.

– Marian trebuie să apară, m-a anunțat gospodina aranjată într-un capot înflorat.

Potrivea fără succes flacăra aragazului care abia pâlpâia. Ciorba mirosea grozav, dar întârzia să fiarbă. Doamna Ghiță încărunțise la nici treizeci de ani. Fața luminoasă contrasta cu părul argintiu. Mi s-a părut o femeie interesantă. Butona aragazul, vântura cu lingura fiertura și-mi povestea ce greu adormiseră fetele, doar Claudia se uită la televizor, e preferata lui Marian. M-a întrebat apoi dacă reușisem să public o nuvelă, dar nu mi-a ascultat răspunsul, pentru că a sărit la fereastră:

– Asta e mașina de pâine! A venit să ia navetele goale.

De la etajul doi, doamna Ghiță vedea orice mașină care sosea la magazinul alimentar. În două ore, cât a fiert ciorba, femeia mi-a făcut o adevărată demonstrație, recunoscând după motor mașinile care descărcaseră marfă la alimentară. La un moment dat, a vrut să fugă, venise mașina cu lămâi, dar și-a dat seama că avea un musafir:

– În seara asta vânzătoarele își împart cele mai bune lămâi, iar mâine le scot la vânzare pe cele uscate. Să le vedeți cum pleacă cu sacosele burdușite. Pleacă târziu, să nu le prindă Miliția. În ziua de azi, cel mai bine e să lucrezi în comerț. Nu te doare capu'. Ai mâncarea asigurată.

Doamna Ghiță a chemat-o pe Claudia să mănânce „ciorbița cu tacâmurile pe care le-a luat cu mămica“, dar fetița a refuzat. Chimista s-a așezat la masă și a încremenit ca „o trestie gânditoare“. Cearcăne grele îi desfigurau ochii albaștri. O cunoscusem tânără și energică la coada pentru tacâmuri.

– Vreți o țuică? Am uitat că avem țuică! Vă rog, chiar insist, avem țuică de casă, eu

am făcut-o. Acum trebuie să sosească Marian. Muncește mult. Avem rate la mobilă, la frigider, ne descurcăm și noi cum putem. La anu', Claudia intră la școală. Marian zice s-o dăm în toamna asta, dar nu vreau s-o las.

A umplut două păhărele de țuică și mi-a urat inspirație. A înghițit țuica dintr-o sorbitură, fără să se strâmbe.

– Claudia mea e bolnăvioară, de aceea nu vreau s-o dau la școală din toamna asta. De două săptămâni – Doamne păzește! – i-a apărut ceva urât pe piele. Dacă o vede Marian, mă omoară! Nici la doctor n-am curajul s-o duc, vă spun sincer. N-o mai las nici la grădiniță, că dacă o vede tovarășa educatoare... Nu știu ce să mă fac. Claudia! Claudia, vino la mămică! Vă implor, să nu-i spuneți lui Marian că mă omoară. Claudia, lasă dracului televizorul! E încăpățânată ca și taică-su.

Fetiță a apărut sfioasă în pragul bucătăriei. Cu șuvițele de păr căzute peste ureche semăna și mai tare cu taică-su, purtător de favoriți. Era mânjită pe bărbie cu o carioca roșie. Doamna Ghiță a luat-o în brațe, a șters-o fără succes pe bărbie, i-a așezat antebrațul pe masă și i-a suflecat mâneca puloverului.

– Uitați-vă ce nenorocire!

Pe pielea albă a copilei am citit înscrisul *Vrem pâine jos cizmarul*, caligrafiat cu litere roșii, la fel de mare cât titlurile de pe prima pagină a ziarului *Viața nouă*.

– Cine i-a scris? m-am speriat.

– Nu-i scris. A ieșit prin piele și nu se poate șterge. Am încercat cu săpun, cu sodă, cu benzină, cu petrosin, am frecat-o cu peria, nu se șterge. O fi un tatuaj? Dar cine i-a făcut tatuajul? Cine a vrut să se răzbune pe noi? Vă rog să mă credeți, nu știu ce să fac! Ce să mă fac cu tine, Claudia? Începu femeia să plângă, frecând nervoasă ștampila de pe antebrațul fetei.

Și Claudia plângea, poate se speriasse de mutra mea năucită sau poate o dureau brațul. Și-a smuls mâna din strânsoare, ascunzând-o sub mâneca puloverului.

– Adu-mi o batistă să te leg, să nu te vadă taica-tu, că mă omoară.

A fost rândul meu să umplu păhărelele cu țuică. Am băut ca să-mi revin. Doamna Ghiță i-a legat Claudiei mâna cu o batistă, rugând-o să nu se dezlege, îmi promiți, îmi promiți? Fetița a dat din cap, smiorcăindu-se, și a fugit la televizor.

– O doare de atâta frecat. N-o las afară să se joace pentru că mi-e frică să n-o vadă vreun copil care știe să citească. Se află și... Doamne ferește! M-am gândit s-o duc la o babă, s-o descânte, dar poți să ai încredere la o adică? La cine să mă duc? Cunosce un doctor ginecolog, care mi-a făcut două chiuretaje, dar o să-mi ceară bani. De unde bani? De abia ne ajungem din salariul lui Marian.

– Poate e o boală de piele. Ați încercat cu Rivanol?

– Am uns-o cu o grămadă de alifii. Asta nu-i boală, e blestem. Doamne ferește, a bătut de trei ori cu degetul în taburet. În casă nu discutăm politică, nu-l înjurăm pe Ceaușescu, doar Marian se mai enervează pe cei de la județ când îl inspectează înaintea congreselor și conferințelor de partid. De unde să-i apară așa ceva unui copil cum e Claudia mea? Nu putea să-i apară scris „Trăiască PCR“? Ne duceam la Comitetul Central, le arătam tovarășilor mâna Claudiei și ne dădeau un apartament cu trei camere sau îl transferau pe Marian la o catedră de istorie.

Doamna Ghiță s-a văitat până l-a auzit pe Ghiță intrând în casă. Și-a șters repede obrazii, apoi a pregătit masa. Arheologul era băut. A înghițit fără poftă tacâmurile de pui pe care le-a pescuit cu degetele din ciorbă. Nevastă-sa i-a povestit cum reușise să cumpere piper și scorțișoară, iar el a ascultat-o cu nasul în farfurie. Am mâncat ciorba în grabă, i-am sărutat mâna doamnei inginer și am fugit pe scări. În fața blocului,

Ghiță m-a apucat de ceafă. Coborâse în picioarele goale.

– M-ai văzut cu nisipul sfânt pe față? Spune, mă, arăt eu a om însemnat? Nu-mi pasă de voi! Eu fac parte din marea oștire a domnului Vladimir și mă piș pe lumea voastră! m-a îmbrâncit și s-a întors pe scări, împleticindu-se.

După trei zile, în fața acelorași borcane cu fasole expirată, am întâlnit-o pe doamna Ghiță. Avea o vânătaie urâtă la ochi. Ghiță aflase de boala Claudiei. Noaptea, când s-a dus la baie, Marian auzise în dormitorul fetelor un glas care gemea: „Vrem pâine, jos cizmarul!“ A crezut că uitase scala radioului pe *Europa Liberă*. A aprins lumina și a văzut-o pe Claudia zvârcolindu-se. Zeci de ștampile *Vrem pâine jos cizmarul* îi acopereau gâtul, brațele, burta, obrăjorii...

– E intoxicată, domnule scriitor. Se agită noaptea și strigă prin somn porcăria asta. Nu știm ce să facem, că o aud vecinii. Degeaba i-am dat somnifere. Marian mă acuză că n-am avut grijă de fată, că am luat-o pe la rânduri, că am lăsat-o nesupravegheată și au intoxicat-o legionarii. Ați auzit cât a pătimit Marian din cauza lor, pentru că au scris prostia aia pe Casa de Cultură. Ce trebuia să facă? Să păzească zidurile? E nevinovat. Și eu sunt nevinovată. Alerg de dimineață până seara să apuc o bucățică de carne, un pachetel de unt. Alerg singură, domnule scriitor, și uite ce mi-au făcut legionarii, mi-au intoxicat-o pe Claudia. Cum s-o mai scot pe Claudia la rânduri?

– I-ați spus lui Marian că eu știu...

– Nu, nu, nu! Vă mulțumesc că nu veți spune la nimeni blestemul nostru. V-am zis ca să știți numai dumneavoastră, poate o să scrieți cândva o nuvelă despre acest blestem și lumea o să vă citească și-o să știe adevărul că mi-am făcut datoria de mamă.

Înainte de a fugi în spatele alimentarei, se formase coada pentru ulei, doamna Ghiță și-a amintit:

– Ați auzit? Miliția a arestat patru vânzătoare de la alimentară. Le-a prins cu alimente furate noaptea, cum vă spuneam. S-a făcut dreptate! O să mă duc martor la proces.

În preajma zilei de 23 August 1988, am citit în *Viața nouă*, printre felicitările și angajamentele adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, o adeziune semnată de soția arheologului (profesia era trecută în paranteză) referitoare la înțeleapta politică a partidului în domeniul natalității poporului român. Tovarășa Ghiță condamna întreruperile de sarcină și lansa chemarea către toate femeile din țară să îndeplinească indicațiile tovarășului prim-secretar. În final, soția lui Ghiță își lua angajamentul de a naște al treilea copil.

I-am arătat ziarul lui Anton Arghirescu, corect era ca tovarășa Ghiță să-și ia angajamentul că va naște al patrulea copil!

– Matală, care ești om deștept, ar trebui să știi că nașterile se socotesc numai pentru copii care trăiesc. La tovarășa Ghiță se pun până acum două nașteri, pentru că fata cea mare a murit de meningită. Vezi dacă nu mai vii la *Colocviile 79*? Nu ești la curent cu dramele prin care trece domnu' Marian. Era debilă, sărăcuța. Dar domnu' Marian s-a hotărât să facă un băiat conform decretului. Știi că era să mor și eu? S-a lăudat bătrânul. Ghearele lui Sergiu, legionarul, erau să-mi smulgă inima din piept.

Puțin i-a păsat inginerului de scandalul provocat în bibliotecă. S-a retras în garsonieră ca un șarpe boa, digerându-și prada: adresa lui Barat Ioana. Febra victorie îl amețise în așa hal, încât ajunsese să vorbească în gând cu Barat Ioana: „Securisto! Ce-ai înțeles din cartea lui Octavian Paler, din piesele lui Cehov, din povestirile lui Kafka? Îți spun eu, nimic! M-ai urmărit să vezi dacă citesc cărți legionare, dacă fac însemnări dubioase pe mașetele paginilor, dacă nu subliniez pasaje în care se vor-

bește despre Dumnezeu. Hai, sparge-mi ușa, sunt aici, leagă-mă, torturează-mă, dar să știi că n-ai să poți pătrunde în gândurile mele, imbecilo!“

După cum se vede, prietenul meu avea o părere foarte proastă despre agenții Securității. N-am cunoscut vreunul, de aceea nu-l voi contrazice în această cronică. Numele Barat Ioana îi căzuse pe creier ca o plasă. Pronunța cu voce tare: Barat Ioana, Barat Ioana, Barat Ioana, atât în clipele de singurătate cât și la birou. Într-o zi, când șeful de sindicat i-a pus pe masă convocatorul pentru ședință, inginerul a semnat Barat Ioana. Când funcționarul de la centrala de electricitate i-a cerut banii pentru lumină, Sergiu i-a trântit ușa în nas: „Nu-l cunosc pe tovarășul Gherase!“ A fost necesară intervenția electricienilor, care i-au tăiat curentul electric în garsonieră, pentru ca inginerul să-și amintească cum îl cheamă și să achite facturile restante.

Cu ultimele puteri, Sergiu a fugit la adresa securistei. A bătut cu pumnul în ușă, strigând curajos: „Am venit să mă arestezi, tovarășa Barat!“ Un moș pirpiriu s-a ivit în prag: „Pe cine cauți dumneata? Ce vrei de la mine, legionarule?“ Sergiu a intrat ca un buldozer în apartament, de fapt o garsonieră confort trei, dar n-a găsit femeia care să-i răspundă la numele Barat Ioana. Dacă e un nume fals? s-a cutremurat inginerul. S-a întors la bătrânul încremenit în prag și i-a înfipt ghearele în beregată: „Unde este Barat Ioana?“ Anton Arghirescu, căci el era nefericitul locatar al garsonierei, a încercat să strige după ajutor, dar Sergiu l-a strâns aproape să-l sufocă. Și l-ar fi omorât dacă n-ar fi auzit un hârâit; „Nu mai locuiește aici de un an... Au dat-o afară... Am repartitie de la fabrică...“ Prietenul meu a repetat: „Unde e Barat Ioana?“ Maistrul a icnit: „Strada Mineralierului, numărul șase...“, apoi a leșinat. Așa a crezut Sergiu. Când inginerul a ajuns în stradă, a auzit de la înălțimea unui etaj: „Huooo, legionarule!“

Pe strada *Mineralierului*, la numărul șase, a văzut o casă cu etaj apărută de un

gard ruginit din fier forjat. S-a foit prin fața porții până la miezul nopții. Nici o lumină nu s-a aprins la ferestre. Ajunsese, a bănuț Sergiu, în preajma unei case conspirative a Securității. Îl auzise pe fostul să socru vorbind în treacăt despre existența unor astfel de locuri, în care turnătorii își prezentau rapoartele ofițerilor de Securitate. Însăpăimântat, inginerul a făcut stânga-mprejur și s-a oprit în patul său.

A doua zi, la ora șapte, Sergiu a revenit pe strada *Mineralierului*. A constatat cu emoție că ferestrele erau larg deschise. O bucurie dobitoacă i-a umplut sufletul: casa e locuită! Specialistul în foraje a renunțat la condiția de „gură-cască“ și a intrat în rolul unui trecător obișnuit. Ca să nu bată la ochi cu statura sa de baschetbalist, Sergiu străbătea strada până la capăt, acolo fuma o țigară, se prefăcea că îți leagă șireturile la pantofi, privea discret trotuarul, apoi se întorcea în dreptul casei cu numărul șase, dar nu se oprea. Trecea pe o stradă laterală și se ascundea după un stâlp. Se imagina un actor mediocru care, pentru a-și păstra locul în distribuția filmului, respecta întocmai indicațiile regizorului: să nu privească la aparatul de filmat instalat la fereastra casei de la numărul șase.

Ar fi fost în stare să joace acest rol până la adânci bătrâneți, dacă cele două femeie n-ar fi ieșit din curte. Când le-a văzut, Sergiu a vrut să fugă, să nu cumva să-l recunoască Barat Ioana, pentru că, sigur, una dintre ele era Barat Ioana. A avut, totuși, o picătură de sânge rece, care l-a determinat să traverseze strada înainte de a ajunge în fața lor. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. A așteptat răbdător ca femeile să ajungă în capătul străzii, apoi a pornit pe urmele lor. Mergeau prea repede pentru o plimbare duminicală. Bătrâna purta pantofi de lac, marfă rară, un batic negru pe cap și un pardesiu de culoarea cartofilor de vară. Ținea într-o mână un buchet de garoafe. Se sprijinea de brațul tinerei, mai înaltă cu un cap. Fata cu părul șaten era îmbrăcată

cu geacă albastră de navetistă, lungă până la genunchi și blugi. Între cele două femei se bălăngănea o sacoșă de plastic.

Când au ajuns la periferia orașului, fericirea lui Sergiu s-a transformat în panică. Nu bănuia că-l vor duce la cimitir. Despre acest loc, în care intra pentru prima dată, prietenul meu mi-a povestit că a păstrat amintirea unor palme murdare de cerșetori, în care a lăsat niște mărunți, și numele Rapotan Costache, înscris pe o cruce. Femeile s-au oprit la această cruce. El s-a plimbat precaut pe potecile înguste. A văzut-o pe bătrână rupând iarba uscată de pe mormânt. Tânăra a aprins o lumânare lângă cruce și a împărțit un cozonac la trei cerșetori. Bătrâna a așezat florile lângă lumânare. Au zăbovit un sfert de oră în jurul mormântului, rugându-se pentru sufletul celui dispărut, apoi s-au retras spre poarta cimitirului. Sergiu s-a aventurat până la mormânt și a citit numele mortului: Rapotan Costache. Când a ieșit din cimitir, inima i-a înghețat. Femeile dispăruseră. A alergat disperat până a ajuns la o răspântie. De aici, o șosea ducea spre oraș, cealaltă pornea șerpuitoare spre munți. Barat Ioana! a strigat-o, dar fata n-a întors capul. Poate nu l-a auzit sau poate n-a vrut să-l audă. Așa l-a convins s-o urmărească. După jumătate de oră, Sergiu ajunsese la zece metri în spatele ei. Îi vedea tivul descusut al blugilor, petele de pe geacă și-i admira distrat mersul de rață, lipa-lipa, Sergiu dăduse în mintea copiilor. Când au ajuns la poalele unui deal, inginerul a ezitat să urce. Pământul argilos i se lipea de tălpile pantofilor. Scaietii îi zgâriau mâinile. Vântul îi tăia respirația. Dar sufletul său se înălțase deja deasupra dealului. A văzut-o pe Barat înaintând pe platoul stăpânit de furtună. Un vârtej de praf a împins-o într-o groapă. Acolo a aprins două lumânări, pe care le-a înfipt în pământ, la gura unui cazan cilindric. Inginerului a recunoscut construcția metalică. În studenție desenase pe hârtie milimetrică zeci de asemenea rezervoare, cărora le calculase fără

greșeală rezistența la forfecare a îmbinărilor cu nituri. Trupul neputincios al bărbatului a ajuns pe platou, a coborât în groapă și, fără șovăire, a urmat-o pe Ioana în interiorul rezervorului. Sufletul a vegheat din cer scurta și minunata călătorie a trupului.

13

– Ești pregătit de atac, nea Arghirescule? Să dea Dumnezeu să-i găsim. Bagă mare, că avem presa centrală printre noi!

Individul din groapă vă face semn cu mâna, ca un marinar de pe o corabie care se depărtează de mal, apoi apucă târnăcopul și începe să lovească pământul uscat. În acel loc, crede directorul, s-ar afla rămășițele pământești ale voievodului Vladimir și ale Lucreției, soția lui. Dacă și-ar rade perciunii roșcovani, slăbănogul ar semăna cu Buster Keaton. De inspirația directorului se leagă reușita articolului tău. *Orientări* ar fi prima publicație care va scrie, pe prima pagină, despre Vladimir și Lucreția, două personalități ale secolului al XII-lea pe care comuniștii i-au ignorat din motive politice. Pe drumul străbătut cu tractorul, directorul Casei de Cultură te-a întrebat dacă îți place cum cântă Dumitru Fărcașu, apoi ți-a explicat cine au fost eroii ale căror oase le caută de mai mulți ani. Domnitorul Vladimir i-a legat pe țărani de moșiile boierilor, deci a încurajat exploatarea, i-a prigonit pe negustorii evrei, iar Lucreția a îngrijit bisericile, de aceea comuniștii nu i-au avut la inimă. Interesant, mult mai interesant subiect decât dispariția misterioasă a doctorului Cezar Flonta.

– Așadar, vă place cum cântă Dumitru Fărcașu.

După trei întrebări adresate pe drum, fără răspunsuri, slăbănogul renunță în favoarea acestei certitudini, îți place Dumitru Fărcașu. Se scarpină nervos sub fes, pare intimidat de prezența ta. Amândoi îl priviți de pe marginea râpei pe cel care va dezgropa efectiv oasele eroilor.

Când te-ai legitimat și ți-ai manifestat dorința de a merge în Groapa Corbenilor, slăbănogul s-a prezentat binevoitor: Marian Ghiță, istoric, arheolog, directorul Casei de Cultură. Apoi, ți l-a arătat pe asistentul său, Anton Arghirescu. Ai tresărit.

Piticul negricios cu ochi de vulpe ți-a amintit de altercația de la cocteil și de umbra care te-a fugărit până la mașina stomatologului. El să fie? E greu să recunoști – da, el este! –, de vreme ce și-a schimbat costumația: tunică roșie fără nasturi, fără epoleți, ȋtari ȋndesați ȋn cizme crăpate, ȋnalte până la genunchi. Roșior din Războiul de Independență ȋnarmat cu un târnăcop și un hârleț. A tăcut tot drumul.

De când ai urcat pe acest platou respiri un aer sărat, parcă te-ai afla pe malul mării.

– Ce este acolo? arăți cu degetul cele două macarale ușor ȋnclinate.

Directorul scoate din rucsac o pătură și o ȋntinde ceva mai ȋncolo, să stați la soare. Ți face semn să te așezi. Țl ascuți. El se lungește cu burta ȋn sus, cu palmele sub ceafă, e gata să tragă un pui de somn. Tu ai dormit cinci ore. Ți așezi geanta lângă genunchi, la ȋndemână. Slăbănogul ȋși ridică țeasta:

– Vreți să-mi luați un interviu?

– Aș dori să-mi spuneți câteva amănunte despre aceste locuri. Țn cazul ȋn care dezgropați mormintele voi scrie un reportaj bine documentat.

– Aveți reportofon? Parcă așa le zice la aparatele care ȋnregistrează?

– Nu, am să notez.

Ce pretenții are așchia asta de om! Se crede Jaques Yves Cousteau.

– Acolo e o nenorocire a istoriei, vorbește cu ochii ȋnchiși. Au vrut să construiască o uzină de aluminiu. Nu mai au bani ca s-o termine. Au turnat fundațiile peste ruinele castelului construit de voievodul Vladimir. Țmi trebuie dinamită ca să le scot la suprafață. Ne-au distrus istoria. Dacă Țți place Dumitru Fărcașu ȋnseamnă că ești român, dar nu-i de-ajuns. Ca ziarist trebuie să cunoști istoria neamului, altfel n-o să scrii reportajul.

– *Orientări* este o revistă de actualitate politică și socială...

– Groapa unde sapă Arghirescu e mai mult decât un monument istoric. E o minune!

Se spune că înaintea fiecărei bătălii, Vladimir venea aici cu oștenii săi și se mânjeau pe fețe cu nisipul din groapă. N-a fost un nisip oarecare. A fost adus din Grădina Ghetsimani, loc în care Isus a fost prins de soldații lui Pilat din Pont. Vladimir știa chestia asta. Oștenii care rămâneau cu nisipul pe față erau curajoși, sinceri, devotați. Cei cărora nu li se lipea nici un fir de nisip pe obraji erau trădători, lași, fățarnici. Așa îi recunoștea Vladimir pe vânzătorii de țară. Pe aceștia îi decapita. Cu fețele murdare de nisip, dar cu sufletele curate, porneau la luptă. Era un nisip strălucitor care-i orbea pe dușmani. Acum nu mai e nici un fir de nisip.

– Orientări are un tiraj de șaizeci de mii de exemplare. Publicăm și articole cu teme istorice.

Bluza roșie de trening îi descoperă buricul păros, plin de pistru. Directorul își freacă testiculele umflate de căldura soarelui de aprilie. În groapă, asistentul scurmă pământul ca o găină.

– Am crescut la o școală de copii abandonati. A fost o școală bună, pedagogii m-au bătut, m-au umilit, dar nu m-au lăsat pe drumuri să cerșesc...

E clar, o să-ți povestească viața lui grea, plină de lipsuri, spre deosebire de viața ta de băiat crescut în familie. O experiență asemănătoare ai mai trăit-o și în Valea Jiului, când ai plecat imediat după Mineriada din 13–15 iunie, să scrii un reportaj despre mineri. Ai stat o săptămână printre ei. Tu îi întrebai de ce au venit la București, cine i-a chemat, de ce au bătut oameni nevinovați, iar ei se plângeau că au salariile mici, muncesc în condiții mizere ca să scoată cărbune pentru tine, ziarist plătit cu dolari de străini ca să arunci cu noroi în președintele ales. Te-ai întors la redacție fără o mărturie

convingătoare. E patetic, dar merge, a aprobat Danciu reportajul.

– La doisprezece ani am descoperit cine sunt. Părinții mei erau Traian și Decebal. Îmi amintesc, domnule ziarist, că la acea vârstă am plâns cu hohote la filmul „Columna“, realizat de talentatul regizor Sergiu Nicolaescu. Scena în care se naște copilul generalului roman, rol interpretat de un actor străin, dintr-o femeie dacă, interpretată magistral de o femeie străină, dar nu originea actorilor contează, că n-au fost unguri sau evrei, ei bine, această scenă m-a impresionat așa de tare încât am speriat sala cu hohotele mele de plâns. Am rămas cu idee că mama care mă abandonase era la fel de frumoasă ca actrița care născuse primul român. Poate mă considerați sentimental, domnule ziarist, dar acest film m-a făcut să mă îndrăgostesc de istoria poporului român. Am început să citesc cu pasiune cărțile de istorie din programa școlară. Devoram capitolele care vorbeau despre războaiele daco-romane, despre faptele de vitejie ale domnitorilor Gelu și Monumerud, despre înțeleapta politică dusă de Mircea cel Bătrân și nu mă opream decât la Marea Unire a românilor din anul 1918. Eram fericit, românii s-au unit, suntem un popor. Istoria mi se derula prin fața ochilor cu o asemenea claritate, încât păraseam realitatea și îl trezeam pe Mihai Viteazul, înainte de a fi ucis de unguri, îl scăpam pe Ioan Vodă cel Cumplit de asasinarea pe care i-o pregăteau otomanii, îi informam pe revoluționarii pașoptiști de manevrele puse la cale de puterile imperiale ale Europei. Eram trezit din aceste rătăcirii de bătăile crunte ale pedagogilor, furioși că milițienii mă găseau umblând hipnotizat pe străzi. Visam cu ochii deschiși, dar în același timp sufeream pentru toate neîmplinirile și înfrângerile poporului meu. Nu puteam să accept felul cum Tudor Vladimirescu fusese trădat și aruncat într-o fântână, nu mă împăcam cu gândul că Alexandru Ioan Cuza fusese alungat de pe tron de către boierii săi, îi uram pe nobilii care înăbușiseră în sânge răscoala

de la Bobâlna. Sufeream ca un câine. Dar atenție, domnule ziarist de la București!

Dacă îți iei geanta și pleci, fără prea mari precauții, directorul va continua să bată câmpii. Îndrăzneala te va conduce mai devreme în oraș, să mănânci o ciorbă de burtă, în tihnă, până la ora de plecare a trenului.

– Eram în clasa a șaptea când profesorul de istorie m-a numit șeful cercului de ateism-științific. În ședințele clubului am învățat că, din cauza credinței în Dumnezeu, oamenii au declanșat războaie sângeroase. Viața de Apoi nu e decât un pretext ca cei bogați să-i exploateze pe cei săraci, iar Biblia e o carte de povești. În referatele pe care le redactam în ședințe îl acuzam pe Dumnezeu pentru toate nenorocirile care se abătuseră de-a lungul veacurilor asupra poporul român. Credeam cu toată ființa mea de copil că Dumnezeu este întunericul, ignoranța și violența care supune lumea. Am fost un elev mediocru în liceu. Dragostea mea pentru istorie și-a pus amprenta și asupra răspunsurilor pe care le dădeam la materii școlare ca: socialismul științific, marxism, economie politică. Profesorii mi-au dat note de trecere. În ciuda acestor succese facile, păstram nealterat în adâncul sufletului regretul pentru înfrângerile poporului meu. De ce mulți dintre domnitorii români au fost trădați de boieri? De ce neamul nostru n-a luptat până la capăt pentru libertate? De ce n-am fost în stare să ajungem o mare putere a Europei? De ce predecesorii mei și-au plecat capetele în fața imperiilor? Mândria mea era alterată de acei români care și-au trădat poporul, care un mințit, care au ucis pe la spate, care au fugit din fața vrășmașilor. Visam cu ochii deschiși izbucnirea unui război. Ungurii invadaseră Ardealul, profanând mormântul lui Avram Iancu și instaurând o nouă teroare hortystă în Tara Moșilor. Mă înrolam în prima linie a frontului, în fruntea unui detașament de ostași români, viteji ca niște pui de lei. Lichidam metodic cuiburile dușmanului și eram primiți cu flori în satele eliberate.

Războiul era crud. Inamicul nu ceda ușor. Visam că sunt rănit într-o încheștare teribilă și transportat în spatele frontului. Eram operat, gata să-mi pierd ambele picioarele. Dar dragostea de patrie mă ajuta să depășesc această nenorocire. Refuzam decorațiile militare, pentru că nu luptam pentru glorie. Luptam pentru România. Doream să revin în prima linie și să eliberez Ardealul. Și la facultate m-am mulțumit cu statutul de student mediocru. Mi-a lipsit curajul de a ieși în evidență. Dragostea pentru istoria neamului o ascundeam în adâncul sufletului. Preferam taina iubirii în locul notelor mari care mi-ar fi înlesnit intrarea în partidul comunist. Nea Arghirescule, mă auzi?

Directorul deschide ochii. Loviturile de târnăcop s-au oprit.

- Surdule, ai găsit ceva?
- Să dau cu hârlețul, domnule Marian?
- Dă cu ce vrei tu.

După câteva clipe de liniște se aude un hârșăit, semn că piticul a schimbat unealta. Directorul clipește des, își freacă nervos ochii cu palma și revine în poziția preferată, cu ochii închiși.

– Am terminat Institutul Pedagogic. N-am avut curajul să dau examen la o facultate adevărată de istorie. Drama a început în anul trei. Înregistrați pe bandă?

– Notez, nu am reportofon.

Te prefaci că îți cauți caietul în geantă. Slăbănogul te oprește:

– Mai bine ascultați, că e ușor de ținut minte. La o lucrare de seminar, având subiectul Revoluția de la 1848 din Transilvania, mi-am permis să scriu, în locul concluziilor din manual, niște considerații personale. De abia când am predat lucrarea, am descoperit că visul pe care-l trăiam cu ochii deschiși, zi de zi, cel cu invazia ungurilor în Ardeal, îl așternusem pe hârtie. Visul mă făcuse să scriu că Revoluția condusă de

Avram Iancu trebuie să rămână mereu trează în conștiința românilor pentru că, în caz contrar, s-ar putea ca într-un viitor apropiat să avem nevoie de pașapoarte pentru a călători la Târgu-Mureș. A fost o glumă? Nu! Scrisesem din adâncul sufletului meu de român: „S-ar putea ca într-un viitor apropiat să avem nevoie de pașapoarte pentru a călători la Târgu-Mureș!” După o săptămână, am fost chemat la cabinetul profesorului. Mi-am închipuit că sosise momentul afirmării. Nu-mi doream nota maximă la lucrare sau intrarea în partid, ci un cuvânt de admirație pentru dragostea mea. Profesorul era un bătrân ajuns în pragul pensionării. M-a prezentat unui bărbat care, ciudat, îi ocupa locul la birou, apoi a părăsit încăperea. Bărbatul avea vreo patruzeci de ani și era mai bine îmbrăcat decât orice profesor din institut. S-a prezentat drept căpitan de Securitate și a început să-mi vorbească blând, ca un tată care-și sfătuiește fiul să mănânce tot din farfurie.

– Cum îl chema pe securist?

– Ofițerul mi-a prezentat biografia mea, fără s-o citească dintr-o foaie, cu o exactitate care mi-a topit orice fărâmbă a visului trăit până atunci. Apoi, mi-a dat lovitura fatală: „Noi cunoaștem pasiunea ta pentru istorie. Nu e pasiune, e dragoste, nu-i așa?” Am recunoscut, ce era să fac, domnule ziarist? Din acea clipă, a renunțat la tonul părintesc: „Cum ai putut să scrii chestia cu pașapoartele?” I-am răspuns că îmi iubesc țara, poporul, realizările socialismului, că sunt devotat trup și suflet politicii partidului, concluzia cu pașapoartele pentru Târgu-Mureș e o greșală datorată superficialității cu care învățasem Revoluția condusă de Avram Iancu. Nu se va mai repeta! Credeam că îl lămurisem. M-a întrebat ce părere am despre Emerich Varga, colegul meu de grupă, venit din Târgu Mureș ca să studieze la București. Bună! „El cunoaște ce-ai scris?” Nu, a fost o lucrare individuală. „El ți-a sugerat să scrii concluziile?” Nu, Varga

e convins că Ardealul aparține românilor, istoria pe care o învățăm la institut afirmă fără dubii prezența noastră de milenii pe aceste meleaguri. „Avem dovezi clare că ce ai scris în lucrare sunt ideile lui Emerich Varga! a răcnit dintr-o dată ofițerul. Bozgorul a fost auzit în multe situații spunând că va veni o vreme când românii vor merge cu pașaport la Târgu-Mureș. Amândoi faceți parte dintr-o organizație conspirativă. Te-ai dat de gol! Lucrarea ta e un manifest subversiv. Cine mai face parte din conspirație?“ Trebuia să-i răspund, dar nu puteam, mă blocasem. „Să știi că Securitatea Statului e o instituție care acționează în slujba poporului. Tu ții la acest popor. Securitatea are menirea de a apăra valorile naționale împotriva atacurilor lansate de elemente dușmănoase. Tu ai fost atras în această conspirație! Cine te-a atras?“ Mintea mi se întunecase. Cine? Cine? Cine sunt eu, Marian Ghiță? Apoi, m-a luat la întrebări: Cum ai fost racolat? De când faci parte din conspirație? Ce discutăm la întrunirile secrete? Unde ne întâlnim? Ce acțiuni puneți la cale? De ce citiți cărți legionare? De ce? Cine vă face rost de cărți? Curgeau apele de pe mine, domnule ziarist. Ofițerul îmi umilise dragostea pentru istoria poporului meu. Era o nedreptate strigătoare la cer. Tocmai eu, care visam că voi elibera satele și orașele românești de sub cizma hortystă, tocmai eu eram acuzat de trădare. Cum puteam să-l contrazic? Am plâns, domnule ziarist, am plâns acolo, în fața lui. Slăbiciunea mea l-a calmat. A revenit la tonul de părinte atent și mi-a promis că va avea grijă să nu pătesc nimic dacă voi spune adevărul. Care adevăr, tovarășe căpitan? „Securitatea Statului trebuie ajutată de popor. Mulți studenți ca tine pornesc pe căi greșite: fug clandestin din țară, fac trafic de droguri, îi jignesc pe conducătorii partidului, au atitudine negativă față de politica partidului. Chiar cu o lună în urmă s-a descoperit și s-a anihilat un grup paramilitar care pregătea de acțiuni teroriste într-o pădure din apropierea Brașovului“, mi-a zâmbit ofițerul complice, ca și

cum, vezi ce încredere am în tine? A continuat cu niște destăinuiri care m-au năucit: „Recent, spionajul american a parasutat pe teritoriul țării a armă foarte periculoasă.“ O armă? „Da, un container radioactiv care, activat prin satelit, ar putea să pună în primejdie securitatea națională. Arma a fost ascunsă de dușmanii din interiorul țării. Din păcate, până la această oră, n-am descoperit-o. Tu ești un patriot care e ne poate ajuta!“ L-am crezut până la ultimul cuvânt, domnule ziarist. Mi-era frică. Ofițerul s-a întors la obsesia lui și mi-a cerut să pun pe hârtie împrejurarea, locul și ziua, în care l-am auzit pe Varga Emerich spunând că vor veni vremurile când românii vor merge cu pașaportul la Târgu-Mureș. Am scris, domnule ziarist, pentru că iubeam istoria, pentru că doream să termin facultatea și să ajung savant ca Nicolae Iorga, am scris ce știam despre colegul meu și am încheiat declarația cu ideea că trăim în România, de aceea toți cetățenii trebuie să vorbească românește, indiferent că locuiesc la Târgu-Mureș sau la Oradea. „De acord!“ a aprobat ofițerul, după ce mi-a citit cele scrise. Spre suprinerea mea, a fost mulțumit. Scribe aici, mi-a arătat locul în josul paginii, următoarele: «Mă angajez să informez în cel mai scurt timp organele de Securitate în cazul în care voi descoperi cetățeni ale căror fapte și atitudini pun în pericol siguranța și independența Republicii Socialiste România». Am scris și am semnat.

– Care e numele securistului?

– Nu are nici o importanță, domnule ziarist. Eu nu vreau să mă răzbun. Important e că am semnat, domnule ziarist. Aveți tot dreptul să mă considerați un informator. Dar, vă rog să notați, jur pe viața fetițelor mele, domnule ziarist de la București, jur că n-am turnat pe nimeni. Pe ungurul Emerich Varga l-au dat afară din institut pentru că l-au prins cu trafic de valută.

– Ați mai fost contactat de securist?

– După absolvire, am fost repartizat în acest oraș. Eram liber să-mi construiesc cariera de istoric. Totul a fost un eșec. Repartiția mea a căzut pe o catedră ocupată de soția unui ștab de la partid. După ce am stat doi ani de zile fără serviciu, trăind din meditații, am acceptat postul de metodist la Casa de Cultură. Nici până-n ziua de azi n-am apucat să predau o lecție de istorie de la catedră. O să-mi spuneți că timpul nu-i pierdut. Ba-i pierdut, domnule ziarist. Vă rog să-mi publicați interviul fără „curriculum vitae”. Vă asigur, însă, că am muncit ca un bou pentru că am familie, aveam nevoie de apartament, de mobilă. Am avut trei fete, domnule ziarist! Din cauza comuniștilor, care ne tăiau căldura și curentul în timpul iernii, mi-a murit fetița cea mare de meningită. A răcit și a făcut meningită. Moartea ei m-a lovit crunt. Am suportat-o cu greu. A trecut. Am înființat un club de arheologie care, după cum se vede, se află în pragul unei mari descoperiri. Acum, toată lumea înființează partide, se înscrie în politică, nimeni nu are gânduri pentru istorie. Arghirescu e singurul membru al clubului. E un dobitoc și jumătate. Habar n-are de istorie, de arheologie, nu știe ce-i aia numismatică... Îl țin pe lângă mine ca să nu moară de foame, să facă anii de pensionare. Arghirescule, ai găsit ceva, că domnu' ziarist se grăbește. Băăă, Arghirescule! Vedeți că e dobitoc? Strigați-l, poate vă aude pe dumneavoastră!

Directorul glumește. De ce să-l strigi pe pitic? De ce?

– Hai, domnule ziarist, ce vă costă?

Nu te costă nimic. Strigă-l!

– Domnule Arghirescu! Domnule Arghirescu!

Ai strigat fără vlagă. Totuși, hârșăitul hârlețului s-a stins.

– Sunteți un om delicat, domnule ziarist. Arghirescule, lasă vrăjeala că te așteaptă domnul Vladimir și domnița Lucreția! Și morții și vii te așteaptă, Arghirescule!

Arghirescu reia săpatul. Da, ești un om delicat. Rudi l-ar fi întrerupt grosolan pe director: „Lasă-mă nene, cu amintirile din copilărie!”

– Munca în domeniul arheologiei mi-a oferit certitudinea că nu trăiesc degeaba. În anii dictaturii, am scos la iveală obiecte istorice de o inestimabilă valoare, am făcut un muzeu la Casa de Cultură, unicat în această zonă a țării. Dar cea mai mare izbândă a fost descoperirea pe fundul acestei gropi a unei cantități însemnate de nisip provenit din Grădina Ghetsimani. Cum l-am recunoscut? Din descrierile pe care le-am citit în diversele documente consultate la Biblioteca Academiei: galben ca lămâia și fin precum mătasea. Cum a ajuns pe pământul nostru? Pentru că pământul nostru e sfânt, domnule ziarist. Să scrieți în interviu: Marian Ghiță a spus că trăim pe un pământ sfânt! După ce a Isus a fost răstignit, „pământul s-a cutremurat, stâncile s-au despicat, mormintele s-au deschis și multe trupuri ale sfinților care muriseră au înviat” Vijelia a purtat pe sute de kilometri de cer o parte din acel nisip din Grădina Ghetsimani și l-a așezat la noi pe pământ. Până în 1987 am păstrat ascunse două căldări de nisip într-un cufăr, la muzeul din Casa de Cultură, dar mi le-au confiscat comuniștii. Tovarășii mi-au furat cufărul, iar nisipul din Groapa Corbenilor l-au folosit la construirea uzinei de aluminiu. Scrieți, domnule ziarist, sau v-a apucat somnul?

14

– Matale ești un geniu, m-a felicitat Anton Arghirescu într-o zi din noiembrie 1989.

Eram prea obosit ca să-l iau în serios. De abia venisem de pe câmp. Brigada de pompieri din care făceam parte culesese porumbul de pe zece hectare. I-am răspuns cu o grimasă care, din păcate, nu l-a descurajat:

– Ai auzit că prin oraș bântuie o femeie îmbrăcată în rochie albă cu buline verzi? E o c...vă bolnavă de sifilis care în fiecare noapte agață bărbații pe străzi.

– Prostii.

– Ba nu sunt deloc prostii, m-a apucat de mână, împiedicându-mă să mănânc. A îmbolnăvit o duzină de bărbați. De aceea umblă patrulele de Miliție pe străzi, ca s-o prindă și s-o bage la închisoare, că trebuie să-nceapă la București cel de-al paispelea congres al partidului. Cum să-nceapă congresul, când c...va asta își face de cap?

– Te pomenești că și c...va asta sifilitică e legionară, m-am eliberat din strânsoarea maistrului și am continuat să mănânc fasolea din borcan.

– Eu știu că matale îmi porți pică pentru că l-am demascat pe Gherase că-i legionar, dar prinderea acestei c...ve e o treabă serioasă, de interes național și matale ar trebui să fii foarte atent, deoarece ai scris nuvela *Rochie albă cu buline verzi*. Eu sunt singurul care știe ce-ai scris matale acolo. Pot să depun mărturie, dacă mă ia Miliția la întrebări.

Un fior rece mi-a străbătut șira spinării.

În urmă cu două luni, reușisem să citesc cea mai proaspătă nuvelă la *Colocviile* 79. Trudisem la povestire mai bine de un an. Lectura a fost un succes extraordinar. Ramona Butnaru m-a numit primul prozator român postmodernist. Marian Ghiță a spus că sunt un talent real și m-a sfătuit s-o las mai moale cu băutura, ca să nu mor de ciroză ca Nichita Stănescu. Maistrul m-a aplaudat: „Ești un geniu“ și a adăugat că

din echipa de sculptori care cioplise Statuia Libertății din New York făcuse parte și un român, văr după mamă cu Constatin Brâncuși. Redactorul-șef Ciolfan mi-a recomandat niște reviste literare în care aș putea să public nuvela fără probleme... Directorul Casei de Cultură a ținut un toast din care am înțeles că lectura mea declanșase, după mult timp, discuții de un înalt nivel spiritual la *Colocviile 79*. Cornel Udrea lipsise și nu-mi părea rău. Până noaptea târziu, membrii *Colocviilor 79* au băut pe banii mei.

Nu mai țin minte la ce oră ne-am despărțit. Pe strada principală am auzit un „pâs-pâs” în spatele unui stâlp. O femeie acoperită cu un furou galben îmi făcea semne. Ca să mă convingă, a început să-și coboare încet veșmântul, etalându-și sânii grei, excitanți. Avea picioarele lungi și părul negru, cârlionțat, parcă semăna cu unul dintre modelele *Playboy*.

Cu toată tandrețea care-mi umplea sufletul la acea oră, am invitat-o în camera mea, aveam o poftă nebună!

– Tu meriți extazul, mi-a zâmbit pervers și, apucându-mă de mână, m-a condus în parcul din fața căminului.

– Nu vreau să trăiesc extazul în boscheți, am protestat. Nu sunt un câine în călduri, sunt om.

Bruneta mi-a arătat o cisternă ascunsă printre arbuștii și tufișurile parcului. Pentru câteva secunde m-am bucurat, se va construi, în sfârșit, o centrală termică, o să avem căldură la cămin, iar burlacii n-o să-și mai facă nevoile pe aleile parcului, să împutească mama natură, se vor pișa la colțurile clădirii! E cu totul altceva. Tipesa m-a împins spre gura cisternei. Bine, dacă vrei tu în canalizare, nu te refuz! Era prea bună, iar eu prea beat ca să ratez momentul. M-am strecurat de-a bușilea în cisternă.

O lumină fosforescentă a sclipit deasupra mea și ropote de aplauze s-au aprins

în sala uriașă, placată cu marmură albă. La picioare mele se întindea un covor roșu. De-o parte și de alta, se aliniaseră bărbați în costume negre, care mă aplaudau și îmi zâmbeau cu gura până la urechi. Cei mai mulți dintre ei erau obezi, cărunți, buhăiți. Mă aplaudau cu o frenezie dementă. Culoarul viu m-a condus la capătul sălii, unde mă aștepta un om scund, singurul din asistență care nu aplauda. Tovarășul Nicolae Ceaușescu! l-am recunoscut. Pentru prima dată în viața mea îl vedeam în carne și oase. Părea plictisit și bolnav. Cineva m-a împins cu brutalitate, probabil nu mai avea răbdarea și forța să mă aplaude în prostie. Ajuns în fața conducătorului, am exclamat ca prostu': „Să trăiți, tovarășe secretar general!“ Seful statului a dat din cap, să trăiești, s-a scotocit prin buzunare ceva timp, până a găsit o medalie strălucitoare ca un diamant. S-a apropiat și, privindu-mă cu niște ochi triști, mi-a înfipt decorația în piept:

– Pentru merite deosebite pe tărâmul literaturii române!

Am strâns din dinți cât am putut. Acul decorație îmi intrase adânc în carne. Sângele mi-a țâșnit prin cămașă. Am sărit un pas în spate, să nu-l stropesc pe secretarul general cu sângele meu neghiob. Aplauzele s-au stins. Nicolae Ceaușescu mi-a întins mâna, eu i-am strâns-o cu o bucurie dobitoacă, dar el mi-a strâns-o și mai tare, ca într-o menghină. Ce dorea de la mine tovarășul secretar? M-a tras după el până la peretele plin de basoreliefuri reprezentând scene alegorice cu muncitori și țărani. M-am trezit în fața unui pat acoperit cu valuri de mătase. În mijloc lui stătea cu picioarele crăcănate femeia care mă acostase pe stradă. Tovarășul secretar general nu părea jenat de goliciunea și poziția indecentă a tipesei.

– Dezbrăcarea, tovarășe! mi-a ordonat conducătorul.

– Așa ceva nu pot... În fața dumneavoastră și a membrilor Comitetului Central...

Mi-a strâns mâna și mai tare. Am țipat. Un zumzet de nemulțumire s-a pornit printre demnitarii adunați în jurul nostru. Ceaușescu de abia își mai ținea pleoapele ridicate. Încă puțin și cădea mort de somn în patul brunetei. M-am dezbrăcat ca la armată. Pieptul îmi sângera. „Pieptul tău e steagul partidului“, s-a hlizit femeia, apoi m-a chemat lângă ea, peste ea, nerăbdătoare. În fața tovarășului? Ceaușescu a dat din cap, nici o problemă. În fața tovarășilor din Comitetul Central? m-am întors la cei care mă aplaudaseră cu patos. Toți îmi făceau semne obscene. Cu teamă m-am întins lângă brunetă. Ce rușine! Tovarășul secretar se uita trist la penisul meu bleg. O cumplită rușine! Tipa a început să-mi lingă decorația din piept.

– V-ați f... ca animalele!

Am căscat ochii. Lăcătușul, vecinul din camera alăturată, strigase și bătuse nervos în perete. O fetiță goală, cu sexul plin de sânge, se cubărise în patul meu. „Ce cauți aici, drace?“ am sărit îngrozit, dar copila m-a îmbrățișat, acoperindu-mi pieptul cu sărutări pătimașe. Am respins-o scârbit, trebuia să mă trezesc cât mai repede din coșmar. Când și-a ridicat fața, prinzându-mă ca o pisicuță, am simțit că leșin. Claudia, fetița lui Ghiță, Claudia, fetița care murise de meningită! Stătea crăcănată, cu obrajii murdari de pământ, arătându-mi fără pudoare crima pe care o săvârșisem. Nu știam ce să fac. S-o iau în brațe, s-o mângâi, să plâng, să-i cer iertare? Am învelit-o cu pătura, m-am îmbrăcat și am încremenit în mijlocul camerei: „Ce cauți aici, Claudia?“ Pistruiata mi-a răspuns fără ezitare:

„Pe deplin încrezători în neobosita dumneavoastră capacitate de a conduce munca perseverentă a poporului român spre noi și mărețe împliniri, vă încredințăm că nu vom precupeți nici un efort pentru a fi mereu la înălțimea sarcinilor și exigențelor pe care le-ați pus în fața tinerei generații, pentru a onora, cu maximă responsabilitate,

titlul de generație crescută și educată în anii glorioși ai Epocii Ceaușescu...”

M-am repezit, astupându-i gura, dar m-a mușcat de deget și a continuat netulburată:

„Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întâmpinați la sosire cu puternice urale și ovații. Ansamblurile corale au interpretat cântece din bogatul repertoriu al muzicii patriotice românești...”

Dacă aș fi oprit-o cu forța, probabil ar fi țipat, trezind tot căminul. Așa încât, am lăsat-o să turuie ca un crainic de radio. În tot acest timp, am încercat să-mi limpezesc mintea și să găsesc o soluție salvatoare. Preț de o clipă, am gândit că înțelept ar fi s-o iau de mână și s-o duc la părinți: „Iat-o pe Claudia, trăiește!” Dar cum să apar cu micuța pângărită de poftele unui monstru? Da, eram un monstru! Oricât de aspru mă judecam, nu aveam curajul să dau în vileag crima. Nu mă temeam de consecințele pe care trebuia să le suport — închisoarea pe viață sau condamnarea la moarte — ci de urmările acestei nenorociri asupra sufletului gingaș al doamnei Ghiță. Pentru nevasta directorului, eu trebuia să rămân scriitorul, artistul, creatorul.

Când Claudia și-a încheiat monologul, eram hotărât s-o ucid. Părinții o considerau moartă, deci puteam s-o sugrum liniștit și s-o îngrop noaptea, în afara orașului. Copila s-a trântit pe pernă, încurajată de rânjelul care îmi lumina fața. Dar n-am fost în stare să ajung la clipa de nebunie, s-o strâng de gât, să-i văd mutra de pisicuță schimonosită de durere, să-i zdrobesc căpușorul. Cu ce s-o lovesc? Nu aveam nici fier de călcat.

Am încălzit un lighean cu apă. Claudia a sărit din pat, l-a așezat pe podea și s-a ghemuit în apa fierbinte. I-am așezat la îndemână săpunul și prosopul. Pe pielea ei albicioasă n-am zărit nici o urmă a intoxicației *Vrem pâine, jos cizmarul*. Mi-am pipăit discret penisul. Mă ustura și-mi pătase chiloții cu sânge. Și mușcăturile Claudiei de pe

piept mă usturau. Am chemat-o să mănânce pâine cu margarină, dar o altă imagine mi-a zguduit sufletul: Claudia se îmbrăcase cu o rochiță albă cu buline verzi, închisă la gât, fără mânecute, o adevărată domnișoară. Mi-a arătat palmele rozalii, curate, putea să mănânce.

„Claudia, mama ta știe că ești aici?“ Cu gura plină mi-a reprodus un pasaj lung din cuvântarea secretarului general la nu știu ce plenară... Iarăși am tresărit. Nu eram împotriva a ceea ce spunea, dar mă înfiora seriozitatea discursului. După ce a înfulecat toată pâinea, și-a scuturat rochița, s-a încălțat cu pantofiorii albi aruncați sub pat și s-a îndreptat spre ușă. I-am tăiat calea:

„Nu vreau să pleci. Rămâi cu mine, te iubesc.

O neghiobie mai mare ca asta nu-mi trecuse prin minte. Fetița s-a bosumflat.

„Claudia, draga mea, te rog să mă ierți, eram foarte beat, n-am vrut să-ți fac rău. Să nu spui la nimeni, te rog! Să fie taina noastră.“

„Vreau să facem schimb de poze. Eu își dau poza mea și tu îmi dai poza ta,“ a ciripit ca o vrăbiuță.

Deșteaptă fată, cu poza mea să se ducă la mă-sa, uite, mămico, ăsta m-a violat!

„Vreau poza ta, vreau poza ta!“ a început să strige ca o apucată.

Aveam poze pe buletin și pe legitimația de serviciu, dar mi-a venit o idee genială. Am decupat cu briceagul figura senzuală a unui manechin *Play-boy*.

„Nu-i poza ta, a aruncat fotografia ca pe un fluture mort. Vreau poza ta, vreau poza ta!“

M-a cuprins furia. Aș fi lovit-o cu briceagul dacă nu mi-aș fi amintit de fotografia pe care mi-o făcusem după ce mă culcasem cu Gina, sluta aia trimisă de Udrea. Mi-am răscolit manuscrisele și i-am dat-o, să nu mai plângă.

„Ce urât ești“, s-a strâmbat și a ascuns-o în buzunărașul rochiței. De acolo a scos o fotografie. Mă pregăteam s-o refuz, n-am nevoie de poza ta, păpușă, dar am recunoscut-o pe Ioana Barat, prietena lui Sergiu. I-am smuls poza alb-negru, ușor decolorată:

„Asta nu-i poza ta! Cine ți-a dat-o, Claudia?“

„Am furat-o de la panoul de onoare. Ioana e cea mai bună prietenă a mea. Îmi face coronițe, culegem floricele, îmi dă covrigi și bomboane, îmi spune povești la culcare, mă ascunde de tovarășul sectoristul.“

„De ce te caută sectoristul?“

„Ca să mă trimită la orfelinat. Acolo mă bate. Am fugit în parc și Ioana mă ascunde. Tu nu vrei să mă ascunzi, urâtule!“

„Claudia, du-te la părinți tăi, te așteaptă!“

Fetița mi-a recitat două poezii patriotice. O începuse și pe a treia, dar am îmbrâncit-o pe hol și am închis ușa. Am urmărit-o de la fereastră până a dispărut pe străzile cartierului. Și cisterna din parc dispăruse. Ba nu, cisterna fusese un coșmar. Când am aruncat apa în care se spălase am descoperit prosopul pătat de amprente negre, asemănătoare cu cele găsite de Sergiu pe paginile cărților împrumutate de la bibliotecă. Am ars prosopul, am șters toate urmele.

Timp de o săptămână, m-am zbatut între viață și moarte. Chipul senin al Claudiei, sexul ei însângerat, sânii uriași ai brunetei, medalia acordată de tovarășul Nicolae Ceușescu, cele două manechine *Playboy*, Marian Ghiță înarmat cu un topor, decis să-mi taie capul, fața răvășită de durere a doamnei Ghiță, condamnarea mea la mună silnică pe viață, toate aceste imagini mi-au târât sufletul spre moarte. M-am hrănit cu pâine uscată și m-am urinat în chiuveta din cameră. Am sfârșit suferința cu un somn

adânc. Când m-am trezit, am posedat cu voluptate manechinele *Playboy*.

În cinstea revenirii printre oameni, am băut două beri în oraș și am mâncat ca un urs. Cu mintea aerisită, m-am întors la cămin și am ars nuvela *Rochie albă cu buline verzi*. Niciodată omenirea nu va cunoaște această capodoperă a Diavolului.

A doua zi, am pornit să caut panoul de pe care Claudia dezlipise fotografia Ioanei Barat. În orașul nostru erau destule panouri cu fotografiile frunțașilor în producție, câte trei-patru la poarta fiecărei fabrici, două în parcul central, unul la Primărie. Nici urmă de frunțașa Ioana Barat. Mă pregăteam să renunț la această cercetare inutilă, dar la întoarcere am trecut prin fața Miliției. Panoul cu mutrele întunecate de hoți și criminali din județul nostru avea geamul spart într-un colț. Pe acolo, Claudia își băgase mâna și furase poza Ioanei Barat. Sub dreptunghiul rezervat fotografiei am citit următorul text:

„Barat Ioana, tehnician dentar, condamnată la un an și șase luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită.“

Așadar, prietena lui Sergiu era o infractoare. De când o cunoscuse pe Ioana în acea aventură ciudată, pe care am descris-o conform mărturiei lui, Sergiu nu mai citise vreo carte. După multe insistențe a acceptat să-mi asculte ultima nuvelă. A comentat-o plictisit: „E lipsită de metafizică.“ Spiritul său de intelectual rafinat se degradase miraculos. La început, l-am suspectat că juca în fața mea rolul de cocoș care, în sfârși, își găsisse puicuța. De față cu Ioana Barat, care tăcea și fuma țigară după țigară, Sergiu mă jignea, invocând sărăcia mea intelectuală, lipsa de imaginație și inapetența — îi plăcea să repete „inapetența“ — față de metafizică. Puteam foarte bine să-l înjur de mamă și să nu-l mai văd așa cum se întâmplase când mă făcuse turnător. Dar m-am gândit că iarăși voi veni la el în genunchi, să mă ierte, așa cum se întâmplase și

la a doua noastră împăcare. Sergiu abandonase monologul despre „revelația divină“. Probabil o trăise de mai multe ori cu Ioana și se plictisise. Dorea să angajeze un pictor care să-i picteze pe tavanul garsonierei imaginea Fecioarei Maria cu pruncul. Încercase să-mi explice intenția sa, dar văzându-mă cum mă uitam tâmp la el, a renunțat. Cum puteam să mă uit altfel, auzind asemenea prostii din gura unui inginer, șef de promoție, care citise jumătate din biblioteca orașului? Aș fi putut foarte bine să-i răspund, ai dreptate Sergiu, angajează un pictor să-ți facă treaba, când vei stai pe spate și Ioana o să se chinuiască să ajungă la orgasm, tu s-o poți admira pe Fecioara Maria. Cu metafizica lui judeca toate cărțile citite până atunci. Am fost de-a dreptul revoltat când l-am auzit spunând că romanul *Un om norocos* era în fond o carte mediocră. Recunosc, n-am citit această carte nici până în ziua când aștern aceste rânduri, dar afirmația specialistului în foraje mi-a amintit iarăși de „masa rotundă“ mincinoasă publicată în ziar de Radu Ciolfan. Sergiu ajunsese să vorbească despre romanul lui Octavian Paler cu dispreț, de parcă el, inginerul tocilar, nu știu câte cărți scrisese. Să pui mâna să scrii, l-am contrazis, să vezi cum e, nu te mai da intelectual grozav! „Ca să creeze o capodoperă, artistul trebuie să fie liber, mi-a replicat ironic, uitându-se la Ioana Barat. Știi ce înseamnă libertatea?“ Să scrii ce vrei. Eu scriu ce vreau! „Nici n-ai visat libertatea. Dacă vei ajunge liber vreodată, ai să descoperi că nuvelele tale sunt niște prostii. Și n-ai să ai curajul să mai scrii. Acum, tu scrii pentru că nu ești liber. Scrisul tău nenorocit îți dă sentimentul că ești liber.“ Sergiu încerca să mă convingă, fără succes, că el trăia datorită metafizicii ca un om liber printre niște oameni care aveau iluzia că sunt liberi. C...t, vorba lui Udrea. N-am putut să realizez ce fel de metafizică trăia, când sufletul său nu mai reacționa la întreruperea curentului electric, la cozile de la care își cumpăra conserve de pește, la penalizările primite din cauza

nerealizării sarcinilor de serviciu. Liber eram eu, care vedeam realitatea. Metafizica pe care mi-o flutura ca pe o batistă parfumată aş putea s-o traduc acum în felul următor: Pe Sergiu îl durea în c... de lumea în care trăia. Mai mult, în garsoniera inginerului se instaurase o mizerie cruntă. În loc s-o pună la treabă pe Ioana Barat, să-i spele, să-i cureţe linoleumul slinos, să-i gătească, prietenul meu se lăuda că datorită acestei femei ajunsese un om liber. De câteva ori i-am sugerat să se întoarcă la *Colocviile 79*, cu secreta speranţă că şedinţele culturale îl vor îndepărta de metafizică. „I-am iertat“, mi-a şoptit de fiecare dată, suspinând.

Trebuie să recunosc că această Ioana Barat mi-a fost de la început profund antipatică. Deşi mă străduiam să port discuţii agreabile, pline de umor, chiar cu riscul de a fi umilit, Ioana Barat mă privea ca pe un om bolnav. Despre ultima mea nuvelă Ioana nu rostise un cuvânt. În schimb, era vrăjită de prostiile debitate de Sergiu. Îi sorbea fiecare cuvânt, zâmbea la vorbele lui de duh, se încrunta când făcea pe interesantul cu metafizica lui. Am observat că Sergiu se purta cu mare sfială, adresându-i-se extrem de politicos: „Mai doriţi ceai, domnişoară?“ sau „E timpul să plecăm, domnişoară!“ O conduceam până la casa din strada *Mineralierului*, numărul şase, unde locuia în gazdă la o bătrână. Se despărţeau ca doi elevi cuminţi. Nici nu se sărutau. Când rămâneam singuri, prietenul meu începea să aiureze:

– În biblioteca Universităţii Heidelberg din Germania am înţeles care e rostul vieţii...

– Cum dracu’ ai ajuns tu în Germania?

– Morţii ne-au ajutat să străbatem întunericul păzit de Diavol.

– Arată-mi şi mie paşaportul! Ai înnebunit, Sergiule? Dovedeşte-mi! Ți-ai cumpărat de acolo o pereche de blugi?

Se retrăgea într-o muțenie care mă enerva. Îmi venea să-i sparg capul când îmi pomenea ce sentimente înalte trăise la Muzeul Luvru, la Palatul Dogilor din Veneția, la muzeul de artă din Amsterdam, bătea câmpii...

Când am descoperit cine era Ioana Barat, o infractoare, am trăit, la rândul meu, o bucurie nemăsurată. Fusesem răzbunat. Totuși, am hotărât să nu-i suflu o vorbă despre trecutul femeii pe care o venera. S-o facă pe deșteptul cât îl ține metafizica, că o să-mi vină și mie rândul să-l pocnesc în moalele capului. Ziua răzbunării sosise o dată cu vizita lui Arghirescu, vizită pe care n-am apucat s-o închei din cauza acestor importante ocolișuri narrative.

-Cel mai bine ar fi să te duci la Miliție, să spui cine ești și să le arăți nuvela, mi-a deschis Arghirescu rana pe care o credeam cicatrizată. Astfel, vor avea mai multe indicii despre c...vă, o vor prinde și congresul va putea începe.

– Am distrus-o.

– Cum s-o distrugi? Matale ești deștept, cum să faci una ca asta? Trebuie să depui mărturie!

– Ce fel de mărturie?

Arghirescu a dat din cap, nemulțumit de jocul meu fals.

– Nu cumva c...va te-a agățat și vrei s-o acoperi?

– Ba da, cunoște toate pozițiile. Îți aranjez o tură, dar să știi că te costă.

Maistrul s-a întors de la ușă cu un rânjet dobitoc, îi plăcuse gluma:

– Să-i spui lu' Sergiu că infractorea lui trebuie să plătească scump pentru a intra din nou pe postul de tehnician la policlinică. Dacă nu poate să plătească cu curu', mai bine să stea acolo, unde a primit pedeapsa, la spații verzi, escroaca dracului!

– Sergiu a fost în Germania Federală și s-a întâlnit cu legionarii lui. Puțin îi pasă

cu cine umblă.

– Îți arde de glumă, dar să știi că există pedeapsă pentru orice om, oricât ar fi el de deștept.

Amenințarea maistrului m-a speriat. Trebuia să-i mărturisesc lui Sergiu trecutul Ioanei, ca să știe cu cine umbla, și crima pe care o săvârșisem asupra Claudiei. Asta însemna să-i mărturisesc și ticăloșia lui Ghiță, care își „îngropase” fetița într-un orfelinat, lucru care nu-mi făcea deloc plăcere, directorul avusese numai cuvinte de laudă pentru nuvela citită la *Colocviile* 79.

Am fugit la garsoniera inginerului. Pe drum, am zărit-o pe Ioana Barat în fața restaurantului *Posada*. Stătea ca o momâie în ploaia mărunță și rece de noiembrie. Părul i se lipise de țeastă, scoțându-i în evidență nasul turtit. M-a întâmpinat ca pe un soare:

– Sergiu e înăuntru.

Am ridicat din umeri, foarte bine. Dacă își cumpăra țigări, era un prilej excelent să intru după el și să-i șoptesc că trebuie să stăm de vorbă între patru ochi. L-am găsit la o masă, fuma și sorbea calm un coniac. A comandat chelnerului un coniac mare pentru mine.

– Ce faci aici?

– Beau, ești chior?

– Ioana te așteaptă.

– Știu.

Picasem cât se poate de bine, se certaseră.

– Nu vreau să mă amestec în viața ta intimă, dar de două luni îți ascund ceva foarte important. E vorba de Ioana.

– Să stea acolo unde i-am spus!

– Nu e vorba de asta...

– Aha, ai aflat de la prietenii tăi de colocvii.

– Te compromite, Sergiule! Umblă să se angajeze la policlinică. Sigur o să treacă prin patul lui Udrea. Te râde lumea, Sergiule, dă-i papucii!

– Dacă mai scoți un cuvânt, îți sparg capu'! Ești la fel ca ei, o canalie!

– Ți-e silă de mine, Sergiule? De ce? Pentru că îți spun adevărul ca să deschizi ochii? E o infractoare pe care o știe tot orașul.

– A fost o înscenare.

– Toți infractorii susțin că sunt victimele unor înscenări. Amintește-ți de Raskolnikov. Și poate că nu știi, dar corupe și minori.

– Jigodie!

– Sergiule, cât ești tu de mare și intelectual, te bat până te omor. Nu ți-e rușine să mă faci jigodie? Sunt prietenul tău. Am îndurat toate umilințele pământului din partea ta.

– Femeia asta m-a condus spre lumina care mai rămăsese în sufletul meu, dar n-o iubesc. Nu pot s-o iubesc.

– Mai lasă-mă dracului cu metafizica! Foarte bine că n-o iubești. Dă-i flit, nu vezi că e bufnită?

– E mai puternică decât mine pentru că a cunoscut suferința, dar n-o iubesc, i-am spus că n-o iubesc.

– E proastă, cocoșată, frigidă...

– E gravidă în două luni.

Sergiu coborâse de pe cerul metafizicii, dar pământul îi fugea de sub picioare. Suferea pentru că Ioana Barat îl mințise. În loc să-i spună imediat că a rămas borțoasă, ea se comportase ca o surdo-mută și abia după o lună și jumătate îi mărturisise nenorocirea. Tăcerea ei îl revoltase, îl rănise, nici el nu știa prea bine ce sentiment trăia. De ce, de ce nu-i spusese la timpul cuvenit? Și dacă i-ar fi spus, ce s-ar fi întâmplat? Trebuia să mituiască un doctor, ca s-o scape de plod? Nu, nu avea curajul. În oraș, a plâns inginerul (ce caraghios era!), sunt câțiva ginecologi care se feresc ca dracu' de tămâie să facă chiuretaje. Procuratura stă cu ochii pe ei. Atunci, mergi cu ea la o babă, la o moașă, ceva de genul ăsta, la cineva care se pricepe, l-am îndemnat. Inutil. Fusesse la o persoană care-i ceruse o grămadă de bani. De unde să facă rost de atâția bani?

– Ioana trebuie să renunțe! a bătut cu pumnul în masă.

Foarte bine, dar nu reușea s-o convingă pe sfrijită că trebuie să avorteze cât mai repede, oricum, oriunde, numai să avorteze, el n-o iubea, nu-și dorea un copil, o familie, își satisfăcuse doar curiozitatea...

– E bună la pat, m-a asigurat triumfător, apoi s-a pus iar pe bocit.

Eșecul campaniei de lămurire îl înregistram atunci: Sergiu bea singur, iar Ioana Barat îl aștepta în ploaie, cu riscul de a face pneumonie.

Am încercat să-l liniștesc, amintindu-i că în curând va avea loc la București al XIV-lea Congres PCR și, poate, cu acest prilej se va abroga decretul privind interzicerea avorturilor și va scăpa.

– Am eu presimțirea că se va abroga! Dar până la începerea congresului, trebuie prinsă o c...vă care, în fiecare noapte, agață bărbații pe străzile orașului. Îi îmbolnăvește de sifilis, Sergiule.

- Iar scrii nuvele tâmpite.
- Ascultă-mă, Sergiule! Mi s-a întâmplat ceva grav...

Și-a șters nasul și s-a ridicat de la masă.

– Sunt prietenul tău, Sergiule! i-am strigat din urmă și repede m-am furișat la geam.

Am văzut-o pe Ioana Barat cum s-a lipit de trupul încălzit de alcool al inginerului. Au dispărut în ploaie, zgribuliți.

15

În primăvara anului 1986, am ajuns cu săpăturile în această groapă pe fundul căreia am găsit nisipul adus de vijelie tocmai din Grădina Ghetsimani. Cu mare precauție am ascuns niște căldări de nisip în muzeul din Casa de Cultură. Aici e istoria, aici trebuie să sap! mi-am spus, dar într-o zi am descoperit în groapă un rezervor din aluminiu, cu răsuflători. Cum nimerise hardughia tocmai în locul meu ales? Cine-l furase? De ce-l ascunsese? Cum îl transportase, pentru că pe pământul din jurul gropii nu descoperisem urmele unei automacarale? Tot frământându-mi mintea, mi-am amintit de arma periculoasă pe care americanii o aruncaseră cândva pe teritoriul țării noastre, ca să ne distrugă. Cilindrul semăna foarte bine cu un rezervor de substanțe radioactive. Recunosc, nu mai văzusem rezervoare pentru substanțe radioactive, dar mi-am imaginat că așa arătau. Ce să fac? Să fug în oraș, să anunț Miliția și Securitatea Statului? Eram deja iradiat de arma americană. Măcar să văd ce-i înăuntru, dacă tot am să mor. Am coborât pe locul unde sapă Arghirescu, mi-am lipit palmele de carcasa metalică și ce să vezi, domnule ziarist? Rezervorul era fierbinte, conținea materiale radioactive! L-am lovit cu piciorul, dar a sunat în gol. Tabla de aluminiu era lucioasă, lucrătură pe care numai americanii, cu tehnica lor, o puteau realiza. La un capăt al rezervorului se afla o răsuflătoare mare cât o roată de căruță. E clar, mor dracului din cauza americanilor care au răspândit substanțele toxice. Am băgat capul și, în aburul fosforescent care plutea înăuntru, am deslușit o mogâldeată de om, ca să zic așa, care stătea ghemuită, cu mâinile strânse în jurul genunchilor. Am rămas trăsnit, vă dați seama, domnule ziarist? Ce trebuia să fac? Să alerg pe șantier, să chem muncitorii cu o mașină, să-l ducem pe om la spital sau să văd mai întâi în ce stare se afla? Dacă intoxica spitalul, orașul, țara? Încercarea mea de a intra în rezervor s-a soldat cu

zgomote. Mogâldeța și-a ridicat capul, m-a văzut și a început să urle. Niciodată n-am auzit asemenea urlete. Cred că nici Ioan Vodă cel Cumplit nu urlase așa de tare când fusese sfâșiat de cămilele otomanilor. Arătarea s-a retras în fundul rezervorului. Urla și lovea tabla cu pumnii și picioarele. Uite peste ce nebun dădusem! M-am apropiat încet și am strigat din răputeri: „Sunt Marian Ghiță, arheologul!“ A tăcut. Era o femeie, domnule ziarist de la București. Am strigat a doua oară, să mă conving că am liniștit-o: „Sunt Marian Ghiță, arheologul!“ Femeia a sărit și m-a îmbrățișat, cât p-aci să mă doboare. Părul îi mirosea a migdale. Știți ce miros au migdalele? Amărui. Fata mă strângea în brațe ca pe un iubit, iar eu m-am trezit că o mângâiam pe păr, șoptindu-i: „Sunt Marian Ghiță, arheologul.“ Într-un târziu, m-a eliberat din strânsoare. Avea ochii secați de lacrimi. Doar pe soția mea o mai văzusem în așa hal, după nașteri. I-am repetat cât se poate de clar că sunt Marian Ghiță, arheologul de la Casa de Cultură, tocmai trecem prin zonă, nu știam că ești aici, am băgat și eu capu' de curiozitate, te simți bine? Se simțea ca vai de ea în canadiana aia ponosită, parcă fugise de la ruși. „Ce faci aici?“ Se holba ca o nebună. Am întrebat-o cine este și de unde vine. Din oraș, mi-a răspuns. Mi-a cerut apă. Aveam un bidonaș în rucsac. Am părăsit rezervorul plin cu aburii fosforescenți care, cât am stat acolo, începuseră să se rărească. Fata a băut lacomă, era lac de transpirație, parcă traversase deșertul. Ne-am privit în ochi, la lumina zilei. Avea ochii mari, verzi, domnule ziarist. Ce-mi plac mie femeile cu ochii verzi! M-am îndrăgostit pe loc – îmi pare rău că te-am speriat! –, am făcut eu pe domnu', dar nu m-a încurajat, dimpotrivă, părea furioasă pentru că dădusem buzna peste ea. Ne-am întors în oraș fără să vorbim. Înainte de a ne despărți mi-am cerut încă o dată scuze. Fata mi-a mulțumit. „De ce?“ am fost curios, dar s-a îndepărtat ca o fantomă.

În acea noapte, țin minte, n-am putut să dorm din cauza ecoului din rezervor: „Eu sunt Marian Ghiță, arheologul!“ Iată renașterea spirituală a unui intelectual aflat în pragul ratării: „Eu sunt Marian Ghiță, arheologul!“ A doua zi, am fugit la rezervor. În timpane îmi băteau clopotele unei catedrale: „Eu sunt Marian Ghiță, arheologul!“ Am cântat cu lacrimi în ochi „Deșteaptă-te române“ și ecoul n-a întârziat să-mi răspundă. Găsisem în rezervor poarta prin care intram în istorie.

Zilele care au urmat le-am petrecut în rezervor împreună cu individa care mirosea a migdale, povestindu-i scene din istoria neamului: deznodământul tragic al lui Brâncoveanu, atacul de la Smârdan, intrigile boerilor din jurul lui Vlad Tepeș. Ecoul meu se lovea de pereții rezervorului, risipindu-se în strigătele de luptă, în declarații de independență ale voievozilor, în urale. Îi ascultam pe Bălcescu și pe Avram Iancu vorbind pe Câmpia Libertății, îl admiram pe Mihail Kogălniceanu proclamând independența României, îl vedeam pe Mihai Viteazul intrând pe un cal alb în cetatea de la Alba Iulia sau pe Alexandru cel Bun, înțeleptul, mângâindu-și barba. Trăiam istoria, domnule ziarist de la București! Ea mă asculta și visa. Pentru prima dată, cineva trăia istoria mea. Într-o zi, i-am povestit despre strădaniile mele de a dezgropa ruinele castelului construit de Vladimir. Aflasem din documente că pieriseră în aceste locuri, în marea bătălie împotriva cötropitorilor. În fața ei, mi l-am imaginat pe Măria Sa vorbind oștenilor ale căror fețe erau mânjite cu nisipul virtuții. Ea a închis ochii, mi-a spus: „Măria Sa are nevoie de tine!“ și a ieșit din rezervor. Cilindrul a început să se clatine, parcă o forță uriașă îl afunda în pământul care trosnea. Inima mea rezista presiunii. Un nor de fum a gonit parfumul de migdale. Coboram în bezna trecutului. Auzeam loviturile grele ale tunurilor, strigătele de luptă, urletele muribunzilor, încleștarea săbiilor, șuieratul rece al săgeților. Ajunsesem în mijlocul

lor, domnule ziarist! Mă mișcam printre ei, fără să-i văd, fără să mă vadă. Doream să apuc o sabie, să încalec un armăsar și să mă arunc în luptă alături de Măria Sa Vladimir, s-o apăr cu pieptul meu nemuritor pe Lucreția și să-i pun pe fugă pe dușmani. La picioare îmi cădeau oștenii, pământul se cutremura de ropotul cailor, sângele îmi uda pantalonii, mă împiedicam de cadavre, înaintam ca un orb în căutarea luminii. „Să fie lumină!” am auzit un glas. Și s-a făcut lumină. Ochii mei s-au deschis în fața unei tribune ocupată de oameni care aplaudau. În spatele lor, pe un drapel tricolor imens atârna portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu. Sub portret scria Congresul al XII-lea. Sute de oameni scandau în sală: Cea-u-șes-cu-pe-ce-re, Cea-u-șes-cu-pe-ce-re. În centrul tribunei se aflau Nicolae și Elena Ceaușescu. Mă trezisem în primul rând al Sălii Palatului din București, îmbrăcat într-un costum popular: opinci, cămașă de câneapă, căciulă de miel. Cei doi conducători nu mi-au acordat nici o atenție, în schimb am fost observat de ofițerii de Securitate, înainte ca aplauzele să se sfârșească. M-au scos din Sala Palatului și m-au supus unui interogatoriu cumplit. O armată de securiști m-au interogat în decursul celor patru zile, cât am stat în beciurile lor. Cum am pătruns în sala congresului? Cine îmi sunt complicii? Unde am ascuns grenadele? Din ce organizație teroristă fac parte? De unde făcusem rost de haine? De când sunt legionar? Degeaba le-am declarat că-mi iubesc țara și poporul, că sunt devotat trup și suflet cauzei partidului, că semnasem un angajament, că străbătusem adâncurile istorie cu ajutorul unei femei, nu m-au crezut. M-au bătut, domnule ziarist! Vă rog să scrieți în interviu: m-au bătut în cap. Doreau să spun ca ei, că eram legionar, că urmăream să-l asasinez pe conducător. Până la urmă, i-am convins să vină aici, să le arăt rezervorul cu substanțe periculoase, aruncat de americani. Mă credeți nebun, domnule ziarist?

– Nu, deloc. Cum o chema de fată?

E sărit de pe fix. L-a bătut în cap Securitatea. Directorul se ridică și se apropie de marginea râpei. Îi deschide larg brațele, parcă s-ar pregăti să zboare.

– Când i-am adus aici pe tovarășii securiști, Groapa Corbenilor era pustie. Rezer-
vorul dispăruse. Înțelegeți, domnule ziarist de la București? Se evaporase sau intrase
în pământ. L-am căutat peste tot. Nicăieri, nici o urmă.

– Ați mai întâlnit-o pe fată?

– Le-am dat semnalmente, ea era vinovată, căutați-o, arestați-o, e un pericol
pentru Securitatea Statului! M-au lăsat în pace nu înainte de a semna al doilea anga-
jament. De data asta, îmi luam angajamentul să nu mai particip la expediții arheolo-
gice, să nu mă mai ocup de istorie. Au confiscat toate obiectele din muzeu, au strâns
nisipul virtuții din groapă, m-au intimidat. M-am întors la familie, dar nu i-am iertat.
Am avut răbdare doi ani de zile, apoi am scris pe zidul din spatele Casei de Cultură,
cu mâna asta am scris: „Vrem pâine, jos cizmarul!“ Au căutat vinovații. Deși am fost
luat iarăși la anchetă, am scăpat.

– Uraaa, uraaa, uraaa!

Slăbănogul se întoarce la tine, speriat, cu pumnii strânși.

– L-am descoperit, domnule Marian!

– Ești sigur, Arghirescule?

– L-am descoperit, f...-i mă-sa de domnitor!

Arheologul chiuie și coboară în râpă. Prima frază a reportajului: „După șapte ani
de căutări, arheologul Marian Ghiță a descoperit mormântul voievodului Vladimir.“
A doua frază: „O nouă filă se adaugă la istoria națională.“ A treia frază: „Trebuie să
mănânci o ciorbă de burtă.“ Bună frază.

– Am învins, domnule ziarist! Hai repede, că se răcește! auzi glasul directorului.

Cobori. Asistentul și-a dezbrăcat tunică de roșior și dansează, fluturând o cârpă cenușie în vârful hârlețului. A săpat o groapă cât o cadă de baie. Slăbănogul te îmbrățișează și te sărută pe obraji. Pute ca un gunoier.

– Știi ce-i asta, domnule ziarist de la București? agață cârpa și o întinde pe movila de pământ. Asta e rochia de nuntă a Lucreției, dantela cu care a pornit la luptă. Pe aici a străpuns-o săgeata în inimă.

O cârpă bună de spălat holurile blocului tău de pensionari. Îl aprobi pe roșcovan cu un zâmbet stingher.

– Și asta, știi ce-i asta? aruncă rochia în brațele asistentului său și se repede la picioarele tale.

Da, o coroană improvizată din tablă ruginită, cu două puncte de sudură. Arheologul o ține în palme, de parcă ar fi bătută cu diamante. Piticul își așează cârpa pe umeri. Rochia Lucreției îi atârână ca o pelerină.

– Asta e coroana Măriei Sale Vladimir, O recunoști, Arghirescule?

– Trăiască Măria Sa, domnu' Vladimir! Și domnu' Marian să trăiască!

Marian îți așează mizeria de tablă pe cap, apoi îngenunchează în fața ta. Arghirescu îl imită. Ești caraghios, foarte caraghios. Nu ai chef să te joci de-a istoria.

– C-așa-i românul, tra-la-la-la-la, c-așa-i românul, tra-la-la-la-la...

Cântă amândoi cu niște voci dogite:

– C-așa-i românul, tra-la-la-la-la, c-așa-i românul, tra-la-la-la-la...

Îți duci mâna la frunte, hotărât să te eliberezi de penibila povară.

Arghirescu se ridică și înalță hârlețul deasupra capului. Va coborî lama pe umerii tăi, proclamându-te rege sau membru al clubului lor de arheologie. Directorul răcnește

„c-aşa-i românul...“, lama hârletului coboară spre capul tău încoronat, coboară prea repede, coboară chiar spre creştet, o să te izbească, o să-ţi despice capul în două, închizi ochii firească, dintr-un instinct de apărare, nu-i de-ajuns să-i închizi, o să mori cu capul spart, încotro să te feresc de izbitură? E prea târziu să te salvez...

– Statornici precum brazii pe-acest pământ străbun...

Un fior de gheaţă s-a topit lângă urechea ta. Vezi? Te-am salvat. Deschide ochii! Lama ucigaşă s-a înfipt lângă pantoful tău. Spaima te-a trântit la pământ. Arheologul se agită, sunteţi înconjuraţi de spahii! Un glas ascuţit coboară printre voi:

– Statornici precum brazii pe-acest pământ străbun, ni-i aripa spre înalt congresul de lumină, urmând partidul falnic şi dreptul lui cuvânt, sporind în vrednicie pe-ogoare şi-n uzine...

– Claudia! Unde eşti, Claudia?

– Vezi aripa de bucurie-a ţării spre un tărâm de împlinire cum trece?

– Claudia, vino la tata!

Şi Arghirescu studiază buimac înălţimile râpei. Poţi să fugi. Sunt nebuni, au vrut să-ţi taie capul.

– Vezi aripa?

– C...vo! Te omor, c...vo!

– E culmea însorită a înălţării, congresul de lumină paisprezece!

– Grijania şi altarul mă-tii de c...vă!

Marian arată cu degetul un cap de copil ascuns în spatele unui bolovan. E roşcată şi tunsă băieţeşte. Se ridică victorioasă, aplaudă, râde. Seamănă cu o cerşetoare din metrou în rochiţa care a fost cândva albă.

– Aplaudaţi, congresul nu s-a terminat!

– F...-ți dumnezeii mă-tii să-ți f... de c...vă!

Marian se avântă spre ea, urcând din greu povârnișul abrupt. Acum e momentul să-l dobori pe pitic, să-i arzi două picioare în bot, ai vrut să mă omori, scârnăvie? A fost mai iute decât gândul tău. Apucă hârlețul, să te omoare. Te retragi din raza lui de acțiune și urci panta din patru-cinci pași. Încă trei pași până la pătura directorului. Îți arunci geanta pe umăr, fugi! Întorci privirea. Fugi! Scârnăvia ține să-ți crape capul. Fugi! De abia acum ți-e frică. Ți-a fost frică și în Piața Victorie, când minerii au răsturnat guvernul Roman, când ploua cu petarde lacrimogene, când aruncau cu borduri, fugi! Guvernul Roman! Dacă mori dracului aici, nici un guvern n-o să mai afle ceva despre tine. Bestia te urmărește. Ce rău i-ai făcut? Lasă dracului întrebările și fugi! Sunt nebuni, nebuni de legat. Ai ratat și acest articol. Dacă scapi... Te doare coșul pieptului, te înțepă inima, dacă renunți ești mort, te va măcelări, p...a măsii de viață, ziaristică ți-a trebuit! Cobori în lizieră. Ți-au întins o capcană? De ce? Psihopații au ciudă pe ziaști! Directorul te-a atras în capcană, în p...a mamei lui de nebun! Te-a mințit. De ce? Nu mai are importanță. S-a dus articolul. Ce-o să zică Danciu? O să te creadă?

Ai ieșit la șosea, poate în locul unde v-a adus tractorul. Dumitru Fărcașu! Amândoi sunt nebuni, iar tu ești un prost pentru i-ai ascultat. Alergi pe mijlocul șoselei. Adio ciorbă de burtă! La gară! Scuipi, te sufoci, scuipi, te înțepă pieptul. Bestia poate să apară în orice moment din lizieră. Te va fugări până o să-ți iasă mațele pe gură. Nu știi să te bați, nu știi să scrii, nu știi să iubești...

Din spate auzi un claxon. Din spate? Da, din spate! Se apropie o Dacie. Îi faci semn cu mâna și fluturi legitimația. Ce șofer poate să observe înscrisul PRESA la viteza pe care o are mașina? Dacia încetinește, frânează. Șoferul îți deschide portiera. Calm, să

nu observe că ești panicat.

- Mergeți în oraș?
- În oraș, în oraș...

Vă bag în p...a mamei voastre de nebuni! Praf vă fac în *Orientări*! Acolo ești puternic. Un mitoman și un psihopat au încercat să te omoare. E clar, noaptea trecută tot gorila de Arghirescu te-a fugărit. P...a ma-mii lui! Scoți din geantă ziarul *Opinia publică-ediția 1000*. Bună idee, să-l citești până ajungi în oraș, n-ai chef să-i explici șoferului de ce răsufli ca un ogar. Să-i reclami la Poliție. N-ai martori. Au trecut la acțiuni de intimidare a ziariștilor. Șefu', au declarat război împotriva noastră!

Ce titluri aberante în *Opinia publică*! Ce poze murdare! Femei dezbrăcate, arătându-și fundurile, țâțele... După trei ani de libertate, pe români nu-i mai interesează faptul că securiștii au pus mâna pe Putere, că jefuiesc economia națională, că omoară ziariști care scriu adevărul. Ziar de obsedați sexual. „De mila concubinelor, o ungu-roaică și-a sugrumat soțul“, titlul pe prima pagină. „Tratament cu unghia pe carnea jidanului“, titlul pe pagina a treia. „Cine dă cu cuțitul, de cuțit va muri“, titlul pe pagina a treia, jos. Șoferul aruncă o privire pe ziar. Îl deranjează mușenia ta. Opt pagini pline de gunoaie. Cauți caseta redacțională. Sunt proști s-o publice? Pe ultima pagină, un articol cu un titlu onorabil, *Cariere cariate*. Dacă ți se pare onorabil merită să-l citești.

„Un raid la policlinica din localitate s-a soldat cu prinderea în flagrant delict a medicului stomatolog Cezar Flonta și a tehnicianului dentar Ioana Barat care luau mită de la pacienți. Cele două cadre medicale au solicitat de la bolnavi suma de cinci sute de lei, respectiv două sute de lei, în schimbul realizării unor lucrări dentare. Cu această ocazie, organele de anchetă au dovedit că C.F. și I.B. nu se aflau la prima escrocherie de

acest gen. Condamnabil este faptul că în societatea noastră în care asistența medicală e gratuită, iar statutul de medic e apreciat, se mai întâlnesc astfel de cazuri care se abat grav de la principiile eticii și echității socialiste. Instanța judecătorească n-a întârziat să se pronunțe. La douăzeci și patru de ani, technicianul dentar Ioana Barat își întrerupe cariera cu o pedeapsă de un an și jumătate în câmpul muncii. Medicul Cezar Flonta, certat cu jurământul lui Hipocrate, își plombează cariera cu bani murdari. Vor mai avea curajul să se uite în ochii oamenilor după ce își vor ispăși pedepsele?“

Îți citești cu voce tare numele scris sub articol:

– Lucian Zvorișteanu!

Șoferul se prezintă politicos, dar tu îi eviți mâna întinsă de parcă ar fi bolnav de ciumă.

16

La Congresul al XIV-lea al partidului nu s-a abrogat decretul privind interzicerea avorturilor. Intrasem în decembrie și suferința lui Sergiu căpătase accente dramatice. După orele de program, inginerul venea în camera mea cu o sticlă de coniac și nu pleca până n-o golea pe-a doua. O bârfea pe Ioana ca fiind o femeie incultă, proastă, pisăloagă, care se ținea de capul lui, deși îi repetase de o mie de ori că n-o iubea, că se săturase de bocetele și mutra ei ridicolă. Se răcorea. Apoi, mă întreba distrat cum i-ar sta în postura de tată care plătește pensia alimentară. Continua cu tot felul de glume-el considera că sunt glume-pe seama Ioanei Barat: că citise degeaba cărțile împrumutate de la bibliotecă, habar n-avea cine era Gogol, că mergea ca o rață, că nu i-ar sta rău internată la un spital de nebuni. Sergiu avea curajul să-i arunce asemenea vorbe, dar nu îndrăznea s-o ducă de mână la un ginecolog mituit, asumându-și toate riscurile. Dorea ca Ioana să-și rezolve singură treaba și să-l anunțe că scăpase de plod. Vorbea aiurea până auzea bătăi în ușă. În prag, Ioana Barat mă întreba sfioasă: „Sergiu e aici?” Inginerul se repezea la ea, o săruta pe obraz și „zburau” din cuibul meu ca doi porumbei. Când nu mai avea bani, prietenul meu mă purta prin cârciumi, pe socoteala mea, sperând că Ioana să-i piardă urma. Pălăvrăgea până făcea spume la gură și se îmbăta turtă. Ioana îl aștepta pe trotuar. Sfrijita nu m-a lăsat să-l duc acasă, l-a cărat singură, în timp ce el a recitat în gura mare versuri din Esenin.

Suferința specialistului în foraje a avut un efect terapeutic asupra psihicului meu. O uitasem pe Claudia și nu le mai posedam pe cele două manechine *Playboy* de teamă să nu le las gravide (ce superstiție tâmpită!) Pe măsură ce Sergiu aluneca în prăpastia disperării, eu urcam pe culmile spirituale.

Cu acest ascendent moral am crezut că îl pot ajuta decisiv pe prietenul meu. M-am

dus la Ramona Butnaru și i-am cerut să mă ajute.

– Cine e drăguța?

– N-o cunoști.

– Mare crai ești. În ce lună este?

– A treia.

– În luna a treia? Ești nebun, craiule! Îți dai seama la ce riscuri se expune? E la prima sarcină?

L-am imitat pe Sergiu: n-o iubesc, e urâtă și săracă, nu vreau s-o iau de nevastă, am fost curios să văd cum e la pat, mai bine mă sinucid decât să plătesc pensia alimentară...

– Așa ceva nu se face. Dacă e la prima sarcină, trebuie s-o păstreze. Arată-mi femeia care dă afară primul plod fără să regrete. E o traumă psihică. Ești sigur că vrea să avorteze?

Sigur! Mă urăște, mă jignește, mă acuză că am violat-o, sunt o brută. Recunosc, Ramona, dar ajută-mă să scap de belea, am insistat.

– Te costă.

– Plătesc oricât, am făcut pe grozavul.

– Uite cum ai să-mi plătești! Îl convingi pe drăguțul de Sergiu să-ți dea cele trei plicuri.

– Care plicuri?

– Hai, hai, nu fă pe prostu', că mă enervezi. Vreau plicurile lui Ghiță, Ciolfan și Arghirescu.

– Dar nu mi-ai povestit chiar tu că Sergiu le-a ars în fața voastră?

– Ne-a păcălit. A înlocuit declarațiile originale cu niște hârtii goale. De prost ce

este, Marian a uitat să verifice conținutul plicurilor înainte de a fi arse.

– Și ce importanță are pentru tine acest lucru după atâta timp?

– Are! Ei au fost cinstiți, Sergiu a mințit și acum încearcă să-i șantajeze. Am auzit că ar încerca s-o angajeze pe o prietenă de-a lui la policlinică, folosindu-se de prostiile scrise de prietenii noștri.

– Cum v-ați dat seama că Sergiu a schimbat foile?

– Dacă vrei să te ajut, îmi aduci plicurile. E adevărat că Sergiu poate să călătorească prin Germania?

– E cu minte zdruncinată de metafizică...

– Așa deci, cu metafizica se duce în Germania. Măine noapte să-mi aduci plicurile în Groapa Corbenilor. Pe acolo va trece caravana automobilistică din *Raliul Prietenia*. Trebuie să-i încurajăm pe șoferii noștri. Marian Ghiță a primit instrucțiuni să-i întâmpine cu pâine și sare pe concurenți. Hai România! a strigat veselă Ramona. Îți aduc medicamentul și rețeta, dar gândește-te bine, e prima sarcina, n-o să-i fie ușor drăguței tale.

– N-o iubesc, am repetat fericit.

Pe Sergiu l-am căutat toată ziua. De abia spre seară l-am găsit acolo unde trebuia să-l caut de prima dată, restaurantul *Posada*. Pe trotuar îl aștepta Ioana Barat. I-am povestit totul.

– Ai scăpat ieftin, Sergiule.

– E târziu.

– Nu contează. Îmi dai plicurile adevărate și primești medicamentul. Nu credeam că te pretezi la o asemenea josnicie ca să-i șantajezi pe acești oameni care ți-au fost cândva prieteni de dragul unei sfrijite pe care n-o iubești.

– În după-amiaza asta au chemat-o la control.

– Care control?

– Femeile de la întreținerea spațiilor verzi sunt au fost controlate conform decretului. Doctorul i-a consemnat sarcina. Trebuie să fug.

– Unde vrei să fugi? Trezește-te, Sergiule!

– Ioana o să mă ajute.

– Vrei să forțezi granița? Or să te împuște grănicerii.

– Nu există graniță pentru fuga noastră. E imposibil ca cineva să ne oprească.

I-am reproșat încă o dată faptul că păstrase mărturisirile noastre și se folosea de ele pentru a ne șantaja. Și pe mine ai de gând să mă șantajezi pentru ce am scris acolo?

– Nu șantajezi pe nimeni, să fie clar!

– Cum au aflat că nu le-ai distrus?

– Pentru că au observat că mă feresc de ei, pentru că le cunosc toate păcatele, pentru că ce au scris acolo s-a materializat în realitate ca un blestem. În loc să scrie ce vor fi peste șase ani, s-au spovedit. Au trăit revelația supremă. S-au apropiat atunci de Dumnezeu.

– Pe dracu', erau beți, de abia se mai țineau pe picioare. Ce mare filozofie au scris acolo?

– Cască ochii la blestemele care-i vor urmări și vei înțelege ce-au scris. E de-ajuns că i-ai văzut mânjiți cu nisip. Dacă ți-aș spune, vei deveni dintr-o dată victima lor și te vor urmări până la moarte.

– Sergiule, eu mi-am pus în joc onoarea. De ce nu le dai hârtiile, să se spele pe cap cu ele?

– Pentru că trebuie să cunoască suferințele prin care au trecut niște oameni nevinovați.

– Du-te și te culcă, Sergiule! Măine dimineată stăm de vorbă. Gândește-te ce puțin trebuie să plătești pentru medicament. Ce contează că au luat-o în evidențe. Dacă dă plodul afară, aranjezi cu doctorul să spună că organismul n-a putut să țină plodul.

– Adio, prietene!

– Ești beat și te răzbuni pentru că te-ai ratat...

Sergiu m-a prins de gulerul paltonului. Clipea des, încercând să-și limpezească privirea. Cu cealaltă mână apucase scrumiera. Gestul său m-a înfuriat.

– Uită-te la tine! Nu mai citești, nu-ți mai pasă de cultură, n-ai mai gândit o idee filozofică originală. Femeia asta te-a vrăjit, te-a împins să șantajezi oameni care s-au purtat frumos cu tine. Ce dacă te-au făcut legionar? Au greșit, s-au înșelat, te-au chemat să-și ceară scuze, dar nu, tu i-a sfidat arogant. Sfrișta asta te-a învrăjbit împotriva mea, a lor, ca să fii numai al ei. Dă-i pastilele și arunc-o din viața ta! Tu trebuie să te întorci în cultură. Nu improșca cu noroi niște oameni care te admiră, care văd în tine ceea ce ei n-au fost în stare să ajungă.

Aș fi preferat să mă lovească, dar m-a scuipat. În acea noapte am plâns și m-am hotărât să ajung un mare scriitor.

După două zile petrecute ca o șopârlă în camera de cămin, Ramona Butnaru a dat buzna peste mine, reproșându-mi că sunt un onanist căruia puțin îi pasă de noua viață în care societatea românească intrase cu vărsare de sânge. Adică?

La ora fixată de Ghiță, laboranta dărdăia de frică pe șoseaua pustie. Nici un suflet de român care să-i încurajeze pe șoferii noștri. Săracă Ramona adusese și flori. După o oră de așteptare a pornit spre oraș, înjurându-l de mama focului pe Ghiță,

organizatorul. Dar la scurt timp a auzit un zgomot de motor care venea din vârful dealului. Dragostea față de culorile patriei și dorința arzătoare de a-i vedea pe-ai noștri câștigând *Raliul Prietenia*, mi-a mărturisit laboranta, au încurajat-o în beznă totală care înconjură dealul. Când a ajuns pe platou, fata a deslușit două lumini care se apropiau dinspre șantierul uzinei de aluminiu. Le-a făcut semn cu florile. Piloții străbătuseră jumătate de Europă: Polonia, Cehoslovacia, Republica Democrată Germană, Ungaria, bravo lor! se înfierbântase fata. De ce capsomanul de Ghiță nu-i spusese exact pe unde vor trece, doar primise indicații de la județ? Ramona s-a retras într-o groapă, preferând să-i surprindă cu florile aruncate în calea lor și cu urările de bun venit. Mașinile se apropiau cu motoarele ambalate. Ramona tremura de emoție, își murdărise paltonul, dar ce conta un palton! Când farurile ajunseseră să lumineze întreaga zonă, laboranta a sărit: „Hai România!“ dar a observat că automobilul din frunte nu era o „Dacie“ sau o „Skoda“, și nu gonea ca la raliu. Mergea foarte încet, ca la defilare. A recunoscut un *Jeep* ocupat de trei ofițeri și un soldat la volan. Ofițerii împrăștiau cu mâinile un fel de nisip pe care-l scoteau dintr-o ladă asemănătoare cu cea furată din biroul lui Marian Ghiță. Nisipul aruncat plutea în urma lor ca un nor auriu. „E mașina care asigură protecția concurenților“, a gândit Ramona dezamăgită. Nu merita să le arunce florile pe capotă. Dar, din norul auriu, a apărut al doilea *Jeep* ocupat de trei ofițeri înfodoliți în mantale. Spre deosebire de primii, aceștia stăteau nemișcați. Ramona s-a ghemuit precaută. A văzut apoi un camion cu soldați. Ședeau pe banchete, cu armele între picioare. De fapt, au trecut cinci camioane pline cu soldați. Din urma lor au venit treizeci de tancuri, le-a numărat Ramona, cu țevile lăsate la orizontală și cu câte un tanchist ieșit pe jumătate din turelă. După coloana de blindate au trecut iarăși camioane pline ochi cu soldați. Praful auriu s-a mai potolit când și-au

făcut apariția batalioanele de infanteriști. Soldații mășăluiau cu armele aruncate pe spate. Marian Ghiță confundase ziua și ora concursului *Raliul Prietenia* cu data în care armata română făcea manevre. Coloana de infanteriști era pe sfârșite, când patru soldați din ultimele rânduri s-au repezit în spatele unei movile de pământ și, după câteva secunde, au apărut amenințând cu mitralierele două siluete.

– Davai pismo! Davai documentî! zbierau militarii la cei doi civili.

„Sunt spioni“, s-a speriat Ramona, crezând că și ei i se putea întâmpla același lucru. Laboranta confundase Armata Sovietică cu Armata Română. Spionii urmăriseră defilarea trupelor și încercau să fugă. Deși erau sub amenințarea armelor, civilii au avut curajul să fugă și să se refugieze într-o groapă. Soldații au coborât după ei. Un spion s-a împiedicat și a căzut, celălalt a fost cât p-aci să intre într-o cisternă, dar un soldat l-a ajuns și l-a lovit cu piciorul în față. Asupra acestuia s-au aruncat încă doi soldați, care au început să-l lovească cu patul mitralierelor. Cel de-al patrulea soldat s-a repezit la spionul care se împiedicase și încerca să-i rupă hainele, pentru că spionul era o femeie. Voia s-o violeze. Porci sunt rușii! Or fi prietene cele două armate, dar e o mare deosebire între Armata Sovietică și Armata noastră! Soldații români le fluieră pe femei, soldații ruși le violează, a subliniat intrigată Ramona. Un bătaș începuse să cânte *Cazacioc*. Nu cânta, răcnea, s-a corectat laboranta, iar ceilalți doi continuau să-l lovească pe bărbatul care încerca să se apropie în patru labe de cisternă. Femeia se zbătea în brațele brutei care, neputincios, striga după ajutor. Ciudat era că spioana nu țipa, ca orice femeie în pericol de a fi violată, ci se zbătea pe muștește. Atunci, în acel moment tragic – că e spioană, tot suflet de femeie este! – s-a produs o bubuitură cumplită care a culcat pe toată lumea la pământ, inclusiv pe Ramona. Din norul auriu au țâșnit doi călăreți care au coborât în groapă. Cavalerul luat-o din

goana calului pe femeia oropsită și a aruncat-o în șa ca pe un sac de cartofi. Al doilea călăreț, o prințesă în rochie de mireasă, le-a strigat soldaților: „Copilul rămâne la noi!” Amândoi au dispărut în ceața aurie. Rușii s-au dezmeticit târziu și au început să tragă cu mitralierele. Rafalele lor au declanșat o ploaie de săgeți. Se porniseră urlete și fluierături de pretutindeni. Cavalerii în armuri încercuiseră groapa. Rușii s-au retras spate în spate și trăgeau fără să ochească. A fost un măcel, a fost un măcel groaznic, a repetat Ramona sincer afectată. Oastea i-a copleșit pe cei patru ticăloși în timp ce norul auriu înghițea cisterna și se topea în pământ.

Ramona a ajuns în oraș la răsăritul soarelui. În parcul din fața Casei de Cultură a recunoscut-o pe femeia răpită de cavaler. Zăcea cu fața în sus, cu hanoracul sfâșiat și blugii pătați de sânge. În parc se înălța o cruce din lemn, montată pe un soclu din marmură neagră. Laboranta a constatat că femeia de abia mai respira. Strada era pustie. Ramona a fugit cât a putut de repede la spital și a anunțat medicul de gardă. După ce a fost trimisă o Salvare la fața locului, Ramona s-a dus acasă, își făcuse datoria de cadru medical, nu dorea să fie luată la întrebări de autorități, femeia putea să fie chiar un spion periculos. A dormit până la ora prânzului, când a fost trezită de poetul postmodernist Mircea Dinescu ale cărui strigăte auzite la televizorul vecinilor anunțau că Ceaușescu a fugit și poporul e liber! Ramona a alergat la Casa de Cultură, s-a urcat pe soclul din marmură și a strigat din rărunchi:

– Trăiască Revoluția Română!

Astfel, orașul nostru a fost primul din țară care a beneficiat de un monument din marmură neagră închinat Eroilor Revoluției din decembrie '89. Sergiu Gherase a fost găsit în Groapa Corbenilor cu două coaste rupte și capul spart. Autoritățile democratice i-au acordat titlul de *Luptător cu merite deosebite în Revoluția Română*,

dar i l-au retras imediat după ce inginerul, în fața monumentului, a ținut un discurs în care i-a acuzat pe Ghiță, Ciolfan și Arghirescu de complicitate la o crimă, pe Udrea de colaborare cu Securitatea și a povestit auditoriului moartea unui medic, în arestul Miliției, în anul 1986. Oamenii care i-au urmărit discursul dezlânat și plin de invective n-au înțeles mare lucru. Dacă și-ar fi ținut gura, luptătorul în Revoluție Sergiu Gherase ar fi primit de la Primărie un apartament cu trei camere.

17

– Nu am formulare pentru „Mica publicitate“. Scrieți anunțul citeț pe o foaie de hârtie și lăsați-l pe masă. Vă costă o sută de lei cuvântul. Pentru deces vă fac reduce de zece la sută.

Patronul agită fierbătorul în cafeaua care întârzie să dea în clocot. Te apleci peste birou și-i deschizi legitimația sub ochelari. Omul se retrage, parcă îl ameninți cu un cuțit. Scoate din priză fierbătorul, își potrivește ochelarii și studiază legitimația:

– Lucian Zvorișteanu, ziarist la revista *Orientări*... Ex-tra-or-di-nar! De la *Orientări* ești, dom'le? Radu Ciolfan, redactor-șef și unic acționar al ziarului *Opinia publică*.

Un zâmbet ostil îi încrețește fața nebarbierită. Are o palmă moale și umedă.

– Ex-tra-or-di-nar! Ce mai face Tibi?

Îl cunoști pe Tibi?

– Danciu, dom'le! Nu e Tiberiu Danciu redactor-șef la *Orientări*? Suntem prieteni de douăzeci de ani, ce dracu'! Bei o cafea? Trage un scaun, scuză deranjul. Așa stai aici.

Apucă o cană de pe tăblia ferestrei și o așează pe birou, în dreptul tău. O umple pe jumătate, turnând cafeaua nefiartă din cana lui. Pe un perete sunt lipite două postere cu femei goale. Pe celelalte trei birouri din încăpere sunt risipite hârtii, scrumiere pline cu chiștoace, căni cu urme uscate de cafea. Miroase a urină. Într-un colț al redacției observi o mașină veche de scris. Te așezi cu geanta pe genunchi. Sub geantă ascunzi *Opinia publică-edțiia 1000*.

– Dom'le, ce surpriză! Lucian Zvorișteanu de la *Orientări*. Te cunosc, scrii bine, extra-or-di-nar, ești cel mai bun băiat al lui Danciu. Ai condei, dom'le! Citesc *Orientări* în fiecare săptămână. Nu iertați pe nimeni. Mă rog, îi țineți în brațe pe evrei, dar nu

contează. Sau ei vă țin în brațe? Tibi e diplomat. De când l-am cunoscut i-am spus că are stofă de gazetar. Mai vrei zahăr?

Cana e murdară, dar cafeau e bună. Patronul își suflă nasul într-un formular de „Mică publicitate“, mototoleşte hârtia și o aruncă sub birou. Arată la fel de „boțit“ ca Marius, după o noapte de beție.

– Sunt puțin răcit, am avut aseară un chef. *Opinia publică*, ziarul meu, a împlinit o mie de numere. Mi-ai văzut numărul festiv? Să i-l arăți lui Tibi, cu salutări din partea lui Ciolfan. M-a uitat domnu' Danciu de când a ajuns redactor-șef. Ce tiraj aveți?

– Șaizeci de mii.

Soarbe cu zgomot și se strâmbă. Sorbi și tu, lichidul îți încălzește mâțele.

– Stați bine, dom'le pentru un săptămânal politic. Eu trag o sută de mii de exemplare și acopăr patru județe. Știi cum se cumpără țâțele din *Opinia*? Ca pâinea caldă! Am retur zero. Prin oraș nu se prea citește ziarul vostru. Lumea s-a cam săturat de politică...

Ochelaristul ți-e antipatic, profund antipatic. Vorbește despre criza prin care trece țara. Românii nu mai muncesc pentru că așteaptă investițiile străine. Fraieri! Occidentalii n-au de gând să vină la noi, investesc în Ungaria ca să ne fure Ardealul. Trăim foarte bine și fără săpunuri franțuzești, numai să ne trezim și să punem osul la treabă. După această concluzie, Ciolfan îți vorbește despre strategia în presă. Gusturile publicului s-au schimbat, iar noi, ziaristii trebuie să ne adaptăm cerințelor de pe piață. Omul simplu e curios să afle ce i s-a întâmplat vecinului, cu cine s-a mai culcat Cio-ciolina, vrea să vadă o poză „grațioasă“, ceva sexy, nu-l mai interesează că nu știu ce parlamentar a fost secretar de partid într-o fabrică nenorocită. Voi, cei de la *Orientări* sunteți pătimiși, Tibi v-a învățat prost, faptul că nu pomeniți nimic despre evreii,

ungurii și țiganii care-și fac de cap în țara asta o să vă coste la tiraj! Patronul bate mândru cu palma în masă, am o sută de mii de exemplare! Își așează haina pe spătarul scaunului, rămâne într-o cămașă albă, murdară la manșete, se întinde bine dispus și își aprinde o țigară.

– Mă costă o avere chiria redacției în Casa de Cultură. E un spațiu impropriu, dar ce să fac? Am renunțat la toți oamenii. Eu scriu, eu paginez, eu corectez, eu fac ziarul. Dar cu ce treburi pe la noi, dom'le?

Scoți ziarul de sub geantă și îl așezi lângă cana lui. Calm:

– Cine e Lucian Zvorișteanu?

Își potrivește ochelarii pe nas.

– *Cariere cariate*. Și ce-i cu asta?

– Cine a semnat Lucian Zvorișteanu?

– Te referi la autor? Ce chestie, dom'le! Uite că de abia acum îmi dau seama! Lucian Zvorișteanu e în ziarul meu. Ex-tra-or-di-nar!

– Cine a scris articolul?

– De ce, dom'le? Ce are articolul? Am înțeles, vrei să dai o dezmințire. Nu ești tu, ziaristul de la *Orientări* care a semnat în ziarul meu. De acord, publicăm dezmințirea.

Zâmbește ca să te convingă, pretenția ți-o rezolvă ușor, să nu uiți asta.

– Mă interesează autorul ar-ti-co-lu-lui. Cine este?

Pentru că ai îndrăznit să silabisеști, adică l-ai luat peste picior, nu te iartă:

– Da' ce-ai cu el, dom'le? Ce ți s-a năzărit să vii de la București ca să mă interpelezi? Doar suntem colegi, nu? E o potrivire de nume. Te simți compromis acolo, la Bucureștiul tău? Ziarul meu nu compromite pe nimeni! Voi compromiteți! Recunosc, e un pseudonim. Hai, dom'le, să fim oameni! Ești cel mai bun, îți faci sânge rău pentru

un fleac. În țara asta sunt trei ziariști pe care îi cheamă Radu Ciolfan. Unul mi-e văr... Asta nu înseamnă că mă compromit pe mine, Radu Ciolfan, acționarul unic al ziarului *Opinia publică*.

– Cine a semnat cu pseudonim?

– Ești tare? Se vede că te-ai angajat în presă după Revoluție. Vezi? Eu lucrez de douăzeci și unu de ani. La vârsta ta străbăteam țara de la un capăt la altul. Azi eram la barajul Bicaz, mâine la termocentrala Rovinari, poimâine la Combinatul Siderurgic. Scriam reportajele pe genunchi, în tren sau în autobuze. Degeaba spuneți voi,ăștia tinerii, care ați intrat acum în presă, că pe vremuri nu se făcea gazetărie. Ba se făcea, dom'le! Întreabă-l pe Tibi! Am făcut meserie! Am scris la comandă, pentru că așa erau vremurile. Cenzorii ne citeau articolele până la ultima virgulă. Nu-ți mai spun când ni le respingeau. Cu ce m-am ales? Nu m-am îmbogățit și nu m-am plimbat prin străinătăți. M-am însurat târziu, stau la bloc, am o „Dacie” de cincisprezece ani. De ce am făcut gazetărie? Pentru că am fost atins de responsabilitatea cuvântului scris. De aceea scot ziarul ăsta!

Bate cu palma în ziarul de pe birou. Își înghite saliva de sub limbă.

– Să nu te crezi buricul pământului, că nu mă impresionezi! La vârsta ta, trânteam de perete ușa oricărui director de întreprindere și-l luam la întrebări. Pe voi v-au încălecat evreii, nu aveți putere. *Opinia publică* a ajuns la o mie de apariții. O să-mi spui că e imposibil în trei ani. Eu te contrazic, e posibil, pentru că, înainte de optzeci și nouă, ziarul se numea *Viața nouă*. Deci are vechime. După Revoluție i-am schimbat numele – nu? –, că trebuia să ne debarasăm de trecut, parcă așa zice la gazeta voastră? Asta-i democrația, renunțăm la trecut. Eu n-am renunțat la ce a fost bun în trecut, de aceea am numărat și edițiile ziarului din perioada comunistă.

Strănută, caută ceva prin hârtiile de pe birou, a găsit un formular pentru „Mica publicitate“, își suflă nasul.

– Dacă citești cu atenție numărul aniversar, ai să constăți că e o retrospectivă a celor mai bune articole publicate de-a lungul anilor atât în *Viața nouă* cât și în *Opinia publică*. Bineînțeles, pe unele, înainte de a le publica în ediția jubiliară, le-am periat de patina timpului.

– *Cariere cariate* e un articol scris cu picioarele.

– Mă rog, nu l-am văzut pe Tibi scriind cu picioarele... Dom'le, când a apărut acest articol în *Viața nouă*, șeful tău era un amărât de redactor la o revistă studentască. Făcea pe criticul literar, avea trei copii, locuia în gazdă, nevastă-sa casnică, vai de capu' lui! Murea de foame.

Nu mai ești dispus să-l ascuți. Danciu a semnat cu numele tău. Când tu îi trimiteai articole despre studenții fruntași la învățătură, despre inginerii stagiați integrați în procesul de producție, niște povestioare anoste, penibile, și erai mândru că numele îți figura printre colaboratorii revistei studentești, Tibi făcea foamea în București și se ascundea sub numele tău în ziarul de provincie *Viața nouă*. De aceea te menajează. Merge! Pentru că ți-a folosit numele la ciubucurile lui! De aceea te-a angajat la *Orientări* și ți-a făcut rost de garsonieră, pentru că s-a simțit vinovat. Te-a mințit, trimițându-te în acest oraș numai cu scrisoarea Angelei Rapotan și ascunzându-ți prietenia cu acest Ciolfan. Te-a mințit și te-a lăsat să te zbați în minciuni. Înseamnă că Danciu îl cunoaște pe Flonta! O cunoaște și pe Ioana! Ioana, soția ta care ți-a ascuns cazierul, care te-a mințit, care te minte în fiecare zi. Ce cauți aici? Înghiți ultima picătură de cafea.

– În această încăpere – cum să-ți spun ca să pricepi exact? – a funcționat un ce-

naclu. N-a fost doar un cenaclu, ci un nucleu de prieteni adunați în jurul idealului cultural. La baza prieteniei noastre a stat cultura. Am rezistat tăvălugului dictaturii ceaușiste cu ajutorul culturii, dom'le! Datorită culturii uitam de frigul din apartamente, de întuneric, de foame. Nu-ți ascund faptul că am fost urmăriți și persecutați de securiști. Câtiva dintre noi au fost interogați, torturați psihic, amenințați, dar i-am învins cu ajutorul culturii. De exemplu, eu am primit un vot de blam pe linie de partid și mi-a fost ridicat dreptul de semnătură în revistele de cultură din țară. Pe atunci scriam poezii. Din păcate, ziaristica mi-a distrus filonul poetic. Tibi, marele critic literar din București, cu pantalonii cârpiți în fund, venea pe la noi cu alți oameni de cultură, prieteni de-ai mei, și sub pretextul unui acțiuni cultural-educative înscrisă în programul *Cântarea României*, discutam despre cultură, mâncam și beam. Degeaba o criticați, a fost bună la ceva *Cântarea României*. Dar nu mâncarea și băutura erau esențialul. Important era că discutam. Am trăit niște clipe ex-tra-or-di-na-re, dom'le! Ce discuții, ce polemici, ce chestii spirituale se încingeau! Tibi venea cu deschiderea culturală pe care i-o dădea Bucureștiul, iar noi îl uimeam cu lecturile noastre. Eu am fost singurul prieten care a avut curajul să vadă în ce mizerie trăia criticul literar Tiberiu Danciu. I-am propus să colaboreze la *Viața nouă*, ca să câștige un ban cinstit. Când venea la cenaclul nostru pentru trei-patru zile, îi dădeam subiecte de genul ăsta, *Cariere cariate*. Eu îi dădeam informațiile, iar el scria articolul, precum vezi, scurt, concis și onorariul i-l plăteam pe loc. N-a câștigat o avere de la ziarul meu. Dar pe vremea aia, cu bani luați de pe un astfel de articol, Tibi putea să-și plătească gazda pe două luni. Uneori îi dădeam și mai mult.

- A semnat multe articole cu numele meu?
- Dom'le, nu știu câte au fost. Vrei să ne uităm în colecție? E așa de important?

După Revoluție, domnu' Tibi m-a uitat. Un telefon nu mi-a dat: ce faci, măi Radule? Îți spun o chestie, dar te rog să rămână între noi. I-am trimis trei articole pentru *Orientări*, nu mi le-a publicat. Treacă de la mine, nu-i port pică. Măcar așa, pentru câte fripturi a mâncat la *Posada* putea să-mi publice un articol.

– Dacă am înțeles bine, Danciu nu se documenta pentru aceste articole, le scria din burtă.

– N-ai auzit, dom'le, ce ți-am spus? Eu îi dădeam subiectul iar el scria articolul. Cât dura să-l scrie? O jumătate de oră. Câștiga un ban cinstit.

– Șeful meu i-a cunoscut pe Cezar Flonta și Ioana Barat?

E rândul tău să lovești cu degetul în ediția 1000 a ziarului. Ciolfan se apleacă nedumerit asupra textului, habar n-are ce scrie acolo! Își mișcă fălcile, parcă ar mesteca fiecare cuvânt. Inima îți zvâcnește. Oboseala? Emoția? Vrei răspunsuri clare. Te-ai săturat de minciuni. Cine e Cezar Flonta? Cine e Ioana Barat? Ioana e soția ta.

– Cum să-i cunoască, dom'le? Tibi venea trei-patru zile pentru Cântarea României, plecam la cabane în munți, îi aranjam subiectele, scria articolele pe colțul mesei, semna ca primaru' și-i dădeam onorariul. De jumătate de oră vorbim despre Tibi. Îl cercetezi pe șeful tău? Am auzit că e foarte sever. Ce vrei să scrii, Lucică?

Își privește ceasul de la mână, semn că trebuie să-i răspunzi repede.

– Îl caut pe doctorul Cezar Flonta.

– Ce-a făcut, dom'le?

– Vedeți ce-a făcut, a luat mită și a fost condamnat. Mă interesează cum a dispărut.

– Lucică, eu zic să renunți la pronumele de politețe. Chiar așa de ramolit sunt? Doar suntem colegi. Îl cauți pe doctorul Flonta? Nu știam că a dispărut. Când a dispărut?

– În anul o mie nouă sute optzeci și șase. Atunci a apărut articolul, nu-i așa?

Strânge ziarul și-l aruncă pe biroul vecin. Se întinde în scaunul care scârțâie din toate încheieturile.

– Ce vrei de la mine, Lucică? De unde să ți-l scot eu pe doctorul Flonta? Am o grămadă de treburi pe cap. La ora nouă închid ediția și n-am scris un rând. Am o gaură în pagină trei. Îmi spui tu cu ce s-o umplu?

– Articolul *Cariere cariate* a apărut în ziarul tău. Tu i-ai dat informațiile lui Danciu. Înseamnă că știai cine e Cezar Flonta.

– Și ce dacă i-am dat informațiile? Mai țin eu minte ce informații i-am dat! Spune-mi tu cine e cutare despre care ai scris în februarie nouăzeci și unu? Mai știi? Sigur că nu mai știi! Gazetăria e meseria clipei, Lucică! Ai scris azi, mâine ai uitat.

– Minți!

Ochelaristul se înfurie:

– Danciu vrea să se răzbune? De ce? Fii sincer, Lucică? N-a fost mulțumit de fripturile pe care i le-a plătit Radu Ciolan?

– Cum a dispărut doctorul? În articol nu scrie ce pedeapsă a luat? Ce s-a întâmplat, Radule?

Îi place că l-ai tutuit. Se destinde, puțin.

– Dom'le, lămurește-mă ce-i cu povestea asta. Ai dat buzna în redacție și-mi mănânci timpul cu un escroc de stomatolog care a luat mită. Eu am scris ce-a constat Miliția de atunci. Eu sunt ziarist, Lucică!

Nimeni nu ți-a spus până acum Lucică, nici măcar mama.

– Ești un impostor! Uită-te la articol! Pretinzi că ești ziarist, dar nu știi ce publici! Te-am întrebat foarte clar: Cum a dispărut Cezar Flonta? Răspunde! Ai fost în sala de

judecată la pronunțarea sentinței? I-ai luat o declarație? Nu! Dar ai nerușinarea să-l faci escroc! De unde știi că e escroc? Ai verificat? Ai cercetat? Ai vorbit cu avocatul său? De ce ai publicat articolul?

– Pentru că așa au vrut autoritățile?

– Care autorități?

– Miliția! De la Miliție am luat cazul ca să-l popularizez. Așa erau vremurile.

– Lasă-mă dracului cu vremurile! Ai publicat niște minciuni! Recunoaște!

– Am scris ce-a hotărât justiția. Eu sunt ziarist, nu sunt judecător.

– Ai vorbit cu familia lui Flonta? Cu colegii? Ai poza lui? Nu! Ai stat cu nasul în hârtie și ai scris ce ți-a dictat tovarășul maior! Ești un impostor comunist! Și tu și Danciu sunteți niște impostori.

– Ai grijă, Lucică...

– Cum a dispărut Cezar Flonta? Răspunde!

Redactorul-șef a încremenit cu degetul tău arătător în dreptul nasului. Așteaptă să apeși pe trăgaci. Poc! Poc! Poc! Să scapi lumea de un comunist.

– Nu știi, Lucică.

– De ce nu știi, Radule?

Înțelege că omul nu știe. Tu n-ai prins acele vremuri. A împărțit și el o bucată de pâine cu Danciu. Ți-a spus: de la Miliție a luat cazul și l-a popularizat la gazetă. Să dea exemplu negativ, să descurajeze mita, să asaneze societatea socialistă. Nu e vina lui că Ioana ți-a ascuns cazierul. Radu Ciolfan a scris despre soția ta ce-a aflat de la Miliție, prin cuvintele potrivite de Danciu, care a semnat cu numele tău. Ioana e vinovată. Te-a mințit. Te-a adus – iată! – în situația de a împușca un ziarist.

– Crede-mă, Lucică, nu știu mai mult decât scrie în ziar.

– E adevărat că Flonta a fugit în Germania?

– De unde ai informația asta?

– Dintr-o sursă locală.

– Nu știi, zău că nu știu! Lucică, pe cine vrei să te răzbuni? Cu cine vrei tu să te lupți? Dacă-mi spui, te ajut. Am relații la Poliție, la Procuratură, verificăm arhiva... Ce mai știi despre doctor?

Nimic. Absolut nimic. Și tu ești un impostor, Lucian Zvorișteanu.

– Cine ți-a dat cazul?

– Cine mi l-a dat? Vorba ta, tovarășul maior. A fost avansat după Revoluție și detașat prin Moldova.

– Cine a judecat procesul? Cine a fost procurorul?

– Nu știu, Lucică.

– M-am săturat de „nu știu“!

– L-au judecat la București! Ai cuvântul meu!

– Nu vrei să-m spui!

– Lucică...

– Vreau să dai o dezmințire în ziarul tău de c...t!

– Ce fel de dezmințire?

– O dezmințire în care povestești cum ai publicat *Cariere cariate*, cine ți-a dat cazul, cine a scris articolul, cine l-a semnat cu numele meu, câți bani i-ai dat lui Danciu și, la final, ceri scuze cititorilor.

– E absurd, Lucică! Să-mi torn cenușă în cap după atâția ani? Ce importanță are dezmințirea unui articol apărut în *Viață nouă* pentru cititorii ziarului *Opinia publică*? Articolul republicat are un caracter simbolic. Face parte din istoria presei locale pe

care eu, Radu Ciolfan, am scris-o cu sudoare și sânge. Să-mi cer scuze pentru istorie?

- Dacă nu dai dezmințirea fac scandal în presă.
- Unde faci scandal, dom'le? În *Orientări*? Hai să fim serioși, Lucică!
- În alte ziare centrale. Să știe lumea cine e Radu Ciolfan...
- Ce spui, dom'le? Arată-mi un ziarist român cu douăzeci de ani de meserie care n-a

mâncat rahat! Asta a fost slujba noastră de atunci, mâncători de rahat. Acum suntem liberi. Minciunile se vând mai bine decât adevărul. Ascultă-mă pe mine, Lucică! O să te lovești în meseria asta blestemată de atâtea minciuni, încât o să ajungi să te întrebi dacă nu cumva toată viața ta e o minciună. Chestia cu verificarea informație din trei surse e o aiureală inventată de evreii americani.

- Ziarul tău e un veceu public.
- Lucică, dacă aș fi neam prost, ți-aș trage un șut în c... de-ai zbura pe fereastră. Poți să mă faci în toate felurile, că sunt tăbăcit, dar nu-ți permit să jignești ziarul meu! Are un tiraj de o sută de mii de exemplare.

– De ce nu recunoști: da, am greșit!

E rândul lui Ciolfan să strige:

– Nu mă simt vinovat! Sursa mea a fost Miliția. Flonta ăsta al tău a comis o infracțiune, legea l-a pedepsit, eu m-am documentat și Tibi a scris. Pe mine mă cunoaște tot orașul de om cinstit. Știi cum am scos Opinia publică în zilele Revoluției? Sub gloanțe! Scriam la lumânare articole despre libertate și democrație. A făcut acte de eroism, Lucică, și nimeni n-a venit să-mi ia interviu, să mă dea în direct la televizor. Iar tu vii acum și ți-mi faci ziarul veceu public? Nu ți-ar fi rușine, mucosule!

După apariția la televiziune a poetului postmodernist Mircea Dinescu, am încercat să profităm de libertate la *Coloviile 79*, dar nici unul dintre noi n-a mai avut chef să discute despre cultură și să se îmbete cu vinurile românești scăpate din exporturile care-l ajutaseră până atunci pe Ceaușescu să scape țara de datoriile externe.

Timp de trei luni, am citit ziarele cu patimă, dar n-am înțeles nimic din ceea ce se întâmpla în țară. Și Sergiu Gherase s-a complăcut în această îndeletnicire, fără să priceapă mai mult decât mine. Când îl întrebam, de exemplu, ce părere are despre evenimentele dramatice de la București sau Târgu-Mureș, inginerul îmi răspundea în stilul său enervant-metafizic: „Trebuie să ne căim.“ L-am văzut, însă, răsfoind câteva reviste literare. Paginile acestor gazete erau pline cu amănunte referitoare la scriitorii români din Exil sau decedați în temnițele comuniste. Rubricile „Poșta redacție“ au fost desființate pentru a face loc acestor celebrități. Am crezut că Sergiu se va repezi iarăși asupra bibliotecii, căutând volumele scriitorilor interziși. M-am înșelat. Prietenul meu revenise la starea de „plutire metafizică“, deși scăpase de Ioana Barat. Nu mi-a mărturisit cum reușise sfrijita să se lepede de plod, dar m-a lăsat să înțeleg că între ei totul, sau aproape totul, se sfârșise. Cred că în acea vreme, Sergiu era influențat de eseul *Apel către lichele* lansat de filozoful Gabriel Liiceanu. Textul nu mi-a afectat conștiința, de aceea nu voi insista asupra lui.

Un eveniment care a însuflețit cu adevărat atmosfera orașului nostru a fost apariția ziarului *Opinia publică* sub conducerea neobositului ziarist Radu Ciolfan. *Viața nouă* a murit, trăiască *Opinia publică*! Patronul Radu Ciolfan ne-a invitat să semnăm în paginile noului cotidian al cărui sediu – ce ironie! – a fost stabilit chiar în biroul lui Marian Ghiță, după ce obiectele istorice au fost evacuate, nu se știe unde. Membrii

Colocviilor 79 n-au răspuns înflăcăratei chemări. Doar laboranta Ramona Butnaru a publicat un apel către populație în vederea strângerii de fonduri pentru înființarea unei societăți de caritate. Stomatologul Cornel Udrea a declarat public că hârtia ziarului e foarte proastă, dar preferă s-o folosească, numai așa simte cum Radu Ciolfan îl pupă în cur. Profund jignit, patronul, adică Radu Ciolfan, că e patron sau nu, Radu rămâne ziaristul cu majuscule, l-a amenințat pe Udrea, în paginile gazetei, că dacă nu se va liniști, toată lumea va afla scene antologice din viața unui dentist bețiv, afemeiat, debil mintal, care pe vremea lui Ceaușescu transformase cabinetul policlinicii în bordel, și cu toate acestea n-a fost sancționat pe linie profesională, deși puneza pacienților tablă de conservă în loc de viplă, iar astăzi, la mai puțin de un an de la Revoluție dințarul se pregătește să-și deschidă un cabinet particular, de unde ai bani, domnule doctor? Acest articol polemic l-a convins pe Radu Ciolfan să nu mai folosească ziarul *Opinia publică* în locul hârtiei igienice.

Trei articole nesemnate au apărut la puțin timp după punerea la punct a doctorului. În primul articol se povestea rolul pe care *Colocviile 79* l-au avut în viața culturală a orașului, ca formă de rezistență intelectuală împotriva dictaturii. Au fost consemnați toți membrii, mai puțin Sergiu Gherase. Al doilea articol vorbea despre suferința îndurată de Marian Ghiță, când pe zidul Casei de Cultură a fost descoperită de Securitate lozinca *Vrem pâine jos cizmarul*. Am citit indignat cum istoricul, într-o noapte, cu mari precauții, scrisese cu vopsea verde mesajul anticeaușist și cum rezistase eroic la ancheta care a urmat. Am vrut în prima clipă să protestez printr-o anonimă adresată ziarului, dar mi-am amintit de sfatul prietenului meu: „Te vor urmări până la moarte.” Cel de-al treilea articol conținea trei documente datate *mai 1987*, reprezentând răspunsurile lor la jocul de societate: “Ce vom fi peste șase ani?”

Marian Ghiță era încrezător că va descoperi mormântul domnitorului Vladimir, maestrul condamna amplasarea uzinei de aluminiu pe temelia castelului, iar ziaristul visa să ajungă patronul unui ziar în care să publice poze cu femei goale. În completarea acestor mărturisiri, Anton Arghirescu acorda un interviu referitor la sabotajul pus la cale în anul 1986 pe șantierul uzinei de aluminiu. Într-o noapte, cu mari precauții, amplasase o bombă artizanală care produsese mari pagube citadelei comuniste. Martor îi fusese un strungar, la care stătuse ascuns în cămin două zile și două nopți de teama cercetărilor declanșate de Securitate. Sictir, Arghirescule!

Interesul cititorilor pentru astfel de materiale a fost redus. Pozele sexy publicate de Radu Ciolfan au ridicat vertiginos tirajul ziarului. Am trăit atunci cea mai erotică perioadă din viața mea. Cumpăram *Opinia publică* la prima oră a dimineții, după ce îi lăsam vânzătorului un bacșiș gras, iar noaptea, la lumina lanternei, posedam cu voluptate, pe rând, cele cinci-șase femei care pozau în paginile cotidianului. Le sărutam sâni care miroseau a cerneală tipografică și le penetram cu furie. În clipele de odihnă, le povesteam experiența trăită în timpul dictaturi cu cele două manechine *Playboy*. Datorită lor îmi irosisem imaginația și potența. Vecinul meu, lăcătușul, se însurase și se mutase. Eram liber. Întorceam pagina ziarului și călăream altă femeie. Până în zori, reușeam să le iubesc pe toate. Sub pat adunasem o colecție de cincizeci de exemplare din *Opinia publică*. Pentru că nu mai aveam bani să cumpăr ziarul lui Radu Ciolfan, am reluat galeria de fotomodele care se îngălbeniseră din cauza umezelii din cameră. Se zvârcoleau și mă mușcau nesătute. Erau fericite că nu le aruncasem la gunoi. Aventura erotică a devenit palpitantă când am început să le acord note. Am stabilit astfel un clasament. La sfârșitul concursului, pe cea care mă excitase cel mai tare am ales-o *Miss Opinia publică*. Cu ea am petrecut o noapte întreagă, în diferite

poziții năstrușnice. Dimineăta, când am împăturit cu grijă ziarul, am recunoscut-o pe *Miss Opinia Publică*. Am recunoscut-o după nasul turtit: Ioana Barat! Am coborât cu ziarele bine camuflate și le-am îndesat adânc în primul tomberon. Cu poza sexy a Ioanei Barat am fugit la Sergiu.

– Plec la București, m-a întâmpinat inginerul, aruncându-și în geantă, de-a valma, ciorapi și tricouri.

I-am arătat fotografia Ioanei din ziar.

– E un trucaj ordinar. O discreditează pentru că știe cum au pus la cale înscenarea.

M-a invitat să-l însoțesc la gară. După ce și-a cumpărat bilet, prietenul meu mi-a spus:

– Trebuie să mă căiesc. Am fost un monstru egoist. I-am interzis Ioanei dreptul a de a avea un copil. O iubesc pe Ioana, ăsta mi-e drumul!

– Sergiule, drumul tău e în cultură. Hai să fugim amândoi la București, să ne închidem în biblioteci, să cunoaștem oameni de cultură, să publicăm în revistele literare. Suntem liberi, suntem tineri, o să mâncăm un covrig pe zi, dar vom respira un aer impregnat de cultură.

– De ce să fugim la București? Hai la Paris, acolo e cultura!

– Tocmai la Paris? E prea departe, Sergiule.

A zâmbit ironic.

– După ce mă căiesc, am să dezvălui adevărul, cine a chinuit-o, cine a terorizat-o, cine a batjocorit-o pe Ioana.

– Ai să te întorci?

– Niciodată, m-a asigurat Sergiu de pe scara vagonului.

Când trenul a prins viteză, am zărit-o pentru o fracțiune de secundă pe Ioana Barat

la fereastra unui compartiment. M-am ascuns după un stâlp, cu senzația idioată că eram în pielea goală. A fost pentru ultima dată când am văzut pe această femeie urâtă. Din cauza ei, am renunțat să mai posed fotomodele. Dacă azi aş întâlni-o, i-aş mulțumi fără sfială.

După două zile de la plecare inginerului, Anton Arghirescu m-a oprit pe stradă și mi-a arătat un articol din *Opinia publică*. Maistrul era fericit, de parcă își recăpătase vechiul său loc de muncă. La începutul anului fusese concediat din fabrica de proteine. De la Udrea auzisem că muncitorii îl scosese în șuturi pe poarta fabricii. „Trebuie să-i bage o rangă în cur“, a adăugat doctorul. De soarta bătrânului s-a îngrijit Marian Ghiță, numit cu acte oficiale directorul Casei de Cultură. El l-a angajat pe post de metodist cu jumătate de normă. Anton Arghirescu mătura și spăla holurile și dușurile încăperilor, repara prizele și instalațiile sanitare, vindea bilete la discoteca organizată în sala de festivități, iar noaptea păzea clădirea. De când se angajase la Casa de Cultură, Arghirescu umbla îmbrăcat cu hainele ce putreziseră în biroul directorului. Cetățenii orașului nostru erau convinși că Marian Ghiță își bătea joc de subalternul său, obligându-l să poarte într-o săptămână un costum de logofăt, apoi niște straie de răzeș de pe vremea lui Alexandru cel Bun, armura de cavaler din garda lui Iancu de Hunedoara, să-și lase barbă, să-și vopsească mustățile sau să-și acopere chelia cu o perucă dubioasă. Marian Ghiță mi-a contrazis zvonurile, Arghirescu se îmbracă așa cum pofteste, nu mă deranjează! Totuși, Cornel Udrea a fost de părere că această maimuțareală a metodistului era o manevră pusă la cale de Ghiță pentru a trezi sentimente patriotice concetățenilor bombardati cu filme americane și dulciuri turcești. I-am dat dreptate stomatologului pentru că, imediat după evenimentele din martie '90 de la Târgu-Mureș, Arghirescu a apărut pe străzile orașului îmbrăcat într-o

rochie albă, zdrențuită, spunând trecătorilor că poartă rochia de mireasă a Lucreției, soția eroului Vladimir. Bătrânul își depilase picioarele dar, conform spuselor doctorului Udrea, uitase să-și pună chiloții. Mulți oameni au cerut arestarea „poponarului”. Metodistul nu s-a intimidat, dimpotrivă, a cumpărat din piață o sacoșă de cartofi pentru familia Ghiță, apoi s-a fotografiat pe treptele Primăriei alături de participanții la colocviul „Politica externă a Țărilor Române în secolul al XIV-lea.”

Articolul pe care mi l-a arătat Arghirescu se numea *Cariere cariate* și era semnat de Lucian Zvorișteanu.

– Bine, dar chestia asta a mai fost publicată în *Viața nouă*, mi-am amintit de seara când mă simțisem umilit de talentul ziaristului care scria împotriva celor care furau poporul.

O gospodină s-a apropiat de noi și i-a întins maestrului o bancnotă.

– Nu sunt cerșetor, cucoană, sunt tarabostes! a refuzat-o jignit.

Bătrânul purta niște ițari ruși în genunchi, strânși la brâu cu o sfoară, în care își îndesase poalele cămășii, un fel de sac din cânepă. Pe cap avea îndesată o căciulă din blană de iepure, iar în picioare încălțase niște opinci sparte prin care i se vedeau unghiile îndoliate.

– Să nu-i uităm pe cei care s-au căpătuit fără muncă! Escroaca de Barat a fugit cu legionarul de Sergiu să facă greva foamei în Piața Universității. Ce fac golanii acolo? Se împreunează. Democrația nu-i va șterge cazierul oricât ar face ea pe dizidenta. Bine i-a făcut Zvorișteanu când a demascat-o. Mi-a cerut două sute de lei ca să-mi facă dinții...

– Și ai reclamat-o la Miliție, iar Miliția a organizat flagrantul.

– Adevărat!

– Nu-i așa, nea Arghirescule. Am auzit că ai participat benevol la flagrant.

– Te-a influențat legionarul de Sergiu. Matale ai să ajungi rău de tot.

– Mă ameninți?

– Nu te ameninț, îți spun doar că ai să ajungi rău. Ziaristul Zvorișteanu scrie mai bine ca matale, care ai luat premiul de literatură dat de partid...

– Care premiu?

– Ai uitat? În cinstea Congresului al XIV-lea ai fost premiat de partid la concursul „Mărețele împliniri ale partidului comunist reflectate în proza contemporană”. Trebuia să te duci la București, să-ți ridici premiul de la tovarășul Ceaușescu, dar a venit Revoluția.

– Dar eu n-am trimis nuvele la acest concurs.

– Au trimis alți în locul matale. Întreabă-l pe Ciolfan ce scria pe invitația pe care o mai păstrează dacă faci pe nebunu’! Ai fost clientul partidului. Să nu îndrăznești vreodată să te mai iei de mine, care am muncit cu noroiul până la genunchi...

Am fugit la cămin și mi-am numărat nuvelele. Erau toate, mai puțin *Rochie albă cu buline verzi*, pe care o încredinșasem flăcărilor Iadului. Apoi, le-am recitat de mai multe ori, până am izbucnit în plâns. Ce deștept și inspirat fusesem în timpul dictaturii! După scurta revizuire a trecutului meu literar, am intrat în redacția ziarului *Opinia publică* cu două obiective precise: să-i cer lui Ciolfan să-mi arate invitația, apoi să-i crăp capul cu mașina de scris.

– De nouă zile îmi apare în ziar acest blestemat articolul, m-a întâmpinat ziaristul, arătându-mi articolul *Cariere cariate*. Nu mai știu ce să fac, să opresc ziarul, să schimb tipografia, să-i dau foc? Simt că înnebunesc! Cu mâna mea paginez, culeg articolele, corectez șpalturile, cu mâna mea! Păzesc rotativa ca un câine și uite ce iese, dom’le!

Pe ultima pagină, în dreapta sus, citesc *Cariere cariate*. Sunt sabotat, dom'le! Am chemat Poliția să ancheteze.

- Cine e ziaristul Lucian Zvorișteanu?
- Un prieten de-al meu de la București. Un ratat care se dă mare gazetar.

Când a descoperit pentru prima dată articolul în pagină, Radu Ciolfan crezuse că încurcase din neatenție materialele pe care le predase tipografiei. În următoarea zi, a dat vina pe tipografi. Derbedeii se răzbunau pe el pentru că în timpul congreselor și conferințelor partidului comunist îi obliga să culeagă de zeci de ori articolele omagiale, de teamă să nu se fi strecurat o greșeală fatală pentru funcția lui. După o atentă investigație, șeful ziarului s-a convins că muncitorii îl iertaseră. În a treia zi, Ciolfan a strigat în mijlocul tipografiei că *Opinia publică* e ținta unui sabotaj pus la cale de evrei. Articolul se lipea de ultima pagină, vorba cântecului, ca marca de scrisoare. De abia în a noua zi, ziaristul s-a îndurat să cheme Poliția.

Deși se afla într-o vizibilă stare de nervozitate, i-am cerut, totuși, să-mi explice cum ajunsese să câștig un concurs la care nu participasem, nu cumva ați pus o vorbă bună la juriul format din prietenii dumneavoastră din București?

– Dom'le, nu ți-am pus nici o pilă, pentru că nu-mi place cum scrii. De fapt, nu ți-am citit nici o nuvelă. Și chiar dacă mi-ai fi dat ceva să citesc, nu ți-aș fi trimis nuvela la concurs pentru că, ți-am spus, nu-mi place cum scrii.

– Dar cum puteți să apreciați valoarea unui text fără să-l fi citit?

– Nu pot să-ți explic acum. Uite în ce situație sunt! Se duce ziarul de râpă. Vrei să-ți spun că nu-mi plac ochii tăi? Nu-mi plac, poftim! Te-ai îmbătat într-o seară și ai trimis *Rochia* aia *albă* la concurs. Ai câștigat, ce mai vrei de la mine?

– Am câștigat cu nuvela *Rochie albă cu buline verzi*?

– Cu prostia aia pe care încercai să ne-o bagi pe gât la colocvii.

– Dar am distrus-o! Am ars-o!

– Știu eu ce-ai făcut? Mă enervezi...

– De unde știți că *Rochia* mea a câștigat?

– Scria pe invitație. Am aruncat-o când ne-am mutat redacția aici. E istorie, dom'le!

– Arghirescu zice că o păstrați, s-o publicați în ziar, să mă compromiteți.

– Lasă-mă, dom'le, în pace cu literatura! S-au dus vremurile de literatură. Nu vrei să te fac ziarist? Te fac om, te fac celebru! Uită-te la tine, mori de foame cu nuvelele în brațe!

– Scriu mai prost decât ziaristul Zvorișteanu.

– Cum vrei, acum toată lumea scrie la gazete.

Ciolfan mi-a întors spatele, preocupat de marele său necaz. Poliția n-a reușit să-i prindă pe sabotori. Ziaristul s-a resemnat, iar blestematul articol a apărut în fiecare zi, pe ultima pagină, până la nefericitul accident care a distrus ziarul *Opinia publică*, dar să nu anticipez!

După două săptămâni de greva foamei în Piața Universității, unde strigase în fiecare seară „Jos Comunismul!”, Sergiu Gherase s-a întors singur, bătut zdravăn de mineri. Despre Ioana Barat nu mi-a suflat un cuvânt. Inginerul s-a închis într-o tăcere bolnăvicioasă care a durat aproape trei ani.

Într-o dimineață din luna aprilie a anului 1992, m-am trezit cu Arghirescu în cameră, profund indignat de faptul că Ramona Butnaru împărțea concetățenilor, în piața din centrul orașului, pachete cu hrană și îmbrăcăminte.

– Este o jignire la adresa urmașilor poporului român. Domnu' Marian a protestat telefonic la București!

Am alergat în piață, deși îmi pierdusem demult încrederea în cuplul Ghiță-Argheșcu. Într-adevăr, Ramona Butnaru se cocoțase pe o tarabă și împărțea la repezeală pachete pe care le scotea dintr-o cutie albă de carton, mare cât un container de gunoi. „Luați, luați, sunt de la Billy!“, arunca laboranta câte trei-patru pachete o dată în mulțimea adunată în jurul tarabei. Printre oamenii sărmani care-și îndesau în sacoșe calupuri de brânză, cașcaval, pungi de cafea columbiană, carne congelată, făină, zahăr, cutii cu ulei și măsline verzi, cămăși, tricouri din bumbac, blugi și flacoane cu tot felul de medicamente, am zărit și persoane respectabile, cu funcții în administrația locală, care nu se sfiau să vocifereze, să dea din coate pentru a ajunge să intre în posesia unui pachet. Au existat și câțiva oameni cumpătați care au stat deoparte, comentând proveniența pachetelor. Un bișnițar de valută, de exemplu, susținea că Ramona făcuse o excursie în Turcia de unde cumpărase aceste mărfuri cu banii strânși din donațiile primite pentru construirea azilului *Solidaritatea Socială*, iar balamucul la care asistam nu era decât începutul campaniei electorale pentru ocuparea postului de senator. Dintre ipotezele auzite atunci, aceasta mi se părușe cea mai veridică. Ramona Butnaru se acoperise cu o faimă proastă în orașul nostru după ce poetul postmodernist Mircea Dinescu apăruse pe postul național de televiziune. Se descoperise că laboranta obținuse garsoniera culcându-se cu secretarul de partid al Primăriei, că făcuse contrabandă cu țigări și cafea, că după doi ani de libertate și democrație reușise pe căi dubioase să ajungă președinta societății de caritate *Solidaritatea Socială*.

Acțiunea filantropică a durat o oră. Seara, în cârciumile orașului s-a băut în cinstea Ramonei. A doua zi, la aceeași oră matinală, balamucul s-a repetat în jurul unei noi cutii, asemănătoare cu prima. Trei sute de oameni s-au încăierat pentru a apuca măcar o gumă de mestecat, în ciuda protestelor lui Marian Ghiță, prezent în piață. De data

asta, cutia s-a golit într-un sfert de oră, iar președinta a căzut epuizată pe tarabă.

În dimineața următoare, încă de la orele patru, o mie de oameni așteptau sosirea Ramonei. Se preconiza că laboranta va aduce un camion cu mărfuri, să apuce toată lumea. Din acest motiv, orice autovehicul care intra în piață era primit cu aplauze. Șoferul unui camion cu prelată a fost scos cu forța din cabină, purtat pe brațe ca un erou până la tarabă, dar când oamenii și-au dat seama că acesta adusese conserve de pește la magazinul alimentar l-au obligat să părăsească zona, rabla lui împiedica viitoare desfășurare de forțe umane. După o așteptare de șase ceasuri, nerăbdarea și nervozitatea au pus stăpânire pe mulțime. S-au auzit primele înjurături la adresa „acestei c...ve care ne-a tras în piept“. Când s-a format un comando de bărbați care să pornească în căutarea laborantei, Anton Arghirescu s-a urcat pe tarabă și, cu mâinile făcute pâlnie la gură, a anunțat că Ramona Butnaru se află în arestul Poliției, în anchetă, iar cutia mult așteptată fusese confiscată de autorități. Vestea a fost primită cu huiduieli copioase, iar metodistul, îmbrăcat într-un veșmânt de centurion roman, a încasat câțiva pumni pe spinare. Mulțimea s-a îndreptat spre sediul Poliției, hotărâtă s-o elibereze pe binefăcătoarea orașului. Clădirea era înconjurată de un cordon de scutieri. De unde apăruseră apărătorii ordinii publice în orașul nostru, n-am reușit să aflăm. Oamenii au început să scandeze „Ra-mo-na, Ra-mo-na!“ și au ținut-o tot așa încă patru ceasuri. În tot acest timp, în arestul Poliției, Ramona a răspuns la întrebările ofițerilor veniți de la București. Amănuntele pe care le voi prezenta mai jos mi-au fost povestite de centurionul Anton Arghirescu, prezent la interogatoriu în calitate de reclamant: “Este o jignire la adresa urmașilor poporului român!”

Ramona a negat acuzația potrivit căreia fusese la Istanbul cu banii strânși pentru ridicarea azilului *Solidaritatea Socială*. Totul pornise în noaptea de duminică spre luni:

„Tocmai aranjasem masa și-l așteptam pe Marian Ghiță. El e un bărbat sensibil, dar extrem, extrem de grăbit, mi-a reprodus metodic caracterizarea făcută de Ramona directorului Casei de Cultură. Știam că vine sătul de la nevastă-sa, care gătește mai bine decât mine, și n-o să se atingă de friptura mea de curcan. De asemenea, știam că o să bea un păhărel de țuică, așa că n-am coborât să cumpăr o sticlă, mai rămăseseră două degete în cea de data trecută, puteți să verificați. Vă repet, Marian e un bărbat extrem de grăbit, chestie care e jenantă și pentru nevastă-sa. Am stins lumina și nu mă așez bine la fereastră că aud două bătăi în ușă. De ce bate și nu sună scurt, ca de obicei? Am deschis. În pragul ușii se aflau o femeie tânără, cum să vă spun, ireală, îmbrăcată într-o rochie lungă, dantelată, strânsă pe corp, o mireasă care semăna cu Sclava Isaura, și un bărbat la costum negru. Am aprins lumina din hol. Amândoi stăteau cu gurile căscate, ca oligofrenii, și se țineau de mână. Bărbatul era un boșorog chel, plin de riduri. Nu aveau dinți. Am simțit că leșin. Tipul mi-a făcut semn să nu mă sperii, apoi m-a îndemnat să-i urmez. Am ieșit după ei, abia trăgându-mi niște haine pe mine, e o urgență, mi-am spus, o rudă de-a lor are nevoie de îngrijire, că societatea noastră oferă servicii și noaptea. I-am urmat cu spaima în suflet pe străzile pustii. Nu mă gândeam că puteau să sară pe mine niște hăndrălai, am văzut atâtea cazuri de viol la televizor, pentru că, cum să vă spun, simțeam că prezența lor mă apăra de nenorocirile pământești. Dar mă cuprinsese un fel de spaimă, nu înțelegeți, că n-ați trăit-o! Mergeau ca doi miri. Chelia lui strălucea în bătaia lunii, rochia ei se revărsa ca spuma mării. Am urcat un deal, vai de picioarele mele, uitați-vă la picioarele mele pline de zgârieturi... Ca să n-o lungesc atâta, m-au dus în Groapa Corbenilor. Acolo, femeia s-a întors la mine. De data asta arăta ca o mumie, i se cunoștea scheletul prin piele, iar fața i se strânsese zbârcită de riduri, cu cearcăne

până-n bărbie, ceva de groază. Mi-a arătat ceasul de la mână. Indica ora unu fără zece minute...”

„Ce marcă era ceasul?” a întrebat-o profesionist un ofițer.

„De unde să văd marca pe întuneric? Era un ceas mare, cu limbile fosforescente. De mărci de ceasuri îmi ardea mie la ora aia. După ce m-a lăsat să mă uit ca proasta la ceas, la ea și la boșorogul cu mutra plângărească, mireasa Isaura și-a ascuns mâna la spate și a ridicat privirea la cerul înstelat. Din văzduh s-a pornit un hure care a crescut spre noi. Pe măsură ce hurel creștea, mi s-au înfundat urechile, de simțeam că-mi pocnesc ochii. Am văzut pe cer un avion cenușiu, cu o luminiță care îi clipea în coadă.”

„Ce culoare avea luminița?” a fost curios alt ofițer.

„Roșie, că nu sunt chioară. Zbura la mică înălțime, nu mă puneți să vă spun câți metri, că nu mă pricep... Când a ajuns deasupra noastră, a oprit motoarele, plutind ca un vultur. Cele două momâi îi făceau semne cu mâna. Din avion s-a desprins o parașută galbenă de care atârna ditamai coletul. Apoi a pornit motoarele și dus a fost. Coletul a căzut în goapă...”

„Unde sunt străinii?” s-a interesat al treilea anchetator.

„Cum unde sunt? Au dispărut o dată cu avionul. Am strigat după ei, veniți fraților să mă ajutați să car coletul! Nimic. Am dezlegat coletul de sforile parașutei, l-am împins până la șosea, apoi știți ce-am făcut, am dat la lume...”

Ramona a repetat această declarație de cinci ori, fără ca vreun anchetator să găsească o contradicție. Ofițerii l-au convocat pe Marian Ghiță. Istoricul a bătut câmpii, prezentându-se drept un intelectual de frunte al orașului, un tată de familie cinstit, o victimă a Securității, un apărător al valorilor istorie naționale. Discursul

i-a enervat pe anchetatori, dar nu l-a scutit de o declarație scrisă, pe care Arghirescu a reținut-o ușor:

„Subsemnatul Marian Ghiță, director la Casa de Cultură, declar pe propria-mi răspundere că noaptea de duminică spre luni am petrecut-o în familie.“

„Atunci întrebați-o pe nevastă-sa! a protestat Ramona. Când am ajuns cu coletul în oraș am întâlnit-o pe madam Ghiță. Ce căuta singură la ora trei dimineața pe stradă? Mi s-a făcut milă de ea și i-am dat de pomană pânda de parașută. Marian nu i-a mai cumpărat o fustă de când a luat-o de nevastă.“

Doamna Ghiță a declarat că la acea oră fugea să prindă rând la lapte. Cât despre pânda de parașută, Ramona Butnaru mințea cu nerușinare, un capăt de ață n-ar lua de la c...va orașului, tocmai își cumpăraseră doi metri de mătase galbenă, are bon de la prăvălie, iar bărbatul meu nu se grăbește în relațiile conjugale! Inginera chimistă a fost scutită de o declarație scrisă.

„Billy mi-a parașutat încă două colete în următoarele nopți. Pânzele de parașută le-am făcut pomană la încă două femei nefericite. Căutați-le, să vedeți că nu mint! Și în această noapte Billy o să-mi parașuteze alt colet, fix la ora unu fără zece“, a strigat Ramona, scoasă din minți.

„Cine e acest Billy?“ a fost ultima întrebare a ofițerilor.

„Billy e iubitul meu american, a răspuns mândră președinta societății de caritate. A transmis la radio că americanii au început să parașuteze ajutoare de primă necesitate populație civile din Bosnia-Herțegovina. N-ați auzit știrea postului *BBC* că avioanele americane de transport decolează de la baza militară din Frankfurt pe Main? Cu urechile mele am auzit că avioanele se întorc cu succes din misiune, numai unul singur, cel condus de maiorul Billy, se întoarce la bază cu o oră întârziere. Deci, maiorul Billy

trece pe desupra mea și îmi parașutează coletele. Eu fac ce vreau cu ele. Ce găsiți rău în asta? De ce vă băgați în intimitatea mea? De ce nu respectați Constituția?”

Invocarea Constituției nu ia impresionat pe anchetatori. Chiar în acea noapte, Ramona i-a condus în Groapa Corbenilor. O mie și ceva de oameni au urmat-o. Nu m-am numărat printre curioși, dar am aflat că mulțimea a așteptat într-o tăcere deplină ora unu fără zece. Avionul a fost întâmpinat cu urale, dar spre dezamăgirea celor prezenți n-a parașutat nici măcar o boabă de cafea.

„Este o jignire la adresa urmașilor poporului român!” a strigat o fetiță îmbrăcată într-o rochie albă cu buline verzi. Claudia se juca cu un craniu omenesc. Oamenii n-au băgat-o în seamă, fiind preocupați de zgârcenia americanului. Anchetatorii au prins-o pe Claudia și i-au confiscat craniul. Unul dintre ofițeri a constatat că țeasta avea o gaură făcută de un glonte rusesc de calibru 7,38mm. Asemenea cartușe nu se mai fabrică din 1961! a recunoscut al doilea ofițer. Claudia a fost întrebată unde găsisese craniul. Fetița a început să cânte „Pe-al nostru steag e scris unire”, fapt care a stârnit panică în mulțime. A fost expediată din Groapa Corbenilor, pentru a nu incita spiritele. Anchetatorii au săpat în Groapa Corbenilor și, în aceeași noapte, au scos la iveală încă un craniu găurit, două schelete umane și un ceas marca TISSOT, ale cărui limbi indicau unu fără zece. Ofițerii încercaseră să treacă neobservată această descoperire de mulțimea care se foia nemulțumită, dar n-au avut succes. O bătrână profesoară, numele ei nu contează în această cronică, a început să plângă în hohote, susținând că cele două schelete sunt sora și cumnatul ei, inginer, amândoi împușcați de comuniști în anii cincizeci pe motiv că ar fi fost membrii ai organizație de tineret a Partidului Național Țărănesc și ar fi aprins focuri de semnalizare pentru avioanele americanilor care parașutau arme partizanilor retrași în munți.

Oamenii au gonit-o pe bătrână: „Pleacă dracului de aici, cu neamurile de moșieri!“ Profesoara a protestat și mai tare. Ceasul TISSOT aparținuse cumnatului, cică avea fotografii și documente care să dovedească acest lucru... Groapa Corbenilor risca să devină nucleul unei revolte populare. Împotriva cui, nu se știe. Oamenii se aprinseseră în dispute politice. Pentru a liniști spiritele, anchetatorii de la București i-au dat ceasul bătrânei, numai să părăsească definitiv locul. Scăpați de bocetele profesoarei, ofițerii au strâns repede scheletele în pungi de plastic și au plecat fără să mai zăbovească la București. Au anunțat, totuși, că vor studia amănunțit oasele în laboratoare moderne și că Groapa Corbenilor prezintă un înalt grad de radioactivitate. Firește, nimeni n-a crezut această prostie. Dar rezultatele cercetărilor asupra scheletelor din Groapa Corbenilor n-au fost dezvăluite, după știința mea, nici până la ora redactării acestei cronici. Poate că oasele au fost expuse la Muzeul Comunismului din București.

Și în următoarea noapte, cetățenii au așteptat să cadă un colet. Avionul a traversat solemn cerul. După două săptămâni de veghe, Ramona a înțeles de ce Billy nu-i dădea nici o atenție:

„Numai pe mine mă dorește aici! Voi, care așteptați să vă cadă pomana din cer, trebuie să vă cărați. Lăsați-mă singură, pomanagiilor!“

Pomanagii n-au ascultat-o. Mulți s-au prefăcut că părăsesc Groapa Corbenilor, dar au pândit avionul, ascunși în apropiere sub foi de cort. Strategia n-a ținut. Până la urmă, oamenii s-au săturat: „Ramona e o c...vă care ne-a tras în piept.“

Președinta societății de caritate a rămas singură. La începutul lunii mai, a primit un buchet de crizanteme. Pânza de parașută a ars-o pe aragaz. Curând a fost văzută prin oraș îmbrăcată în rochii și bluze viu colorate, care nu semănau deloc cu cele aduse de buticari din Turcia. În urma Ramonei, bărbații adulmecau parfumuri ametoitoare.

Billy a înzestrat garsoniera ei cu obiecte de uz casnic moderne: frigider, robot de spălat vase, filtru de cafea, fier de călcat Philips, uscător de păr, aspirator marca Rowenta, calorifer electric Zaiss. Zilnic îi umplea frigiderul cu felurite alimente americane de cea mai bună calitate. Într-o zi, Ramona m-a invitat să-i admir garnitura de mobilă pe care i-o parașutase Billy, bucată cu bucată. Și televizorul Panasonic coborâse din cer însoțit de o antena parabolică. A fost prima antenă de acest tip instalată în orașul nostru.

„Billy e un gentleman. Niciodată nu mi-a parașutat dolari ca să-i schimb la bișnițari“, mi-a mărturisit cu privirea ațintită pe cer. De Crăciun, Billy i-a dăruit o limuzină FORD. La sfârșitul lunii februarie, fosta laborantă a montat gazonul artificial în jurul unei case cu etaj ridicată la ieșirea din oraș. Clădirea a fost construită cu materialele parașutate de maiorul american. Echipată cu aparate medicale moderne, cu paturi confortabile, cu veceuri mai curate decât farmacia orașului și instalație de aer condiționat, casa a fost declarată Azilul *Solidaritatea Socială*. Panglica inaugurală a fost tăiată de însuși ambasadorul SUA la București, iar primarul, în discursul său, a laudat-o pe Ramona. În acest azil, o echipă de asistente medicale îngrijesc bătrânii fără adăpost și bolnavii psihic. Astfel, Ramona Butnaru a devenit cel mai bogat om din oraș.

19

– Când teroriștii au incendiat Primăria, m-am refugiat aici, în Casa de Cultură. Stii cum treceau gloanțele prin ferestre? Piu, piu, ciur au făcut fațada. Pe mine mă vânau, pentru că aveam o armă de temut: cuvântul liber! Au tras cu armele automate zi și noapte. Două zile și două nopți, am stat singur, baricadat, întins pe această dușumea, cu pături în ferestre, fără apă, fără mâncare, fără să mă piș. Dar ziarul meu n-a încetat să apară. Scriam articolele pentru *Opinia publică* la lumânare. Un prieten se târa prin rețeaua de canalizare, ajungea în sala de muzică de la parter, bătea într-un anume fel și-i strecuram foile pe sub ușă. Fugea cu articolele la tipografie pentru ediția de a doua zi.

– Câți teroriști au fost prinși în acest oraș?

– Stai să vezi, Lucică! Într-o noapte, cum scriam pe burtă la articol, aud niște bătăi zdravene în ușă. Am înlemnit! De abia plecase curierul la tipografie. Teroriștii! Mă vor face sită. Am stat nemișcat o oră-două, nu mai știu, că în asemenea momente nu mai ai noțiunea timpului. Bătăile nu conteneau. M-am ridicat încetisor, să nu scârțâie podeaua, și m-am lipit uite acolo, lângă perete. Am strigat: „Cine-i acolo?” Cioc-cioc, mi-a răspuns. Cine dracu’ putea să fie? Decât să mă omoare mai bine să mă ia prizonier! Am dat la o parte carcaboatele din ușă și am deschis. M-am pomenit față în față cu o domnișoară înfoclită într-un palton de blană. „Bună seara, aici e redacția ziarului *Opinia publică*? Mă pregăteam s-o lovesc cu piciorul unui scaun, dar ea intră fără să-i pese de răspunsul meu. „Îmi place ziarul dumneavoastră. Dintre toate ziarele care au apărut, *Opinia publică* vorbește cel mai bine despre libertate. Aș dori să-mi publicați o poză.” Poză pentru un anunț la rubrica „Matrimoniale”? „Nu, domnule, o poză adevărată!” Și o văd cum își dezbracă paltonul și mi se arată goală-goluță, cum

o făcuse mă-sa. Am rămas trăsnit, dom'le! Așa ceva nu mai pomenisem în cei douăzeci de ani de ziaristică. Fata venise în toiul Revoluției, ca să-mi pozeze goală pentru ziar. Ex-tra-or-di-nar! Nu era nebună, Lucică, era adevărată. Așteptase să cadă comunismul ca să-și facă damblaua. Mi-a spus că scriu bine, că o impresionaseră articolele mele, adică mi-a gădilat orgoliul, dar ceea ce îi lipsește ziarului meu sunt pozele sexy, de aceea nu avusese răbdare să se termine confruntările cu teroriștii, dorea să fie prima care să apară goală. I-am explicat că în condițiile existente nu puteam s-o pozez. Reveniți peste o săptămână! A strâmbat din nas, n-o înțelesesem. Ținea să-i apară o poză chiar în ediția de a doua zi. Cu chiu cu vai am luat legătura cu omul meu de la tipografie, mi-a adus un aparat de fotografiat și am pozat-o. Lucică, nu sunt eu un fotograf experimentat, dar am pozat-o din toate pozițiile posibile, pe birou, pe scaun, sub scaun, s-a mișcat ca o leoaică, dom'le! M-a băgat în boală. Îți dai seama că n-am putut să rezist invitației! De abia după trei zile am reușit să scriu un articol decent. La sfârșit, am ales cea mai bună poză și a doua zi a apărut în *Opinia*. Ediția s-a vândut ca pâinea caldă. Dar asta n-a fost totul, află că din acea dimineață nu s-a mai tras un foc de armă în tot orașul. Teroriștii au dispărut. Atunci am înțeles ce înseamnă puterea presei libere.

– Cine era fata?

– Aici voiam să ajung, dom'le! Fata era Ioana Barat, dom'le, dentista din articol. Despre Flonta al tău nu știu nimic, dar despre Barat, deși nu m-ai întrebat, știu multe, și poți să te interesezi la oricine că a fost o c...vă.

– Minți!

– Adică nu știu eu pe cine am tras în poză? Ce rost are să te mint? A trecut prin toate paturile doctorilor din policlinică, a stricat vreo câteva căsnicii, a fost reclamată

la Miliție, dar n-au putut să-i facă ceva, pentru avea pile. Până la urmă au prins-o în flagrant că lua mită. Mita se practică frecvent la tehnicienii dentari, nu-ți fac un dinte până nu le bagi un ciubuc în buzunar. A scăpat ieftin, și-a pus pilele în funcțiune și a fost condamnată un an și ceva la spații verzi. Vezi că am scris adevărul?

– Arată-mi poza.

– Dom'le, ești Toma necredinciosul. Unde o fi colecția? De când am concediat-o pe secretară, nu mai găsesc nimic în redacția asta.

– Nu vreau ziarul, vreau poza.

– Poza? Trebuie s-o am pe-aici, pe undeva... După ce a apărut în ziar, a venit să-mi ceară filmul și douăzeci de mii de lei. Ți dai seama? Douăzeci de mii de lei, bani grămadă pe vremea aia. Profesionistă, dom'le. I-am plătit, să nu-mi iasă vorbe. Unde am pus-o, dom'le?

Răscolește nervos sertarele biroului.

– După chestia asta știi cum au dat buzna fetițele să-mi pozeze? Mai ceva ca la *Play-boy*. Barat a fost singurul fotomodel pe care l-am pozat. Sunt însurat, Lucică, nu-mi permit. Am angajat fotograf special. Dom'le, poporul român are femei frumoase, păcat că nu le valorificăm pe plan internațional așa cum fac ungurii.

Îți aruncă fotografia pe birou. Nu te iartă pentru că i-ai făcut ziarul „veceu public“. Ioana Barat e soția ta, despuiată pe birou, cu sânii la vedere... nu ești în stare s-o privești. Îi cunoști trupul, e o scuză bună ca să te prefaci indiferent.

– Tipa nu arăta prea grozav, dar a fost prima, asta-i important.

– Unde o găsesc?

Normal ar fi să-l întrebi ca între bărbați: Radule, ce înseamnă „n-am putut să rezist invitației“? Ai f...-o sau te lauzi? A fost mai bună decât nevastă-ta? Te-a satisfăcut?

Amănunte, Radule, vreau amănunte!

– A plecat din oraș, Lucică. A încercat să se angajeze după Revoluție la policlinică, dar n-a primit-o colectivul. Pozezi goală și te faci fată cuminte. Cine să te creadă? Nu știu unde a plecat, poate la turci, am auzit că se câștigă mai bine ca la Inter. Ești obosit, Lucică.

Ciolfan ascunde fotografia în buzunarul cămășii. Trebuie să părăsești redacția, altfel ai să vomیți pe acest biroul scârbos, care a cunoscut trupul Ioanei, soția ta, o c...vă.

– Ai mâncat, Lucică?

Și după ce îi umpli biroul cu vomă, te repezi la Ciolfan, îi rupi cămașa și fotografia. Să nu mai existe nici o dovadă.

– Ai mâncat pe dracu'. Mergem la *Posada*, mâncăm repede și la ora nouă închidem ediția. Stai liniștit, fac eu cinste.

Își trage haina pe umeri și se îndreaptă spre ușă cu geanta diplomat în brațe. Simți cum o ceață caldă se ridică din vârful nasului, îți învăluie privirea și se strânge cu durere în gâtulejul uscat. S-a strâns acolo ca un pumn și te împiedică să respiri. Ciolfan închide ușa redacției și te apucă de braț, ești prietenul lui. Să nu te vadă că plângi. A fost o c...vă. A fugit din acest oraș și s-a ascuns în așternutul tău. L-a murdărit. Te-a compromis. Să plece unde va vedea cu ochii. Divorțezi! Mama a avut dreptate, de ce te grăbești? Dar tu ai protestat, în patru luni de ziaristică ai învățat să cunoști oamenii dintr-o privire, Ioana e femeia ta! O c...vă, o c...vă, o c...vă care te-am mințit! Divorțezi! De ce? Nepotrivire de caracter, un motiv serios pentru toată lumea. Ți-a ascuns adevărul, o infractoare, o c...vă. E motivul tău, e marea ta descoperire jurnalistică. O „bombă“ pe prima pagină a ziarului tău interior: Soția ta are cazier...

Nu vă potriviți. Tu ești ziarist, ai mintea plină de subiecte, cazuri, fapte, obsesii, nu ai voie să ratezi subiectele, ai nevoie de liniște pentru a-ți scrie articolele, Ioana te incomodează, te scufundă în oceanul mediocrității, tu trebuie să țâșnești ca o rachetă, să te lansezi pe orbita gloriei. Vrei să ajungi ca Radu Ciolfan, ca Tiberiu Danciu, să figurezi pe lista rataților din presă? Tu n-ai nevoie de o „carieră cariată”. De ce taci? Spune-mi ceva! Reproșează-mi cei trei ani de sărăcie, de dragoste pe salteaua îmbâcsită, reproșează-mi că n-am plecat în vacanță, că nu sunt atent la ceea ce înveți la facultate, că nu ai o pereche de sandale, un ruj, o cremă de față *Nivea*, reproșează-mi că trăiești și vei trăi mulți ani în sărăcie. De ce taci? De ce n-ai curajul să-mi reproșezi? Vezi, nu comunicăm, nu ne potrivim. Pierd timpul cu muțenia ta. Ești o povară. Repetă: ești o povară! Să nu uiți, nepotrivire de caracter! Următorul tren spre București pleacă la miezul nopții.

– Am încredere în tine, Lucică! Îți dau mână liberă pe patru file dactilo. Scrii tot ce știi despre Cezar Flonta și Ioana Barat. Nu mă bag peste sursele tale de informații.

Chenerul v-a adus fripturile. Ai ras suta de vodcă. Ciolfan mai comandă o sută.

– Te plătesc ca pe un colaborator ex-tra-or-di-nar. Să moară Tibi de invidie. Am o sută de mii de exemplare, Lucică. O sută de mii de oameni îți vor aprecia articolul. Tu scrii cel mai bine, Lucică. Dacă eu n-am reușit să scriu adevărul, îți dau șansa ca tu să-l scrii. De ce să te complici cu dezmințiri, cu atacuri la persoană? Să fim solidari, Lucică! Te fac celebru, dom'le.

Mănânci carne. După câte zile de cartofi prăjiți? Ștergi farfuria o dată cu Ciolfan care a înfulecat și a turuit ca o moară.

– În noapte asta dormi pe banii mei la hotel. Pleci mâine, să vezi ediția. Am auzit că Tibi vă plătește prost. Uite, pentru articolul pe care mi-l scrii, îți dau salariul pe

care ți-l dă Tibi. Gândește-te bine, pentru un singur articol iei o grămadă de bani! Ce zici, îl scrii Lucică?

– Îl scriu, dom'le! dai pe gât a doua sută de vodcă.

– Bravo, Lucică! Uite cheile de la redacție. Te duci acolo și scrii, nu te deranjează nimeni. La ora nouă va vei un curier să-i dai articolul, patru pagini dactilo. Eu îl aștept în tipografie. Să nu mă lași, Lucică!

– Nu te las, dom'le.

Ciolfan îl cheamă pe chelner, nota! Îți vorbește despre prietenii lui, niște scriitori celebri, retrași la Sinaia. Dai din cap ca un robot, nu mai ești în stare să-l urmărești. În holul hotelului, patronul ziarului îți explică încă o dată planul de bătaie... E pisălog. Salut!

Ai mâncat, ai băut, ți-ar prinde bine o plimbare pe strada principală. Ce frumoasă ar fi fost viața ta dacă Ioana n-ar fi intrat în redacția *Orientări*. Ai să te întorci la București, calm, înțelept, și ai să-ți faci ordine în viață. Pe toți ai să-i pui la punct: pe Ioana, nepotrivire de caracter, pe Danciu, un impostor care ți-a folosit numele pentru ciubucurile lui din presa comunistă, pe Rudi, un plagiator, pe Marius, un bețiv ratat. Tu ai să ajungi un mare ziarist, tot înainte Lucian Zvorișteanu!

– Câte bomboane vrei pe aparatul ăsta? E al tău? Sigur e al tău?

Buticarul privește neîncrezător reportofonul așezat pe tejghea. Fetița se ridică pe vârfuri, împingându-l mai aproape de negustor.

– Fugi de-aici, că intru la belea cu chestia asta!

E reportofonul tău!

– E reportofonul meu!

O apuci de umăr. Hoața simte primejdia, apucă reportofonul cu amândouă mâinile,

scapă din strânsoarea ta neconvingătoare și fuge.

– E reportofonul meu.

Strigi ca un fraier. Fugi după ea! Aleargă desculță, ocolind versată trecătorii. Pierzi câteva secunde, potrivindu-ți geanta pe umăr. Fugi după un copil care ți-a salvat viața. În urmă auzi proteste, lasă copilu' în pace! E reportofonul tău, ți l-a furat din camera de cămin, n-ai timp să le explici, pentru că hoața e mai iute de picior decât tine. Traversezi pe roșu o intersecție, pierzi teren – patru-cinci metri? –, numai să nu se ascundă într-o canalizare! Ah, Rudi a scris despre copii străzii un reportaj „din burtă”, cu personaje inventate, nici n-a călcat prin Gara de Nord să stea de vorbă cu aurolacii, le-a plâns pe umăr, vai, acești copii bătuți de soartă, pe care guvernul i-a uitat. Vai, cum s-o prinzi pe străduța lăaturalnică pe care a intrat? Alergi cu burta plină, cu două sute de vodcă în sânge, găfâi, transpiri, nu te țin plămânii. Aha, a dispărut în curte! În trei secunde ajungi la poartă. O curte mică și, slavă Domnului, pustie. Ușa casei e deschisă. Te oprești în hol. Miroase a migdale. Unde dracu' s-a ascuns? A înghițit-o cimentul proaspăt spălat. Dar sunt două uși, una e crăpată, pe acolo, pe acolo a fugit! Izbești ușa de perete și o ceață luminoasă șterge umbra unei femei care răsfoiește o carte.

– Ioana!

Tresare și fără să-ți arunce o privire se retrage în fundul încăperii, ascunzându-se după rafturile înalte, pline cu cărți.

– Cum ai ajuns aici, Ioana?

Se refugiază la fereastră. Încearcă s-o deschidă. Se întoarce și fuge pe culoarele înguste dintre rafturi. Ai putea să-i dăruiești labirintul în care se zbate, s-o prinzi, s-o apuci de ceafă, s-o forțezi să te asculte.

– Ioana, te rog să mă ascuți! Am nevoie de liniște. Trebuie să scriu un articol foarte important. La ora nouă se închide ediția. O să iau bani frumoși pe acest articol. Plătim întreținerea, îți cumpăr sandale. Trebuie să-l scriu! Dar nu știu ce să scriu. Nu știu, Ioana! Te rog să mă ajuți să scriu articolul!

Se învârte ca o bezmetică.

– Am aflat totul, Ioana. Vreau doar să-mi confirmi. Trebuie să scriu adevărul și deontologia profesională mă obligă să verific informațiile din cel puțin trei surse. O să-ți cumpăr și pantofi, Ioana. De ce nu mi-ai spus de cazier? Te-ai culcat cu Ciolfan? Spune-mi adevărul și te iert, Ioana!

– Nu pot să-ți vorbesc mai tare pentru că vecina de alături face baie. Închipuiește-ți! E trecut de miezul nopții și ea se bălăcește în cadă ca o rață. Sper să nu te deranjeze zgometul de fond. Am observat că dormi prost în preajma plecării într-o documentare. N-ai putea să vorbești cu Danciu, să te mai țină o lună prin București? Din delegații te întorci mereu morocănos. Într-un fel, mă bucur de oboseala care te apasă, mă bucur pentru că nu-mi descoperi înregistrările pe care le fac de mai bine de doi ani. Banda magnetică are un strat gros de voci. În doi ani de zile, vocea mea a fost acoperită de vocile interlocutorilor tăi, apoi vocile lor au fost acoperite de vocea mea... Cred că dacă ai tăia-o, ai putea număra în secțiunea transversală numărul documentărilor pe care le-ai făcut în țară. O singura documentare îți lipsește. Mă resemnez, totuși, cu gândul că într-o zi vei ajunge în orașul în care am lucrat zece ani și nu vei ezita să afli cine sunt... Înregistrările pe care le-am făcut până acum nu vor să preîntâmpine răul pe care ți-l poate provoca adevărul despre mine. În 1986 ți-am fost personaj în primul tău articol publicat într-un ziar adevărat. Nu mi-ai vorbit până acum despre acest articol. Mi-ai povestit despre colaborările la revista studentască unde scria și Danciu.

Asta înseamnă că știai cine sunt chiar din clipa în care ne-am cunoscut în redacția *Orientărilor*. Am venit atunci să-l cunosc pe ziaristul Lucian Zvorișteanu, cel care scrisese despre infractorii mărunți dintr-un orașel și cel care scria despre comuniștii și torționarii deghizați în luptători ai Revoluției. Am fost curioasă să te cunosc. Stilul tău nu se schimbase. Ți citisem în *Orientări* articolele scrise cu înverșunarea împrumutată din *Viața nouă*. Cum poate un ziarist să scrie la fel despre două subiecte total diferite? Cum poate un om să simtă la fel în situații diferite? Mărturisesc, am vrut doar să te cunosc, să te aud vorbind și să te disprețuiesc. M-am îndrăgostit de naivitatea ta, de lipsa ta de experiență, de stângăciile și obsesiile tale. Dar tu? Cum ai putut să accepți ca personajul să-ți devină soție? De multe ori sunt gata să te întreb: De ce m-ai luat de soție? Pentru că te simțeai vinovat, nu-i așa?... Pentru că...

- Statornici precum brazilii pe acest pământ străbun...
- Ce s-a întâmplat cu doctorul Cezar Flonta? Răspunde-mi, Ioana!
- Ni-i aripa spre înalt congresul de lumină...
- Te-ai culcat cu Ciolfan? Cu cine te-ai mai culcat?

O mână se strecoară printre cărți și îți arată fotografia unui bărbat urât, nebărbierit.

- Țsta e doctorul Flonta? Te-ai f... și cu el?
- E prietenul meu.

Împingi raftul s-o strivești, dar e prea greu pentru mușchii tăi istoviți de alergătură.

- Ce faciți aici, domnule? Îmi distrugeți biblioteca? Poliția! Ajutor, Poliția!
- Numele meu e Lucian Zvorișteanu. Sunt ziarist la revista *Orientări* din București.

Fetița se repede la ușă. Reportofonul tău alunecă pe podea și se oprește lângă punga de plastic care putea a benzină. Arată-i bibliotecarei legitimația PRESA și spune-i că

scrii un articol despre aurolaci.

În primăvara anului 1993, pe prima pagină a ziarului *Opinia publică* a apărut un articol cu un titlu incendiar: „Două familii de unguri au născut copii mulatri“. Radu Ciolfan își anunța cititorii, cu o vădită satisfacție, că cele două nașteri, una înregistrată la Târgu Mureș, cealaltă într-un sat din județul Harghita, dovedeau că ungurii nu sunt un popor superior, cum pretind istoricii lor, ci un neam spurcat.

A doua zi, în oraș s-a răspândit o veste cumplită: soția lui Marian Ghiță a născut un băiat mulatru. Spre seară au sosit ofițerii de la București, care l-au căutat pe arheolog. Nu l-au găsit. Un martor a declarat că l-a văzut pe Ghiță conducându-și soția și băiatul la trenul care pleca spre Capitală. Doctorii au confirmat nașterea ciudată și faptul că directorul o răpise pe lăuză din spital. După două zile, Marian Ghiță s-a prezentat în fața comisiei de anchetă și a acceptat să dea o declarație. Din cele zece pagini scrise mărunt, Anton Arghirescu a reținut afirmația șefului său potrivit căreia nevastă-sa purtase cu încăpățănare fuste și rochii galbene, confecționate din mătase foarte fină. Posibilitatea unui adulter era exclusă, pentru că în oraș nu locuia vreun cetățean de culoare. În finalul declarației, Ghiță pomenise despre intenția sa de a organiza colocviul „Dovezi istorice ale dăinuirii ființei naționale pe aceste meleaguri“, eveniment la care va anunța o mare descoperire.

Anchetatorii au convocat-o pe Ramona Butnaru. Și de această dată, cea mai bogată femeie din oraș, a mărturisit idila sa cu maiorul american care – iată cum trece timpul și îmbătrânim! – împlinea atunci zece luni. Americanii sistaseră ajutoarele pentru Bosnia-Herțegovina, dar parașutau alimente pentru sinistrații din Somalia. „Efortul lui Billy e considerabil.“

„Cum arată Billy?“ a întrebat-o un ofițer.

„Billy a jucat baschet în echipa *Chicago Bulls*. Are doi metri zero opt.“

„Sunteți sigură că i-ați dat doamnei Ghiță parașuta primului colet?“ a insistat al doilea ofițer.

„Sunt sigură că i-am dăruit-o din toată inima. Nimeni nu știe să dăruiască în țara asta. Ce tot mă plictisiți cu prostii? Mai bine l-ați găsi pe hoțul care mi-a furat televizorul Panasonic parașutat de Billy!“

Imediat s-a declanșat o amplă investigație. Și camera mea de cămin a fost percheziționată. Am observat că pe ofițeri îi interesa mai mult recuperarea televizorului decât prinderea hoțului. Acțiunea a durat mai puțin de douăzeci și patru de ore și s-a încheiat cu succes datorită lui Arghirescu. Bătrânul a aflat că doctorul Udrea s-a îmbătat și a borât pe un televizor. Într-adevăr, în cabinetul particular, ofițerii l-au găsit pe stomatolog beat criță, dormind cu tâmpla rezemată de ecranul murdar al Panasonicului. Ramona a confirmat identitatea aparatului așezat pe o măsuță, în sala de așteptare, dar s-a opus arestării medicului. Ofițerii au vrut să-și facă datoria până la capăt, însă stomatologul s-a împotrivit:

„Eu sunt ministrul de rezervă al Sănătății! Am imunitate. O să beliți p... dacă mă arestați!“

Câtiva pacienți, aflați și ei în stare de ebrietate, i-au avertizat pe oamenii legii că medicul nu glumește. În seara precedentă, domnul doctor Cornel Udrea fusese numit ministrul Sănătății în guvernul-alternativă. Cine l-a numit? Partidul pe care-l reprezintă în oraș! Știrea fusese difuzată pe postul național de televiziune. Ramona a insistat pe lângă ofițeri ca să-l lase în pace pe Udrea. Mai mult, i-a dăruit Panasonicul.

„Billy o să-mi parașuteze unul japonez, *no problems!*“

Anchetatorii au plecat la București nu înainte de a confisca toate rochiile și fustele

galbene din garderoba doamnei Ghiță. Cine știe la ce teste au fost supuse și ce rezultate au obținut?

Cred că a sosit momentul să precizez că doctorul Udrea a fost singurul membru al *Colocviilor 79* care, după apariția poetul postmodernist Mircea Dinescu pe postul național de televiziune, a intrat în politică. Prima acțiune de acest fel s-a petrecut în martie '90, când stomatologul a răspândit în oraș manifeste prin care își exprima adeziunea la platforma politică a unui partid (al cărui nume, spre rușinea mea, l-am uitat) cu sediul central la București, cu filiale în marile orașe ale țării și cu zeci de mii de membrii ceea ce, trebuie să recunoaștem, era o performanță după trei luni de democrație. Udrea nu solicita electoratului voturi pentru partidul său, nu-i chema pe oameni să se înscrie în formațiunea politică, ci pur și simplu își exprima adeziunea. Filiala partidului a funcționat o vreme la parterul vilei doctorului, fără o firmă la poartă, de aceea nici un cetățean n-a intrat pentru a afla ce vrea această grupare politică. La alegerile din '90 și '92, partidul lui Cornel Udrea n-a obținut vreun loc în Parlament, dar insuccesele nu l-au descurajat pe doctor. Ca orice politician autohton a dat vina pe prostia electoratului și a continuat să-și susțină ideile politice în cabinetul său particular.

În timp ce Ramona dezvăluia ofițerilor furtul Panasonicului, doctorul Udrea își pregătea instrumentarul pentru o extracție. În sala de așteptare se aflau zece pacienți care urmăreau un nou episod din filmul serial *Dallas*. Când Udrea potrivise cleștele pe măsca, oamenii din sala de așteptare au izbucnit în urale. Stomatologul a trântit cleștele de podea, în panarama ăsta nu pot să lucrez, vino mâine, domnule! S-a îndreptat spre ușă, să-i potolească pe zurbagii. Dar n-a apucat s-o deschidă pentru că pacienții au năvălit în cabinet, l-au luat în brațe, l-au aruncat de câteva ori până la

tavan, apoi l-au sărutat: „Să ne trăiești domnule ministru!“. Ce dracu’ v-a apucat? Pacienții văzuseră cu ochii lor cum episodul *Dallas* fusese întrerupt de intervenția unui individ chel, să fi avut peste șaizeci de ani, cu fața ridată, care prezentase cu o voce hârâită lista guvernului-alternativă capabil în orice moment să înlocuiască executivul condus de Nicolae Văcăroiu pentru a salva țara din criza economică. În guvernul-alternativă stabilit de chelios, la loc de cinste, figura numele doctorului Cornel Udrea în dreptul postului de ministru al Sănătății. Stomatologul a suspendat consultațiile, a cumpărat două cartoane de coniac Napoleon și a dat de băut la toată lumea.

După ce a scăpat de acuzația ofițerilor de la București, fără să declare cum furase Panasonicul Ramonei, doctorul a sunat la sediul central al partidului, să audă cu urechile lui numirea sa în funcția de ministru de rezervă al Sănătății. La capătul firului i-a răspuns o voce de bărbat imprimată pe robotul telefonic:

„La această oră lucrez pentru prosperitatea țării. Dacă doriți să-mi transmiteți ceva important, vă rog s-o faceți după semnalul muzical. Trăiască lupta împotriva știm noi cui!“

Udrea a ascultat semnalul sonor (o strofă din *Imnul Golanilor* cântată de aceeași voce) apoi a întrebat sfios: „Mă numesc Cornel Udrea. Sunt ministrul de rezervă al Sănătății?“ A adresat această întrebare pe robot de vreo douăzeci de ori în acea zi, până s-a lăsat păgubaș. De vreme ce la televizor nu se dăduse o dezmințire, comunicatul partidului său rămânea valabil. „Nu poate să fie o coincidență de nume, v-au precizat meseria, doctor stomatolog!“ l-am încurajat pe Udrea. Dar de ce președintele partidului făcuse anunțul în timpul *Dallas*-ului și nu la *Telejurnal*? Pentru că a fost beat directorul Televiziunii, l-am lămurit pe domnul ministru. „Ai dreptate, un președinte de partid poate să numească guvernul și cu curu’ pe perete, important e ca acesta să

scoată țara din mizererie! Vrei să fii purtătorul meu de cuvânt?”

Am acceptat doar așa, de frichi-frichi, ca să mă distrez. Pe chestia asta, Udrea a început să-mi trateze un dinte atacat de carie. În seara când mi-a plombat dintele, stomatologul a avut un comportament extrem de ciudat. O voce de la televizor i-a atras atenția. S-a holbat la micul ecran, uitând că avea pe scaun un pacient sub anestezic. Pe ecranul Panasonicului apăruse o bătrână cu părul zburlit, parcă scăpase din azilul Ramonei. Femeia își arăta ceasul de la mână și repeta: „A sosit Mântuitorul, a sosit Mântuitorul“. Pacienții i-au cerut ministrului să schimbe postul: „Ne-au intoxicat ăștia de la televiziune cu soboarele lor de preoți!“ Udrea a răcnit: Gura! și oamenii au amuțit. Figura desfigurată a bătrânei a fost înlocuită de mutra unui bărbat sub care scria numele *Lucian Zvorișteanu*. Ce ticăloși, a ajuns Lucian Zvorișteanu să dea interviuri la televizor! m-am revoltat pe loc. Doctorul a luat televizorul în brațe și l-a izbit cu toată forța de perete. Praf s-a făcut. Udrea a părăsit cabinetul într-o direcție necunoscută.

Am adormit fericit, cu limba pe dintele abia plombat. După miezul nopții, am fost trezit de niște bubuituri în ușă.

- Iredentistul Gherase să iasă afară, cu mâinile pe cap!
- Aici nu se află nici un iredentist, i-am răspuns lui Arghirescu.
- Dacă iredentistul Sergiu Gherase nu iese până la trei, forțăm ușa...
- Îți sparg capu', Arghirescule!
- Doi... doi și jumătate... doi și trei sferturi...

Am întredeschis ușa. Metodistul mă amenința cu vârful unei prăjini. Își acoperise capul cu o oală de bucătărie. Cămașa de pe el scotea un zornăit ciudat.

- Să iasă afară iredentistul de Gherase!

- Te-ai îmbătat, Arghirescule.
- Dacă-l ascunzi pe Gherase am să-ți dau foc.
- Du-te acasă și te culcă!

– Oriunde s-ar ascunde, dă-i de știre iredentistului să nu care cumva să mai facă pe nebunu'. Matale ești deștept, urmărește-ți interesul. Dacă nu-l anunți să se potolească, s-ar putea să rămâi fără slujba călduță de pompier. Va avea grijă domnu' Ciolfan să pună o vorbă bună și să mă transfere pe salariul matale. Află că vom publica și premiul pe care l-ai luat la concursul partidului.

– Arghirescule, dacă te mai prind o singură dată că mă mai ameninți, ai cuvântul meu că-ți sparg capu'. Nu ți-e rușine, om bătrân să te porți ca un papițoi?

Am încercat să-nchid ușa, dar bătrânul a proptit prăjina în prag.

– Iredentistul de Gherase și-a bătut joc de dovezile istorice ale dăinuirii ființei naționale pe aceste meleaguri. A prins curaj, nu-i așa, pentru că a venit ziaristul Lucian Zvorișteanu? Știm cine l-a trimis. C...va aia de Barat l-a trimis! O să vadă ziaristul că suntem buni români. Vrea să se răzbune? Uite aici o să se răzbune, a lovit ușa cu prăjina.

N-a apucat să mai spună ceva pentru că m-am repezit la el. S-a ferit sprinten și a luat-o la fugă pe hol. L-am urmărit în picioarele goale până-n stradă. I-aș fi spart capul, dar mi-a fost teamă că o să urle și o să trezească tot căminul. „Boșorogule!“ am suierat printre dinți. Cred că am procedat bine.

A doua zi, am sunat de mai multe ori la ușa inginerului. Eram curios să aflu ce se întâmplase la colocviul organizat de Marian Ghiță. Ce mai avea de împărțit Sergiu cu foștii săi amici? Abia după miezul nopții, am văzut lumină în garsoniera lui. Limuzina FORD a Ramonei era parcată în fața blocului. Femeia stătea rezemată cu fruntea de

volan, parcă dormea. Am bătut în geamul portierei. Și-a ridicat încet capul și m-a recunoscut printre lacrimi:

- Ce dracu' vrei? s-a răstit în timp ce cobora geamul.
- Ai fost la Sergiu?
- Să-l ia dracu' pe Sergiu! De ce te uiți așa la mine?

I-am întins batista mea. Și-a șters nasul, apoi ochii. Mi-a deschis portiera, invitându-mă în limuzină, un eveniment! De când Billy îi parașutase automobilul, președinta societății de caritate nu-i acceptase în FORD decât pe instructorul auto care o învățase să sofeze și pe sergentul-major de Poliție care îi dăduse permisul de conducere. În afara bătrânilor internați în azil nu permitea nimănui să urce în mașină. Udrea era convins că Ramona făcea „sex-oral pe suspensii americane cu boșorogii“. Interesul automobiliștilor din oraș de a vedea cum arăta pe dinăuntru o mașină americană atinsese la un moment dat pragul isteriei. Sub conducerea stomatologului a fost pus la cale, în mare taină, scenariul unui accident de circulație în care victima trebuia să fie limuzina Ramonei Butnaru. Dacă accidentul s-ar fi produs, curioșii ar fi avut ocazia să urce în FORD ca s-o salveze pe femeie. Astfel, preț de minute bune ar fi putut să admire confortul mașinii. Planul a fost abandonat pentru că a ajuns la urechile lui Anton Arghirescu.

Un val de căldură cu parfum de mosc m-a cuprins când am urcat în automobil. Scaunul din piele era mai moale decât patul meu. Simțeam cum îmi creștea prin toți porii fiorul erotic. Penisul meu se întărise subit, semn că sosise ceasul ca Ramona să fie a mea, să-i pun, în sfârșit, poalele în cap.

- M-a părăsit Billy, a suspinat Ramona.
- Cum te-a părăsit?

– Așa cum știți voi, bărbații. Și-a luat pălăria și bastonul... Ieri noapte l-am așteptat ca o proastă. Dimineață, am auzit la radio *BBC* că un avion american a aterizat forțat în Bosnia-Herțegovina din cauza unei defecțiuni. Și în noaptea asta l-am așteptat. De ce m-ai părăsit, Billy, iubitul?

A izbucnit în hohote, trăgând cu mâinile de volan, gata să-l smulgă.

– Ești sigură?

– El este, maiorul Billy. L-au dat dispărut. Îl caută cu satelitul.

– Sunt alături de tine, Ramona. Mă fascinezi de când te-am cunoscut. Ții minte când am glumit pe seama ta, spunându-ți că semeni cu o căprioară înconjurată de flori multicolore, de la care pictorii vin să-și ia culorile? Eu sunt un scriitor în devenire și sentimentele mele sunt curate, Ramona.

I-am băgat mâna sub fustă și am început să-i mângâi pulpele catifelate.

– Billy m-a părăsit pentru o sârboaică. S-a ascuns cu ea în pat, de aceea nu-l găsesc ai lui cu satelitul. De ce m-ai lăsat, Billy? De ce nu te-ai prăbușit în țara mea, iubitul?

– Ramona, te rog, revino la realitate. Avionul maiorului Billy e armonică. Noi suntem muritori, trebuie să iubim. Eu te iubesc, Ramona.

Am urcat pe bulanele fierbinți ale fostei laborante până i-am atins cu vârful degetelor piersica moale, apărută de chiloți. Nu-i găseam elasticul ca să mă strecur în pădurea blondă, mult dorită.

– Auzi tu, ce tupeu la ziaristul ăsta de la București! a explodat Ramona. Să mă ia la interogatoriu! Știi că m-am pierdut cu firea? Noroc că am dat drumu' la camera video și l-am filmat fără să știe. L-am filmat, că dacă scrie ceva de rău de mine, îl dau în judecată și-i aduc caseta video drept probă în instanță. Să-ți pun caseta, să-l vezi cum a leșinat, era să moară de nemâncat ce era. Când și-a revenit, l-am pus la punct.

– Te iubesc, Ramona. Recită-mi, te rog, poemul *Luceafărul*, așa cum l-ai recitat o dată la *Colocviile* 79. Coboară-n jos, așa, luceafăr blând, așa, alunecând pe-o rază...

Descoperisem elasticul, dar nu puteam pătrunde nici măcar cu un deget pentru că era lipit tare de piele.

– Cu cine credea el că vorbește, cu o turnătoare? De la mine n-a scos nici un cuvânt. Și Sergiu să-și țină gura. Nu are dreptul să-i judece pe alții. Întâi să se analizeze pe el ce-a făcut.

– Dumnezeu ne judecă, Ramona.

Victorie, pătrunsesem cu două degete în chiloții Ramonei.

– A obligat-o pe fata aia să avorteze ca o cățea, în stradă. Țsta nu-i bărbat. Ce, parcă nu m-am prins că medicamentele pe care mi le-ai cerut erau pentru drăguța lui Sergiu?

– Pentru prietena mea, îți jur, Ramona!

– Tu nu poți să faci copii. Mi-a spus Gina că era fertilă când a trimis-o Udrea să se culce cu tine.

Mi-am descheiat prohabul, să vezi tu ce de copii îți torn pe suspensii americane!

– De aceea m-am dus la Procuratură și le-am spus, aveți grijă că animalul de Sergiu o nenorocește pe săraca fată. Dar a fost prea târziu. Biata fată a rămas stearpă de pe urma avortului. E mulțumit Sergiu? Întreabă-l, e mulțumit că a distrus viața unei femei nevinovate? Și acum vrea să facă pe marele judecător!

Cu trei degete i-am atins părul pubian și avansam curajos spre buzele umede. Înaintarea mi-a fost împiedicată de un buștean doborât în jungla transpirată. Sub degetele mele înghețate a început să crească, ocupându-mi toată palma. Era la fel de tare ca penisul meu pregătit pentru atac. Se freca libidinos, în călduri. Vârful îi ieșise

din chiloți, iar eu m-am trezit frecându-l, sus-jos, sus-jos.

– Ce faci, mă, labagiule? Ce dracu' cauți acolo? Vrei să ți-o pun? Du-te-n mă-ta de labagiu sărăntoc, crezi că mă f... cu toți boschetarii? – mi-a dezlipit palma de bastonul ei cleios și m-a scuipat.

Am sărit din camionetă cât am putut de repede, rostogolindu-mă pe caldarâm. Mâna-martor îmi tremura și n-o puteam opri, frigurile mă scuturau și nu puteam să-mi liniștesc clănțănitul dinților. Un val de ură mi-a lovit sufletul când am auzit scrâșnetul cauciucurilor. Să n-o mai văd în viața mea pe Ramona!

Pe Sergiu l-am găsit într-o stare de beatitudine. Se foia prin garsonieră, cu o sticlă de vodcă în mână, golită pe trei sferturi. Avea pe el doar slipul de culoare roșie-unsuroasă. Își ștergea tălpile picioarelor de marginea patului, ca să scape de firimiturile adunate de pe covor. M-a împins în fotoliu și mi-a umplut un pahar cu vodcă:

– Să bem, prietene! Să bem!

În prima clipă am crezut că voi retrăi acel timp minunat în care Sergiu îmi povestea cărțile pe care le citea cu regularitate. Dar am înțeles repede că altceva îl tulburase. După ce a tras un gât de votcă, inginerul a sărit în mijlocul patului și a început să topăie:

– Uite aici, în pat, Ramona s-a trântit goală și m-a chemat s-o f.... Adică să-mi țin gura în fața ziaristului...

– Te-ai culcat cu Ramona? Sergiule, ești...

– Nu, dragule, am sfidat-o. Am sfidat-o și am umilit-o. Nu sunt taur comunal, draga mea Ramona. Uite, mă dezbrac, dar mă abțin să te f..., ca să te umilesc. Atunci, ea mi-a spus că a pus mâna pe mărturisirile turnătorilor. N-am crezut-o! A scos cele trei plicuri din poșetă... Aș fi putut s-o ucid. Ah, Doamne! Le-a furat de la doamna

Rapotan.

– Doamna Rapotan?

– Acolo le-am ascuns, la fosta gazdă a Ioanei, la mătușa doctorului Flonta care a murit ieri. Sunt distrus, nu mai am dovezile pentru ziarist. Mai toarnă-mi, dragule, nu bea de unul singur!

S-a trântit în pat, cu burta în sus. A băut lacom, scuturându-și capul. Pielea îi atârna pe picioarele păroase. Făcuse burtică sau, poate, era balonat.

– Sergiule, pe cine vrei să te răzbuni? Lămurește-mă o dată pentru totdeauna!

– Pe toți. Am să-i spun ziaristului tot adevărul. O să mă creadă și fără dovezi. Trebuie să mă creadă, am suferit, am fost prigonit...

– Lucian Zvorișteanu e omul lor, care a scris acel articol despre Ioana...

– Tu ești omul lui Udrea.

– E o glumă, Sergiule. Am acceptat...

– Ești purtătorul lui de cuvânt, urechea, timpanul, trăgătorul de limbă. De-ajuns! În seara asta marele adevărul va triumfa! Ha!

– Arghirescu e pornit să te omoare.

– Să mă omoare? Pe mine? Urangutanul ăla să mă omoare pe mine? Ha!

A sărit din pat și a intrat în baie. L-am urmat, crezând că va vomita. Și-a scos slipul și a intrat sub duș. S-a spălat cu apă rece, fredonând fals o arie de operă. După ce s-a șters, a strigat în fața oglinzii:

– Doamne, niciodată nu te-am rugat să mă ajuți!

S-a îmbrăcat ca la armată.

– Dacă vrei să-mi dovedești că nu ești pupincuristu' lui Udrea, vino cu mine la Zvorișteanu. Spune-i ce-ai văzut pe mutrele lor când au scris, spune-i cum m-au acuzat

că sunt legionar, spune-i cum se pretind dizidenți, când în realitate au fost niște turnători.

– E un ziarist prost.

– Bine, faci cum crezi.

S-a întors din pragul ușii, a intrat în baie și s-a parfumat. L-am urmat ca un câine credincios. Pe drum, am descoperit că aveam curajul să-i mărturisesc ziaristului tot ce știam.

Am străbătut strada principală a orașului și ne-am oprit în parcul Casei de Cultură. Fereastra de la etaj era luminată și ușa deschisă. Inginerul a urcat scările în vârful picioarelor până în fața redacție, fostul birou al arheologului. Și-a lipit urechea de ușa pe care scria *Opinia publică*. Tubul fluorescent din tavan bâzâia amenințător. Dinăuntru a răsunat un glas subțire, răscolitor:

– Statornici precum brazii pe-acest pământ străbun, ni-i aripa spre înalt congresul de lumină...

Nu-mi amintesc cum am coborât scara, cum am ajuns în parc, de ce m-am ascuns în spatele soclului pe care se înălța Crucea Eroilor Revoluției. Doream să fug undeva. Unde? La cămin? În camera mea aș fi fost descoperit de ziarist sau de Poliție. La gară? După ora două noapte nu mai pleca nici un tren până dimineța. Nu aveam nici bani. Să fi fugit în munți? N-aș fi rezistat măcar o noapte. Sergiu, parșivul, știa că o pângărisem pe Claudia, dar tăcuse atâta timp! Eram pe lista lui de ticăloși, de aceea insistase să merg cu el la ziarist, ca să asiste, satisfăcut, la confruntarea dintre victimă și călău, ca să mă pedepsească. Ipocritul! Mă rugam cu tot sufletul la Dumnezeu, pentru prima dată în viață, fără să fiu convins că există, mă rugam ca să mă facă mic, mic, mic de tot, să mă pot ascunde în crăpătura unui perete, sub o frunză, ca nimeni,

niciodată, să nu mă găsească.

Dumnezeu mi-a ascultat ruga fierbinte. (Atunci m-am convins că există Dumnezeu!) Anton Arghirescu s-a furișat pe lângă mine fără să mă observe. Bătrânul ținea în brațe un bidon. Făcuse rost de vin și se grăbea să-l ascundă în Casa de Cultură. Arghirescu m-a contrazis, pentru ultima oară. Bidonul l-a așezat pe trepte, a închis încet ușa cu cheia, apoi a luat o bancă din parc și a proptit-o la intrare. Când a început să strophească pereții Casei de Cultură cu lichidul din bidon, am înțeles că metodistul se hotărâse în acea noapte să-l omoare pe Sergiu.

– Statornici precum brazii pe-acest pământ străbun, ni-i aripa spre înalt congresul de lumină...

Caseta s-a oprit. O scoți din reportofon și o lovești de câteva ori de birou. Banda s-a blocat din cauza unei amprente de vopsea, pastă, noroi? Haimanaua a stricat caseta. S-o ia dracu'!

– Bună seara.

Lunganul îți zâmbește binevoitor, ca să-l ierți pentru îndrăzneală.

– Am bătut la ușă dar n-ați auzit.

Ascunzi caseta și reportofonul în geantă. Slăbănogul îți întinde mâna.

– Inginerul Sergiu Gherase. Sunteți ziaristul de la *Orientări*, nu-i așa? Parcă ne-am mai întâlnit.

– Nu cred.

De unde dracu' a apărut și inginerul ăsta? Trage un scaun lângă birou, verifică dacă se clatină, apoi se așează cu un aer vinovat. Are o mutră de cal. Un cal nebărbierit, cu ochii cuprinși de febră.

– Domnule ziarist, mă scuzați că vă inoportunez la această oră, dar în numele adevărului vă rog să mă ascultați.

Și dacă n-ai chef să-l asculți? Te doare burta, poftim! Nu vreau să te ascult, calule! Își mușcă violent buzele. E individul care a mâncat bătaie de la piticul nebun. El te-a acostat în parc. Alt nebun. De unde știe că ești ziarist? Spune-i, în numele adevărului, că nu mai ești ziarist.

– Lucrez la Întreprinderea de Foraje, pot să vă arăt legitimația...

– Nu-i nevoie.

– Rețineți, vă rog, mă cheamă Sergiu Gherase... Ca să știți cu cine vorbiți.

Miroase a băutură amestecată cu un parfum ieftin. L-ai mirosit pentru că ești treaz. După ce ți-ai recuperat reportofonul ai venit la redacție și, la mașina de scris, te-ai chinuit să închei articolul promis lui Ciolfan. Oare ce s-a ales din vechiul tău caiet de notițe? Din gândurile tale adunate timp de trei ani, haimanaua a îndoit avioane de hârtie. Haimana ordinară! Trei ore ai clămpănit pentru a umple două file și un coș cu hârtiile mototolite. La un moment dat ai intrat în panică. Ai vrut să fugi, să-l lași pe Ciolfan cu gaura în ziar. Nu știai ce să scrii, care e miza articolului, de unde să începi, ce să demonstrezi? Dar ți-ai amintit de banii promiși, salariul tău pe o lună. Merge! Apoi l-ai sunat pe Rudi.

– Resemnarea înseamnă apropierea morții. Cu moartea ne naștem, dar de abia în clipa supremă o conștientizăm. Când m-am stabilit în acest oraș, am simțit că moartea îmi pândea spiritul. Și atunci am început să lupt cu ajutorul cărților. Am citit aproape toate cărțile din biblioteca publică.

Ce-a vrut să spună cu „moartea îmi pândea spiritul“? Tu ai văzut moartea cu ochii și nu te lamentezi. Spune-i că ești șomer! De trei ori l-ai întrebat pe Rudi la telefon și de trei ori ți-a răspuns: „Moșule, patronul a închis prăvălia. S-a zis cu *Orientări*!“ O glumă sinistă, nu se poate! Și Danciu, ce face Danciu? Și Marius? Și ceilalți? Telefonul din mâna ta sfârâia ca un lingou scos din cuptor. Danciu caută un alt patron care să-i dea bani, să scoată o revistă de integrale cu poze sexy. A înnebunit criticul literar Tiberiu Danciu! S-o crezi tu, e cât se poate de lucid. Lumea s-a săturat de editorialele lui scrise pe colțul mesei, s-a plictisit de politică, de anchete cu securiști și comuniști. Marius s-a întors la Slobozia. Și-a luat rucsacul cu haine din veceu, dar și-a lăsat jegurile de ciorapi sub calorifer. „Moșule, în redacție pute a hoit!“ s-a distrat Rudi.

Danciu a anunțat falimentul *Orientărilor* cu lacrimi în ochi. Săracu' Danciu! „Ce dracu' faci acolo, moșule?” Ai răspuns sincer: „O documentare despre un doctor care a dispărut...” Din bucata de metal incandescent au țâșnit hohote orbitoare de răs.

– Am judecat așa: dacă sunt bolnav din naștere înseamnă că societatea în care m-am născut e bolnavă. Singura mea șansă de salvare era să mă comport la fel ca ceilalți bolnavi, dar în sufletul meu otrăvit de moarte să fiu un om viu. Iar izvorul vieții într-o lume bolnavă nu se află decât în cărți, în cultură.

Rudi ți-a propus un compromis: „Moșule, mă duc să colaborez cu *BBC*-ul. Am voce pentru radio. Mergem împreună la *BBC*?” Sigur, după ce predai articolul, îți iei banii, te urci în tren și mâine te duci cu Rudi la *BBC*. Ai închis telefonul și ai început să-l aștepti pe curierul lui Ciolfan. N-a venit. Și e trecut de ora două. O fi renunțat Ciolfan la articol? Dacă ai fi știut unde e tipografia, duceai tu articolul și-ți luai banii. Poate păstrează articolul tău pentru ediția a doua a ziarului. Poate... De câteva ori ai ascultat înregistrarea Ioanei?... Îți vorbea de doi ani fără s-o auzi. Nu te-a iubit, nu te iubește. Cum a putut să trăiască lângă un ziarist pe care l-a disprețuit zi de zi? Ce să faci la un post de radio? Tu știi să scrii articole. Caută altceva! Ai obosit.

– Când reușeam să le povestesc cărțile citite, ei ascultându-mă vrăjiți, simțeam cum moartea se retrăgea din sufletul meu. Mă normalizam, dacă-mi dați voie să spun așa...

A făcut spume la gură.

– Cultura e spațiul normalității. Adevărata cultură! Despre ei gândeam la fel: îi incit, le trezesc conștiințele, vor pătrunde în mirajul culturii și se vor însănătoși. Am constatat primele semne de sănătate. A fost minunat. Vorbeau la fel ca mine. Ce eroare, ce eroare am trăit! M-au mințit, domnule Zvorișteanu. În realitate – ce crudă

realitate! –, ei se prefăceau că mă ascultă, mă urau, mă disprețuiau și mă condamnau ca pe un eretic. Ei doreau cu orice preț să trăiască bolnavi.

Câte publicații au rămas independente? Câte scriu adevărul? Trei sau patru, cu tiraje mici, și ziariști prost plătiți. Restul presei se află în mâinile îmbogățiților peste noapte: foștii activiști de partid, foștii securiști. La ușa lor trebuie să bați. Înainte de a le cere o slujbă, să-ți ștergi din memorie minciunile, crimele, mineriadele, abuzurile lor, totul! Cititorii doresc liniște, consens, integrale, poze sexy. Te angajezi să scrii cu responsabilitate. De reținut cuvântul, o să le placă să scrii cu *responsabilitate* despre succesele democrației românești.

– În loc să scrie ce vor fi peste șase ani, ei au mărturisit cine sunt cu adevărat: niște turnători, oameni fără suflet, lichele! Ah, cum am putut să cad în plasa lor! M-au urmărit, m-au hărțuit, m-au amenințat pentru că le aflasem trecutul. Domnule Zvorișteanu, am aflat adevărul trăind o revelație supremă!

Numele tău este Lucian Zvorișteanu. Ai lucrat trei ani la revista *Orientări*. Recunoști că în tot acest timp potențialul tău gazetăresc n-a fost exploatat la întreaga capacitate din cauza politicii editoriale impusă de redactorul-șef Tiberiu Danciu, un anarhist, un escroc, ți-a folosit numele pentru a semna articole scrise cu picioarele. De fapt, întregul colectiv de la *Orientări* s-a dovedit a fi un cuib de degenerați care a subminat sistematic cuceririle revoluționare. Din acest motiv ai semnat foarte rar în paginile revistei, suportând numeroase sancțiuni. Ești pe cale de a divorța. Iar în finalul acestui scurt *curriculum vitae*, nu uita să precizezi că ești sărac.

– Acest Udrea l-a turnat pe doctorul Cezar Flonta la Securitate, cum că ar deține manifeste legionare și spune bancuri pe seama lui Ceaușescu. Securiștii i-au percheziționat casa mătușii la care locuia, dar n-au găsit manifestele compromițătoare. L-au

anchetat ca să-l intimideze. Atunci, Flonta a expediat o scrisoare de protest la *Europa Liberă*. Securitatea a interceptat-o și drept pedeapsă, în mare secret, i-a înscenat o luare de mită cu ajutorul „cozilor de topor“. Vă repet numele lor...

- Nu mă interesează.
- Trebuie să-i demascăm, domnule Zvorișteanu. Trebuie să vă documentați!
- Despre ce vrei să mă documentez?

– Despre crima săvârșită de Securitate! Doctorul Flonta a fost bătut de securiști în beciurile lor și a murit din cauza torturilor! Eu v-am trimis scrisoarea la revistă. Am semnat-o Angela Rapotan, mătușa lui Flonta, care, Dumnezeu s-o odihnească, a murit.

- N-am primit nici o scrisoare.
- Sunteți sigur? Înseamnă că mi-au interceptat scrisoarea...

Lunganul izbucnește într-o tuse tabagică. Venele gâtului i s-au umflat ca niște corzi de extensor. Își agită mâna, vrea să-ți spună ceva important.

- Domnule... trebuie să vă documentați...

– Eu am venit în acest oraș pentru a participa la colocviul despre istoria românilor pe aceste meleaguri.

- Nu se poate, ei v-au chemat!

– Pe mine mă interesează actualitatea. Cititorii mei doresc să citească informații. Eu scriu știri cu res-pon-sabi-li-ta-te. Ai dovezi, ai documente, ai martori la nebunia pe care mi-ai povestit-o?

– Da! Da! Ioana Barat! A fost tehniciana dentar arestată o dată cu doctorul Flonta. Vă rog, domnule Zvorișteanu, să nu-i faceți rău așa cum i-ați făcut când ați scris în *Viața nouă*! Știu că sunteți de partea lor, dar să n-o compromiteți iarăși! Trebuie să

scrieți despre drama acestei femei. A fost nevinovată, au arestat-o și pe ea, ca să pară un caz de luare de mită. Vă rog să scrieți o dezmințire la acel articol! Să faceți apel la Curtea Supremă de Justiție, să fie reabilitată.

– O cunoști?

– Am iubit-o, demult, pentru puțin timp. Ioana Barat m-a ajutat să evadesc din această lume bolnavă. Cultura, cărțile, arta, toate erau cenzurate și intoxicate de ideologia comunistă. Ea m-a ajutat să trec pe sub bariere, pe sub granițele păzite de tancuri și soldați, pe sub mări și râuri. Am străbătut străfundurile pământului și am ieșit în lumea liberă, normală, eu, omul născut bolnav, eu, în lumea liberă...

– Și de ce n-ai rămas acolo.

– Nu puteam să locuiesc în visul ei. Ioana Barat visa pentru mine.

Ioana s-a culcat și cu lunganul ăsta. Era beat și nebărbierit. A trântit-o în patul său de inginer împruțit, i-a frământat sânii cu palmele lui lipicioase, i-a sfâșiat chiloții și s-a trântit între pulpele ei. Nici măcar nu și-a scos șosetele purtate de o săptămână. Poate ar trebui să-l inviți la o bere, să-ți povestească acea noapte, cum au fost și următoarele nopți...

– Am participat amândoi la demonstrația din Piața Universității. Au fost zile minunate. Înainte de mineriadă, am cerut-o de soție. În dimineața următoare a fugit și am pierdut-o. Din cauza avortului m-a părăsit. Când a renunțat la copilul meu și-a pierdut puterea să viseze pentru mine. Acum visează pentru alt bărbat. Vă rog s-o căutați, să vă convingeți că ați greșit când ați scris acel articol...

– Știi cine sunt eu, calule?

Inginerul clipește des. I se pare sau l-ai făcut cal? O să cadă de pe scaun când o să-i spui cine ești. Ține-te bine, calule!

– Lucian Zvorișteanu.

Din pragul ușii, un bătrân chel a răspuns în locul tău. A venit curierul, în sfârșit! În spatele lui se află o femeie brunetă, îmbrăcată în rochie albă, parcă vine de la nuntă. Uite, soarele se pregătește să răsară! Însoțitoarea curierului ține în mână o torță aprinsă. De abia aștepti să pleci din lumea plină de nebuni.

Epilog

Oricât de bun pompier aş fi fost, nu puteam să lupt singur împotriva flăcărilor care năvăliseră furioase la parterul Casei de Cultură. Aşa încât, am pornit pe strada pustie strigând cu disperare: foc, foc, foc! Poate am strigat prea încet, pentru că nici un cetăţean nu s-a trezit. Am alergat ca bezmeticul până a început să mă doară splina. M-am așezat pe o bordură, dar n-am renunțat să urlu: foc, foc, foc! O scânteie de luciditate m-a împins să sparg vitrina unui magazin alimentar și să înșfac tubul instinator agățat de perete. Cu aparatul în brațe am alergat înapoi, făurindu-mi în mintea înfierbântată un plan de salvare: dacă flăcările urcaseră pe acoperișul din țiglă, singura șansă a lui Sergiu era să sară de la etaj, iar eu să potolesc focul de la parter.

Când am ajuns în parc, am constatat cu stupeoare că trei cisterne ale pompierilor sosiseră la locul sinistrului. Militarii înconjuraseră cu tulumbele Casa de Cultură și aruncau jeturi de spumă asupra flăcărilor. Am încercat să mă furișez, așa cum plănuisem, sub fereastra camerei în care bănuiam că se afla Sergiu, dar doi pompieri m-au oprit și m-au obligat să mă retrag pe trotuarul de la marginea parcului, în ciuda explicațiilor mele repetate: „Sunt pompier voluntar, fraților!” Curios a fost faptul că cei mai mulți militari, în loc să lupte cu incendiul, erau preocupați să delimiteze zona de securitate cu panglici fosforescente peste care civilii nu aveau voie să treacă. Între timp se adunaseră pe trotuar peste o sută de cetățeni speriați de hărmălaia pompierilor. Focul ajunsese pe acoperiș. Pompierii din prima linie au intuit iminenta catastrofă și s-au retras, strigând la mecanici să mărească presiunea jeturilor de spumă. Dar acoperișul mistuit de flăcări n-a cedat. Chiotele spectatorilor au anunțat sosirea altor trei cisterne de mare capacitate. Mașinile echipate cu tunuri de apă au intrat în acțiune înainte de a pătrunde în parc, udându-i din cap până-n picioare pe gură-cască. Spre

disperarea pompierilor, aceste ajutoare n-au avut darul de a mai domoli incendiul. Dimpotrivă, cu cât stropeau mai mult, cu atât focul creștea. După aproape o oră de luptă, Casa de Cultură ardea cu aceeași intensitate ca la început, fără ca pereții sau acoperișul să se prăbușească. Din tulumbele pompierilor nu mai țâșnea nici o picătură de spumă. Mecanicii au oprit pompele și s-au retras împreună cu militarii la marginea parcului, înjurând inutil compania care produsese „pișatul ăsta de spumă”. Cu toții așteptam ca focul să mistuie până la temelii clădirea și să se stingă de la sine. Casa de Cultură rezista, fapt care i-a speriat pe mulți cetățeni. S-a creat astfel o învâlmășeală între cei care încercau să se retragă la casele lor și curioșii care continuau să vină din toate cartierele orașului.

Speranțele noastre s-au reaprins când au apărut pe cer patru elicoptere-cisternă care, într-un du-te-vino asurzitor și în uralele mulțimii, au aruncat asupra focului tone de apă. Zadarnic. Focul părea întreținut de o conductă cu petrol. Mai mult, apa eliberată din cisternele zburătoare s-a transformat într-o veritabilă ploaie de primăvară. Unii cetățeni și-au deschis umbrelele. La un moment dat, primarul orașului a protestat împotriva podului aerian format din cele șase aparate de zbor (între timp mai veniseră două) deoarece apa inundase parcul și punea în pericol crucea închinată Eroilor Revoluției. Intervenția primul gospodar al urbei a fost considerată de majoritatea celor prezenți drept un discurs electoral. Totuși, primarul avea dreptate. Nivelul apei ajunsese la jumătatea soclului. Casa de Cultură era o insulă în flăcări. Pompierii pierduseră legăturile radio cu piloții, altfel nu se explică înverșunarea elicopterelor de a arunca degeaba cantități însemnate de apă. Trotuarul pe care îmi păstrasem locul de spectator a devenit – nu exagerez! – malul unui lac. Din cauza agitației, câțiva cetățeni au alunecat în apa care le ajungea până la brâu. N-au pățit ceva grav, dimpotrivă, au

exclamat veseli că apa e caldă și spuma risipită de pompieri are mirosul șamponului *Palmolive*. Au fost somați să revină pe mal, deși ar fi vrut să se mai scalde.

Agitația nervoasă a oamenilor și intervenția elicopterelor au fost întrerupte de apariția unui monstru din adâncul lacului. Am crezut că e monstru din cauza urletelor de groază declanșate în mulțime. Când pe spinarea lui am deslușit steagul cunoscut mai ales din filmele studiourilor de la Hollywood, am înțeles că ieșise la suprafață un submarin american. Era lung cât un vagon CFR. O tăcere mormântală s-a așternut pe malurile lacului. O rampă s-a ridicat de pe corpul navei. Din flăcările Casei de Cultură au sărit pe puntea submarinului doi călăreți: un moșneag chel, cu pieptul apărat de o platoșă de cavaler, și o femeie tânără, în rochie de bal. Bărbatul călărea un armăsar negru, femeia o iapă de culoarea spumei care acoperea apa. Cavalerul ținea în șa, cu fața în jos, un om care părea rănit. Femeia a strigat:

– Articolul rămâne la noi.

Chelul a întors pe loc armăsarul, amazoana ne-a fluturat o batistă albă, doar Marian Ghiță le-a răspuns cu o fluierătură, semn că-i cunoștea, apoi au coborât pe sub rampa ridicată în burta submarinului.

– E submarinul american proiectat de un inginer român! am auzit glasul arheologului care, făcându-și loc printre oameni, a încercat să sără în lac.

Nu am înțeles ce dorea Ghiță: Să înoate până la submarin? Să-i salute pe cei coborâți în navă sau s-o captureze? S-a oprit pe mal, agitându-se inutil. Rampa coborâse. În locul ei s-au înălțat două tunuri care au început să stropească insula stăpânită de flăcări. Incendiul a fost stins în mai puțin de un sfert de oră. Oamenii au izbucnit în urale și aplauze. Speriate parcă de reacția celor de pe mal, tunurile s-au retras foarte repede. Din acest moment, submarinul american de culoarea cafelei a mai zăbovit o

jumătate de minut, după care s-a scufundat în adâncuri însoțit de un cor de fluierături și huiduieli. „Iar ne-au trădat americanii!” a plâns istoricul Marian Ghiță. Soarele a urcat curajos pe cer, limpezind apele lacului. Sergiu Gherase a fost găsit pe mal, într-o stare de nesimțire datorată consumului exagerat de vodcă.

După două zile, o comisie formată de doisprezece ofițeri a sosit de la București și a anchetat timp de o săptămână cauzele sinistrului și condițiile în care dispăruse ziaristul Lucian Zvorișteanu. Au fost audiați peste o sută de martori. În spiritul adevărului, sintagmă pe care ofițerii mi-au repetat-o obsedant, am mărturisit că Anton Arghirescu a dat foc Casei de Cultură, iar despre soarta ziaristului am povestit ceea ce văzusem de pe malul lacului. Investigațiile au condus la concluzia că incendiul a fost pus la cale de un grup de țigani unguri, care s-a răzbunat pe politica editorială a ziaristului Radu Ciolfan. O dată cu această faptă criminală a fost sabotată și tipografia unde se tipărea ziarul *Opinia Publică*. Agresorii n-au fost prinși nici până astăzi. Comisia s-a întors la Bucureștinu nu înainte de a recomanda Consiliului Local al Primăriei ca strada principală a orașului nostru să poarte numele ziaristului Lucian Zvorișteanu. Propunerea a fost adoptată de consilieri.

De pe urma incendiului, Radu Ciolfan a încasat o sumă importantă de la societatea de asigurări, fapt care i-a permis să divorțeze și să se retragă la Sinaia. Acolo își scrie cărțile de poezie. Marian Ghiță a cumpărat zece bărci dintr-un credit făcut la bancă și le-a lansat pe lac. Anton Arghirescu a construit un ponton din lemn. Bătrânul închiriaza bărcile cu ora turiștilor amatori să afle amănunte despre castelul și faptele de vitejie ale domnitorului Vladimir. Turiștii vâslesc până la ruinele castelului unde sunt întâmpinați de Marian Ghiță. Profesorul le prezintă coifurile și armurile ruginite, pistoalele haiducești și, o piesă rară, un cufăr ce adăpostește coroana fără diamante

a voievodului Vladimir și rochia de mireasă a Lucreției. La câteva vâsle de castel se înalță din apă crucea din lemn, semn că în adâncul lacului se odihnesc cei doi eroi ai neamului. Doamna Ghiță l-a părăsit pe soțul ei, stabilindu-se la București cu băiețelul mulatru și cu cele două fete în vila unui american care se ocupă cu afaceri imobiliare.

Sergiu Gherase a fost internat la *Azilul Solidaritatea Socială*. Ramona Butnaru îmi permite să-l vizitez de două ori pe săptămână. Deși suferă de grave tulburări psihice, prietenul meu dezleagă toate careurile de cuvinte încrucișate din revistele pe care i le cumpăr cu regularitate. Peste câteva zile îi voi face o surpriză: mă însor cu Claudia. Zestrea soției mele e caietul de notițe al ziaristului Lucian Zvorișteanu. De câte ori trec pe strada care îi poartă numele, îmi amintesc că sunt mai talentat decât acest scribălău.

Petre Barbu

Profil

1962 n. la 20 iulie, în Galați

studii: Facultatea de Mecanică, Universitatea din Galați

1990–1991 redactor la revista *Flacăra*

1991–1992 redactor la revista *Cuvântul*

din 1992 redactor la *Capital* (revistă financiar-economică)

1993 debut literar (povestiri) la CARTEA ROMÂNEASCĂ

*** **publicații în presa literară** (povestiri): *Amfiteatru*, *Echinox*, *Lu-ceafărul* (serie nouă), *Convorbiri literare*, *România literară*, *Contra-punct*, *Agora* (SUA), *Familia*

*** **publicații în volum:**

1993 *Tricoul portocaliu fără număr de concurs* (proză: povestiri), CARTEA ROMÂNEASCĂ, București

1995 *Dumnezeu binecuvântează America* (roman), NEMIRA, București [*archives équivalences* – respiro 2001]

1998 *Ultima tresărire a submarinului legionar* (roman), NEMIRA, București

*** **dramaturgie** (spectacole; radio, teatru, film):

1997 premiul I la concursul de dramaturgie „Camil Petrescu“ (organizat de Ministerul Culturii), cu piesa *Dumnezeu binecuvântează America*, dramatizarea romanului omonim

spectacol radiofonic cu aceeași piesă în regia lui Atila Vizauer (*Premiul Criticii* pentru cel mai bun spectacol radiofonic al anului)

1998 nominalizare la concursul de dramaturgie „Cea mai bună piesă a anului“ (UNITER), cu piesa *La stânga tatălui*

1999 premiera spectacolului *Dumnezeu binecuvântează America*, la *Theatrum Mundi* (în regia lui Atila Vizauer)

piesa *La stânga tatălui* este selecționată la „Festivalul Dramafest“ (Târgu-Mureș)

1999 premiu pentru scenariu la concursul Oficiului Național al Cinematografiei, cu *Dumnezeu binecuvântează America* (sinopsis, în colaborare cu regizorul Tudor Giurgiu)

2000 nominalizare la concursul de dramaturgie „Cea mai bună piesă a anului“ (UNITER), cu piesa *Duelistul*

2002 premiera spectacolului *Duelistul*, la Teatrul Național Târgu-Mureș (regia Atila Vizauer)

Cuprins

1	5
2	17
3	33
4	42
5	54
6	63
7	76
8	85
9	99
10	111
11	121
12	138
13	155
14	166
15	181

16	191
17	200
18	211
19	228
20	238
21	251
Epilog	258
<i>Petre Barbu – Profil</i>	263